Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

Ciclu de 12 conferinţe ţinut la Berna între 1 și 12 septembrie 1910

Traducere de Adrian ILIESCU și Adriana ONOFREI

Nr. bibliografic 123
Traducerea s-a făcut după Rudolf Steiner, *Das Matthäus-Evangelium,*
ediția a 7-a, Dornach/Elveţia, 1988

© Toate drepturile pentru traducerea în limba română sunt rezervate
Editurii UNIVERS ENCICLOPEDIC GOLD
București 2009

COLECȚIA INIȚIERI
Seria Biblioteca antroposofică

Coordonatorul colecției: biolog dr. PETRE PAPACOSTEA
Redactor: MARIA STANCIU
Tehnoredactor: LILIANA KIPPER
Coperta: SILVIU IORDACHE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
STEINER, RUDOLF
Evanghelia după Matei/ Rudolf Steiner ; trad. Adrian Iliescu, Adriana Onofrei. - Bucureşti : Univers Enciclopedic Gold, 2009
ISBN 978-606-92159-2-0

I. Iliescu, Adrian (trad.)
II. Onofrei, Adriana
226.2-135.1

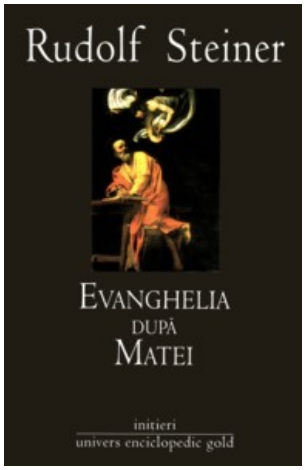

Societatea antroposofică din România
Strada Vișinilor nr. 17, sector 2, București
Tel.: 021 323 20 57
www.antroposofie.ro
email: romantrop@yahoo.com

ISBN 978-606-92159-2-0

COPERTA IV

Evanghelia după Matei ascunde în ea cele mai mari taine, cunoscute doar de vechile Misterii, dar pe care Iisus Christos le-a adus în văzul tuturor prin faptele Sale şi prin propria Sa jertfă.

Rudolf Steiner, în măsura în care timpurile o permit şi în care omul însuşi a evoluat, ne luminează sensurile lor încriptate. Acestea ne pot umple de bucurie, dar ne pot şi face orgolioşi. De aceea el ne atrage atenţia: „Avem nevoie de smerenie când cultivăm un asemenea ideal. Căci, dacă nu-l cultivăm în smerenie, putem deveni orgolioşi şi aroganţi, putem să nu ne gândim decât la ceea ce am deveni noi ca oameni şi să nu ne amintim cât de puţin suntem încă în stare să facem pentru a ajunge acolo.” Chiar dacă am recunoscut acest adevăr, nu trebuie să încetăm să tindem spre idealuri înalte, căci „oricât de mică ar fi forţa în noi ea ne va purta mereu mai sus şi mai sus spre ţelul nostru divin”.

CUPRINS

Treptele adevărului (biolog dr. Petre Papacostea)

În legătură cu publicarea conferinţelor lui Rudolf Steiner

CONFERINȚA I — *Berna, 1 septembrie 1910* — Curente ale populaţiilor postatlanteene. Iranism şi turanism. Individualitatea lui Zarathustra

CONFERINȚA a II-a — *Berna, 2 septembrie 1910* — Tainele spaţiului şi ale timpului. Entitatea lui Hermes şi a lui Moise. Turanism şi ebraism

CONFERINȚA a III-a — *Berna, 3 septembrie 1910* — Interacţiunea principiului Thot-Hermes cu cel al lui Moise, ca reflectare a unui proces cosmic. Taina poporului evreu. Gândirea omenească – un ecou al contemplării divine. Coborârea forţelor vechii clarvederi în organizarea interioară a omului. Legea numerică a ereditǎţii în şirul de generaţii.

CONFERINȚA a IV-a — *Berna, 4 septembrie 1910* — Cunoaşterea divină la vechii evrei. Avraam şi Melchisedec. Curente principale şi secundare pregătitoare ale evenimentului venirii lui Christos. Devenirea poporului evreu ca imagine a devenirii cosmice. Jeshu ben Pandira.

CONFERINȚA a V-a — *Berna, 5 septembrie 1910* — Jeshu ben Pandira şi iniţierea esenianǎ. Numerele şapte şi doisprezece. Reflectarea raporturilor cosmice în evoluţia ome nirii. Taina sângelui în şirul generaţiilor şi tainele spaţiului cosmic.

CONFERINȚA a VI-a — *Berna, 6 septembrie 1910* — Succesiunea generaţiilor liniei ereditare a lui Iisus din Evanghelia după Luca şi a lui Iisus din Evanghelia după Matei, Treptele succesive ale coborârii divin-spiritualului într-o individualitate omenească şi ale ieşirii ei în Cosmos. Entitatea divin-spirituală a omului şi Adamul pământesc. Memoria suprapersonală ce curge prin sângele generaţiilor. Nazirianismul şi coloniile eseniene. Discipolii lui Jeshu ben Pandira. Mathai şi Nezer. Cei doi copii Iisus.

CONFERINȚA a VII-a — *Berna, 7 septembrie 1910* — Legea perfecţionării treptate a facultăţilor omeneşti. Cărarea octuplă. Esenţa iniţierii în Misteriile precreştine. Coborârea în corpul fizic şi răspândirea în Cosmos. Pericolul inducerii în eroare sau al himerelor. Cele douăsprezece ajutoare ale hierofanteului. Venirea lui Christos devine punctul de plecare al libertăţii. Christos, împlinirea şi prototipul noii iniţieri.

CONFERINȚA a VIII-a — *Berna, 8 septembrie 1910* — Iniţierea esenianǎ. Cele trei trepte ale iniţierii. Scoaterea afară, în lume, a tainelor Misteriilor prin evenimentul istoric al venirii lui Christos. Cele trei trepte ale ispitirii lui Christos. Malchuth şi Împărăţiile cerului. Esenţa Eului în împărăţie.

CONFERINȚA a IX-a — *Berna, 9 septembrie 1910* — Evenimentul venirii lui Christos ca un fapt istoric. Iniţierea Eului. Evangheliile sunt cărţi misteriale. Viaţa lui Christos este o transpunere a iniţierii pe planul mare al istoriei lumii. Vindecările. Fericirile Predicii de pe munte.

CONFERINȚA a X-a — *Berna, 10 septembrie 1910* — Dotarea treptată a forţelor Eului omenesc cu ştiinţa misterială. Călăuzirea discipolilor pentru ridicarea în lumile superioare. Hrănirea celor patru mii şi a celor cinci mii. Scena transfigurării. Apariţia unică a lui Christos într-un corp fizic. Reapariţia lui Christos în eteric. Fericirile. Vindecările. Pâinea cea din cer. Noul mesianism. Falsul mesianism.

CONFERINȚA a XI-a — *Berna, 11 septembrie 1910* — Revărsarea forţelor de cunoaştere şi de viaţă din Cosmos prin entitatea lui Christos. Radierea acestor forţe către apostoli şi dezvoltarea lor. Mărturisirea lui Petru. Fiul omului şi Fiul Dumnezeului cel viu. Principiul ordonator în comunităţile omeneşti pe baza raporturilor etico-moralo-spirituale. Conducerea în afară, în Macrocosmos, prin intermediul lui Christos. Revărsarea real-vie a forţelor Cuvântului solar, care anterior se răspândiseră ca învăţătură prin Misteriul de pe Golgota. Creşterea în înaltul Împărăţiilor cerului.

CONFERINȚA a XII-a — *Berna, 12 septembrie 1910* — Evoluţia omului înspre înaltul divin şi coborârea entităţilor divin-spirituale în sufletele şi trupurile omeneşti. Entitatea lui Christos şi cei doi copii Iisus. Cele patru puncte de vedere ale evangheliştilor în ce priveşte descrierea evenimentului coborârii lui Christos corespund cu patru tipuri de iniţiere. Botezul în Iordan şi viaţa şi drumul până la moarte ale lui Christos, ca două etape ale iniţierii. Învierea ni-l arată pe Christos ca fiind acel spirit ce străbate cu ţeserea şi acţiunea sa întreaga existenţă pământească. Aura solară în aura pământească. Măreţia divină a omului. Umanul în Evanghelia după Matei.

Note

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

TREPTELE ADEVĂRULUI

Antroposofia este un curent spiritual modern, fundamentat de austriacul Rudolf Steiner (1861–1925), personalitate complexă, dotată cu capacitatea de a dezvolta în mod consecvent şi interactiv atât mistica înaltă bazată pe experienţe interioare care l-au condus la cercetări aprofundate în lumea spirituală, cât şi gândirea riguros ştiinţifică despre spirit, prin opoziţie cu tendinţele materialismului dominant în secolul al XIX-lea şi prima parte a secolului al XX-lea. Materialismul urmărea eliminarea nivelului divin-spiritual din cunoaştere prin contestarea existenţei acestuia în Univers, ceea ce l-a îndreptăţit pe R. Steiner să afirme: „Tragedia materialismului constă în faptul că nu poate înţelege ce este materia".

Pentru a sintetiza conţinutul de idei al antroposofiei sau ştiinţei despre spirit vom porni de la un principiu de bază formulat chiar de Rudolf Steiner: „Oricărei realităţi materiale din Univers îi corespunde ceva spiritual şi orice realitate spirituală din Univers primeşte la un moment dat expresie în lumea materială". Întreaga evoluţie, mai întâi biologică şi apoi social-istorică, a umanităţii este o ilustrare vie a acestui principiu. Cunoaşterea directă a resorturilor spirituale ale umanităţii, ca şi cunoaşterea exterioară a materiei, se obţine numai prin eforturi susţinute de perfecţionare a structurilor noastre sufleteşti şi spirituale, pentru a deveni apţi şi demni de dezvoltarea conştientă şi responsabilă a relaţiei omului cu lumea spirituală în toată puritatea indispensabilă acestui scop. Unul din principalele scopuri ale antroposofiei constă în deschiderea căilor cunoaşterii de sine, fapt necesar pentru evoluţia viitoare a omenirii. Atât cunoaşterea de sine cât şi înţelegerea coerentă a lumii interioare şi a ambianţei telurice şi cosmice se pot dobândi prin studiul scrierilor antroposofice, întrucât logica riguroasă a expunerilor oferă gândirii posibilitatea aprecierii valorii acestora, chiar şi în lipsa accesului personal direct la lumile spirituale. Omul apare astfel ca o fiinţă dublă, cu problematică cosmică şi problematică terestră, având sarcina realizării sintezei superioare a acestora.

În consecinţă, antroposofia este ştiinţa despre spirit care ne dă posibilitatea înţelegerii *raţiunii de a fi* a structurilor şi evenimentelor aparţinând lumii sensibile, precum şi a înlănţuirii acestora în timp şi spaţiu. Ea nu este o fundamentare teoretică pusă la îndemâna unei „secte religioase", cum încearcă să denigreze unele scrieri mişcarea antroposofică, ci reprezintă calea spirituală de valorificare concretă a forţelor de iubire aduse de Hristos pe Pământ, atât de necesară într-o perioadă în care dezbinarea între oameni se manifestă în toate relaţiile individuale şi de grup. Există, în prezent, antroposofi aparţinând celor mai diferite confesiuni religioase care consideră că au găsit, în sfârşit, în antroposofia lui R. Steiner un limbaj comun capabil să creeze baza pentru o nouă deschidere spirituală către lume, prin înţelegerea corectă a momentului-cheie pentru întreaga evoluţie cosmică pe care l-a reprezentat Evenimentul de pe Golgota de acum 2000 de ani.

Antroposofia nu este teorie, ci cunoaştere vie, ceea ce se reflectă în faptul că a pus toate premisele şi a elaborat soluţii valoroase în diferitele domenii aplicative marcate de consecinţele tuturor situaţiilor de criză caracteristice lumii actuale pe care Rudolf Steiner le-a prevăzut cu 8-9 decenii în urmă. Astfel, pe baza cunoaşterii aprofundate a omului (antropologia antroposofică), Rudolf Steiner, colaboratorii şi urmaşii săi au elaborat principiile şi metodele terapeutice ale medicinii antroposofice, ale agriculturii biodinamice, ale sistemului pedagogic Waldorf, ale tripartiţiei sociale, au dat naştere unui impuls original în arhitectură etc. Putem conchide că antroposofia este totodată o cale de cunoaştere obiectivă, o cale de autocunoaştere şi o cale de viaţă. Ea este prelungirea în Eul omului actual a activităţii lui Hristos, a Logosului care a acţionat de la începutul existenţei Universului.

Mişcarea antroposofică, care s-a separat din mişcarea teosofică, s-a dezvoltat independent, şi numai în mod eronat sau abuziv este asociată cu alte curente şi organizaţii actuale. Ea deschide perspective luminoase educaţiei pentru libertate, iubirii dintre oameni şi colaborării cu natura, iar spiritualitatea românească, constitutiv creştină şi cu o largă deschidere spre înţelegerea integrării omului în Cosmos, este o matrice gata pregătită pentru receptarea şi dezvoltarea acestor imperative ale mileniului III.

biolog dr. PETRE PAPACOSTEA

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

ÎN LEGĂTURĂ CU PUBLICAREA CONFERINŢELOR LUI RUDOLF STEINER

Baza ştiinţei spiritului orientată antroposofic o constituie lucrările scrise şi publicate de Rudolf Steiner (1861–1925). Pe lângă aceasta, el a ţinut, între 1900–1924, numeroase conferinţe şi cursuri, atât în faţa unui public larg, cât şi pentru membrii Societăţii teosofice, mai târziu ai Societăţii antroposofice. Vorbind în mod liber, el însuşi a dorit iniţial ca aceste conferinţe să nu fie consemnate în scris, deoarece ele erau concepute drept „comunicări orale, nedestinate tiparului". După ce însă s-au finalizat şi răspândit tot mai numeroase variante incomplete şi eronate după stenogramele şi notiţele auditorilor, s-a văzut nevoit să reglementeze problema acestora. Şi a încredinţat Mariei Steiner von Sivers această misiune. Ei i-a revenit sarcina de a-i desemna pe cei care au dreptul să stenografieze conferinţele, de a asigura administrarea stenogramelor şi revizuirea textelor pentru tipar. Din cauză că, fiind extrem de ocupat, Rudolf Steiner nu a putut corecta el însuşi textele, decât în cazuri foarte rare, în privinţa tuturor conferinţelor publicate trebuie să se ţină seama de această rezervă a sa: „Va trebui să se aibă în vedere faptul că în stenogramele nerevizuite de mine se găsesc greşeli".

În legătură cu raportul dintre conferinţele pentru membri, care, la început, erau accesibile numai sub formă de manuscrise tipărite pentru uz intern, şi cărţile sale, destinate publicului larg, Rudolf Steiner îşi exprimă punctul de vedere în lucrarea autobiografică ***Mein Lebensgang*** (***Viaţa mea***), capitolul 35. Cele spuse acolo sunt valabile, în egală măsură, în ceea ce priveşte cursurile ţinute, care se adresau unui cerc restrâns de participanţi, familiarizat cu bazele ştiinţei spiritului.

După moartea Mariei Steiner (1867–1948) s-a trecut, conform indicaţiilor sale, la tipărirea unei ediţii a operelor complete ale lui Rudolf Steiner (Rudolf Steiner – Gesamtausgabe, GA). Volumul de faţă constituie o parte a acestei ediţii.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA I [Notă]

Berna, 1 septembrie 1910

Aici, în Elveţia, este pentru a treia oară când mi se oferă posibilitatea să comentez, dinspre o anumită latură, cel mai mare eveniment din istoria Pământului şi a omenirii. Prima oară a fost la Basel, când am putut vorbi despre evenimentul petrecut pe Golgota dinspre acea latură pe care o prilejuieşte ***Evanghelia după Ioan***; a doua oară a fost atunci când s-a putut caracteriza acest eveniment din perspectiva pe care o oferă ***Evanghelia după Luca***; iar a treia oară este acum, când impulsul de a zugrăvi evenimentul urmează să pornească dinspre Evanghelia după Matei. Am indicat adeseori că însuşi faptul că acest eveniment s-a păstrat în patru documente aparent diferite semnifică ceva foarte important. Ceea ce dă astăzi ocazia mentalităţii materialiste de a-şi desfăşura critica sa negativistă, distructivă, este tocmai interpretarea noastră antroposofică, fapt care nouă ni se pare extrem de semnificativ. Nimeni nu ar trebui să se încumete să caracterizeze o fiinţă sau un fapt dintr-un singur punct de vedere. Am folosit de mai multe ori o comparaţie: când fotografiem un copac dinspre o singură latură, nimeni nu trebuie să pretindă că în acea fotografie ar avea o redare reală a ceea ce copacul oferă în exterior privirii; dacă însă vom fotografia copacul din patru părţi diferite şi dacă avem astfel patru imagini diferite ce se aseamănă foarte puţin între ele, atunci prin examinarea tuturor celor patru poze vom putea obţine şi o vedere completă a copacului. Dacă aşa stau lucrurile în mod exterior pentru un lucru oarecare, cum să credem că un eveniment ce pentru noi oamenii cuprinde în el toată amploarea, toată esenţa întregii existenţe poate să fie circumscris dacă îl zugrăvim doar dinspre o singură latură? De aceea, faptele ce ne sunt revelate în cele patru Evanghelii nu sunt contraziceri. Dimpotrivă, ceea ce se află la baza acestui fapt este conştienţa celor ce au relatat aceste evenimente grandioase că nu le pot descrie decât dinspre o latură şi că omenirea va putea ajunge treptat să capete o imagine de ansamblu numai contemplând împreună aceste descrieri diferite. La fel de răbdători să fim şi noi şi să încercăm să ne apropiem treptat, treptat de cea mai grandioasă realitate a devenirii pământeşti, sprijinindu-ne pe cele patru descrieri; chiar şi ceea ce putem şti, să dezvoltăm făcând apel la aceste documente pe care noi le numim Noul Testament.

Din anumite lucruri spuse anterior dumneavoastră puteţi deja evalua felul în care se înfăţişează cele patru puncte de plecare sau de vedere diferite ale Evangheliilor. Însă mai înainte de a face chiar şi o caracterizare exterioară a acestor patru puncte de vedere, aş vrea să fac observaţia că în acest ciclu de conferinţe nu am să încep cum se procedează astăzi când se face o descriere a istoriei apariţiei lor. Pentru noi cel mai bine este să facem acest lucru abia la sfârşitul ciclului nostru, când vom spune ceea ce este de spus despre istoria naşterii Evangheliei după Matei, de exemplu. Căci este, desigur, normal, şi asta se poate arăta şi în cazul altor ştiinţe, că istoria unei anumite probleme poate fi percepută abia după ce ai înţeles problema în sine. De exemplu, nimeni nu se poate apropia cu folos de o istorie a aritmeticii dacă nu ştie nimic despre aritmetică. De altfel, peste tot prezentarea istorică se face la sfârşit, iar acolo unde nu se face aceasta se contrazice ordinea cerinţelor naturale ale cunoaşterii omeneşti. Noi vom veni, de asemenea, în întâmpinarea acestor cerinţe ale cunoaşterii omeneşti şi vom încerca să examinăm conţinutul Evangheliei pe care vrem s-o discutăm şi apoi să trecem la o prezentare a devenirii ei istorice.

Dacă lăsăm să acţioneze din exterior asupra noastră Evangheliile, putem resimţi o oarecare deosebire chiar în modul lor de prezentare, în felul în care ele vorbesc. Dacă lăsaţi să acţioneze asupra dumneavoastră cele spuse de mine în conferinţele despre ***Evanghelia după Ioan*** şi despre ***Evanghelia după Luca***, veţi avea şi mai exact sentimentul respectiv. Dacă ne referim la Evanghelia după Ioan, trebuie să spunem că de câte ori încercăm să pătrundem în comunicările de substanţă căpătăm un sentiment al măreţiei spirituale spre care ne înălţăm presimţind, simţim faptul că Evanghelia după Ioan ne destăinuie înălţimile cele mai sublime spre care înţelepciunea omenească îşi poate înălţa privirea, înălţimi la care cunoaşterea omenească poate avea acces treptat, treptat. Omul se află oarecum undeva jos şi priveşte în sus spre un pisc al existenţei cosmice, spunându-şi: Oricât de mic ai fi ca om, Evanghelia după Ioan te face să presimţi faptul că în sufletul tău parcă se cufundă ceva cu care tu eşti înrudit, şi te cuprinde cu un sentiment al infinitului. Când vorbim de Evanghelia după Ioan în sufletul nostru pătrunde în special măreţia spirituală a fiinţelor cosmice înrudite cu omul.

Să ne amintim sentimentul care ne-a cuprins când am avut în faţă Evanghelia după Luca. Tot ce a avut atunci darul să trezească în noi această descriere a Evangheliei după Luca era ceva diferit. Dacă în ce priveşte Evanghelia după Ioan ceea ce ne străbate sufletul ca o adiere de vrajă atunci când ne dăruim destăinuirilor ei este în special măreţia spirituală spre care privim presimţitor, în cazul Evangheliei după Luca ceea ce ne întâmpină este interioritatea, sufletescul în sine, intensitatea, am putea spune, a ceea ce este în stare să realizeze forţele de iubire ale Cosmosului, mulţimea lucrurilor pe care le pot realiza în lume forţele de jertfă, atunci când ne facem părtaşii lor. Dacă Evanghelia după Ioan ne dezvăluie entitatea lui Christos Iisus în toată amploarea ei spirituală, Evanghelia după Luca ne prezintă această entitate sub aspectul capacităţii ei nemăsurate de jertfă şi ne face să simţim tot ceea ce s-a întâmplat în cadrul evoluţiei de ansamblu a Cosmosului şi a omenirii printr-o astfel de jertfă de iubire ce pulsează şi ţese prin lume ca o forţă asemenea celorlalte forţe. Când lăsăm să acţioneze asupra noastră Evanghelia după Luca, elementul în care ţesem şi trăim este cu predilecţie cel al simţirii, după cum ceea ce ne întâmpină în cazul Evangheliei după Ioan este elementul cunoaşterii, care ne spune ceva despre cauzele şi ţelurile ultime ale acestei cunoaşteri. Evanghelia după Ioan vorbeşte mai mult cunoaşterii noastre, Evanghelia după Luca mai mult inimii noastre. La fel, se poate simţi ceva aparte în fiecare Evanghelie; şi noi ne-am străduit, de asemenea, ca toate comentariile spiritual-ştiinţifice legate de aceste două documente să fie străbătute de această dispoziţie fundamentală. Cine, la ciclurile despre Evanghelia după Ioan sau despre Evanghelia după Luca, a vrut doar să asculte cuvinte, acela cu siguranţă nu a înţeles totul. Felul şi modul de a vorbi erau fundamental diferite în cazul celor două cicluri de conferinţe. La fel trebuie să se întâmple şi de această dată, când ne apropiem de Evanghelia după Matei.

Dacă analizăm Evanghelia după Luca vedem cum în entitatea care a trăit la începutul erei noastre nou-testamentare ca Christos Iisus s-a revărsat tot ceea ce noi numim iubire omenească, aşa cum a existat ea odinioară în evoluţia omenirii. Dacă lăsăm ca Evanghelia după Matei

să acţioneze doar exterior asupra noastră, trebuie să spunem mai întâi că ea este, de fapt, un document mai complex decât celelalte două Evanghelii, sub un anumit raport chiar mai complex decât toate celelalte trei.

Şi dacă vom prezenta cândva ***Evanghelia după Marcu***, vom vedea că şi aceasta este într-un fel unilaterală. Dacă Evanghelia după Ioan ne arată măreţia înţelepciunii lui Christos Iisus, dacă Evanghelia după Luca ne arată puterea iubirii, într-o descriere a Evangheliei după Marcu ne va întâmpina în primul rând ceea ce străbate toate spaţiile cosmice ca forţă, ca puteri creatoare, ca splendoare a lumii. În cazul Evanghelia după Marcu, însă, în savurarea intensităţii forţei cosmice este ceva grandios. Dacă ajungem să ne ridicăm într-adevăr la înţelegerea Evangheliei după Marcu este ca şi cum din toate direcţiile spaţiului s-ar apropia furtunos de noi forţa cosmică!

Astfel, ceea ce ne întâmpină la Evanghelia după Luca este ceva ce se ridică cald-intim în suflet, ceea ce se transmite atunci când luăm cunoştinţă cu Evanghelia după Ioan este ceva ce ne dă speranţă; iar când lăsăm să acţioneze asupra noastră Evanghelia după Marcu ne cuprinde parcă un fior în faţa puterii şi măreţiei forţelor cosmice, putând chiar să cădem la pământ.

Cu Evanghelia după Matei se întâmplă altceva. Cele trei elemente, elementul cognitiv, plin de speranţă şi deschizător de perspective, elementul cald al sentimentului şi iubirii şi chiar şi cel maiestuos al măreţiei cosmice sunt, s-ar putea spune, toate în Evanghelia după Matei. Ele sunt atât de atenuate, încât în puţinătatea lor par mult mai înrudite cu omul decât apar în celelalte Evanghelii. În faţa dimensiunilor uriaşe ale cunoaşterii, ale iubirii şi ale splendorii existente în celelalte Evanghelii, am putea foarte bine, dacă le lăsăm să acţioneze asupra noastră, să cădem la pământ. Toate acestea sunt şi în Evanghelia după Matei, numai că în ceea ce o priveşte noi ne putem ţine pe picioare. Din punct de vedere omenesc, tot ceea ce se spune în ea ne este mai apropiat, astfel încât noi ne putem plasa, într-un anumit sens, nu dedesubt, ci alături. Niciodată nu suntem striviţi de Evanghelia după Matei, cu toate că şi ea aduce ceva din ceea ce în celelalte trei Evanghelii acţionează copleşitor. De aceea, această Evanghelie este cea mai general-umană dintre cele patru documente. Ea ni-L înfăţişează cel mai mult pe Christos Iisus ca om, astfel încât dacă Îl lăsăm să acţioneze asupra noastră dinspre ceea ce Îi este specific în Evanghelia după Matei, ne este omeneşte, până în ultimele sale mădulare şi fapte, mult mai apropiat. Evanghelia după Matei este, sub un anumit raport, un fel de comentariu al celorlalte trei Evanghelii. Ceea ce în celelalte trei este câteodată prea amplu pentru a-l putea cuprinde cu privirea, se reduce în Evanghelia după Matei la o scară mai mică şi ne devine clar. Şi dacă înţelegem acest lucru, celelalte trei Evanghelii ne pot apărea într-o lumină semnificativă. Acest lucru se înţelege uşor din detalii.

Să interpretăm ceea ce urmează să fie spus acum mai întâi pur stilistic. Pentru ca în Evanghelia după Luca să ne poată fi zugrăvit faptul că puterea cea mai înaltă de jertfă şi iubire existentă la această fiinţă pe care o numim Christos Iisus se revarsă în omenire şi în lume, este adus în atenţie un curent al omenirii ce descinde din timpurile cele mai străvechi ale devenirii pământeşti. Și Luca însuşi ne descrie acest curent până departe, la începutul omenirii. În Evanghelia după Ioan, pentru a ne putea fi prezentat punctul în care omul poate începe să-şi folosească cunoaşterea şi înţelepciunea şi să ia o opţiune către ţel, către această cunoaştere, se arată de la bun început că descrierea lui Christos Iisus se sprijină pe Logosul creator însuşi. Aspectul cel mai spiritual pe care îl putem atinge cu cunoaşterea noastră este fixat chiar de la primele propoziţii ale Evangheliei după Ioan. Suntem conduşi imediat spre o culme a strădaniei omeneşti, o culme ce poate fi evocată în sufletul omenesc. În Evanghelia după Matei avem altceva. Ea începe prin a ne arăta raporturile ereditare ale omului Iisus din Nazaret, momentul istoric, să zicem aşa, de la care ele au pornit. Aici ni se prezintă raporturile ereditare din cadrul unui singur popor: este ca şi cum toate însuşirile pe care le găsim reunite în Iisus din Nazaret s-au însumat ereditar de la Avraam încolo, ca şi cum un popor a lăsat să se scurgă în sânge, de-a lungul a de trei ori paisprezece generaţii, tot ceea ce a avut mai bun, pentru a da la iveală într-un mod desăvârşit într-o individualitate omenească forţele umane cele mai înalte. Evanghelia după Ioan ne introduce în infinitul Logosului. Evanghelia după Luca urcă în evoluţia incomensurabilă a omenirii până la începuturi. Un popor ce se lasă cuprins cu privirea în ansamblul său, transmiţându-şi ereditar însuşirile de la strămoşul Avraam prin şirul a de trei ori paisprezece generaţii, este ceea ce ne prezintă Evanghelia după Matei; aşa ni-l înfăţişează pe omul Iisus din Nazaret această Evanghelie.

Aici poate doar să fie indicat faptul că pentru cel ce vrea să înţeleagă cu adevărat Evanghelia după Marcu este necesar să cunoască într-o anumită privinţă forţele cosmologice ce străbat întreaga noastră evoluţie cosmică. Căci, aşa cum este prezentat Christos Iisus în Evanghelia după Marcu, ne este arătat faptul că într-o acţiune omenească ne este dat un extract, o esenţă a Cosmosului, o esenţă a ceea ce altfel trăieşte ca forţe cosmice în infinitatea depărtărilor cosmice. Ni se arată că faptele lui Christos Iisus sunt într-un fel extracte ale unor acţiuni cosmice. Evanghelia după Marcu vrea să ne prezinte faptul că Omul-Dumnezeu, Christos Iisus, aşa cum stă El în faţa noastră pe Pământ, este oarecum un extract al acţiunii Soarelui, cu tot ce este infinit în el. Marcu ne redă, aşadar, faptul că acţiunea stelară acţionează prin intermediul forţei omeneşti.

Evanghelia după Matei face şi ea într-un fel legătura cu acţiunea stelară. De aceea, când ni se prezintă naşterea lui Iisus din Nazaret, imediat suntem conduşi la un punct din care ar trebui să vedem marele eveniment cosmic, faptul că nişte realităţi cosmice sunt într-o anumită legătură cu evoluţia omenirii. Steaua se arată celor trei magi şi îi conduce la sălaşul în care se naşte Iisus. Evanghelia după Matei nu ne indică însă o acţiune cosmică, aşa cum o face Evanghelia după Marcu; nu cere de la noi să ne ridicăm privirea către această acţiune cosmică: ea ne prezintă trei oameni, trei magi, şi efectul pe care cosmicul îl exercită asupra acestora. Iar noi ne putem îndrepta atenţia spre cei trei oameni ca să avem idee despre ceea ce simt ei. Aşadar, chiar şi când trebuie să ne avântăm spre cosmic, suntem îndrumaţi spre om. Ne este prezentat reflexul cosmicului în inima omenească. Privirea nu este purtată afară, în depărtările infinite, ci ni se arată efectul cosmicului în inima omenească.

Încă o dată, vă rog să luaţi toate aceste remarci doar din punct de vedere stilistic; căci caracterul fundamental al Evangheliilor este acela de a prezenta lucrurile din diferite laturi. Felul şi modul lor de a zugrăvi este cât se poate de caracteristic pentru ceea ce vor ele să ne spună despre marele eveniment al evoluţiei omenirii şi Pământului.

Şi aici, în Evanghelia după Matei, ceea ce este cel mai important este menţionat la început, în introducere, şi anume faptul că suntem trimişi la înrudirea directă de sânge a lui Iisus din Nazaret. Prin aceasta se răspunde oarecum la întrebarea: Cum a fost creată persoana fizică a lui Iisus din Nazaret? Cum se însumează toate însuşirile unui popor, începând de la strămoşul Avraam, în această singură persoană, pentru ca să se poată revela în ea acea entitate pe care noi o numim entitatea Christos? Răspunsul este dat prin aceea că ni se spune: Pentru ca entitatea lui Christos să se poată încarna într-un corp fizic, acest corp fizic trebuia să posede nişte însuşiri pe care nu le putea avea decât dacă toate însuşirile sângelui unui popor, poporul ce se trăgea din Avraam apăreau, însumate într-un extract, într-o singură persoană: Iisus din Nazaret. De aceea trebuie spus că sângele ce curge în Iisus din Nazaret conduce realmente înapoi, din generaţie în generaţie, la strămoşul poporului evreu. De aceea entitatea acestui popor, ceea ce prezintă deosebit acest popor pentru istoria omenirii, pentru evoluţia omenirii şi a Pământului, este concentrat în special în persoana fizică a lui Iisus din Nazaret. Ce trebuie deci să cunoaştem mai întâi atunci când vrem să descoperim intenţia autorului Evangheliei după Matei referitoare la această introducere? Trebuie să cunoaştem esenţa poporului evreu! Trebuie să putem răspunde la întrebarea: Ce a putut oferi omenirii poporul evreu prin ceea ce îi era propriu lui?

Istoria noastră exterioară, descrierile istorice materialiste iau foarte puţin în seamă cele ce s-au menţionat aici. În istoria exterioară se descriu fapte exterioare. Aici, pentru că totul se descrie abstract, putem spune că un popor stă lângă un alt popor fără nicio deosebire. Acea realitate, o realitate fundamentală pentru cel ce vrea să înţeleagă evoluţia omenirii, care spune că niciun popor nu are în evoluţia omenirii

realitate, o realitate fundamentală pentru cel ce vrea să înţeleagă Evoluţia omenirii, care spune că fiecare popor nu are în Evoluţia omenirii aceeaşi sarcină ca altul, ci una deosebită, este complet ignorată. Fiecare popor trebuie să vină cu o anumită contribuţie la tezaurul global ce trebuie furnizat Pământului în virtutea evoluţiei omenirii, şi fiecare astfel de aport este diferit, este cu totul special. Fiecare popor are misiunea sa bine precizată. Pe de altă parte însă fiecare popor este construit, până în cele mai mici detalii ale raporturilor fizice, în aşa fel încât să-şi poată îndeplini în mod corect sarcina în cadrul ansamblului general al omenirii. Cu alte cuvinte, corpurile oamenilor ce aparţin unui popor prezintă o astfel de configuraţie, atât a corpului fizic cât şi a celui eteric şi a celui astral, şi o astfel de îmbinare a acestora, încât ele pot deveni instrumentul potrivit pentru acea contribuţie pe care fiecare popor o are de adus omenirii. – Ce contribuţie trebuie să aducă în particular poporul evreu şi cum s-a edificat ulterior esenţa acestei participări a poporului evreu la trupul lui Iisus din Nazaret?

Dacă vrem să înţelegem misiunea poporului evreu, trebuie să intrăm mai profund în evoluţia omenirii. Va fi necesar să caracterizăm mai exact unele lucruri pe care dumneavoastră le puteţi găsi indicate pe scurt în cartea mea ***Ştiinţa ocultă în rezumat*** şi în conferinţe. Vom înţelege cel mai bine contribuţia poporului evreu la evoluţia generală a omenirii dacă vom caracteriza, cel puţin în linii mari, punctul de la care a pornit acea mare catastrofă din evoluţia omenirii pe care noi o numim catastrofa atlanteeană.

Când catastrofa atlanteeană a început să modifice treptat, treptat toate condiţiile de pe Pământ, oamenii care locuiau atunci pe vechiul continent atlanteean au început să migreze din vest spre est. În acest val ce pornea din vest au existat două curente: unul care se deplasa mai mult în partea de nord şi altul care a ţinut mai mult un traseu sudic. De aceea există un mare curent al omenirii format dintr-o populaţie atlanteeană care a traversat Europa mergând până în Asia; şi dacă privim regiunea dimprejurul Mării Caspice avem o imagine aproximativă a felului în care s-a răspândit treptat acest curent de populaţie atlanteeană. Şi mai avem un alt curent, care a traversat teritoriile din Africa de azi. Cele două convoaie de oameni au confluat apoi în Asia, formând un fel de vârtej, aşa cum se întâmplă atunci când se întâlnesc două curente de apă.

Ceea ce trebuie să ne intereseze acum este să aflăm care era modul de a vedea, care era constituţia sufletească a acestor popoare, sau cel puţin a maselor principale de popoare venite din Atlantida, care au fost aruncate de-a valma acolo în est. În primele timpuri ale epocii postatlanteene această constituţie era într-adevăr cu totul diferită de ceea ce a devenit ea mai târziu şi mai cu seamă faţă de ceea ce este astăzi. La toate acele mase de populaţii exista în general o percepţie clarvăzătoare a mediului înconjurător. Oamenii mai puteau vedea încă, într-o oarecare măsură, spiritualul. Chiar şi ceea ce vedem noi astăzi fizic era perceput atunci într-un fel mai spiritual. Exista deci o formă de viaţă şi o structură sufletească mai clarvăzătoare. Ceea ce este deosebit de important este, de exemplu, că această clarvedere a populaţiilor originare postatlanteene era şi ea, sub un anumit raport, diferită de clarvederea populaţiei atlanteene din perioada de înflorire propriu-zisă a civilizaţiei atlanteene. În această perioadă de înflorire capacitatea clarvăzătoare era dezvoltată într-un grad atât de înalt, încât oamenii puteau privi în modul cel mai pur în lumea spirituală, iar revelaţiile lumii spirituale produceau în sufletele omeneşti impulsuri spre bine. Şi putem spune chiar că cel care era mai dotat pentru a privi în lumea spirituală primea, în acea epocă de înflorire a civilizaţiei atlanteene, un impuls mai mare spre bine, şi cine putea vedea mai puţin primea un impuls mai mic spre bine.

Modificările survenite apoi pe Pământ au fost, ce-i drept, de aşa natură încât în ultima treime a epocii atlanteene, însă în mod deosebit în epoca postatlanteeană, au dispărut treptat tocmai laturile bune ale vechii clarvederi. Aceste părţi bune ale clarvederii atlanteene au putut fi păstrate doar de către cei care parcurgeau o instruire specială în lăcaşurile de iniţiere. Ceea ce a rămas însă în mod natural din clarvederea atlanteeană a căpătat în timp din ce în ce mai mult un astfel de caracter, încât cele văzute de om îl conduceau foarte uşor pe acesta la contemplarea forţelor rele, a forţelor ademenitoare şi ispititoare ale existenţei. Cu timpul privirea clarvăzătoare a omului nu a mai fost suficient de puternică ca să contemple forţele bune. Omenirii i-a rămas în schimb posibilitatea de a contempla răul, partea seducătoare, ispititoare pentru om. Iar peste anumite teritorii ale populaţiei postatlanteene era răspândită o formă deloc bună a clarvederii, o clarvedere ce, de fapt, era chiar un fel de ispititor.

Împreună cu această decădere a vechii forţe clarvăzătoare se producea, treptat, o dezvoltare lentă a acelei percepţii senzoriale pe care noi o găsim normală pentru omenirea de astăzi. Lucrurile pe care oamenii din primele timpuri postatlanteene le vedeau cu ochii lor şi pe care omul le vede astăzi cu ochii obişnuiţi pe atunci nu aveau nimic ademenitor, deoarece nu existau încă forţele sufleteşti care să facă această ispitire. Un lucru exterior, care astăzi îl poate face atât de uşor pe cineva să devină un epicurian, nu-l putea ispiti în mod deosebit pe omul atlanteean, chiar dacă acel lucru ar fi tot ce poate fi mai ispititor astăzi. Dacă, dimpotrivă, dezvolta rudimente ale vechii clarvederi, el putea fi sedus. E1 nu mai vedea partea bună a lumii spirituale, iar lucifericul şi ahrimanicul acţionau cu forţă asupra lui, astfel încât vedea forţe şi puteri ce puteau fi pentru el ispititori şi înşelători. Prin forţele vechi moştenite omul percepea, aşadar, forţele luciferice şi ahrimanice. Important însă era că ghizii şi îndrumătorii evoluţiei omenirii, ce-şi dobândiseră iniţierea în Misterii în scopul conducerii omenirii, au luat măsuri ca oamenii, în ciuda acestei stări de fapt, să ajungă din ce în ce mai aproape de bine şi de claritate.

Oamenii care după catastrofa atlanteeană s-au împrăştiat în părţile răsăritene erau însă de niveluri foarte diferite de dezvoltare. Putem spune că pe măsură ce mergem mai spre est treapta de evoluţie morală şi spirituală a oamenilor era cu atât mai înaltă. Într-un anumit sens, percepţia exterioară, dezvoltată ca o lume nouă pentru ei, acţiona cu o claritate din ce în ce mai mare; ea facea ca asupra oamenilor să acţioneze din ce în ce mai pronunţat latura de măreţie şi splendoare a lumii exterioare. Aceasta era situaţia dacă se mergea mai spre est. Predispoziţii puternice în acest sens le aveau în special locuitorii regiunilor situate în nordul Indiei de astăzi şi până la Marea Caspică, spre Oxus şi Jaxartes. Acest teritoriu din Asia Centrală a fost colonizat de un amestec de populaţii care, realmente, a putut oferi materialul pentru câteva curente de popoare migratoare ce s-au răspândit ulterior în diverse părţi, unul dintre acestea fiind chiar poporul a cărui concepţie spirituală despre lume am caracterizat-o adesea, respectiv poporul vechi hindus.

În acest amalgam de popoare din Asia Centrală, imediat după catastrofa atlanteeană, parţial chiar în timpul acestei perioade, era foarte dezvoltat simţul pentru realitatea exterioară. Totodată însă în oamenii din această regiune trăia încă o amintire vie, un fel de cunoaştere resuscitată prin amintire a celor vieţuite de ei în lumea atlanteeană. Acesta era cazul cu preponderenţă cu masa de oameni ce a migrat în jos, spre India. Ea avea o înţelegere profundă a splendorii lumii exterioare, era cea mai avansată în observarea percepţiilor senzoriale exterioare, dar totodată în ea trăia cel mai puternic amintirea vechilor percepţii spirituale din epoca atlanteeană. De aici şi acest impuls puternic care s-a dezvoltat la acest popor de a se ridica în lumea spirituală, de care îşi amintea, şi uşurinţa de a privi din nou în lumea spirituală – însă împreună cu sentimentul că ceea ce-i ofereau simţurile exterioare era maya sau iluzie. Aşa se explică la acest popor impulsul de a nu-şi îndrepta privirea în mod deosebit spre lumea senzorială exterioară, ci de a face totul pentru ca sufletul să se poată înălţa – de data asta pe cale artificială, prin yoga – la trăirile din lumea spirituală, de care el avusese parte în mod nemijlocit în era atlanteeană.

Această particularitate, de a subestima lumea exterioară şi a o considera drept maya sau iluzie şi, de aceea, de a lăsa să acţioneze doar acele impulsuri ce tind spre spiritual, era mai puţin dezvoltată la populaţia rămasă în nordul Indiei. Acest amestec de popoare se afla însă într-una din cele mai tragice situaţii. Genul de înzestrare a vechiului popor hindus consta în aceea că omul putea parcurge cu o oarecare uşurinţă o anumită dezvoltare-yoga, prin care reuşea să se ridice în regiunile în care trăise în perioada atlanteeană. Pentru el era uşor să învingă ceea ce trebuia să considere a fi iluzie. Aceasta se întâmpla prin cunoaştere. Cunoaşterea era pentru el tot ceea ce poate fi mai înalt: această lume senzorială este o iluzie, este maya; însă dacă îţi dezvolţi sufletul, dacă te străduieşti, vei ajunge să cunoşti lumea aflată

în spatele lumii senzoriale! Indianul reuşea, aşadar, să învingă ceea ce considera a fi maya sau iluzie, ceea ce şi voia de altfel să învingă, printr-un proces interior.

Cu totul altfel se prezenta situaţia la popoarele nordice, numite ulterior în istorie, într-un sens mai restrâns, ariene: perşi, mezi, bacteri etc. Simţul pentru contemplarea exterioară, pentru intelectul exterior, era şi la ele puternic dezvoltat, însă nu la fel de dezvoltat era şi impulsul interior de a cuceri prin disciplină interioară, printr-un fel de yoga, ceea ce omul atlanteean deţinuse în mod natural. La popoarele din nord nu exista acea amintire vie care să le permită să transforme contemplarea exterioară într-o străduanie de a birui prin cunoaştere iluzia lumii exterioare. La poporul iranian, persan sau med exista o structură sufletească prin care fiecare individ simţea ceva ce, formulat cu cuvintele noastre din ziua de azi, s-ar exprima cam aşa: Dacă odinioară noi, ca oameni, trăiam în lumea spirituală, vieţuiam şi vedeam spiritualul, sufletescul, iar acum suntem strămutaţi în lumea fizică şi ne aflăm în faţa unei lumi pe care o vedem cu ochii noştri, pe care o cuprindem cu intelectul legat de creier, motivul pentru care s-a întâmplat aceasta nu îl găsim în om, iar ceea ce trebuie învins aici nu poate fi făcut pur şi simplu în interiorul omului; cu asta nu faci mare lucru! – Iranianul ar fi spus: Când omul a coborât pe Pământ trebuie să se fi petrecut o schimbare nu numai cu el, ci cu întreaga natură şi cu tot ce există pe Pământ. De aceea, nu este suficient ca noi oamenii să lăsăm cele ce sunt în jurul nostru aşa cum sunt şi să spunem simplu: Totul este iluzie, maya, şi noi ne ridicăm în lumea spirituală! Noi ne-am schimba, să zicem, nu însă şi ceea ce s-a transformat deja în lumea din jurul nostru. – De aceea el nu-şi spunea: Afară se întinde maya, eu însumi voi depăşi însă această maya, voi birui maya din mine însumi şi voi atinge astfel lumea spirituală! – Ci spunea: Omul face parte din lumea înconjurătoare, este doar un mădular al acesteia. Dacă vrem să transformăm ceea ce este divin în om şi ceea ce a coborât din înălţimile divin-spirituale, trebuie să readucem în starea iniţială nu numai ceea ce există în om, ci şi tot ceea ce se află în mediul înconjurător. – Aceasta a dat un impuls acestor popoare de a interveni energic în transformarea şi în prefacerea lumii.

În timp ce în India se spunea: Lumea a decăzut; ceea ce oferă ea acum este maya, în nord se spunea referitor la aceasta: Desigur, lumea a coborât pe scara evoluţiei, noi însă trebuie să o schimbăm în aşa fel încât ea să devină din nou ceva spiritual! Contemplarea, reflexia cunoscătoare, constituia caracterul fundamental al poporului indian. Acest popor încheia rapid socotelile cu lumea, numind percepţia senzorială iluzie sau maya. Caracterul fundamental al poporului iranian şi al celorlalte popoare din nord era puterea de acţiune, energia exterioară, voinţa de a transforma ceea ce există în natură. Ele spuneau: Ceea ce se află în jurul nostru a coborât din divin; omul este însă chemat să îl readucă în divin! – Acest element fundamental sădit în caracterul poporului iranian a fost ridicat pe o culme şi a fost pătruns cu cea mai mare energie de către conducătorii spirituali ce proveneau din Misterii.

Putem înţelege în totalitate, chiar şi exterior, cele petrecute la est şi sud de Marea Caspică doar dacă facem o comparaţie cu ceea ce s-a întâmplat mai la nord, deci în regiunile vecine Siberiei, Rusiei de astăzi, mergând până în interiorul Europei. Acolo trăiau oameni ce păstraseră încă într-un grad înalt vechea clarvedere, la care într-o anumită măsură vechea posibilitate de percepţie spirituală era contrabalansată de contemplarea senzorială, de noua facultate de gândire intelectuală. La ei exista încă în cercuri foarte largi o facultate de pătrundere în lumea spirituală. Dacă avem în vedere caracterul acestei introspecţii în lumea spirituală, care la aceste populaţii decăzuse pe o treaptă inferioară – devenind în principal o clarvedere astrală inferioară, cum am spune astăzi –, rezultă pentru ansamblul evoluţiei omenirii o anumită consecinţă. Cel dotat cu acest tip de clarvedere devine un om cu totul aparte. El capătă o anumită predispoziţie caracterologică. Se observă acest lucru în mod deosebit la popoarele ce au avut această clarvedere inferioară imprimată în caracterul popular. Un astfel de om are în principal tendinţa să ceară de la natura din jur cele de trebuinţă pentru traiul curent şi de a face cât mai puţin pentru a le smulge naturii. În sfârşit, el ştia la fel de bine ca omul senzorial de azi că există plante, animale şi aşa mai departe, că în toate acestea sunt ascunse entităţi divin-spirituale; el le vedea. El ştia, de asemenea, că ele sunt puternicele fiinţe aflate în spatele entităţilor fizice. Le ştia atât de bine, încât le pretindea să îi asigure fără mare efort existenţa în care l-au obligat să coboare. Am putea spune multe lucruri în ce priveşte expresia exterioară a predispoziţiei şi felului de a gândi al acestor oameni dotaţi cu clarvedere astrală. Am menţionat acum doar unul din ele.

În tot acest timp, care ne interesează pentru ceea ce avem de spus, aceste populaţii dotate cu o clarvedere intrată în decandenţă, aceste popoare nomade umblau de colo-colo ca ciobani, nesedentare, fără a-şi întemeia o locuinţă stabilă, fără să se lege în mod deosebit de vreun petic de pământ sau să se îngrijească de ceea ce le oferea pământul, ci mai degrabă distrugând ceea ce exista în jurul lor, dacă aveau nevoie de ceva pentru a-şi întreţine viaţa; dar să facă ceva pentru ridicarea nivelului cultural, pentru transformarea pământului, pentru aceasta popoarele despre care vorbim nu aveau nicio înclinaţie.

A luat astfel naştere o mare şi importantă contradicţie, probabil una din cele mai importante ale perioadei de evoluţie postatlanteene: contradicţia dintre aceste populaţii mai nordice şi populaţiile iraniene. La iranieni s-a dezvoltat dorinţa de a interveni în evenimentele din jurul lor, de a deveni sedentari, de a obţine prin muncă tot ce se poate cuceri ca om şi ca omenire sau, altfel spus, de a transforma natura cu ajutorul forţelor spirituale omeneşti. Sub acest unghi, acesta era impulsul cel mai puternic al oamenilor. Aspectul direct opus este al acelui popor ce s-a îndreptat spre nord şi care putea pătrunde cu privirea în lumea spirituală. El era, să zicem aşa, la *„per tu"* cu entităţile spirituale, dar nu îi plăcea să muncească, nu se stabilise într-un loc şi nu avea chiar niciun interes să ducă înainte munca culturală în lumea fizică.

Iată marea contradicţie, probabil cea mai mare care s-a format pe planul exterior în epoca postatlanteeană şi care este urmarea directă a diferitelor tipuri de evoluţie sufletească. Este marea contradicţie pe care o ştim şi din istoria exterioară, dintre Iran şi Turan, numai că nu i se cunosc cauzele. Aici avem acum aceste cauze.

În nord, în mijlocul Siberiei, Turanul, acel amestec de popoare dotat într-un grad înalt cu moşteniri atavice ale unei clarvederi astrale inferioare, care datorită acestei vieţi în lumea spirituală nu avea nicio înclinaţie şi nicio predilecţie de a fonda o cultură exterioară – pentru că aceşti oameni erau mai pasivi şi de multe ori aveau drept preoţi chiar magicieni şi vrăjitori de factură inferioară –, acolo unde era vorba de spiritual, se dedau magiei inferioare, uneori chiar magiei negre. La sud de ei: Iranul, acele regiuni în care de timpuriu a luat naştere impulsul de a transforma prin forţă spirituală omenească, cu cele mai primitive mijloace, cele ce ne sunt date în lumea senzorială înconjurătoare, în felul acesta putând lua naştere culturile exterioare.

Iată marea opoziţie dintre Iran şi Turan. În mituri şi legende se indică într-un mod foarte frumos cum o parte din aceşti oameni din nord, partea cea mai avansată în direcţia acestui fel de cultură, a coborât până în regiunea pe care noi am considerat-o de tip iranian. Iar când în legenda lui Dschemshid, acel rege ce şi-a condus popoarele din nord în sud, spre Iran, ni se spune că el a primit de la zeul – ce va fi recunoscut treptat – pe care el l-a numit Ahura Mazdao un pumnal de aur cu ajutorul căruia urma să-şi îndeplinească misiunea pe Pământ, trebuie să ne fie clar că prin pumnalul de aur al regelui Dschemshid, care şi-a scos popoarele din inerţia maselor turaniene, ridicându-le la un nivel înalt de dezvoltare, a fost sporită străduania spre înţelepciune, aceea care ridică forţele ajunse în decadenţă la un nivel mai înalt şi le pătrunde şi întreţese cu forţa spirituală pe care omul o poate cuceri pe planul fizic. Acel pumnal de aur, sub formă de plug, a răsturnat pământul, a făcut din pământ un ogor şi a adus omenirii primele şi cele mai primitive descoperiri. El a continuat să acţioneze şi acţionează şi în ziua de azi în toate cuceririle culturii, de care oamenii sunt atât de mândri. Faptul că regele Dschemshid, ce a descălecat din Turan în regiunile iraniene, a primit acest pumnal de aur de la Ahura Mazdao, ce a dat oamenilor forţa de a preface în folosul lor lumea exterioară

senzorială, este un lucru semnificativ.

Entitatea de la care provine acest pumnal de aur este şi marele inspirator al conducătorului popoarelor iraniene, pe care noi îl cunoaştem drept Zarathustra sau Zoroastru, Zerdutsch. Zarathustra era şi cel care în timpuri străvechi – imediat după catastrofa atlanteeană – a înzestrat acel popor, dotat cu impulsul de a întreţese cultura exterioară cu forţă spirituală omenească, cu comorile pe care el le-a putut extrage din sfintele Misterii. În acest sens, Zarathustra a trebuit să dea acestor popoare, ce nu mai posedau vechea însuşire atlanteeană de a privi în lumea spirituală, noi perspective şi noi speranţe pentru lumea spirituală. Astfel, Zarathustra a deschis calea, despre care noi am discutat adesea, prin care popoarele trebuiau să descopere că în corpul de lumină exterior al Soarelui avem doar trupul exterior al unei fiinţe spirituale superioare, pe care el a numit-o „Marea Aură", Ahura Mazdao, în opoziţie cu mica aură omenească. Prin aceasta el a vrut să indice faptul că această fiinţă, atunci încă foarte îndepărtată, va cobori cândva în cursul istoriei omenirii pe Pământ, pentru a se uni fizic cu el şi pentru a acţiona în continuare în evoluţia omenirii. Zarathustra a arătat astfel oamenilor spre acea entitate ce a trăit mai târziu în istorie ca Christos.

Prin aceasta Zarathrustra sau Zoroastru a îndeplinit ceva măreţ, ceva impunător. El i-a redat noii omeniri postatlanteene, omenirii desacralizate, mersul ascendent spre un spiritual şi speranţa că oamenii, ale căror forţe au coborât pe planul fizic, pot ajunge în spiritual. Vechiul hindus atingea, într-un anumit fel, vechea spiritualitate prin disciplina yoga. Ceea ce a adus Zarathustra urma să deschidă însă oamenilor un nou drum.

Zarathustra avea acum un protector important. Doresc să accentuez în mod expres că eu vorbesc de Zarathustra ca despre o fiinţă pe care grecii deja o plasau într-o epocă anterioară cu cinci mii de ani războiului troian, care deci nu are nimic de-a face cu cel pe care istoria exterioară îl desemnează cu acest nume, şi de asemenea nici cu cel pomenit drept Zarathrustra în vremea lui Darius. – Zarathustra din acele timpuri vechi avusese un protector, pe care îl putem numi Guştasb, un nume devenit mai târziu obişnuit. În Zarathustra avem aşadar o natură preoţească puternică ce arată spre Marele spirit solar, spre Ahura Mazdao, acea entitate ce urma să fie pentru oameni conducătorul care îi aduce din planul fizic-exterior din nou în spiritual. În Guştasb avem natura regească a omului dispus să facă tot ceea ce se poate pe planul exterior pentru răspândirea în lume a marilor inspiraţiuni ale lui Zarathustra. Şi era inevitabil ca aceste inspiraţiuni şi aceste intenţii, ce s-au afirmat în vechiul Iran prin Zarathustra şi Guştasb, să se ciocnească de ceea ce exista imediat mai la nord de această regiune. Prin această ciocnire s-a declanşat realmente unul dintre cele mai mari războaie care au existat în lume, despre care istoria exterioară nu pomeneşte prea multe deoarece s-a petrecut în timpuri străvechi. A fost o ciocnire puternică între Iran şi Turan, care nu a durat decenii, ci secole la rând. Din ea a rezultat o anumită dispoziţie sufletească, perpetuată mult timp în mijlocul Asiei, care ar putea fi rezumată aproximativ în următoarele cuvinte.

Iranianul, omul zarathustrian, spunea cam în felul următor: Peste tot unde ne întoarcem privirea există o lume care, ce-i drept, descinde din divin-spiritual, dar care acum se prezintă ca ceva decăzut de la înălţimea pe care o avusese odinioară. Trebuie să ne imaginăm că tot ceea ce există în jurul nostru ca animale, plante şi minerale era odinioară pe un plan superior şi că acum a ajuns în decadenţă. Omul speră însă s-o poată aduce din nou acolo sus. – Să luăm, de exemplu, un animal. Vorbim, încercând să traducem în limbajul nostru cele ce trăiau în simţirea unui iranian, cum ar vorbi, de exemplu, un învăţător la şcoală elevilor săi când ar încerca să caracterizeze o mentalitate asemănătoare. Atunci am putea spune: Priveşte în jurul tău. Înainte toate acestea erau mai spirituale; acum ele au căzut pe un plan inferior, au ajuns în decadenţă. Să luăm, de pildă, lupul. Animalul care trăieşte în lup, pe care tu îl vezi ca pe o fiinţă senzorială, a decăzut, a intrat într-o stare de decadenţă. Inainte el nu prezenta în primul rând însuşirile lui rele. Tu însă, dacă în tine însuţi germinează însuşiri bune, dacă aduni la un loc însuşirile tale bune şi forţele spirituale, poţi să domesticeşti animalul. Tu îi poţi inocula propriile tale însuşiri. Poţi să faci dintr-un lup un câine blând care te slujeşte! În lup şi în câine avem astfel două fiinţe ce caracterizează oarecum două curente universale. – Oamenii care şi-au întrebuinţat forţele lor spirituale pentru a acţiona asupra lumii înconjurătoare şi a o transforma au fost în stare să domesticească animalele, să le ridice pe o treaptă superioară, în timp ce ceilalţi, ce nu şi-au folosit forţele în acest sens, au lăsat animalele în starea în care se aflau, din care cauză acestea au trebuit să coboare din ce în ce mai mult. Sunt două forţe diferite. Una se afirmă în predispoziţia: Dacă las natura aşa cum este ea va cobori din ce în ce mai jos, totul se va sălbătici. Cealaltă în predispoziţia: Eu pot însă să-mi îndrept privirea spirituală spre o putere bună, al cărei adept sunt; atunci ea mă ajută şi eu pot cu ajutorul ei să înalţ din nou ceea ce vrea să decadă. Această putere, spre care eu îmi pot înălţa privirea, îmi poate da speranţa de a evolua în continuare! – Pentru iranian această putere se identifica cu Ahura Mazdao, şi el spunea: Omul poate să înnobileze forţele naturii, le poate releva doar dacă se uneşte cu Ahura Mazdao, cu forţa lui Ormuzd. Ormuzd este un curent ascendent. Dacă omul lasă natura în starea în care este, totul ajunge să se sălbăticească. Aceasta se datorează lui Ahriman! – Apoi, în regiunea iraniană se dezvoltă următoarea predispoziţie: La nord de noi trăiesc hălăduind o mulţime de oameni fără să facă nimic. Ei sunt în slujba lui Ahriman. Oamenii ahrimanici sunt cei care se mută de colo-colo, mulţumindu-se doar cu ceea ce le oferă natura, fără a face ceva pentru a o spiritualiza. Noi însă vrem să ne raliem lui Ormuzd, lui Ahura Mazdao!

Aşa era resimţită acolo dualitatea lumii. Aşa simţeau iranienii, oamenii zarathustrieni, iar ceea ce simţeau ei astfel o şi legiferau. Ei voiau să-şi organizeze viaţa în aşa fel încât prin legile pe care le dădeau să se exprime dorinţa fierbinte de a urca. Aceasta a fost consecinţa exterioară a zarathustrismului. Aşa trebuie să privim opoziţia dintre Iran şi Turan. Iar acel război, despre care istoria ocultă vorbeşte atât de mult şi de precis, războiul dintre Ardşasb şi Guştasb, unul fiind regele turanian, iar celălalt protectorul lui Zarathustra, acest război dintre două forţe contrare, dintre Nord şi Sud, trebuie să-l privim ca o predispoziţie ce a continuat să acţioneze asupra celor două regiuni, Iranul şi Turanul. Dacă am înţeles acest lucru, vom vedea cum de la Zarathustra porneşte un anumit curent sufletesc, ce se revarsă şi acţionează asupra întregii omeniri.

Aşa ar trebui caracterizat în primă instanţă întreaga ambianţă, mediul social şi geografic în care a trebuit să apară Zarathustra. Iar noi mai ştim că individualitatea care s-a încarnat în sângele transmis de-a lungul a de trei ori paisprezece generaţii de la Avraam, care în Evanghelia după Matei apare ca Iisus din Nazaret, a fost individualitatea lui Zarathustra. Pe ea a trebuit s-o căutăm înainte de toate. A trebuit să mergem acolo unde ea apare pentru prima dată în epoca postatlanteeană. Şi acum se naşte întrebarea: Cum se face că tocmai sângele lui Avraam, ce a trăit în Asia de Sud-Vest, sânge scurs de-a lungul generaţiilor, a putut fi cel mai apt pentru o viitoare corporalitate a lui Zarathustra? Căci una din încarnările ulterioare ale lui Zarathustra este Iisus din Nazaret.

Pentru a putea răspunde la această a doua întrebare a fost nevoie să ne punem problema centrului care se manifestă în acest sânge. În individualitatea lui Zarathustra avem acest centru ce se încarnează în sângele poporului evreu. Mâine vom analiza motivul pentru care tocmai acest sânge, această seminţie, a trebuit să fie cea din care Zarathustra şi-a luat corporalitatea sa exterioară.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a II-a

Berna, 2 septembrie 1910

Va fi necesar ca în conferinţele de debut ale acestui ciclu să repetăm unele lucruri care au fost spuse atunci când am abordat Evanghelia după Luca. Anumite aspecte din viaţa lui Iisus Christos pot fi înţelese abia după ce am comparat aceste două Evanghelii.

Ceea ce este important în primul rând pentru înţelegerea profundă a Evangheliei după Matei este că acea individualitate despre care ne vorbeşte la început această Evanghelie îşi are obârşia, în ce priveşte corporalitatea, în Avraam şi că prin ereditatea asigurată de-a lungul a de trei ori paisprezece generaţii ea a ajuns să poarte în sine un extract, să zicem aşa, al întregii seminţii a abrahamiţilor, a evreilor. Pentru cercetătorul spiritual această individualitate este una şi aceeaşi cu cea pe care noi o considerăm a fi Zoroastru sau Zarathustra. Ieri am prezentat oarecum ambianţa exterioară în care a activat Zarathustra. Va fi necesar să mai menţionăm încă ceva despre ideile şi concepţiile despre lume care animau cercurile lui Zarathustra. Trebuie spus că pe acel teritoriu unde în timpurile primordiale a acţionat Zoroastru sau Zarathustra a înflorit o concepţie despre lume ce conţine în linii mari ceva extrem de semnificativ. Nu este nevoie să enunţăm decât câteva fraze din ceea ce, oricum, putem considera a fi învăţătura celui dintâi Zarathustra pentru a evidenţia principiile profunde care au stat la baza întregii concepţii postatlanteene despre lume.

Şi exterior, în istorie, ni se spune că acea învăţătură, în cadrul căreia a acţionat şi Zarathustra, ar porni de la două principii, pe care le-am putea numi principiul lui Ormuzd, al fiinţei bune şi luminoase, şi principiul lui Ahriman, fiinţa rea, întunecată. Chiar în descrierea exterioară a acestui sistem religios se accentuează totodată că aceste două principii – Ormuzd sau Ahura Mazdao şi Ahriman – trebuie să revină din nou la un principiu comun: Zeruane Akarene.

Ce este acest principiu unitar, oarecum străbun, din care au provenit celelalte două principii ce se confruntă în lume? De obicei Zeruane Akarene se traduce prin „timpul necreat”. Aşadar, putem spune: În final doctrina lui Zarathustra revine la principiul originar, în care noi trebuie să vedem timpul imuabil ce curge necontenit în lume. Chiar în semnificaţia acestui cuvânt este conţinută clar ideea că nu mai putem ridica întrebarea referitoare la originea acestui timp, a acestui circuit al timpului. Este foarte important să aducem clar în conştienţă cel puţin o dată ideea că în contextul cosmic putem vorbi despre ceva ce interior nu ne mai dă dreptul să ne întrebăm care ar fi, de exemplu, cauzele unui astfel de principiu. Gândirea exterioară abstractă a oamenilor nu se va abţine niciodată ca, atunci când se arată o cauză anume, să continue iar şi iar să întrebe care este cauza acestei cauze, întorcând astfel noţiunile spre un veşnic înapoi. Dacă vrem cu adevărat să stăm bine ancoraţi pe solul ştiinţei spiritului trebuie să ajungem o dată, printr-o meditaţie temeinică, la convingerea că întrebările referitoare la origini, la cauza primordială, trebuie să înceteze undeva şi că dacă de la un punct încolo continuăm să punem întrebări referitoare la cauze nu practicăm decât un simplu joc de gândire.

În cartea mea ***Ştiinţa ocultă în rezumat*** am arătat acest fapt gnoseologic. Acolo spuneam că dacă cineva vede pe o stradă nişte urme el ar putea desigur întreba de unde vin acestea. Răspunsul poate fi: De la roţile unui vehicul. Se poate întreba, în continuare, unde sunt plasate roţile vehiculului. Mai putem întreba: De ce au fost lăsate urmele? şi să obţii răspunsul: Fiindcă el mergea pe stradă. Se poate întreba în continuare: De ce mergea pe stradă? şi să primeşti răspunsul: Fiindcă avea de transportat oameni pe acea stradă. – În tot acest şir de întrebări poţi ajunge într-un final să presupui deciziile care l-au făcut pe acel om să folosească vehiculul. Dacă în continuare nu te opreşti, după ce ai aflat că omul a avut această intenţie, şi întrebi care sunt cauzele acesteia, atunci seriozitatea demersului cade în derizoriu şi rămâi captiv într-un joc al interogaţiilor.

Aşa este cazul şi cu problemele majore ale concepţiilor despre lume. Undeva trebuie să te opreşti. Trebuie să te opreşti să întrebi ce ar fi stat la baza învăţăturilor zarathustrismului, să te opreşti la momentul în care timpul se scurge liniştit. Zarathustrismul împarte timpul în două părţi, sau mai bine spus el deduce din timp două principii: unul bun, un principiu al luminii, pe care ieri am putut să vi-l caracterizez destul de concret drept principiul Ormuzd, şi unul rău, un principiu al întunericului, principiul Ahriman. La baza acestei concepţii străvechi persane se află un lucru extrem de important, şi anume faptul că tot răul care există în lume, tot ceea ce în proiecţia sa fizică trebuie desemnat ca întunecat, nu a fost la origine ceva rău, ceva întunecat. Am atras atenţia chiar că gândirea persană străveche vedea, de exemplu, lupul, care într-un anumit fel reprezintă ceva sălbatic, ceva rău, ca pe un animal în care lucrează principiul Ahriman, că lupul a alunecat pe panta coborâtoare, pornind de la o fiinţă căreia la origine nu-i putem tăgădui binele. Conform concepţiei persane, conform concepţiei ariene străvechi, la baza oricărei deveniri se află principiul că răul a luat naştere prin faptul că la un moment dat un lucru, care în forma sa iniţială fusese ceva bun, a păstrat această formă şi într-o epocă ulterioară, adică în loc să se schimbe, să progreseze, şi-a conservat forma care fusese adecvată cândva. Concepţia persană străveche deduce, pur şi simplu, tot răul, tot ceea ce este întunecat din faptul că forma unei fiinţe, care anterior fusese una bună, a rămas şi într-o epocă ulterioară la fel, în loc să se schimbe corespunzător. Din ciocnirea unei atare forme fiinţiale – perpetuate dintr-o epocă anterioară în una ulterioară – cu ceva ce a progresat ia naştere lupta binelui cu răul. Astfel, după concepţia persană străveche lupta dintre bine şi rău nu este altceva decât lupta dintre ceva ce are o formă corectă în prezent şi ceva ce aduce în prezent forma sa veche. Aşadar, răul nu este un rău absolut, ci doar un bine strămutat, ceva ce a fost bun într-o epocă anterioară. Acolo unde trecutul şi viitorul nu intră deocamdată în conflict, timpul neseparat, timpul nedivizat în momentele sale clar individualizate curge liniştit.

Această concepţie este una profundă şi o întâlnim pe teritoriul primelor populaţii postatlanteene, în zarathustrism. Această concepţie, pe care o putem considera şi principiul fundamental propriu-zis al zarathustrismului, include în sine, dacă este privită în mod just, chiar ceea ce noi am putut caracteriza ieri dinspre o anumită latură, pe care am putut-o vedea reliefându-se cu atâta putere la populaţiile ce s-au sprijinit pe învăţăturile lui Zarathustra. Vedem la toate aceste populaţii credinţa în necesitatea ca aceste două momente, desprinse oarecum din curentul uniform al timpului însuşi, să se contrapună unul altuia în timp şi abia în decursul timpului să fie biruite. Vedem necesitatea ca noul să se nască şi vechiul să se menţină, prin echilibrarea celor două Cosmosul şi mai cu seamă Pământul putând treptat să-şi atingă ţelul.

Acest mod de a privi lucrurile pe care l-am caracterizat acum se află însă şi la baza evoluţiei pe un plan superior a tot ceea ce a rezultat din zarathustrism. După ce în timpurile pe care le-am caracterizat ieri zarathustrismul şi-a stabilit sediul în acele regiuni, el a acţionat peste tot unde a apărut. Şi vom vedea imediat cu ce putere extraordinară a acţionat el asupra întregii epoci care a urmat. El a avut această calitate prin faptul că în tot ceea ce a acţionat, şi a acţionat profund, a picurat câte puţin din opoziţia vechi–nou.

Zarathustra a putut acţiona atât de profund asupra epocilor care au urmat datorită faptului că în perioada în care el s-a ridicat la treapta cea mai înaltă de iniţiere posibilă pentru acel timp au fost cooptaţi, au fost atraşi doi discipoli. Eu i-am menţionat deja. Pe unul l-a instruit în ce priveşte tainele spaţiului fizic aflat în jurul nostru, deci cu privire la tainele simultanului; pe celălalt l-a învăţat tainele succesiunii în timp, tainele timpului, ale evoluţiei. Despre aceste lucruri am mai amintit deja. Am spus că într-un moment bine precizat al perioadei de discipolat al celor doi mari ucenici intervine ceva cu totul special în poziţia acestora faţă de Zarathustra, şi anume faptul că învăţătorul poate jertfi ceva din propria sa entitate pentru elevii săi. Iar Zarathustra, cel din epoca zarathustriană, a jertfit pentru discipolii săi propriul său corp astral şi propriul său corp eteric. Individualitatea lui Zarathustra, entitatea sa cea mai profundă, s-a menţinut intactă în sine în vederea unor încarnări viitoare. Corpul astral însă, acel înveliş astral în care el trăise ca Zarathustra în vremurile străvechi ale evoluţiei postatlaneene, era într-atât de perfect, atât de pătruns de întreaga entitate a lui Zarathustra încât nu se risipea, nu dispărea precum învelişurile astrale ale celorlalţi oameni, ci rămânea intact în sine. Astfel de învelişuri umane, îmbinate datorită profunzimii individualităţii care le-a purtat în modul cel mai perfect, pot rămâne în cursul evoluţiei intacte. Corpul astral al lui Zarathustra a fost unul dintre acestea. Şi unul dintre discipoli, cel care a primit de la Zarathustra învăţătura spaţiului şi secretele a tot ceea ce străbate simultan spaţiul nostru senzorial, acest discipol s-a născut din nou în personalitatea numită în istorie Toth, sau Hermes al egiptenilor. Acest discipol reîncarnat al lui Zarathustra, care, după cum ne arată cercetarea ocultă, a fost destinat să devină acel Hermes al egiptenilor sau Toth, a trebuit nu numai să fixeze în sine toate învăţăturile primite de la Zarathustra într-o încarnare precedentă, ci în afară de aceasta a trebuit să le consolideze, în aşa fel încât prin procedeele cunoscute în sfintele Misterii să i se încorporeze, să i se infiltreze corpul astral conservat al lui Zarathustra însuşi. Astfel, individualitatea acestui discipol al lui Zarathustra s-a născut din nou ca Hermes sau Toth, şi acestuia i-a fost încorporat corpul astral al lui Zarathustra însuşi. În Hermes al egiptenilor, avem, aşadar, direct un mădular al entităţii zarathustriene. Cu acest mădular şi cu ceea ce a adus cu sine din timpul discipolatului zarathustrian Hermes a făcut tot ceea ce este măreţ şi plin de însemnătate în cultura egipteană.

Pentru a se putea întâmpla ceea ce s-a înfăptuit prin acest misionar, prin acest mesager al lui Zarathustra, a trebuit desigur să existe şi o populaţie dotată în mod corespunzător. Hermes, discipolul lui Zarathustra, a găsit terenul propice pentru ceea ce el putea să dădi doar la acel amestec de populaţii ce au migrat pe o direcţie mai mult sudică din regiunile atlanteene şi s-au stabilit în părţile răsăritene ale Africii şi care şi-au conservat o mare parte din felul de clarvedere din perioada atlanteeană. Acolo fiinţa sufletească a populaţiei egiptene s-a ciocnit de ceea ce a putut da Hermes, prin aceasta dezvoltându-se cultura egipteană.

Aceasta era însă o cultură de un gen cu totul aparte. Imaginaţi-vă toate acele secrete despre spaţiu şi simultaneitatea existentă în spaţiu primite de Hermes ca un dar preţios de la învăţătorul său Zarathustra. Tocmai prin acestea Hermes avea în el bunul cel mai de preţ pe care îl deţinea Zarathustra. Am amintit de mai multe ori că o caracteristică a învăţăturii lui Zarathustra este aceea că ea le atrăgea atenţia oamenilor asupra globului solar, asupra luminii solare şi a corpului de lumină al Soarelui, arătându-le că acest corp solar este doar învelişul exterior al unei entităţi spirituale înalte. Zarathustra i-a împărtăşit aşadar lui Hermes secretele sale privitoare la cele existente simultan în spaţiu, care se află la baza întregii naturi, care avansează continuu în timp de la epocă la epocă şi care de fiecare dată se arată într-o formă nouă. Hermes stăpânea cunoştinţele despre Soare, despre ceea ce provine şi se dezvoltă datorită Soarelui. Aceste cunoştinţe el le-a putut sădi în sufletele oamenilor proveniţi din rândul populaţiei atlanteene, deoarece aceste suflete putuseră odinioară ele însele privi, printr-un dar înnăscut, în interiorul secretelor solare şi păstraseră ceva din aceasta în amintire. Totul se încadra într-o linie evolutivă progresivă. Progresiv evoluau atât sufletele celor ce trebuiau să primească înţelepciunea lui Hermes, cât şi Hermes însuşi.

Cel de al doilea discipol al lui Zarathustra a cunoscut o altă iniţiere. El a primit secretele ce se referă la cursul timpului, şi de aceea a trebuit să preia totodată ceva ce în evoluţie este parcă învălmăşit, precum vechiul şi noul, ceva ce acţionează precum contrariile, polar. Şi pentru acest discipol Zarathustra a jertfit o parte din entitatea sa, astfel încât atunci când cel de-al doilea discipol s-a reîncarnat el a putut primi această jertfă. Deci, în timp ce individualitatea lui Zarathustra s-a păstrat, învelişurile s-au desprins de el; aceste învelişuri, întrucât au fost purtate de o individualitate atât de puternică, au rămas intacte şi nu s-au risipit. Acest al doilea discipol, care a primit înţelepciunea timpului, a căpătat într-un anumit moment al încorporării sale următoare corpul eteric al lui Zarathustra, spre deosebire de celălalt discipol ce primise înţelepciunea spaţiului, ce căpătase corpul astral al acestuia, corpuri pe care Zarathustra le jertfise. Acest al doilea discipol, reîncarnat, al lui Zarathustra nu este altul decât Moise. Corpului eteric al lui Moise i se ataşează în fragedă copilărie corpul eteric al lui Zarathustra, păstrat în stare intactă. Textele religioase, ce se bazează cu adevărat pe surse oculte, toate fac trimitere într-un mod tainic la aceste secrete pe care ni le revelează cercetarea ocultă. Când Moise, discipolul reîncarnat al lui Zarathustra, urma să primească corpul eteric conservat al lui Zarathustra, cu el a trebuit să se petreacă ceva cu totul deosebit. Înainte să primească, ca orice om obişnuit, impresiile corespunzătoare din mediul înconjurător şi înainte ca în individualitatea sa să poată coborî impresiile din lumea exterioară, în entitatea sa a trebuit să fie infiltrat ceea ce urma să primească în mod miraculos ca moştenire de la Zarathustra. Acest lucru este povestit printr-o întâmplare simbolică, care spune că el este pus într-un coşuleţ şi i se dă drumul în jos pe fluviu, fapt ce aduce cu o iniţiere curioasă. O iniţiere constă în aceea că un om rămâne un anumit timp izolat de lumea exterioară, în care timp în el este infiltrat ceea ce acesta trebuie să primească. Deci, atunci când Moise era astfel izolat, lui i s-a inoculat la un moment dat corpul eteric conservat al lui Zarathustra, prin care a putut să înmugurească acea minunată înţelepciune temporală pe care i-o mijlocise odinioară Zarathustra, cu care acum el a fost înzestrat şi pe care a revelat-o în imagini succesive care, şi ele, erau adecvate poporului său. De aceea, marile tablouri ale Genezei ne pot apărea la Moise ca imaginaţiuni exterioare ale înțelepciunii temporale ce venea de la Zarathustra. Ele erau ştiinţa, înţelepciunea renăscută pe care el o primise de la Zarathustra. Ea a putut să se consolideze înăuntrul său tocmai prin faptul că primise de la Zarathustra învelişul eteric.

Pentru un proces atât de important al evoluţiei omenirii cum este cel al inaugurării unei mişcări culturale nu este însă suficient să existe doar un iniţiat, ci şi un germen popular corespunzător, adică potrivit să primească ceea ce poate sădi o astfel de mare individualitate. Iar dacă vrem să analizăm germenele popular, solul popular în care Moise a putut să sădească ceea ce i-a fost lăsat moştenire de către Zarathustra, este bine să ne referim la o anumită particularitate a înţelepciunii lui Moise însuşi.

Într-o încarnare anterioară Moise a fost, aşadar, discipolul lui Zarathustra. El a primit atunci înţelepciunea timpului şi acel secret pe care l-am indicat spunând că în toate timpurile se ciocnesc un anterior şi un ulterior, prin aceasta luând naştere o contradicţie. Dacă Moise s-ar fi interpus cu această înţelepciune în evoluţia omenirii, el ar fi trebuit să intre în conflict cu înţelepciunea de celălalt tip, cu înţelepciunea lui Hermes. Aşa s-a şi întâmplat. Putem spune că Hermes a primit de la Zarathustra înţelepciunea directă, înţelepciunea solară, să zicem aşa, adică cunoaşterea a ceea ce trăieşte tainic-fiinţial în învelişul fizic exterior al luminii şi al corpului solar, deci ceea ce parcurge un drum direct. La Moise situaţia era alta. Moise primise acea înţelepciune pe care omul o păstrează nu în corpul astral, ci în corpul eteric, mai dens. El primise acea înţelepciune care nu doar îşi îndreaptă privirea în sus, spre Soare, tot întrebându-se ce emană din fiinţa Soarelui, ci înţelege şi ceea ce se contrapune luminii solare, văpăii solare; ceea ce se uzează în noi, cu toate că nu suntem lăsaţi a fi deterioraţi de aceasta, ceea

ce a devenit terestru, dens, ceea ce se ridică din pământ ca ceva îmbătrânit, întărit: este vorba deci de înţelepciunea pământească ce trăieşte de fapt în înţelepciunea solară dar care este totuşi înţelepciune pământească. Secretele devenirii pământeşti, ale modului în care omul evoluează pe Pământ şi în care a evoluat substanţialitatea terestră de când Soarele s-a separat de Pământ, iată ce primise Moise. Dar asta, dacă analizăm problema nu exterior, ci interior, constituie chiar motivul pentru care în învăţăturile lui Hermes ne întâmpină ceva ca un fel de opoziţie flagrantă faţă de înţelepciunea lui Moise.

În prezent există desigur anumite concepţii care atunci când analizează astfel de lucruri procedează după principiul: Noaptea toate pisicile sunt gri! Ele văd atunci peste tot doar ceea ce este identic şi sunt foarte încântate când găsesc în doctrina hermesiană, de exemplu, acelaşi lucru ca în doctrina mozaică: aici o trinitate, dincolo o trinitate, acolo pătrimea, aici pătrimea. Asta nu este însă suficient, căci este ca şi cum cineva l-ar iniţia pe un altul într-ale botanicii şi nu i-ar arăta, de exemplu, prin ce se deosebeşte trandafirul de garoafă ci doar ce este identic la cele două. Cu asta nu ajungem nicăieri. Noi trebuie să ştim prin ce se deosebesc entităţile, chiar şi înţelepciunile între ele. Trebuie, de asemenea, să ştim că înţelepciunea mozaică era cu totul deosebită de înţelepciunea hermetică. Ambele îşi au originea în Zarathustra; dar aşa cum şi unitatea se divide şi se manifestă sub diverse forme, la fel şi Zarathustra a dezvăluit celor doi discipoli ai săi aspecte total deosebite ale aceleiaşi realităţi.

Dacă lăsăm să acţioneze asupra noastră înţelepciunea hermesiană găsim ceea ce umple cu lumină lumea noastră, găsim ceea ce ne arată originea Cosmosului şi felul în care acţionează lumina în cadrul lui. În înţelepciunea lui Hermes nu găsim însă noţiunile care să ne arate că în întreaga devenire acţionează simultan un anterior şi un ulterior, cum în felul acesta trecutul intră în luptă cu prezentul şi întunericul se opune luminii. Înţelepciunea hermesiană nu conţine, în fond, nimic din ceea ce înseamnă înţelepciune terestră, care ne face să înţelegem cum au evoluat Pământul şi oamenii după separarea Pământului de Soare. Misiunea deosebită a înțelepciunii mozaice a fost tocmai aceea de a-i explica omului felul în care a evoluat Pământul după despărţirea lui de Soare. Moise trebuia să aducă înţelepciunea terestră, Hermes pe cea solară. Aşadar, în Moise, prin amintirea a tot ceea ce a primit de la Zarathustra, luminează devenirea, evoluţia terestră a omului. El porneşte oarecum de la terestru. Acest terestru este însă separat de Soare, conţine într-un anume fel estompat solarul. Terestrul îi iese în întâmpinare Soarelui şi se întâlneşte cu el. De aceea a fost nevoie ca înțelepciunea pământească a lui Moise să se întâlnească şi în fapt, în existenţa concretă, cu înțelepciunea solară a lui Hermes. Aceste două direcţii diferite au trebuit să se ciocnească. Lucrul acesta ne este înfaţişat într-un mod cu totul minunat şi exterior prin ciocnirea lui Moise şi a iniţierii lui cu înțelepciunea hermesiană. Naşterea în Egipt a lui Moise, strămutarea poporului lui în Egipt, ciocnirea poporului lui cu poporul egiptean al lui Hermes sunt reflexe exterioare ale ciocnirii înțelepciunii solare cu înțelepciunea terestră, cele două înțelepciuni care îşi au sorgintea în Zarathustra dar care trebuiau să evolueze în curente complet diferite pe Pământ, să interacţioneze şi să decadă în final.

O anumită înțelepciune aflată în legătură cu metodele folosite în Misterii se exprimă însă întotdeauna într-un mod cu totul special privitor la secretele cele mai profunde ale faptelor omeneşti, şi nu numai. În conferinţele ţinute de mine la München referitoare la ***Tainele creaţiunii biblice*** am atras deja atenţia asupra dificultăților extraordinar de mari de a exprima într-un limbaj exterior cât de cât accesibil nişte adevăruri profunde ce privesc nu numai pe om, ci şi evenimentele cosmice. Deseori cuvintele noastre sunt realmente nişte cătuşe, căci ele au sensul lor caracteristic, elaborat timp îndelungat. Şi când, cu marile înțelepciuni ce ni se dezvăluie în suflet, încercăm să ne apropiem de limbă şi vrem să turnăm în cuvinte cele ce ni se descoperă interior, ia naştere o luptă împotriva acestui instrument atât de slab al limbii, care, dintr-un anumit punct de vedere, este cu totul neîndestulător.

O enormă trivialitate, afirmată în cursul secolului al XIX-lea şi de cultura modernă, repetată însă cu obstinaţie în epoca hârtiei de ziar, este aceea că orice adevăr real ar trebui exprimat într-un mod simplu şi că limba, cu formele ei de exprimare, ar fi chiar etalonul potrivit care indică dacă cineva deţine sau nu un adevăr. Această frază este doar o expresie care arată că aceia care o exprimă nu sunt în posesia adevărului propriu-zis, ci doar în posesia acelor adevăruri ce au fost transmise de-a lungul secolelor prin intermediul limbii şi au fost reformulate puţin diferit. Pentru astfel de oameni limba este suficientă şi ei nu simt lupta pe care trebuie s-o duci uneori cu ea. Numai că această luptă se iveşte în suflet extraordinar de puternic atunci când ai de spus ceva măreţ şi puternic.

La München am specificat deja faptul că în drama-misteriu ***Poarta iniţierii***, la sfarşitul primei scene, cea a „camerei de meditaţie”, s-a dat o luptă puternică cu limba. Ceea ce trebuia spus de către hierofante discipolului este ceva ce nu se poate mula decât într-o măsură extrem de mică pe tiparul rudimentar al limbii.

În Misteriile sfinte se exprimau însă chiar cele mai profunde secrete. De aceea întotdeauna în Misterii se simţea insuficienţa, slăbiciunea instrumentului verbal şi inadecvarea lui în a elabora imagini pentru ceea ce vrei să spui de fapt. De aceea Misteriile au simţit întotdeauna nevoia să caute mijloace de exprimare adecvate pentru ceea ce sufletul vieţuia interior; iar dintre cele mai slabe s-au dovedit a fi acelea pe care omul le-a folosit pentru scopuri exterioare, pentru uzul curent timp de secole. Din contră, cele mai potrivite s-au dovedit imaginile căpătate atunci când îţi îndreptai privirea în depărtările spaţiului: constelaţiile, răsăritul unui astru într-un moment anume, ocultarea unui astru de către un altul la o dată anume. Ceea ce obţineai astfel putea fi foarte bine folosit pentru a exprima ceea ce se petrece într-un fel în sufletul omenesc. Aş vrea să caracterizez pe scurt acest lucru.

Să presupunem că la un moment dat trebuie să se petreacă un mare eveniment, că un suflet omenesc a devenit îndeajuns de matur pentru a-l face cunoscut mai departe poporului, sau că el ar vrea să exprime faptul că acel popor sau o parte a omenirii a dobândit ea însăşi un anumit nivel de maturitate şi s-a ridicat în evoluţie pe o anumită treaptă. Să presupunem că acel om ar vrea să arate poate dintr-o cu totul altă latură că în rândul acelui popor s-ar afla o individualitate, că în acel moment punctul culminant al evoluţiei acelei individualităţi ar fi coincis cu punctul culminant al evoluţiei sufletului poporului. Cum ar fi descris acel om această coincidenţă pentru a exprima unicitatea ei? Tot ce s-ar putea spune într-un asemenea caz cu ajutorul limbii nu ar avea un efect suficient de putemic pentru a transpune în simţirea noastră întreaga semnificaţie a acestui eveniment grandios. De aceea el a fost exprimat în felul următor: coincidenţa forţei maxime a unei anumite individualităţi cu forţa maximă a unui anumit suflet al poporului este ca şi cum Soarele s-ar afla în constelaţia Leului şi îşi trimite de acolo razele sale de lumină. Pentru a înfaţişa plastic forţa unui anumit eveniment în cadrul evoluţiei omenirii s-a ales imaginea leului. S-a ales ca mijloc de exprimare pentru ceea ce se petrece în omenire, ceva ce se oferă privirii în exterior, în spaţiul cosmic. De acolo, din mersul aştrilor s-au luat expresiile utilizate în istorie atunci când se voia să se menţioneze fapte spirituale ce urmau să intervină în omenire.

Când spui că Soarele se află în constelaţia Leului, de exemplu, şi că printr-un eveniment ceresc, cum este cel al suprapunerii Soarelui peste o anumită constelaţie, se exprimă simbolic un eveniment ce are loc în cursul evoluţiei omenirii, se poate la fel de bine întâmpla să existe persoane dispuse întotdeauna să trivializeze lucrurile, să răstălmăcească cele spuse, afirmând că înainte toate evenimentele ce se refereau la istoria omenirii erau încriptate mitic în procese împrumutate din lumea stelară şi că în realitate tot ceea ce se petrecea în omenire se exprima prin imagini ce proveneau din sfera constelaţiilor cereşti. În realitate, adevărul este exact pe dos faţă de ceea ce le place unora să bagatelizeze.

Această legătură cu Cosmosul, exprimată prin imagini luate din existenţa cosmică, ar trebui să ne trezească o anumită veneraţie faţă de tot ceea ce auzim în legătură cu marile evenimente din cursul evoluţiei omenirii. Există însă şi o legătură tainică între întreaga existenţă cosmică şi ceea ce se petrece în existenta omenească. Ceea ce se petrece pe Pământ este o oglindă a ceea ce se petrece în Cosmos.

şi ceea ce se petrece în existenţa omenească. Ceea ce se petrece pe Pământ este o oglindă a ceea ce se petrece în Cosmos.

Sub un anumit raport şi mersul divergent al înţelepciunii solare a lui Hermes şi al înţelepciunii pământeşti a lui Moise, aşa cum s-a manifestat el în Egipt, este într-un fel o imagine, o oglindă a modului în care se acţionează afară, în Cosmos. Când priviţi anumite acţiuni ale Soarelui ce radiază pe Pământ şi alte acţiuni ale Pământului sub formă de reflectare în spaţiul cosmic nu este indiferent unde se întâlnesc aceste acţiuni în spaţiu; în funcţie de apropierea mai mare sau mai mică de Pământ, şi efectul coincidenţei undelor radiate cu cele reflectate poate fi unul diferit. Ciocnirea înţelepciunii hermetice cu înţelepciunea mozaică în vechiul Egipt era înfăţişată însă în Misterii într-un mod ce în esenţă ar putea fi comparat cu ceea ce cosmologia noastră spiritual-ştiinţifică prezintă a se fi întâmplat în Cosmos. Noi ştim că la origine a avut loc o despărţire a Soarelui de Pământ, că apoi Pământul a rămas un timp unit cu Luna şi că apoi o parte a Pământului s-a separat la rândul ei de Pământ, formând corpul ceresc ce se deplasează prin spaţiu în jurul Pământului. Pământul a respins la rândul lui, a retrimis în spaţiul cosmic spre Soare o parte a sa, sub formă de Lună. O astfel de „emanaţie" a Pământului ca răspuns la acţiunea Soarelui a fost şi procesul ciudat petrecut la întâlnirea înţelepciunii pământeşti a lui Moise cu înţelepciunea solară a lui Hermes în Egipt.

De-a lungul perioadei care a urmat după separarea de înţelepciunea solară, înţelepciunea mozaică – în calitatea ei de înţelepciune terestră – a fost ceva despre care se poate spune că s-a dezvoltat ca ştiinţă a Pământului şi a omului, însă în aşa fel încât ea s-a orientat spre Soare şi a preluat ceea ce venea de la el ca înţelepciune directă şi s-a pătruns cu aceasta. Ea trebuia să se pătrundă însă numai până la un anumit grad cu înţelepciunea solară directă, după care trebuia să continue singură şi să se dezvolte independent. Din acest motiv înţelepciunea mozaică a rămas în Egipt atât cât a trebuit ca să poată asimila ceea ce avea nevoie; după aceea a urmat „Ieşirea copiilor lui Moise din Egipt", pentru ca elementele înţelepciunii solare să poată fi digerate de către înţelepciunea terestră şi duse în mod independent mai departe.

În înţelepciunea mozaică trebuie aşadar să deosebim două elemente: un element unde înţelepciunea mozaică se dezvoltă în sânul înţelepciunii hermesiene, unde ea este înconjurată oarecum din toate părţile de înţelepciunea hermesiană şi o asimilează; apoi, după ieşirea din Egipt, ea se dezvoltă separat, dezvoltă mai departe în propriul ei sân înţelepciunea hermesiană, cunoscând în această fază de dezvoltare trei etape. Încotro urmează să evolueze înţelepciunea mozaică? Care este sarcina ei? – Sarcina ei trebuie să fie aceea de a regăsi drumul înapoi spre Soare. Ea a devenit înţelepciune pământească. Moise este zămislit, cu tot ceea ce i-a dat Zarathustra, ca un indicator pământesc. El trebuie să regăsească drumul înapoi spre Soare. El îl caută în urmă în diferite etape, prima fiind aceea în care se impregnează cu înţelepciunea hermesiană; după aceea el se dezvoltă în continuare. Experienţa pe care o face pe acest drum se poate descrie cel mai bine tot cu ajutorul imaginilor cosmice. Când cele ce se petrec pe Pământ radiază din nou în spaţiu spre Soare, ele întâlnesc pe acest drum mai întâi pe Mercur. Noi cunoaştem că ceea ce în astronomia obişnuită este numit Venus după terminologia ocultă este Mercur, după cum ceea ce în mod obişnuit este numit Mercur este în sens ocult Venus. Deci pe drumul de la Pământ la Soare primul element întâlnit este de natură mercuriană, apoi cel de natură venusiană şi la sfârşit cel de natură solară. De aceea Moise a trebuit să dezvolte cele moştenite de la Zarathustra în procese sufleteşti interioare în aşa fel, încât la întoarcere ele să poată găsi din nou solarul. Ele trebuiau deci să crească până atingeau un anumit grad de dezvoltare. Înţelepciunea sădită de el în cultura lumii a trebuit să se dezvolte în modul care i-a fost dat poporului său. De aceea, el reface în sens invers ceea ce Hermes a adus pe cale directă, precum radiaţia solară, după ce mai întâi a asimilat ceva din înţelepciunea hermesiană.

Se mai spune că Hermes, care mai târziu a fost numit Mercur, Toth, a adus poporului său arta şi ştiinţa, ştiinţa exterioară lumească, arta exterioară lumească, sub o formă în care să poată fi folosită de poporul său. Moise însuşi a trebuit să pătrundă în alt mod, oarecum opus, până la acest stadiu Hermes-Mercur, a trebuit să refacă în sens invers înţelepciunea hermesiană. Acest lucru este prezentat în mersul pe care l-a cunoscut poporul evreu până în momentul epocii şi guvernării lui David, regele psalmist şi profetul lui Dumnezeu, care a acţionat ca preot, a purtat spada, dar a ştiut să mânuiască şi instrumentele muzicale. David, Hermes, Mercur al poporului evreu, aşa ne este el zugrăvit. Acel curent al populaţiei evreieşti cunoaşte acum o atare dezvoltare, încât reuşeşte să creeze o cultură hermesiană, mercuriană, independentă. În epoca regelui David înţelepciunea hermesiană ajunsese până în regiunea lui Mercur.

În continuare, în mersul ei înapoi înţelepciunea lui Moise a ajuns în punctul ce corespunde regiunii lui Venus, dacă putem spune aşa. Regiunea Venus a fost atinsă de către ebraism în perioada în care înţelepciunea mozaică, respectiv ceea ce se revărsase secole la rând sub această formă, a trebuit să se unească cu un element cu totul diferit, cu o direcţie de înţelepciune ce venea oarecum din cealaltă parte. Aşa cum ceea ce este reflectat de Pământ întâlneşte undeva în spaţiu, în drumul spre Soare, planeta Venus, la fel înţelepciunea mozaică s-a întâlnit în captivitatea babiloniană cu ceea ce radiase din cealaltă parte, dinspre Asia. În evoluţia ei cu totul aparte înţelepciunea poporului evreu s-a întâlnit în captivitatea babiloniană cu cele comunicate, sub o formă mult atenuată, în Misteriile babiloniene şi caldeene. Aşa cum un călător care a plecat de pe Pământ, cunoscând ce este acolo, ar străbate regiunea lui Mercur şi ar ajunge în regiunea lui Venus pentru a primi aici lumina solară ce cade pe el, tot aşa înţelepciunea mozaică a primit învăţăturile pornite direct din sanctuarele zarathustrismului, perpetuate sub o formă mult atenuată în Misteriile şi lăcaşurile de înţelepciune caldeene şi babiloniene. Aici înţelepciunea mozaică s-a unit cu ceea ce reuşise să treacă dincolo, în regiunea Tigrului şi Eufratului.

Aici s-a mai întâmplat ceva. Moise s-a întâlnit în fapt cu ceea ce pornise odinioară din Soare. Nu el însuşi, ci moştenirea pe care el a lăsat-o poporului său, înţelepciunea ebraică, care s-a contopit în lăcaşurile pe care ea a trebuit să le frecventeze în timpul captivităţii babiloniene direct cu solarul acelei înţelepciuni. Căci în acea vreme acolo, pe Tigru şi Eufrat, în lăcaşurile misteriale de care înţelepţii evrei au luat cunoştinţă, propovăduia Zarathustra reîncarnat. În perioada captivităţii babiloniene Zarathustra însuşi s-a reîncarnat în Babilon, unde a propovăduit o parte a înţelepciunii pe care el o dăduse odinioară, pentru a reprimi acum o altă parte a ei. El s-a reîncarnat de multe ori, iar în încarnarea lui ca Zaratos sau Nazaratos a fost învăţătorul evreilor strămutaţi în Babilon, unde aceştia au făcut cunoştinţă cu sanctuarele acelor regiuni.

Astfel, înţelepciunea mozaică se întâlneşte, confluează în curgerea ei cu ceea ce Zarathustra însuşi a putut deveni după ce a părăsit lăcaşurile misteriale izolate îndepărtate şi s-a mutat în lăcaşuri din Asia de Sud-Vest. Căci acolo Zarathustra a devenit învăţătorul discipolilor iniţiaţi ai Caldeei, învăţător atât al unora care erau iniţiaţi, cât şi al altora care acum primeau fecundarea înţelepciunii lor mozaice de la curentul care le-a ieşit în întâmpinare. Acest lucru înseamnă că acum ei reprimeau de la Zarathustra însuşi, în încarnarea acestuia ca Zaratos sau Nazaratos, învăţăturile pe care el le predase odinioară strămoşului lor, Moise. Acesta a fost destinul înţelepciunii mozaice. Originea ei merge până la Zarathustra; ea a fost strămutată într-un ţinut străin. A fost ca şi cum o fiinţă solară ar fi fost coborâtă cu ochii legaţi pe Pământ şi pusă să găsească din nou, într-un marş în direcţie inversă, ceea ce pierduse.

Moise a fost deci discipolul lui Zarathustra. În existenţa sa în cadrul culturii egiptene, în interiorul lui a străluminat tot ceea ce îi dăduse odinioară Zarathustra. A fost însă ca şi cum el n-ar fi ştiut, izolat fiind pe insula-Pământ, de unde răsărea lumina în el. A pornit atunci în direcţia a ceea ce fusese odinioară Soare. În Egipt el a ieşit în întâmpinarea înţelepciunii hermesiene, ce adusese pe cale directă, şi nu reflectată ca la Moise, înţelepciunea zarathustriană. După ce curentul înţelepciunii mozaice a asimilat suficient de mult de la aceasta a continuat să se dezvolte în mod direct. După ce în epoca lui David a ajuns să întemeieze un hermetism direct, o ştiinţă şi o artă proprii, a pornit în direcţia Soarelui, de unde venise de fapt, într-o formă ce la început a trebuit să se arate oarecum mascată.

În lăcaşurile de iniţiere babiloniene străvechi, Zarathustra, ce fusese şi învăţătorul lui Pitagora, învăţa exclusiv într-un mod ce era accesibil unui corp fizic, în care eşti dependent de instrumentele pe care ţi le oferă acesta. Dacă Zarathustra voia să dea expresie într-o formă nouă, corespunzătoare progresului epocii, întregului spirit solar pe care îl manifestase odinioară şi pe care îl transmisese lui Hermes şi lui Moise, el trebuia să aibă un înveliş corporal care să poată fi un instrument adecvat pentru noua epocă. Zarathustra a putut da din nou la iveală toate învăţăturile, pe care le-a transmis lui Pitagora, erudiţilor evrei şi înţelepţilor caldeeni şi babilonieni în stare să îl asculte atunci, în secolul al VI-lea înainte de Christos, doar sub o anumită formă, condiţionată de un corp precum cel născut în vechiul Babilon. Învăţăturile pe care el le preda erau într-o formă ce s-ar putea asemăna realmente cu lumina Soarelui, dar care nu cade direct pe Pământ, ci este interceptată mai întâi de Venus; era ca şi cum înţelepciunea zarathustriană nu se înfăţişa într-o formă originară, ci într-una atenuată, moderată. Pentru ca înţelepciunea zarathustriană să fi putut acţiona în forma sa specifică ar fi fost necesar ca Zarathustra să se fi înconjurat mai întâi cu un corp adecvat. Acest corp adecvat putea fi creat doar într-un mod cu totul aparte, ce ar putea fi caracterizat după cum urmează.

Ieri am spus că în Asia existau trei tipuri de suflete ale popoarelor: cel indian în sud, cel iranian şi cel turanian în nord. Am specificat că aceste trei tipuri sufleteşti au luat naştere prin deplasarea curentului nordic al populaţiei atlanteene spre Asia, unde a iradiat. Un alt curent a străbătut toată Africa, trimiţându-şi ultimele vlăstare până dincolo, în elementul turanic. Acolo unde curentul nordic, cel care cobora din Atlantida în Asia, s-a ciocnit cu cel care s-a răspândit în Africa venind din Atlantida a luat naştere un amestec aparte de populaţie din care s-a născut mai târziu populaţia ebraică. Cu această populaţie s-a întâmplat ceva cu totul deosebit. Tot ceea ce am spus că s-a transmis ca un fel de clarvedere astral-eterică, ajunsă în stare de decadenţă la anumite populaţii şi transformată în ceva rău prin faptul că în ultima fază a devenit o clarvedere exterioară, s-a răsfrânt, la acei oameni care au format poporul ebraic, în interior. A luat o cu totul altă direcţie. În loc să se arate ca o clarvedere astrală inferioară, având ca ultim rest al clarvederii atlanteene o direcţie de acţiune exterioară, a apărut la acest popor sub o formă ce acţiona organizator în interiorul trupului. Ceea ce exterior reprezenta ceva decadent, ceva care, pentru că rămăsese conservat, devenise un element decadent al clarvederii străbătut de un element ahrimanic, s-a transformat în ceva progresist, devenind o forţă activă în interiorul omului, o forţă organizatoare înăuntrul lui. La poporul evreu ea nu s-a consumat într-o clarvedere retrogradă, ci a metamorfozat corporalitatea, făcând-o astfel mai desăvârşită în mod conştient. Tot ceea ce în cultura turaniană ajunsese la decadenţă a acţionat mai departe la poporul evreu creator şi reconfigurator.

De aceea noi putem spune: În corporalitatea poporului evreu, perpetuată din generaţie în generaţie prin rudenia de sânge, acţiona tot ceea ce străbătuse epoca drept forţă de contemplare exterioară, care, dacă voia să fiinţeze în continuare în elementul său just, trebuia să apară pe un alt palier al contemplării. Tot ceea ce conferise atlanteenilor forţa de a privi spiritual în spaţiu şi în regiunile spirituale, sălbăticită la turanieni sub forma unui rest clarvăzător, acţiona la acest mic popor evreu spre interior. Divin-spiritualul din cultura atlanteeană acţiona la acest popor în interior, plăsmuia organe şi de aceea putea strălumina în cadrul sângelui lui drept conştienţă a lui Dumnezeu înăuntru. La poporul evreu era ca şi cum tot ceea ce atlanteeanul vedea atunci când îşi îndrepta privirea clarvăzătoare în toate direcţiile spaţiului ar fi apărut dinspre interior, imprimat în forul cel mai lăuntric ca o conştienţă organică, conştienţa lui Iahve sau Iehova, conştienţa lui Dumnezeu în interior. Unit cu sângele său acest popor îl găsea pe Dumnezeu, care era răspândit în spaţiu, şi ştia că acest Dumnezeu trăieşte în interiorul său, în pulsaţia sângelui său.

După ce am văzut, aşadar, ieri cele două laturi opuse, iranismul şi turanismul, iar azi s-a arătat opoziţia dintre turanianism şi ebraism, observăm că partea decadentă a turanienilor pulsează într-un mod progresist şi într-un element ce urmează să apară mai târziu în sângele poporului evreu. În interior este simţit, reînvie tot ceea ce vedea atlanteeanul. Aceasta se rezumă într-un singur cuvânt, în cuvântul Iahve sau Iehova. Dumnezeu, care pentru clarvederea atlanteeană se arăta îndărătul tuturor fiinţelor, trăieşte invizibil, însă simţit interior, ca şi cum s-ar concentra într-un singur punct – centrul conştienţei divine. El este Dumnezeul care a trăit în sângele lui Avraam, Isaac şi Iacov, care se trasmite mai departe prin sângele generaţiilor poporului evreu şi conduce aceste generaţii din destin în destin. În acest mod exteriorul s-a interiorizat. Începe să fie vieţuit, nu numai privit. El nu mai este denumit cu o mulţime de nume diferite, ci cu un singur nume, cu „Eu sunt Eu sunt-ul!” A primit o înfățișare complet nouă. În timp ce în epoca atlanteeană omul îl găsea pretutindeni acolo unde El nu era – afară în lume – acum îl găsea acolo unde El îşi avea centrul, în Eul său. Îl simţea în sângele care curgea de-a lungul generaţiilor. Marele Dumnezeu al Lumii a devenit acum acel Dumnezeu al poporului evreu, Dumnezeul lui Avraam, Iacov şi Isaac, care curge în sânge de-a lungul generaţiilor.

Aşa au fost puse bazele acestei populaţii, pe care o vom analiza mâine în ce priveşte misiunea interioară cu totul aparte pe care ea a avut-o pentru evoluţia omenirii. Astăzi n-am putut decât să sugerăm un prim punct al calităţii sângelui acestui popor, în care s-a concentrat în interior tot ceea ce în epoca atlanteeană omul lăsase să pătrundă în el dinspre afară. Vom vedea ce taine se ascund în toate aceste lucruri, pe care noi doar le-am atins, şi vom cunoaşte natura particulară a acelui popor din care Zarathustra şi-a putut lua corpul, pentru a deveni cel pe care noi îl denumim Iisus din Nazaret.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a III-a

Berna, 3 septembrie 1910

Înainte de a trece la tema noastră de astăzi, aş vrea să fac o mică completare la cele spuse ieri. Am atras atenţia că în cadrul proceselor care au loc în cursul evoluţiei omenirii, în special în cadrul proceselor de importanţă majoră din existenţa noastră, se poate observa ceva ce se lasă exprimat printr-un limbaj caracteristic, împrumutat din procesele care se petrec în Cosmos. Am menţionat imposibilitatea de a îmbrăca clar, desluşit şi totodată amănunţit în cuvinte obişnuite ceea ce este de spus referitor la tainele mari.

Când vrem să caracterizăm un proces plin de însemnătate, cum ar fi interacţiunea dintre cei doi mari discipoli ai lui Zarathustra, dintre Hermes sau Toth şi Moise, cel mai bine putem face acest lucru prezentându-l drept repetarea unui mare proces cosmic, pe acesta din urmă trebuind însă să ni-l reprezentăm în sensul înţelepciunii oculte, în sensul ştiinţei spiritului. Pentru a ne putea face o imagine asupra acestui proces cosmic, să privim recapitulativ perioada în care Pământul nostru s-a separat de Soarele lui, în care deci cele două duceau o viaţă proprie, având un centru independent în Cosmos, să zicem aşa. Ne putem reprezenta acest proces dacă ne imaginăm că substanţialitatea Pământului şi a Soarelui în ansamblu formau în acel trecut foarte îndepărtat un întreg, un corp cosmic foarte mare, şi că cele două corpuri s-au separat. Bineînţeles, aici trebuie întotdeauna ţinut cont că prin astfel de referiri lăsăm deoparte alte procese cosmice ce s-au desfăşurat în paralel cu despărţirea Soarelui şi a Pământului, cum ar fi, de exemplu, expulzarea celorlalte planete ale sistemului nostru solar. Pentru ceea ce avem noi nevoie putem face iniţial abstracţie de raporturile temporale ale celorlalte separări de planete şi să spunem: Odată a avut loc o separare prin care Soarele forma unul din centre şi Pământul celălalt centru.

Dacă luăm în considerare acest moment al separării Soare-Pământ, trebuie să avem în vedere că noi ne referim aici la nişte perioade în care ceea ce este desemnat ca „Pământ" avea încă în sine, conţinea în propriul său sân, substanţialitatea lumii noastre de azi, astfel încât atunci Pământul, Luna şi Soarele stăteau oarecum faţă în faţă. Toate forţele spirituale şi fizice existente înaintea acestei separări s-au scindat de aşa manieră încât elementul mai impur, acţiunile mai grosiere, mai dense, au plecat împreună cu Pământul, în timp ce activităţi mai fine, mai elevate, spiritual-eterice au plecat împreună cu Soarele. Trebuie să ne reprezentăm acum că Pământul şi Soarele au trăit astfel separate o perioadă mai lungă din evoluţia lor, că tot ceea ce pornea dinspre Soare spre Pământ era la început de o cu totul altă natură decât, să zicem, acţiunile ce se dovedesc a fi active azi dinspre Soare spre Pământ. Atunci aveam un fel de existenţă terestră, o viaţă terestră ce se manifesta ca o viaţă interioară, tăcută, să zicem aşa, care nu primeşte decât foarte puţin de la viaţa solară, de la ceea ce iradia atunci spiritual şi ca expresie fizică de la Soare către Pământ.

În această primă perioadă de separare a Soarelui şi Pământului, Pământul se îndrepta parcă spre o uscare, spre o sfrijire, o mumifiere. Şi dacă lucrurile ar fi continuat la fel, adică dacă Pământul ar fi păstrat în sânul lui Luna, atunci viaţa n-ar fi fost niciodată posibilă pe Pământ în forma în care există astăzi, iar viaţa solară nu s-ar fi putut manifesta deplin; ea a putut s-o facă abia mai târziu, după ce Pământul a expulzat din sine ceea ce este azi Luna; prin chiar această expulzare a substanţialităţii Lunii, Pământul a îndepărtat de la sine şi entităţile spirituale ce sunt unite cu ea.

De această despărţire a Lunii de Pământ se mai leagă acum şi altceva. Trebuie să ne fie clar că tot ceea ce numim astăzi viaţă terestră s-a dezvoltat încet şi treptat. În ştiinţa spiritului noi indicăm, de asemenea, stările succesive care au făcut posibilă viaţa pe Pământ, aşa cum s-a format şi s-a dezvoltat ea. Astfel, aici avem mai întâi existenţa veche saturniană, apoi existenţa veche solară, apoi existenţa veche lunară şi abia în final existenţa noastră pământească. Aşadar, ceea ce noi numim separarea de Soare, sau chiar existenţa anterioară, în care Pământul era unit cu Soarele, au fost precedate de alte procese evolutive, de o cu totul altă natură, şi anume de existenţele Saturn, Soare, Lună, din care abia apoi s-a dezvoltat existenţa noastră pământească. Când Pământul începe să fiinţeze în forma sa actuală, el este încă unit cu substanţele tuturor celorlalte planete ce aparţin sistemului nostru solar, de care se diferenţiază abia mai târziu. Această diferenţiere este un rezultat al forţelor ce au acţionat în timpul existenţelor Saturn, Soare şi Lună.

Ştim acum că în timpul existenţei saturniene materia, substanţa, nu era configurată în felul în care este ea astăzi. Pe vechiul Saturn nu existau încă corpuri solide, lichide sau chiar gazoase, de vapori sau de aer. Ceea ce exista în toată structura acestuia era ceva sub formă de căldură, ceva ce consta doar dintr-o diferenţiere calorică, o simplă structură calorică. De aceea putem spune că vechiul Saturn avea doar un corp caloric şi că tot ceea ce apărea pe el se dezvolta în elementul căldurii. Nu mai este nevoie să repet aici că cel care spune asta ştie foarte bine imposibilitatea în care se găseşte fizica de azi de a-şi imagina un corp care să constea doar din căldură. Pentru ea căldura este doar o „stare", nu ceva substanţial. Pe noi nu ne interesează însă ce spune fizica actuală, ci care este adevărul.

Evoluţia avansează apoi de la corpul de căldură al lui Saturn la următoarea stare, cea a vechiului Soare. Acolo are loc oarecum o densificare a corpului de căldură al lui Saturn; aşa s-a prezentat în ***Ştiinţa ocultă în rezumat***. Desigur, un corp de căldură rămâne. El se densifică parţial până la starea gazoasă, aerică a Soarelui. Prin aceasta se produce totodată şi un alt proces, o rarefiere; are loc şi o evoluţie în sens ascendent, către lumină. De aceea putem spune: Când trecem de la starea de căldură a vechiului Saturn la starea solară, ajungem la un corp cosmic ce are în sine aer, căldură şi lumină.

Dacă de la Soare avansăm apoi la starea veche lunară ce a premers stării noastre terestre vom afla o nouă densificare; aici găsim nu numai o stare gazoasă sau aerică, ci şi o stare lichidă, apoasă. În direcţia cealaltă, oarecum spre spiritualizare, spre eterizare, intervine de asemenea o modificare. Vedem cum în timpul acestei stări lunare nu există numai lumină ci şi ceea ce se numeşte eterul sunetului, care este identic cu eterul chimic de astăzi. Ceea ce este desemnat aici drept eter al sunetului nu este identic cu sunetul fizic sau cu ceea ce noi numim sunet. Acesta din urmă este doar un reflex a ceea ce facultatea clarvăzătoare resimte a fi armonia sferelor, sunetul eteric ce ţese şi viază prin spaţiul cosmic. Aşadar, când vorbim de acest eter şi de acest sunet, vorbim de ceva mult mai spiritual, de ceva mult mai eteric.

De la vechea existenţă lunară ajungem apoi la starea pământească. Densificarea atinge aici stadiul solidului. Pe vechea Lună nu existau astfel de corpuri solide precum cele de pe Pământ. Aceasta este o stare ce s-a format abia pe Pământ. Aşadar, pe Pământ avem acum căldură, stare gazoasă sau aerică, stare lichidă sau fluidă şi corpuri solide, iar pe de altă parte un eter al luminii, un eter al sunetului şi apoi eterul vieţii. Acesta este nivelul la care a ajuns evoluţia pe Pământ. Pe Pământ avem deci şapte stări ale naturii elementale, după cum pe Saturn nu aveam decât una, starea de mijloc, cea calorică. De aceea noi trebuie să ne imaginăm Pământul nostru la începutul existenţei lui actuale, în momentul în care el se ridică din întunericul cosmic unde era încă unit cu Soarele şi cu celelalte planete, ca ţesând şi vieţuind în aceste şapte stări elementale. Odată cu separarea de Soare se întâmplă însă ceva foarte curios.

În viaţa exterioară actuală, aşa cum se prezintă ea sub acţiunile radiaţiilor ce pornesc de la Soare spre Pământ, există căldură şi lumină, dar între aceste modalităţi de acţiune aparţinătoare domeniului senzorial-perceptibil şi aflat sub incidenţa percepţiilor senzoriale nu se află şi manifestările, revelările eterului sunetului şi ale eterului vieţii. Acesta este motivul pentru care ceea ce noi numim acţiunile eterului sunetului se exprimă doar în compunerile şi descompunerile chimice, deci în raporturile reciproce ale existenţei materiale. Iar ceea ce noi numim acţiunea eterului vieţii, aşa cum ne vine ea de la radiaţia solară, nu poate fi perceput direct de către om, cum se întâmplă cu lumina, pe care omul o percepe nemijlocit prin simţurile fizice în fenomenele de luminozitate şi întuneric. Viaţa este percepută prin efectele ei în fiinţele vii, radiaţia eterului vieţii nu este percepută însă direct. De aceea şi ştiinţa este nevoită să spună că viaţa ca atare ar fi o enigmă. – Vedem deci că cele două forme superioare de eter, eterul vieţii şi eterul sunetului, deşi pornesc de la Soare şi constituie tot ce poate fi mai sublim ca emanaţie a lui, nu sunt vizibile nemijlocit în cursul devenirii pământeşti. Aici avem ceva care, cu toate că vine dinspre Soare, rămâne ascuns percepţiei nemijlocite. Pe Pământ, chiar şi în condiţiile de azi, pentru tot ceea ce trăieşte în eterul sunetului şi în eterul vieţii este perceptibil, să zicem aşa, ceva interior omenesc. Noi nu percepem pe Pământ acţiunile nemijlocite ale vieţii şi ale armoniei sferelor, ci mai degrabă ceea ce acţionează în cadrul întregii constituţii omeneşti.

Cel mai uşor pot să vă caracterizez aceasta făcând trimitere la evoluţia pe care a cunoscut-o omul pe Pământ. Noi ştim că demult, până târziu în epoca atlanteeană, omul era dotat cu o clarvedere nemijlocită, prin care el nu contempla doar o lume senzorială ca astăzi, prin facultăţile lui de percepţie, ci şi substraturile spirituale ale existenţei senzoriale. Cum putea face el asta? Acest lucru era posibil prin faptul că în acea epocă pentru om exista şi o stare intermediară, o stare situată între conştienţa noastră de veghe, pe care o avem astăzi de când ne trezim până adormim, şi acea stare pe care noi o numim somn. În starea de veghe omul percepe obiectele fizic-senzoriale; în starea de somn omul – sau marea majoritate a oamenilor – nu percepe în primă instanţă absolut nimic, aici el doar trăieşte. Dacă aţi cerceta cu adevărat clarvăzător această viaţă a omului din timpul stării de somn aţi face nişte descoperiri ciudate, ciudate însă doar pentru cel ce priveşte lumea în mod exterior.

Ştim că în timpul somnului corpul astral şi Eul omului sunt în afara corpurilor lui fizic şi eteric. Am atras atenţia în repetate rânduri că nu trebuie să ne reprezentăm că corpul astral şi Eul, care noaptea se găsesc în afara trupurilor fizic şi eteric, plutesc doar în imediata apropiere a corpului fizic, precum un nor de ceaţă, cum se spune de obicei. Ceea ce poate fi văzut sub această formă pe care noi o numim corp astral, de exemplu într-o stare de clarvedere inferioară, astrală, este doar cel mai rudimentar început a ceea ce prezintă omul în timpul stării de somn. Dacă considerăm acest nor din apropierea corpurilor fizic şi eteric ca fiind totul, nu dovedim prin aceasta decât că pornim de la formele cele mai de jos ale clarvederii astrale. În realitate, în timpul somnului omul este mult mai dilatat. De fapt, în momentul adormirii forţele interioare din corpul astral şi Eu încep să se extindă în întregul sistem solar, ele devin o parte a întregului sistem solar. În timpul somnului omul absoarbe de peste tot în corpul său astral şi în Eu forţele care fortifică această viaţă, pentru ca apoi, la trezire, să se restrângă din nou în graniţele înguste ale pielii sale şi să introducă acolo ceea ce a absorbit în timpul nopţii din întreaga periferie a sistemului solar. Din acest motiv au şi numit ocultişii Evului Mediu acest corp spiritual al omului corp „astral”, pentru că el este unit cu lumile astrale şi din ele îşi soarbe forţele. Astfel, noi putem spune: Noaptea, în timpul somnului, omul este dilatat efectiv în întregul sistem solar.

Ce străbate acum în timpul somnului corpul nostru astral? Noaptea, când suntem în afara trupului fizic, corpul nostru astral este vivifiat şi întreţesut de armoniile sferelor, de ceea ce în mod obişnuit se propagă doar în eter, în eterul sonor. Aşa cum pe o placă metalică, pe care s-a presărat un praf oarecare, oscilaţiile care pulsează prin aer, atunci când frecăm placa cu un arcuş de vioară, pulsează mai departe prin mulţimea particulelor de praf, formând bine cunoscutele figuri de rezonanţă Chladni [Nota 1], tot aşa în timpul nopţii armoniile sferelor străbat cu vibraţiile şi cu pulsaţiile lor fiinţa omului, punând din nou în ordine ceea ce omul a dezorganizat în timpul zilei cu percepţiile senzoriale exterioare. Iar ceea ce întreţese şi vivifiază eterul vieţii ne străbate şi pe noi în timpul somnului cu impulsurile sale, atâta doar că omul, cât timp se află despărţit de corpurile fizic şi eteric, nu percepe în niciun fel această viaţă interioară a învelişurilor sale. În mod normal omul are percepţii doar atunci când se cufundă din nou în corpul fizic şi eteric, folosind organele exterioare ale corpului eteric pentru gândire şi organele exterioare ale corpului fizic pentru percepţia senzorială.

În epocile de demult existau însă stări intermediare între veghe şi somn, ce astăzi nu pot fi atinse decât pe căi nenormale şi care, datorită pericolelor de care acestea sunt însoţite, nu trebuie în niciun fel provocate în viaţa obişnuită. În epocile atlanteene aceste capacităţi de percepţie, aceste stări intermediare dintre veghe şi somn, erau dezvoltate pe cale naturală. Prin ele omul se putea transpune în elementul care trăia şi ţesea în armonia sferelor şi în eterul vieţii. Cu alte cuvinte, în epocile vechi omul putea percepe prin clarvedere atavică ceea ce radia din Soare ca armonie a sferelor şi ca viaţă ce pulsează prin spaţiu – chiar dacă armonia sferelor se arată doar în efectele ei pământeşti şi viaţa doar în fiinţele şi vieţuitoarele exterioare.

Această posibilitate, încetul cu încetul, s-a stins. Poarta spre aceste percepţii s-a închis atunci când omul a pierdut vechea clarvedere. Treptat intervine apoi altceva: forţa interioară a ceva ce ştii, forţa interioară a cunoaşterii. Abia prin aceasta omul a învăţat să gândească, să reflecteze interior. Tot ceea ce noi astăzi, în viaţa de veghe, numim cugetare asupra lucrurilor lumii fizice şi aşa mai departe, deci viaţa noastră interioară propriu-zisă, s-a dezvoltat abia odată cu dispariţia vechii clarvederi. Această viaţă interioară, aşa cum există ea azi, care se manifestă prin sentimente, senzaţii, gânduri şi reprezentări şi constituie în fond elementul creator al culturii noastre, omul nu o poseda în primele epoci atlanteene. Pe atunci, în stările intermediare dintre veghe şi somn omul trăia complet dispersat într-o lume spirituală, iar lumea senzorială o percepea ca într-un fel de ceaţă. În orice caz, această lume senzorială se sustrăgea total înţelegerii, reflectării interioare a imaginilor vieţii exterioare. – Viaţa exterioară începe aşadar să prindă contur, în timp ce vechea clarvedere dispare treptat.

Astfel, noi putem spune: În interiorul nostru s-a dezvoltat un fel de reflectare slabă a ceea ce numim armonia sferelor şi acţiunea eterului vieţii. Dar pe măsură ce omul se simţea umplut de senzaţii şi percepţii, care îi reproduceau lumea din afară şi care formează viaţa sa interioară actuală, pentru el dispărea muzica sferelor. Şi tot pe măsură ce omul începea să se simtă o entitate-Eu, pentru el dispărea percepţia eterului divin al vieţii, ce străbătea cu pulsaţia lui Cosmosul. Omul a trebuit să plătească actuala lui stare prin pierderea anumitor laturi ale vieţii exterioare. Astfel, omul, ca fiinţă pământească, a simţit separată în sine viaţa, pe care nu o mai putea percepe ca radiind direct din Soare; din viaţa cosmică puternică, din sunetul sferelor şi din eterul vieţii omul nu mai are astăzi decât un slab reflex în viaţa sa interioară.

Şi în ce priveşte cunoaşterea omenească a avut loc un fel de repetare a însăşi evoluţiei Pământului. După ce s-a separat de Soare, Pământul s-ar fi închis în sine, s-ar fi învârtoşat dacă ar fi rămas în continuare unit cu întreaga substanţialitate cu care apucase să se

desprindă din Soare. Iniţial, Soarele n-a putut interveni cu efectele sale în cadrul devenirii terestre, şi aceasta a durat până ce s-a produs separarea Lunii de Pământ. De aceea, în corpul pe care Pământul l-a expulzat din sine noi trebuie să vedem o ejectare a tuturor substanţelor ce au făcut imposibilă receptarea de către Pământ a acţiunilor directe ale Soarelui. Prin faptul că Pământul a scos din el Luna, existenţa şi fiinţa sa s-au deschis cu atât mai mult influenţelor, acţiunilor Soarelui, de care se separase, a venit oarecum în întâmpinarea Soarelui. În contradirecţia în care el însuşi se separase de Soare a expediat o parte din propria sa fiinţă, Luna, care apoi a remis la rândul ei, reflectat, Pământului acţiunea fiinţei solare, aşa cum o face în mod exterior cu lumina. În expulzarea Lunii de către Pământ rezidă deci un fapt extrem de important: deschiderea Pământului faţă de acţiunile solare.

Tot ceea ce s-a petrecut pe plan cosmic a trebuit să fie repetat şi în viaţa omenească. Pământul se deschisese de mult timp acţiunii solare, când a trebuit să vină clipa în care omul s-a delimitat de efectele directe ale Soarelui. Efectele directe ale Soarelui mai subzistau încă la omul atlanteean, în facultatea acestuia de clarvedere; în acea vreme atlanteenii receptau ceea ce radia dinspre Soare. Dar aşa cum pentru Pământ a venit un timp în care el a început să se durifice, tot aşa pentru om a venit un timp în care el s-a sustras acţiunii solare, a dezvoltat o viaţă interioară proprie şi nu s-a mai putut deschide acţiunii solare. Acest proces de structurare a unei vieţi interioare, în care omul nu s-a mai putut deschide acţiunii solare, dezvoltând în sine doar un palid reflex al acţiunilor eterului vieţii, al eterului sunetului, al armoniei sferelor, această perioadă a durat mult timp, până târziu în epoca postatlanteeană.

Vedem, aşadar, cum în primele epoci ale evoluţiei atlanteene a existat o percepere nemijlocită a efectelor solare. Ulterior oamenii s-au închis faţă de aceste efecte. Când acestea n-au mai putut pătrunde în oameni, în timp ce viaţa interioară omenească înflorea tot mai mult, doar sfintele Misterii mai dezvoltau în adepţii lor forţele spirituale, pentru ca oamenii să poată percepe nemijlocit, în ciuda condiţiilor normale de pe Pământ, să zicem aşa, efectele solare, prin ceea ce s-ar putea desemna prin cuvântul yoga. De aceea în a doua jumătate a epocii atlanteene s-au dezvoltat pe teritoriul atlanteean lăcaşuri misteriale, numite pe drept oracole, unde, în cadrul unei omeniri ce nu mai putea percepe în mod normal acţiunile directe ale eterului sunetului şi ale eterului vieţii, erau educaţi şi formaţi astfel de discipoli şi adepţi ai sfintei înţelepciuni care la început, prin simplul fapt că-şi reprimau percepţia senzorială, puteau percepe revelaţiile eterului sunetului şi ale eterului vieţii. Această posibilitate s-a menţinut în lăcaşurile adevărate ale ştiinţei oculte şi în epoca postatlanteeană. S-a menţinut în aşa măsură, încât în însăşi ştiinţa exterioară s-a mai păstrat prin tradiţie un cuvânt provenit din şcoala lui Pitagora – este vorba de „armonia sferelor" –, chiar dacă ea nu-l înţelege. Ştiinţa exterioară nu face decât să transforme un astfel de termen, cum este cel al armoniei sferelor, într-o abstracţiune – ceea ce la început el nu era – fără să se gândească ce înseamnă el. Căci, în realitate, în şcolile pitagoreice, prin facultatea de percepţie a armoniei sferelor se înţelegea în mod efectiv redeschiderea entităţii omeneşti faţă de eterul sunetului, faţă de armonia sferelor şi faţă de eterul vieţii real, divin.

Cel care a arătat în modul cel mai puternic, cel mai grandios că în spatele acţiunii Soarelui, prin care acesta revarsă pe Pământ lumina şi căldura sa, se mai află ceva, şi anume acţiunea sunetului şi acţiunea vieţii, care se fac simţite doar într-o mică măsură în viaţa interioară omenească, ca un reflex, a fost chiar Zarathustra sau Zoroastru. Şi dacă vrem să traducem aceasta în limbajul nostru de azi, putem spune că el îi învăţa pe discipolii săi următoarele: Când voi vă ridicaţi privirea spre Soare, percepeţi acţiunea binefăcătoare a căldurii şi a luminii ce radiază pe Pământ; dacă însă vă dezvoltaţi organe superioare, dacă vă dezvoltaţi percepţia spirituală, puteţi percepe fiinţa solară ce se ascunde în spatele vieţii solare fizice; veţi percepe atunci acţiunile sunetului, iar în acţiunile sunetului veţi percepe sensul vieţii! – Fiinţa cea mai apropiată percepută în felul acesta, spiritualul aflat în spatele acţiunilor fizice ale Soarelui, Zarathustra o numea pentru discipolii săi Ormuzd, Ahura Mazdao sau Marea aură a Soarelui. Este uşor de înţeles de ce cuvântul Ahura Mazdao poate fi numit în traducere şi „Marea înţelepciune", spre deosebire de ceea ce omul dezvoltă astăzi în sine drept mica înţelepciune. Marea înţelepciune este cea pe care el o primeşte atunci când percepe spiritualitatea Soarelui, Marea aură solară.

Un poet, privind în urmă la epocile vechi de evoluţie ale umanităţii, a putut astfel să sugereze ceva ce pentru cercetătorul spiritual este o realitate, spunând:

> „Prin zvon de sfere înfrăţite Planete,
> Soare sună-ntruna,
> S-aude ca un mers de tunet
> Cutreierând dintotdeauna".[Nota 2]

Desigur, criticii de artă consideră aceasta drept ceva căutat. Lor le place să spună că dacă *Goethe* pune Soarele să răsune aceasta n-ar fi decât o licenţă poetică. Ei nici nu bănuiesc ce înseamnă să fii poet în sensul în care era Goethe, care atunci când spune „Planete, Soare, sună-ntruna" descrie pure realităţi. Căci ele răsună încă şi astăzi pentru cel ce este iniţiat.

Zarathustra a atras atenţia discipolilor săi asupra acestor lucruri. La doi dintre aceşti discipoli, pe care în următoarele lor încarnări îi vedem apărând în persoanele lui Hermes şi a lui Moise, care erau discipolii lui cei mai intimi, el le-a împărtăşit în mod special această învăţătură fabuloasă. El le-a arătat ce se ascunde îndărătul corpului de lumină al Soarelui, şi a făcut aceasta în două moduri complet diferite. Pe Hermes l-a iniţiat în aşa fel asupra acestor lucruri, încât în acesta au rămas întipărite acţiunile ce îşi au originea direct în Soare. Pe Moise l-a inspirat în aşa fel, încât el a păstrat ca într-un fel de amintire ceea ce reprezintă taina înţelepciunii solare.

Dacă acum noi ne reprezentăm, în sensul ***Ştiinţei oculte***, Pământul după separarea lui de Soare, ieşirea forţelor lunare din cuprinsul Pământului, şi pe acestea toate după ce Pământul s-a deschis faţă de Soare, găsim în Venus şi Mercur ceva aflat la mijloc, între Pământ şi Soare. Şi dacă tot acest interval dintre Soare şi Pământ îl împărţim acum în trei verigi intermediare, putem spune: Pământul a ieşit din Soare şi s-a separat de el; el însuşi a expediat către Soare Luna. După aceasta, din Soare s-au desprins Venus şi Mercur, care au venit în întâmpinarea Pământului. În Venus şi Mercur trebuie să vedem, aşadar, ceva ce provine din Soare şi se apropie de Pământ, iar în Lună ceva ce vine în întâmpinarea Soarelui.

Modul în care se structurează raporturile cosmice se reflectă ca într-o oglindă în modul de structurare a raporturilor din cadrul evoluţiei omenirii. Dacă considerăm revelaţiile lui Zarathustra ca o înţelepciune solară, pe care a împărtăşit-o pe de o parte lui Hermes, pe de altă parte lui Moise, atunci ceea ce trăia în Hermes era radierea înţelepciunii solare venite de la Zarathustra, deoarece Hermes avea în el corpul astral al lui Zarathustra; iar ceea ce trăia în Moise era, să zicem aşa, izolat precum o planetă izolată a înţelepciunii, ce trebuia mai întâi să evolueze şi să se dezvolte în sensul înţelepciunii ce radia direct din Soare. Înţelepciunea lui Moise s-a deschis faţă de înţelepciunea solară, faţă de înţelepciunea ce radia direct de la Zarathustra, aşa cum activitatea pământească, după cedarea Lunii de către Pământ, s-a deschis faţă de activitatea solară. Iar cele două înţelepciuni, înţelepciunea pământească a lui Moise şi înţelepciunea solară a lui Zarathustra din Hermes, s-au întâlnit în aceeaşi perioadă în Egipt, acolo unde mozaismul şi hermesismul coincid. Aşa încât, cele pe care Moise le-a primit parcă din depărtări de la Zarathustra, pe care le-a deşteptat în el însuşi, le-a elaborat, le-a răspândit şi le-a transmis poporului său, noi trebuie să le privim în mod analog cu expulzarea substanţialităţii lunare de către Pământ.

Înţelepciunea pe care Moise a transmis-o poporului său o putem numi şi înţelepciune a lui Iahve sau Iehova, după un nume ce rezumă înţelepciunea mozaică. Căci dacă înţelegem corect numele de Iahve sau Iehova, acesta este ca un fel de *résumé* al întregii înţelepciuni

mozaice. Dacă însă vom înţelege aceasta astfel, ne devine clar şi de ce tradiţiile vechi îl consideră pe Iahve sau Iehova o divinitate lunară. Această realitate o veţi găsi în multe locuri, însă motivul pentru care se spune aceasta nu-l puteţi descifra decât dacă lăsaţi să acţioneze asupra dumneavoastră aceste conexiuni profunde. După cum Pământul a scos din el acel conţinut pe care noi îl vedem afară sub formă de Lună şi l-a expediat în direcţia Soarelui, tot aşa şi înţelepciunea pământească a lui Moise a trebuit să se îndrepte spre cea a lui Hermes, ce deţinea în mod nemijlocit în el înţelepciunea lui Zarathustra prin corpul astral jertfit de acesta, şi să se dezvolte apoi mai departe singură. Am arătat deja cum s-a dezvoltat mozaismul după această întâlnire cu Hermes până în epoca lui David şi că în acest războinic regesc şi cântăreţ divin al poporului evreu apare altceva, ca un fel de nou hermesism sau mercurism. Şi am mai văzut că mozaismul se mai apropie o dată de elementul solar în timpul captivităţii babiloniene, când vine în contact cu înţelepciunea solară ce radia acolo, căci în timpul captivităţii babiloniene Zarathustra însuşi, sub numele de Zaratos sau Nazaratos, a fost învăţătorul iniţiaţilor evrei. În înţelepciunea mozaică vedem astfel ceva ce repetă întregul parcurs cosmic al separării Pământului de Soare şi ceea ce s-a întâmplat cu Pământul după aceea.

Aceste conexiuni îi umpleau de o profundă veneraţie pe vechii înţelepţi ai poporului evreu şi pe toţi cei ce le simţeau adevăratele lor semnificaţii. Ei simţeau un fel de revelare nemijlocită ce le venea în întâmpinare din depărtările cosmice şi din existenţa cosmică. Şi o astfel de personalitate ca cea a lui Moise le apărea lor ca un trimis al puterilor cereşti înseşi. Ei simţeau aceasta. Aşa ceva ar trebui să simţim şi noi, dacă vrem să înţelegem cu adevărat epocile de altădată; în caz contrar, orice înţelegere nu este decât pură abstracţiune.

Ceea ce este interesant acum este faptul că tot ceea ce a emanat astfel de la Zarathustra şi s-a răspândit după aceea în lume prin Hermes şi Moise a evoluat şi în continuare, într-un mod corespunzător, că a putut reapărea pe o treaptă superioară, într-o formă nouă, mai desăvârşită. Pentru aceasta a fost necesar ca Zarathustra însuşi, individualitatea care anterior îşi jertfise doar corpul astral şi corpul eteric, să apară într-un corp fizic pe Pământ, pentru a a-l jertfi şi pe acesta. Iată o scară, o frumoasă progresie. În străvechime Zarathustra a trăit mai întâi în felul lui propriu şi a dat impulsul evoluţiei postatlanteene în cultura persană originară, în cultura iraniană. După aceea el şi-a cedat corpul său astral pentru a instaura o nouă cultură prin Hermes şi şi-a cedat corpul eteric lui Moise. El îşi jertfise astfel două din învelişurile sale. El trebuia să aştepte prilejul pentru a-şi jertfi şi corpul fizic. Căci aşa ceva pretindea omenirii marele mister al evoluţiei, ca o fiinţă să-şi poată jertfi cele trei corpuri. Zarathustra şi-a jertfit corpul său astral pentru Hermes şi corpul eteric pentru Moise. Al treilea lucru ce i-a rămas de făcut a fost să-şi jertfească corpul fizic. Pentru aceasta a fost nevoie de anumite pregătiri, a fost nevoie ca trupul fizic al lui Zarathustra să fie pregătit mai întâi într-un mod special. Ieri am indicat deja modul în care a fost pregătit acel corp prin viaţa cu totul deosebită a poporului evreu timp de multe generaţii, corp pe care Zarathustra l-a putut sacrifica apoi ca o a treia mare jertfă. Pentru aceasta a fost necesar ca în poporul evreu tot ceea ce însemna percepţie spirituală exterioară directă, ceea ce însemna contemplare astrală obişnuită – ajunsă în stare de decadenţă la popoarele turanice – să devină activitate interioară.

Acesta este secretul poporului evreu. În timp ce în popoarele turaniene forţele moştenite din trecut serviseră pregătirii organelor de clarvedere exterioară, în poporul evreu ele radiau spre interior, organizând corporalitatea interioară; astfel poporul evreu a fost predestinat să simtă şi să presimtă în interior ceea ce mai înainte, în timpul epocii atlanteene, era contemplat în general îndărătul diferitelor obiecte senzoriale, în ceea ce se afla răspândit în spaţiul simţurilor. Aşa cum în mod explicit îl descrie poporul evreu, Iahve sau Iehova este „Marele spirit” concentrat într-un punct, este cel ce apăruse străvechii clarvederi îndărătul lucrurilor şi fiinţelor. Ni se mai indică faptul că strămoşul acestui popor vechi ebraic a primit această organizare interioară într-un mod cu totul aparte, tocmai în calitatea lui de fondator.

Voi remarca în acest loc ceva ce am mai spus adesea, şi anume că miturile şi legendele, care povestesc în mod plastic despre fapte petrecute în timpuri străvechi, sunt mai adevărate şi mai nimerite decât cercetarea antropologică actuală, care încearcă să-şi compună o imagine despre procesul de devenire a lumilor din săpături şi crâmpeie disparate rămase de la diferite monumente. Legendele vechi sunt adeverite în majoritatea cazurilor de ceea ce noi numim cercetare spiritual-ştiinţifică. Spun „în majoritatea” şi nu „în toate” pentru că eu personal n-am cercetat în ce măsură se întâmplă aceasta întotdeauna, deşi este foarte probabil ca afirmaţia să se confirme ori de câte ori avem de-a face cu legende vechi adevărate. La fel şi poporul evreu, dacă cercetăm originea sa, nu ne conduce la ceea ce o cercetare antropologică presupune a fi existat cândva, ci ne conduce la un strămoş despre care ne povesteşte Biblia. Acest Avraam sau Avram este o făptură reală, iar ceea ce relatează legenda talmudică despre acest strămoş este ceva cât se poate de adevărat.

În această legendă [Nota 3] tatăl lui Avraam este zugrăvit ca un conducător de oşti, ca un strateg al acelei personalităţi legendare, dar de asemenea nu mai puţin reale, pe care Biblia îl numeşte „Nimrod”. Pe baza unei trăiri de vis, lui Nimrod i se prevesteşte de către cei ce înţelegeau semnele timpului că fiul strategului său va detrona pe mulţi regi şi stăpâni. Nimrod se teme de cele ce i se spun şi ordonă ca fiul conducătorului său de oşti să fie omorât. Aceasta povesteşte legenda; aceasta ne-o confirmă cercetarea ocultă. Tatăl lui Avraam găseşte o ieşire şi îi înfăţişează lui Nimrod un copil străin. Copilul lui, Avraam, este crescut însă într-o peşteră. Că într-adevăr Avraam este primul care, prin forţele ce slujeau de obicei facultăţile de clarvedere exterioară, dezvolta acum în interior acea forţă organizatorică ce urmează să conducă la conştienţa interioară a lui Dumnezeu, această răsturnare totală a raporturilor de forţe este indicată în legendă prin faptul că în timpul celor trei ani în care este crescut în peşteră copilul, prin harul lui Dumnezeu, suge lapte din propriul său deget de la mâna dreaptă. În povestirea despre strămoşul poporului evreu, despre Avraam, se caracterizează într-un mod minunat posibilitatea de a te hrăni prin tine însuţi, pătrunderea în organizarea interioară a omului a forţelor care mai înainte au produs vechea clarvedere. Dacă am aflat substratul propriu-zis al acestor legende, atunci ele acţionează cu o astfel de forţă asupra noastră încât spunem: Înţelegem de ce vechii povestitori nu puteau comunica cele aflate îndărătul legendelor decât în imagini. Dar aceste imagini, chiar dacă nu aveau darul de a-ţi trezi conştienţa asupra unor fapte mari, îţi deşteptau sentimentele adecvate. Şi asta era suficient pentru acele timpuri.

Avraam este, aşadar, cel care a dezvoltat pentru prima dată într-un mod atât de omenesc, sub formă de gândire omenească asupra divinului, reflexul interior al înţelepciunii divine, al contemplării divine. Avram sau Avraam, cum s-a numit el mai târziu, a avut realmente o organizare fizică diferită de a oamenilor din jurul său, lucru pe care cercetarea ocultă îl accentuează mereu. Oamenii de atunci erau în aşa fel structuraţi încât n-ar fi putut dezvolta, printr-un instrument oarecare, o gândire interioară. Ei îşi puteau forma gânduri dacă erau în afara corpului, dacă dezvoltau, să zicem aşa, forţe în cadrul corpului lor eteric; în interiorul corpului fizic ei nu aveau încă format instrumentul gândirii. Avraam este, de fapt, primul care a dezvoltat într-un mod eminent instrumentul fizic al gândirii. De aceea, nu pe nedrept, el este numit – desigur, păstrând proporţiile – inventatorul aritmeticii, al ştiinţei raţionale bazată în principal pe instrumentul corpului fizic. Aritmetica, prin forma pe care o are, este ceva care, datorită certitudinii sale interioare, este foarte aproape de ceea ce poate fi ştiut în mod clarvăzător. Însă aritmetica este dependentă de un organ trupesc.

Avem aici o legătură profund interioară între ceea ce până atunci utiliza forţe exterioare pentru clarvedere şi ceea ce acum foloseşte un organ interior pentru gândire. Acest lucru este indicat prin aceea că Avraam este numit inventatorul aritmeticii. Drept urmare, în Avraam noi trebuie să vedem acea personalitate căreia pentru prima dată i s-a implantat organul fizic al gândirii, acel organ prin care omul s-a putut ridica până la gândul despre un Dumnezeu. Anterior, omul nu putea şti ceva despre Dumnezeu şi despre existenţa divină decât prin observaţie clarvăzătoare. Toate cunoştinţele pe care le avem din vremurile de demult despre Dumnezeu şi despre existenţă provin dintr-o observaţie clarvăzătoare. Pentru a te ridica cu ajutorul gândului până la divin a fost nevoie de un instrument fizic; acesta i-a fost implantat pentru prima dată lui Avraam. Şi pentru că aici este vorba despre un organ fizic, atunci şi raportul acestui gând despre Dumnezeu faţă de lumea obiectivă şi faţă de entitatea subiectivă a omului, ce a fost conceput prin intermediul unui instrument fizic, a fost cu totul altul decât

înainte.

Înainte, gândul despre Dumnezeu era sesizat în cadrul înţelepciunii divine în şcolile oculte şi putea fi comunicat şi celor ce puteau fi transpuşi în situaţia de a putea percepe în trupul eteric fără ajutorul vreunui organ al trupului fizic. Dacă însă trebuie să transmiţi mai departe altcuiva ceea ce constituie un instrument fizic, nu există decât un mijloc: ereditatea din cadrul organizării fizice. Aşadar, lucrul cel mai important, esenţial pentru Avraam era de a perpetua organul fizic – tocmai fiindcă era un organ fizic şi trebuia păstrat pe Pământ – prin ereditatea fizică, din generaţie în generaţie. Înţelegem atunci de ce ereditatea în cadrul poporului, transmiterea, să zicem aşa, a acestei predispoziţii fizice prin intermediul sângelui scurs de-a lungul generaţiilor este un element atât de important pentru poporul evreu.

Facultatea de a-ţi ciopli, de a-ţi cristaliza un organ fizic pentru sesizarea divinului, care la Avraam era iniţial o predispoziţie fizică, trebuia întâi să fie deprinsă, să fie asimilată. Prin moştenirea ei din generaţie în generaţie ea pătrundea tot mai adânc în entitatea omenească, cuprinzând-o din ce în ce mai mult, pe măsură ce se transmitea ereditar. Putem de aceea să spunem: Ceea ce Avraam a primit ca misiune pentru poporul evreu a trebuit să se desăvârşească prin transmiterea ei din generaţie în generaţie, să se perfecţioneze printr-o evoluţie continuă. Acest organ fizic putea însă să se perfecţioneze doar prin intermediul eredităţii.

Pentru ca acea entitate pe care noi am cunoscut-o iniţial ca fiind individualitatea lui Zarathustra să aibă un corp fizic cât se poate de perfect, adică un corp fizic care să aibă şi organele care să-i slujească drept instrument pentru sesizarea în cadrul corpului fizic omenesc a gândului despre un Dumnezeu, trebuia ca cele implantate lui Avraam ca instrument fizic să fie aduse pe treapta cea mai înaltă. Trebuia ca ele să se consolideze interior, să se transmită ereditar şi să se dezvolte, în aşa fel încât din ele să rezulte un corp potrivit pentru Zarathustra, cu toate însuşirile de care acesta avea nevoie în corpul său fizic. Dacă însă corpul fizic al unui om trebuia să devină în acest mod perfect, dacă el trebuia să devină atât de destoinic încât să-i poată sluji lui Zarathustra, atunci nu numai corpul fizic al omului trebuia să devină mai desăvârşit. Este, desigur, imposibil ca numai corpul fizic al omului, rupt de om în ansamblu, să devină perfect. Trebuiau să se perfecţioneze încet, încet, pe linie ereditară, toate cele trei învelişuri. Aşadar, tot ceea ce omul fizic, omul eteric şi omul astral poate primi pe calea eredităţii fizice trebuia să-i parvină prin generaţii succesive.

Pe de altă parte, în cadrul evoluţiei există o anumită lege. Această lege o ştim a fi valabilă pentru evoluţia omului individual şi noi am amintit-o, de asemenea, de multe ori. Am arătat faptul că o parte importantă din evoluţia omului o constituie perioada de la naştere până spre şase, şapte ani. În această perioadă intră dezvoltarea corpului fizic. Dezvoltarea corpului eteric cade în perioada dintre şase, şapte ani şi paisprezece, cincisprezece ani. De aici şi până spre douăzeci şi unu, douăzeci şi doi de ani avem dezvoltarea corpului astral. Aceasta este legitatea cifrei şapte, să zicem aşa, a evoluţiei omului individual. O legitate asemănătoare de dezvoltare a învelişurilor exterioare există şi în ce priveşte evoluţia omenirii de-a lungul generaţiilor, iar noi vom mai avea ocazia să ne referim la legile mai profunde ale acestui proces. Dacă omul individual parcurge în timp de şapte ani o treaptă evolutivă – până la şapte ani îşi dezvoltă corpul fizic, care în acest răstimp devine din ce în ce mai desăvârşit –, structura în ansamblu a corpului fizic, aşa cum s-a dezvoltat ea de-a lungul generaţiilor, ajunge după şapte generaţii la o anumită perfecţiune. Transmiterea ereditară nu se face însă direct, de la un individ la urmaşul său, de la o generaţie la alta. Însuşirile care ne interesează nu pot trece nemij locit de la tată la fiu, de la mamă la fiică, ci de la tată la nepot, deci de la o generaţie la a treia generaţie, apoi la a cincea generaţie şi aşa mai departe. Ereditatea nu se poate transmite în mod nemijlocit. Ar trebui şi în cazul generaţiilor să avem de-a face cu o lege a eredităţii guvernată de cifra şapte; întrucât însă ereditatea sare de fiecare dată o verigă, în realitate avem de-a face cu cifra paisprezece.

Corporalitatea fizică cu care a fost înzestrat Avraam a putut ajunge la maximumul ei de dezvoltare după paisprezece generaţii. Pentru ca şi corpul eteric şi corpul astral să poată avea aceeaşi dezvoltare pe care o cunoaşte omul individual între şapte şi paisprezece ani, a fost nevoie de alte şapte, respectiv paisprezece generaţii. Iar acea evoluţie pe care omul individual o parcurge în următorii şapte ani, începând cu al paisprezecelea an de viaţă, trebuia şi ea să treacă prin paisprezece generaţii. În concluzie, predispoziţiile sădite în strămoşul Avraam ca organizare fizică au trebuit să se dezvolte pe parcursul a de trei ori şapte, respectiv de trei ori paisprezece generaţii; a fost nevoie să fie perfecţionate corpurile fizic, eteric şi astral. Pentru ca un om să poată primi pe linie ereditară în corpurile sale fizic, eteric şi astral gradul deplin de desăvârşire, tot ceea ce primise iniţial Avraam ca o predispoziţie, a fost nevoie de de trei ori paisprezece generaţii, adică de patruzeci şi două de generaţii.

Dacă deci de la Avraam încoace numărăm de trei ori paisprezece generaţii, vom afla un corp omenesc complet străbătut, impregnat de ceea ce existase ca o primă predispoziţie în Avraam. Abia acesta a putut fi corpul de care avea nevoie Zarathustra pentru a se putea încorpora. Acest lucru este relatat şi de autorul Evangheliei după Matei. În tabloul generaţiilor indicat de el se mai menţionează, de asemenea, în mod expres că de la Avraam la David sunt paisprezece generaţii, de la David la captivitatea babiloniană încă paisprezece şi de la captivitatea babiloniană până la Christos alte paisprezece generaţii. Prin aceste de trei ori paisprezece verigi – la care întotdeauna se sare una – s-a ajuns într-un fel la dezvoltarea deplină a ceea ce fusese sădit în Avraam ca predispoziţie în vederea misiunii poporului evreu. Aici legea este cu totul intrinsecă corporalităţii omului. Din ea a putut fi extras corpul de care a avut nevoie Zarathustra pentru a se încorpora în perioada în care el urma să deschidă o perspectivă absolut nouă omenirii.

Vedem astfel din ce profunzime cu totul deosebită este luat acest început al Evangheliei după Matei. Aceste lucruri trebuie însă mai întâi să le înţelegem. Trebuie să înţelegem ce ni se spune prin aceste de trei ori paisprezece generaţii, şi anume că partea ereditară ce s-a transmis de la Iosif la Iisus din Nazaret reprezintă esenţa a ceea ce existase într-o primă predispoziţie la Avraam, care apoi a radiat la întregul popor evreu şi apoi s-a adunat într-un singur instrument, un singur înveliş, cel al lui Zarathustra, în care s-a putut încorpora Christos.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a IV-a

Berna, 4 septembrie 1910

Conform celor expuse ieri, între ceea ce putem numi cunoaşterea lumii spirituale din toate timpurile şi acel tip de cunoaştere a lumii divin-spirituale care s-a putut practica datorită unei naturi, a unei organizări deosebite a vechiului popor evreu, există o mare, o importantă deosebire. Am indicat faptul că acest popor evreu a primit chiar prin strămoşul patern, Avraam sau Avram, o organizare cu totul aparte, care consta în aceea că organismului omenesc i s-a conferit un instrument fizic, un organ fizic pentru a se înălţa la o anumită treaptă de cunoaştere – cunoaştere şi nu presimţire – a divin-spiritualului, atât cât este posibilă aceasta prin intermediul cunoaşterii senzoriale. Cunoaşterea divin-spiritualului a existat şi există întotdeauna şi oriunde în lume, însă această cunoaştere a divin-spiritualului, oarecum veşnică, se atinge în special pe calea iniţierii misteriale. În afară de această cunoaştere a lumii spirituale, obţinută ca urmare a unei evoluţii omeneşti speciale, pe căi artificiale, să zicem aşa, mai deosebim şi o cunoaştere a lumii spirituale normale pentru o anumită epocă, apărând ca misiune specială în cadrul evoluţiei omenirii. Astfel, pentru epoca atlanteeană veche am putea numi normală o percepţie astral-clarvăzătoare a divin-spiritualului. Pentru epoca de înflorire a poporului evreu cunoaşterea normală a lumii spirituale este însă cea exoterică, adică exterioară, care se obţine cu ajutorul unui organ fizic aparte, prin acea forţă de cunoaştere legată de un astfel de organ fizic. Şi am arătat deja că poporul lui Avraam a ajuns la această cunoaştere prin faptul că a simţit existenţa divină contopită cumva cu propriul interior. Ceea ce a devenit posibil prin acest organ a fost o cunoaştere interioară, deci o sesizare a divinului în forul propriu cel mai interior.

Această sesizare a divin-spiritualului în interior prin acest tip de cunoaştere nu a devenit posibilă însă imediat, astfel încât fiecare om să fi putut spune: Eu mă cufund în propriul meu interior, eu caut să cuprind acest interior cât pot mai profund, după care simt picurând în mine existenţa divin-spirituală ce îmi poate da cunoaşterea naturii divin-spiritualului, care însufleţeşte şi întreţese şi lumea exterioară. – Nu se întâmpla chiar aşa. Acest lucru a venit odată cu apariţia, cu revelaţia lui Christos în cadrul evoluţiei omenirii. Pentru vechiul popor evreu s-a dat mai întâi posibilitatea de a vieţui divinul prin spiritul poporului, când fiecare se simţea un mădular al întregului popor, nu o individualitate separată. Când, prin sânge, aparţinând şirului de generaţii scurs în timp, el simţea că în conştienţa populară, în sângele său trăieşte conştienţa lui Dumnezeu sau conştienţa lui Iahve. Dacă atunci vrem să denumim, în mod corespunzător sensului spiritual-ştiinţific, pe Dumnezeul-Iahve, nu-l putem desemna spunând pur şi simplu: El este Dumnezeul lui Avraam. În felul acesta El ar fi denumit doar foarte vag. Cel mai corect ar fi să spunem: El este Dumnezeul lui Avraam, Isaac şi Iacov; El este acea entitate care trece din generaţie în generaţie, care se manifestă în fiecare individ, care străbate pe toţi oamenii în conştienţa lor de popor.

Marele progres şi deosebirea dintre această cunoaştere a lui Avraam, Isaac şi Iacov şi cunoaşterea creştină este că prin aceasta din urmă fiecare individualitate omenească recunoaşte ceea ce recunoştea şi vechiul evreu, acesta însă doar printr-o adâncire în spiritul, în sângele scurs de-a lungul generaţiilor. Astfel, Avraam putea spune: Întrucât mie mi-a fost hărăzit să fiu întemeietorul unui popor ce se va răspândi prin şirul generaţiilor ce pornesc de la mine, atunci în sângele care curge prin ele va trăi Dumnezeu, cel pe care noi Îl recunoaştem a fi Dumnezeul suprem; El ni se revelează în conştienţa poporului nostru. – Aceasta reprezenta pe atunci normalul.

În toate timpurile însă a existat o cunoaştere superioară a divin-spiritualului. Este vorba de cunoaşterea misterială. Aceasta nu este dependentă de celelalte forme particulare. În epoca vechii civilizaţii atlanteene puteai privi, printr-o anumită clarvedere astral-eterică, în profumzimile divin-spirituale ale existenţei; puteai să-ţi dezvolţi interiorul şi să ajungi la o cunoaştere a Misteriilor sau a oracolelor. Chiar şi în epoca în care cunoaşterea ebraică era una normală puteai, în anumite lăcaşuri, să te înalţi la cunoaşterea divinului nu prin corp, precum abrahamiţii, ci în afara corpului; te puteai înălţa la divin-spiritual din punct de vedere al veşnicului, prin faptul că omul înălţa veşnicul său la contemplarea divin-spiritualului.

Puteţi deci să vă imaginaţi cu uşurinţă că pentru Avraam era necesar un lucru. El a cunoscut divin-spiritualul în felul său cu totul aparte, prin intermediul unui organ fizic, printr-o cunoaştere fizică. Pe această cale el l-a cunoscut pe Dumnezeul conducător al lumilor. Pentru el, dacă voia să se plaseze în mod viu în curentul general al evoluţiei, era extrem de important să recunoască că Dumnezeul care se face cunoscut în conştienţa de popor este acelaşi cu cel care în epocile vechi, în Misterii, era recunoscut drept divinitatea creatoare atotputernică. Avraam a trebuit deci să poată identifica pe Dumnezeul său cu Dumnezeul Misteriilor. Acest lucru nu era posibil decât în nişte condiţii bine determinate. Certitudinea că în conştienţa de popor vorbesc aceleaşi forţe care vorbeau, într-un fel superior, în Misterii, trebuia să-i fie conferită cu condiţia existenţei prealabile a unui lucru foarte precis. Dacă vrem să înţelegem bine această certitudine, trebuie să evocăm un anumit eveniment al evoluţiei omenirii.

În cartea mea Ştiinţa ocultă în rezumat puteţi vedea cum am scris că pe vechea Atlantidă existau iniţiaţi, numiţi acolo preoţi ai oracolelor; numele nu este important. Am mai arătat că unul dintre acei mari iniţiaţi, Iniţiatul solar, era conducătorul tuturor oracolelor atlanteene, a lăcaşurilor subordonate ale Atlantidei, ce adăposteau iniţiaţi mercurieni, marţieni, jupiterieni şi aşa mai departe. Am mai arătat şi că acel mare iniţiat solar, conducătorul oracolului solar, era şi marele conducător al importantului centru cultural ce s-a deplasat din vest spre est, din Atlantida spre interiorul Asiei, pentru ca de acolo să iradieze în toate direcţiile şi să iniţieze cultura postatlanteeană. Acel mare iniţiat, care pe atunci încă mai era pe Pământ, s-a retras în lăcaşuri secrete din interiorul Asiei. Prima dată el a dat posibilitatea acelor mari iniţiaţi pe care noi îi numim sfinţii Rishi să fie marii învăţători ai populaţiilor lor. El, acest mare iniţiat ocult, i-a conferit iniţierea şi lui Zarathustra sau Zoroastru.

Desigur, într-un fel i-a fost acordată iniţierea lui Zoroastru şi într-alt fel acelor Rishi indieni, căci aceştia aveau misiuni diferite. Rishi au primit o astfel de iniţiere încât, dacă îşi dezvoltau în continuare interiorul propriu, puteau ca de la sine, să zicem aşa, să dea expresie marilor taine ale existenţei. Prin aceasta ei au devenit marii conducători şi învăţători ai civilizaţiei indiene vechi, prevedice. Pentru ei, ce-i drept, era deocamdată ceva obţinut pe cale artificială, dar pe această cale ajungeau la ceva foarte asemănător vechii clarvederi atlanteene, distribuită doar individual celor şapte Rishi. Fiecare din cei şapte Rishi avea domeniul său diferit. Aşa cum fiecare dintre lăcaşurile de oracole îşi avea

domeniul lui bine precizat, tot aşa fiecare Rishi avea o anumită misiune. Şi era nevoie de un întreg colegiu care să tălmăcească ceea ce spunea câte un astfel de Rishi despre ceea ce ştia el în legătură cu înţelepciunea originară a Universului. Aceasta ei au primit-o de la Marele iniţiat solar, care a transplantat în afară, de la vest la est, vechea înțelepciune atlanteeană, de fiecare dată într-un mod aparte, celor ce urmau să fie purtătorii de cultură ai civilizaţiei postatlanteene. În alt fel i-a împărtăşit-o lui Zarathustra, acesta putând să vorbească în modul pe care l-am arătat deja.

Rishi spuneau: Pentru a ajunge la divin-spiritualul suprem trebuie să considerăm tot ceea ce există în lumea din jur, tot ceea ce se înfăţişează simţurilor exterioare drept maya sau iluzie; trebuie să ne întoarcem privirea de la ea şi să ne adâncim în interior: atunci ţi se deschide o altă lume decât cea pe care o aveai înainte. – Învăţătura vechilor Rishi hinduşi propovăduia deci ridicarea în sferele divin-spirituale printr-o renunţare la lumea iluzorie a mayei, printr-o dezvoltare a propriului interior. În alt fel propovăduia Zarathustra. El nu îşi întorcea privirea de la cele ce se manifestau exterior. El nu spunea: Exteriorul este maya sau iluzie, de la care noi trebuie să ne întoarcem privirea, ci: Această maya sau iluzie este revelarea, este veşmântul real al existenţei divin-spirituale. Noi nu avem voie să facem abstracţie de el, ci, din contră, trebuie să-l investigăm. În corpul de lumină al Soarelui noi trebuie să vedem urzeala exterioară în care ţese şi trăieşte Ahura Mazdao!

Astfel, poziţia lui Zarathustra era într-un anumit fel opusă celei a vechilor Rishi. Civilizaţia care a urmat celei hinduse a devenit cunoscută tocmai prin faptul că ea urma să introducă în lumea exterioară lucrurile pe care omul le cucereşte prin activitatea sa spirituală. Şi am văzut, de asemenea, că Zarathustra a încredinţat lui Moise şi Hermes, în felul pe care l-am descris, tot ceea ce el avea mai bun de dat. Pentru ca înţelepciunea lui Moise să poată da roade în mod just şi sămânţa ei să poată să încolţească, ea trebuia cufundată în sânul populaţiei ce îl avea ca tată originar pe Avraam. Căci Avraam avea sădit iniţial în el organul prin care să ajungă la conştienţa lui Iahve. El însă trebuia să ştie că Dumnezeu, care se putea vesti în interiorul său forţelor fizice de cunoaştere, vorbeşte cu aceeaşi voce cu care vorbeşte Dumnezeul veşnic şi atotputernic al Misteriilor, numai că El se revela în mod limitat, adică aşa cum îl putea recunoaşte Avraam.

Unei entităţi atât de importante precum Marele iniţiat solar al Atlantidei îi era fără doar şi poate imposibil să vorbească imediat într-o limbă inteligibilă oamenilor care trăiesc într-o anumită epocă şi care au o misiune specială. O individualitate atât de sublimă precum Marele iniţiat solar, care în individualitatea sa duce o existenţă veşnică, despre care – pentru a se sugera caracterul de veşnicie al acesteia – s-a spus pe drept că în ce-l priveşte nu trebuie pomenite nume şi vârstă, mamă şi tată, un asemenea mare conducător al omenirii se poate revela doar dacă adoptă ceva prin care se înrudeşte cu cei cărora li se revelează. Astfel, învăţătorul Rishilor, învăţătorul lui Zarathustra, pentru a-i aduce iluminarea corespunzătoare lui Avraam a luat o înfăţişare în care poartă corpul eteric păstrat de la strămoşul lui Avraam, acelaşi corp eteric care a existat şi în strămoşul lui Avraam, Sem, fiul lui Noe. Acest corp eteric al lui Sem a fost conservat – cum de altfel şi corpul eteric al lui Zarathustra a fost conservat pentru Moise – şi de el s-a folosit marele iniţiat al Misteriului solar pentru a se putea revela într-un mod inteligibil lui Avraam. Această întâlnre a lui Avraam cu marele iniţiat al Misteriului solar este cea relatată în Vechiul Testament drept întâlnirea lui Avraam cu regele, cu preotul Dumnezeului suprem, cu Melchisedec sau Malek-Zadik, cum s-a încetăţenit a fi numit (1 Moise 14, 18-20). Această întâlnre dintre Avraam şi cel mai mare iniţiat al Misteriului solar, care – doar pentru a nu-l buimăci, să zicem aşa – s-a arătat în corpul eteric al lui Sem, strămoşul tribului semit, este una de cea mai mare şi mai universală importanţă. Şi, în mod semnificativ, Biblia face referire la ceva, care din păcate este doar foarte puţin înţeles, şi anume ceva care arată de unde vine ceea ce Melchisedec este în măsură să-i dea lui Avraam. Ce-i poate da Melchisedec lui Avraam? El îi poate da secretul existenţei solare, pe care, desigur, Avraam nu-l poate înţelege decât în felul său, acelaşi secret care se află şi îndărătul revelaţiei lui Zarathustra, care a fost primul care a profetizat aceasta.

Dacă ne reprezentăm că Zarathustra, atunci când spunea: Priviţi într-acolo, în spate se ascunde ceva ce deocamdată nu este unit cu Pământul, dar cândva se va revărsa în evoluţia pământească şi va cobori pe Pământ, le arăta discipolilor lui favoriţi ce trăieşte spiritual, ca Ahura Mazdao, îndărătul corpului de lumină al Soarelui; dacă recunoaştem că Zarathustra nu putea decât să-l prevestească profetic pe Christos, spiritul solar, despre care spunea: El va veni într-un trup omenesc, atunci trebuie să spunem şi că pentru omul care urma să pregătească încarnarea lui Christos pe Pământ şi mai târziu s-o împlinească trebuie să se fi arătat profunzimi şi mai mari ale acestui mister solar. Acest lucru a fost posibil prin faptul că la acea întâlnire şi-a exercitat influenţa asupra lui Avraam însuşi învăţătorul lui Zarathustra, că sursa influenţei a fost luată din acelaşi izvor, să zicem aşa, din care vine mai târziu influenţa christică. Acest lucru ne este arătat de asemenea simbolic în Biblie, atunci când se spune: Când Avraam i-a ieşit în întâmpinare lui Melchisedec, acest rege al Salemului, acest preot al Dumnezeului suprem îi aduce pâine şi vin. „Pâinea şi vinul" se mai împarte încă o dată mai târziu: la instituirea Cinei cea de taină, când trebuie să se împărtăşească taina lui Christos adepţilor acestuia! Prin accentuarea atât de semnificativă a identităţii jertfei se indică faptul că izvorul din care se adapă Melchisedec este acelaşi cu cel din care se adapă Christos.

Trebuia aşadar să vină o influenţă indirectă prin Melchisedec de la cel ce urma să coboare mai târziu pe Pământ, şi această influenţă a urmat să aibă loc asupra lui Avraam, marele înaintaş care a pregătit evenimentul de mai târziu. Urmarea acestei întâlniri a lui Avraam cu Melchisedec a fost aceea că acum Avraam îşi dă seama că ceea ce îl animă pe el, Dumnezeul căruia el i se adresează cu numele de Iahve sau Iehova, cel mai înalt lucru la care el se poate gândi vine din acelaşi izvor din care vine şi conştienţa iniţiatului despre tot ce poate fi mai înalt ca ştiinţă pământească, despre Dumnezeul suprem care urzeşte şi însufleţeşte toate lumile. Aceasta va fi conştienţa pe care Avraam o va purta de aici înainte. În Avraam mai mijeşte încă o conştienţă: aceea că realmente, odată cu sângele generaţiilor care străbate descendenţii poporului, urmează să fie dat ceva ce pe drept se poate compara doar cu ceea ce poate fi contemplat în Misterii, atunci când privirea clarvăzătoare se îndreaptă în afară spre tainele existenţei şi înţelege limbajul Cosmosului.

Am atras deja atenţia asupra faptului că în Misterii tainele Cosmosului se împărtăşeau printr-un limbaj stelar şi că tainele Cosmosului erau mijlocul de exprimare pentru ceea ce voiai să spui. Au existat timpuri în care învăţătorii Misteriilor îmbrăcau cele ce voiau să exprime în cuvinte şi imagini împrumutate din lumea constelaţiilor. În traiectoriile aştrilor, în poziţiile stelelor unele faţă de altele se observau imaginile prin care se voia să se exprime cele vieţuite spiritual de om, atunci când acesta se înălţa spre divin-spiritual.

Ce se citea de fapt în această scriere stelară în Misterii? Se citeau tainele divinităţii ce urzeşte însufleţeşte Cosmosul. Ordinea ce caracterizează lumea stelelor era expresia grăitoare a dumnezeirii. Se privea în Univers şi se spunea: Acolo se vesteşte dumnezeirea! Felul în care ea se vesteşte ne este descris de ordinea şi armonia care guvernează stelele. – Astfel, pentru o privire de acest gen Dumnezeul cosmic s-a transpus integral în ordinea stelară.

Dacă era ca acest Dumnezeu cosmic să se exprime într-un fel oarecare în misiunea poporului evreu, el trebuia să se manifeste în cadrul aceleiaşi ordini ce este prefigurată în Cosmos în traiectoriile aştrilor. Aceasta înseamnă că prin sângele generaţiilor, în care era conţinut instrumentul exterior al revelaţiilor lui Iahve, trebuia să se exprime o ordine asemănătoare cu cea existentă în traiectoriile aştrilor. Cu alte cuvinte, în urmaşii lui Avraam trebuia să existe ceva care în succesiunea genealogică, în consangvinitate, era o reflectare a ceea ce este scrierea stelară în Cosmos. De aceea Avraam a primit promisiunea: Urmaşii tăi vor fi orânduiţi precum stelele pe cer! – Aceasta este interpretarea corectă a ceea ce de obicei sună astfel: „Urmaşii tăi vor fi mulţi, ca stelele de pe cer", prin care se indică doar mulţimea urmaşilor (1 Moise 22, 17). Nu mulţimea urmaşilor s-a avut în vedere acolo, ci faptul că în legea de succedare a urmaşilor trebuie să domnească o ordine asemănătoare cu cea percepută pe cer în limbajul zeiesc al grupării stelelor. Se privea în sus la o astfel de ordine, la

felul în care se prezintă ea în cadrul ordinii cercului zodiacal. Iar în poziţia aştrilor călători, a planetelor faţă de zodiac se exprimau acele constelaţii şi în ele găseai limbajul ce vorbea despre faptele zeilor, despre modul în care ei urzesc prin Univers. Această bandă fixă formată din cele douăsprezece semne zodiacale şi raportul celor şapte planete faţă de zodiac trebuia să se exprime deci în consangvinitate, în şirul de urmaşi ai lui Avraam.

Astfel, în cei doisprezece fii ai lui Iacov, în cele douăsprezece seminţii ale poporului evreu avem imaginile celor douăsprezece semne ale zodiacului. După cum sus, în cele douăsprezece semne zodiacale se exprima limbajul zeilor, la fel se exprima Iahve în sângele scurs de-a lungul generaţiilor poporului evreu, care se împărţise în douăsprezece seminţii, după cei doisprezece fii ai lui Iacov. Ordinea care se instaurează în această constelaţie a zodiacului noi o desemnăm cu numele planetelor, cu Venus, Mercur, Lună, Soare etc. Am mai văzut că toate acele episoade separate derulate de-a lungul timpului în viaţa poporului evreu trebuie, sub un anumit raport, puse în paralel cu drumul planetelor prin zodiac: că, de pildă, pe David, cântăreţul regal, trebuie să-l punem în paralel cu Hermes sau Mercur, că perioada captivităţii babiloniene, adică configuraţia pe care a primit-o revelaţia iahveică prin un nou impuls, aproximativ şase sute de ani înainte de era noastră, trebuie s-o punem în relaţie cu Venus, un nume de planetă din sistemul nostru planetar. Lucrul acesta trebuia să fie indicat lui Avraam. De exemplu, felul în care se situează o personalitate precum cea a lui David în şirul seminţiilor poporului evreu merge în paralel cu poziţia lui Mercur faţă de zodiac. Tribul lui Iuda, de exemplu, corespunde constelaţiei Leului, iar situarea lui David în seminţia lui Iuda în cadrul istoriei poporului evreu corespunde în Cosmos suprapunerii lui Mercur peste constelaţia Leului. Astfel, în orice detaliu plasat pe firul succesiunii sangvine, în modul curios de transmitere a demnităţii regale sau preoţeşti, în luptele sau victoriile unuia sau altuia dintre triburi, în întreaga istorie a poporului evreu putem citi ceea ce se află afară, în spaţiul cosmic, în dreptul fiecărei constelaţii în parte. Aceasta însemna cuvintele: Urmaşii tăi vor fi orânduiţi în armonia în care sunt orânduite stelele pe cer. Trebuie doar ca în textele vechi, întocmite pe baza ocultismului, să nu vedem nişte banalităţi, aşa cum văd foarte mulţi, ci să presupunem că ele ascund o profunzime infinită.

Vedem astfel cum în succesiunea genealogică există o ordine şi că ea ne este zugrăvită în Evanghelia după Matei. Acest evanghelist ne indică modul cu totul deosebit în care s-a ajuns la acel sânge care a curs în corpul celui ce iniţial primise individualitatea lui Zarathustra, pentru ca aceasta la rândul ei să atragă după sine manifestarea lui Christos pe Pământ.

Ce s-a obţinut în cele patruzeci şi două de generaţii câte s-au scurs de la Avraam până la Iosif? S-a avut drept rezultat faptul că în ultimul vlăstar din şirul de generaţii s-a ajuns la o compoziţie a sângelui conform legilor lumii stelare, a sacrelor Misterii. Iar în acest amestec de sânge, de care avea nevoie individualitatea lui Zarathustra pentru a duce la îndeplinire marea sa operă, exista o ordine interioară, o armonie ce corespundea uneia din cele mai frumoase şi mai importante ordini din sistemul solar. Amestecul de sânge pe care l-a găsit Zarathustra atunci când a coborât pe Pământ era, aşadar, o imagine a întregului Cosmos. Acest sânge, ce fusese format de-a lungul atâtor generaţii, a fost creat după legile care guvernează ordinea cosmică. Toate aceste lucruri stau la baza documentului important pe care îl avem acum în faţă, Evanghelia după Matei, într-o formă foarte diluată, dacă îmi este permis să spun aşa. Iată ce stă la baza acestui text: misterul profund despre devenirea unui popor, ca reflectare a unei deveniri cosmice.

Aşa simţeau la început cei care ştiau ceva despre marele Misteriu al lui Christos. Ei simţeau deja că în sângele acestui Iisus din Nazaret al evanghelistului Matei se află o reflectare a Cosmosului, o imagine a spiritului ce domneşte în Cosmos. Acest mister îl exprimau ei atunci când spuneau: În sângele în care a trebuit să trăiască Eul lui Iisus din Nazaret a vieţuit spiritul întregului Cosmos. Dacă, prin urmare, era necesar să se nască acel trup fizic, el trebuia să fie o copie a spiritului întregului Cosmos, a spiritului ce guvernează în lume. – Aceasta a fost la origini formula, faptul că forţa care a stat la baza acelei compoziţii a sângelui, care a devenit apoi sângele lui Zarathustra sau al lui Iisus din Nazaret, a fost spiritul întregului nostru Cosmos, a fost chiar acel spirit care la început, după separarea Soarelui de Pământul nostru, a clocit şi a pătruns cu căldura sa ceea ce se desprinsese în cadrul evoluţiei. Din conferinţele ţinute la München noi ştim deja: Dacă vrem să traducem în sensul adevărat, nu prin cuvintele vulgare ale zilelor noastre, care nu se mai suprapun cu sensul vechi, dacă vrem să traducem începutul Genezei, acel „Bereschit bara Elohim eth hashamajim we'eth ha'aretz", vom spune astfel: „În cele rezultate şi parvenite din existenţa saturniană, solară şi lunară Elohimii au gândit, printr-o activitate cosmică, cele ce se revelează în exterior şi cele ce se animă în interior. Şi peste tot ceea ce se animă în interior şi în tot ceea ce se mişcă domnea întunericul deplin; dar în ele se răspândea, clocea deasupra lor, pătrunzându-le cu căldură, precum găina oul ei, spiritul creator al Elohimilor, Ruah-Elohim." Spiritul care clocea acolo este acelaşi, este identic cu cel care ulterior a creat ordinea care, într-un fel, s-a putut exprima prin constelaţii. Primii iniţiaţi ai Misteriului creştin simţeau acest lucru, simţeau că structura sângelui lui Iisus din Nazaret era o copie a tot ceea ce Ruah-Elohim a pătruns cu activitatea lui în cursul existenţei cosmice. Şi de aceea ei spuneau despre sângele care a fost pregătit în acest fel pentru marele eveniment că este „creat prin Spiritul existenţei cosmice", prin acelaşi Spirit care în tabloul remarcabil al Genezei, în „Bereschit bara...", este numit Ruah.

Acest Spirit sfânt, care cu adevărat este mai mare decât oricare altul pe care noi îl cunoaştem în mod curent, a stat la început, ca un gând superior, la baza a ceea ce se numeşte „Concepţia Universului din Spiritul sfânt". Acesta este subînţelesul celor conţinute în versetul 1, 18 al Evangheliei după Matei: „Şi Cea care a născut această Fiinţă a fost umplută de forţa acestui Spirit al Universului." Trebuie să simţim întreaga măreţie ce se ascunde într-un astfel de mister. Şi atunci vom fi de acord că în acest fel de a prezenta lucrurile se află ceva infinit mai înalt decât în tot ce este dat exoteric în „Conceptio immaculata". Dacă vrem să cunoaştem adevărata intenţie a Bibliei şi să renunţăm la interpretarea comună a concepţiei imaculate, să ne întrebăm doar două lucruri referitor la cele scrise în Biblie. Primul este acesta: Pentru ce ar fi întocmit autorul Evangheliei după Matei toată acea listă a genealogiei de la Avraam până la Iosif, dacă de fapt ar fi vrut să spună că naşterea lui Iisus din Nazaret n-ar avea nimic de-a face cu ea? El a încercat să prezinte modul în care s-a transmis sângele de la Avraam până la Iosif, pentru ca apoi să spună că în realitate sângele lui Iisus din Nazaret nu are nimic de-a face cu acest sânge? Si celălat lucru este că Ruah-Elohim, care în Biblie este numit Spiritul sfânt, în limba ebraică este de gen feminin, fapt care, desigur, şi el trebuie luat într-un fel în considerare. – În cele ce urmează vom vorbi şi despre asta; acum am vrut doar să trezesc un sentiment legat de măreţia concepţiei care a stat la baza acestui Misteriu la începuturile lui.

Cele petrecute atunci, la începutul erei noastre, şi cunoscute doar de iniţiaţii care au fost introduşi realmente în tainele existenţei cosmice, au fost exprimate iniţial în limba aramaică, în care a fost scris şi documentul care a stat la baza Evangheliei după Matei. Nu numai prin intermediul ocultismului, dar şi printr-o cercetare pur filologică se poate demonstra că acest document care se află la baza Evangheliei după Matei exista deja în anul 71. În cartea mea ***Creştinismul ca fapt mistic*** am descris istoria adevărată a apariţiei Evangheliilor. Dacă se procedează însă cu exactitate se poate dovedi chiar filologic că tot ceea ce se spune despre o concepere mai târzie a Evangheliei după Matei nu este corect; căci noi putem demonstra că în anul 71 – deci relativ la puţin timp după evenimentul din Palestina – exista deja un original în aramaică al Evangheliei după Matei [Nota 4]. Având în vedere însă că eu nu fac aici o prezentare filologică, ci una spiritual-ştiinţifică, am să arăt doar un singur fapt din literatura talmudică, ce este deplin confirmat de către erudiţii evrei.

În literatura talmudică găsim o indicaţie cum că Rabbi Gamaliel II şi sora lui se aflau într-o dispută pentru o moştenire. Aceasta a luat naştere pentru că în anul 70 tatăl lor a fost omorât într-o bătălie cu romanii. Şi ni se relatează că Rabbi Gamaliel II apare în faţa unui judecător care, după cum afirmă literatura talmudică, era pe jumătate creştin, un aşa-zis iudeo-creştin. Existau pe atunci astfel de oameni, puşi de către romani în posturi de judecători. Cu această ocazie s-a petrecut ceva curios: Rabbi Gamaliel II se luptă cu sora lui pentru o moştenire, pentru averea tatălui său. Înaintea judecătorului, care cunoştea câte ceva despre creştinism, el obiectează că, potrivit legii

valabile la evrei, doar fiul ar putea beneficia de moştenire, nu şi fiica, şi că deci doar lui i-ar reveni moştenirea. Atunci judecătorul îi replică că Tora ar fi fost abolită în cercurile în care funcţiona el ca judecător şi că, având în vedere că el caută dreptatea şi a venit pentru o decizie, nu este obligat să judece conform legii evreieşti, ci conform legii care a fost pusă în locul Torei. Toate acestea se întâmplau, aşa cum am mai spus, în anul 71, întrucât în anul 70 tatăl lui Gamaliel fusese omorât în urma prigoanei împotriva evreilor. Rabbi Gamaliel n-a mai găsit o altă ieşire decât să-l mituiască pe judecător. Atunci judecătorul mituit găseşte a doua zi un citat împrumutat din originalul în limba aramaică al Evangheliei după Matei. Şi ce spune judecătorul? Christos „nu ar fi venit să schimbe legea lui Moise, ci s-o împlinească!" (Matei 5, 17). El credea că-şi poate descărca conştiinţa pentru că a răstălmăcit legea, spunând că a judecat în sensul lui Christos atunci când a atribuit moştenirea lui Gamaliel.

De aici ştim că în anul 71 exista un document creştin din care au fost luate cuvintele care astăzi sunt conţinute în Evanghelia după Matei. Avem această dovadă – pasajul respectiv este citat în limba aramaică – că textul acesta, originalul aramaic al Evangheliei după Matei, exista deja, cel puţin parţial, la acea dată. Ce spune cercetarea ocultă în legătură cu aceasta vom mai avea ocazia să discutăm. Am menţionat toate acestea doar pentru a arăta că deja când te slujeşti de ştiinţa exterioară nu ai voie să faci ceea ce se face atât de des, şi anume să aduni tot felul de lucruri pe care le-ai citit şi să te faci că nu vezi cele scrise în literatura talmudică, care este extraordinar de importantă pentru ceea ce se poate spune exoteric despre aceste lucruri.

Vedem astfel că, situând Evanghelia după Matei într-o perioadă relativ timpurie, stăm pe un sol foarte sigur. Deja prin acest simplu fapt se aduce o dovadă că oamenii care au participat la alcătuirea Evangheliei după Matei nu erau, temporal vorbind, prea departe de evenimentele din Palestina, aşa că prin aceasta putem fi siguri, chiar şi din punct de vedere exoteric, că oamenii nu puteau fi minţiţi uşor, spunându-li-se în faţă că Christos Iisus, despre care vorbim, n-ar fi trăit la începutul erei noastre. Căci nu trecuse nici măcar o jumătate de secol şi puteai avea de-a face încă cu martori oculari cărora nu le puteai spune lucruri care să nu se fi întâmplat. Sunt chestiuni importante din punct de vedere exoteric, iar noi le menţionăm doar ca o dovadă în acest sens.

Am văzut, aşadar, că în evoluţia omenirii, venind din taine cosmice adânci, au fost făcute preparative pentru ca din sângele, oarecum filtrat, al poporului evreu, care asimilase în el însuşi ordinea Universului, să fie produs un corp în care să se reîncarneze marele iniţiat Zarathustra. Căci Evanghelia după Matei vorbeşte despre individualitatea lui Zarathustra, nu despre altceva. Nu trebuie să ne imaginăm că toate aceste lucruri, pe care noi le evidenţiem şi care provin din tainele cele mai profunde ale evoluţiei Universului, se desfăşoară cumva cu totul la vedere, în faţa ochilor tuturor. Ele au rămas învăluite şi pentru contemporani într-un adânc mister şi cunoscute doar de un număr extrem de mic de iniţiaţi. Este explicabil atunci de ce domneşte o atât de mare tăcere peste ceea ce s-a întâmplat atunci ca cel mai mare eveniment din evoluţia omenirii. Şi când istoricii de azi fac referire la documentele lor şi spun că acestea păstrează o totală tăcere asupra acestui eveniment nu trebuie să ne mire, ci să ni se pară perfect normal.

Pentru că am caracterizat acum dinspre latura zarathustriană cum a fost pregătit acest eveniment din evoluţia omenirii, să lăsăm puţin să se deruleze prin faţa sufletului şi alte curente pregătitoare ale lui. Imediat înainte şi, de asemenea, imediat după aceste evenimente, în jurul lui Christos s-au petrecut foarte, foarte multe alte lucruri. În principal, acest eveniment a fost pregătit cu mult înainte. Aşa cum a existat o latură exterioară a acestor pregătiri, prin faptul că Zarathustra i-a trimis în lume pe Moise şi pe Hermes, prin faptul că prin Melchisedec, iniţiatul Misteriului solar însuşi, s-a creat învelişul exterior al lui Iisus din Nazaret, a existat şi o altă latură a pregătirilor, un curent oarecum secundar curentului mare, care, chiar dacă este doar un curent secundar, are ceva de-a face cu curentul principal, care porneşte de la Zarathustra. Acest curent secundar se pregăteşte încet, în acele lăcaşuri pomenite şi de istoria exterioară atunci când ni se atrage atenţia asupra anumitor secte ce urmăreau o anumită dezvoltare sufletească şi pe care Filo [Nota 5] ni le descrie ca fiind „terapeuţii". Terapeuţii aparţineau unei secte secrete ce căuta să realizeze o purificare a sufletelor lor pe cale interioară, să elimine din sufletele lor tot ceea ce îi putea afecta în sens negativ, prin contactul cu lumea exterioară şi prin cunoştinţele exterioare. Prin aceasta ei tindeau să se ridice în sfere spirituale pure. O ramură a acestei secte a terapeuţilor, în care s-a pregătit în continuare acel curent secundar, a fost aceea a „esenienilor" care trăiau în Asia. Toţi aceşti oameni – o scurtă descriere a lor o puteţi găsi în cartea mea ***Crestinismul ca fapt mistic*** – ce erau purificaţi în aceste secte aveau o anumită conducere spirituală comună. Atât în ceea ce-i priveşte pe terapeuţi, cât şi în ceea ce-i priveşte pe esenieni exista o anumită conducere spirituală comună. Şi dacă vrem să cunoaştem din punct de vedere exoteric această conducere spirituală trebuie să ne amintim cele discutate de noi cu un an în urmă cu ocazia conferinţelor despre ***Evanghelia după Luca***[Nota 6]. Am menţionat atunci misterul lui Gautama Buddha, aşa cum este el tratat, chiar şi exoteric, în scrierile orientale şi am spus că cel care vrea să devină un Buddha în cursul evoluţiei trebuie mai întâi să devină un Bodhisatva. Am explicat că cel pe care îl cunoaştem din istorie drept „Buddha" a fost şi el mai întâi un Bodhisatva, după care a devenit Buddha. Până la vârsta de douăzeci şi nouă de ani el era, ca fiu al regelui Suddhodana, încă un Bodhisatva. Abia la douăzeci şi nouă de ani s-a ridicat, prin evoluţia sa sufletească, de la rangul de Bodhisatva la cel de Buddha. Există în cadrul evoluţiei omenirii o serie întreagă de Bodhisatva; iar acel Bodhisatva care cu şase sute de ani înaintea erei noastre a devenit un Buddha este unul din Bodhisatvii care conduc evoluţia omenirii. O astfel de individualitate, ce urcă de la rangul de Bodhisatva la cel de Buddha, nu se mai încorporează mai târziu într-un corp fizic pe Pământ. Am văzut apoi felul în care s-a manifestat Buddha la naşterea lui Iisus din Evanghelia după Luca, prin unirea corpului lui eteric cu acel Iisus din linia nathanică. Şi am mai văzut că acesta este un alt Iisus decât cel la care ne referim noi în primul rând când vorbim de Evanghelia după Matei.

În urcarea la rangul de Buddha a fiului regal al lui Suddhodana noi trebuie să vedem sfârşitul unei lungi evoluţii. Această evoluţie a acelui Bodhisatva care s-a sfârşit prin ridicarea la treapta de Buddha ţine efectiv de acelaşi curent de care aparţin sfinţii Rishi ai Indiei; dar prin devenirea Buddha acel Bodhisatva a ajuns la un anumit sfârşit. – Dacă însă acum un Bodhisatva devine un Buddha, în locul lui apare un succesor. Despre asta vorbeşte şi vechea legendă indiană [Nota 7], care spune că înainte de ultima lui coborâre pe Pământ în persoana fiului regelui Suddhodana pentru a deveni Buddha acel Bodhisatva a predat în lumea spirituală coroana de Bodhisatva succesorului său. Prin urmare, de atunci există un succesor al acelui Bodhisatva care a devenit Buddha. Acest nou Bodhisatva, care a acţionat în continuare ca Bodhisatva, a avut o misiune specială pentru evoluţia omenirii. Lui i-a revenit sarcina conducerii spirituale a acelei mişcări care s-a manifestat prin terapeuţi şi esenieni. El este conducătorul spiritual al comunităţilor de terapeuţi şi esenieni. În acestea şi-a exercitat influenţa. În timpul domniei regelui Alexander Jannai – aproximativ între anii 125 şi 77 înaintea erei noastre – acest Bodhisatva a trimis, să zicem aşa, la conducerea comunităţii de esenieni o individualitate deosebită care a condus comunităţile de esenieni cu aproape un secol înainte de apariţia lui Christos Iisus pe Pământ. Această personalitate este bine cunoscută de către ocultism, dar şi de literatura talmudică exterioară.

Aşadar, un secol înainte de era noastră, un secol înainte de apariţia lui Christos Iisus pe Pământ a existat o individualitate care nu are nimic de-a face cu Iisus din Evanghelia după Luca şi nici cu cel din Evanghelia după Matei, o personalitate care a fost conducător şi îndrumător al comunităţilor de esenieni. Această personalitate este bine cunoscută ocultismului ca un fel de precursor esenian al creştinismului; ea este cunoscută însă şi în literatura talmudică sub numele de Iisus, fiul lui Pandira, Jeshu ben Pandira. Nu trebuie să confundăm pe acest Iisus, fiul lui Pandira, pe seama căruia literaturile evreieşti de proastă factură au fabulat tot felul de lucruri, care în ultima vreme a fost scos din nou la lumină, nu trebuie să confundăm deci această mare şi nobilă personalitate, cum o fac unii talmudişti, cu Iisus din Nazaret despre care vorbim noi. Noi îl cunoaştem pe acest precursor esenian al creştinismului, pe Iisus, fiul lui Pandira. Ştim că acest Jeshu ben Pandira a fost

acuzat atunci, de cei ce vedeau în învăţăturile eseniene o hulire a lui Dumnezeu, de blasfemie şi erezie. Apoi a fost mai întâi lapidat, după care, pedeapsa nefiind de ajuns, l-au spânzurat de un copac pentru a-l face de ocară. Este o realitate ocultă, dar ea este pomenită şi în literatura talmudică.

În Jeshu ben Pandira trebuie să vedem o personalitate care stă sub oblăduirea lui Bodhisatva, urmaşul acelui Bodhisatva care, ca fiu al regelui Suddhodana, a devenit mai târziu Buddha. Lucrurile sunt deci foarte clare. În curentul legat de succesorul lui Buddha, de actualul Bodhisatva, care în viitor va deveni Maitreiya Buddha şi care şi-a trimis mesagerii în comunităţile de esenieni, noi trebuie să vedem un fel de pregătire, un curent secundar al curentului principal creştin; el s-a manifestat atunci în persoana acelui misionar care a activat în comunităţile eseniene, într-un mod pe care îl vom discuta în conferinţa următoare.

Numele de Iisus îl găsim deci la individualitatea despre care ne relatează Evangheliile după Matei şi după Luca; acest nume trebuie să-l căutăm însă şi un secol înaintea erei noastre în comunitatea esenianã, la acea nobilă personalitate în legătură cu care tot ceea ce spune o anumită literatură talmudică de proastă factură nu este decât calomnie, personalitate care a fost acuzată de hulire a lui Dumnezeu şi erezie, care întâi a fost omorâtă cu pietre şi apoi spânzurată.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a V-a

Berna, 5 septembrie 1910

Trebuie foarte bine precizat că Iisus, fiul lui Pandira, Jeshu ben Pandira, nu are nicio legătură de rudenie sau de altă natură cu personalitatea sau individualitatea despre care vorbim noi ca fiind Iisusul Evangheliei după Matei sau Iisusul Evangheliei după Luca sau al altei Evanghelii, că deci acel Jeshu ben Pandira care a trăit cu un secol înainte de era noastră, deci înainte să fi avut loc evenimentul de pe Golgota, care a fost lapidat şi. apoi spânzurat de un copac, nu trebuie confundat cu cel despre care vorbim noi când ne referim la Evanghelii. Aş vrea să observ doar un lucru: dacă vrei să te referi la personalitatea lui Jeshu ben Pandira, dacă vrei să arăţi că ea a existat, nu este nevoie iniţial de o cunoaştere ocultă, de o facultate clarvăzătoare; acest lucru se poate citi în orice text vechi evreiesc sau talmudic. Întotdeauna s-a făcut această confuzie şi ea a apărut pentru prima dată în secolul al II-lea al erei noastre. Dacă deci am spus explicit că în acest sens Iisus, fiul lui Pandira, nu are nimic de-a face cu Iisusul Evangheliilor, trebuie să reţinem pe de altă parte încă o legătură istorică între cele două personalităţi, de data aceasta însă constatată doar prin cercetare spiritual-ştiinţifică. Această legătură însă o putem înţelege în profunzimea ei doar dacă ne mai referim o dată în câteva cuvinte la evoluţia omenirii şi la conducătorii ei.

Când ne ridicăm privirea la acele fiinţe, la acele individualităţi care sunt marii conducători ai omenirii ajungem în cele din urmă la o serie de individualităţi înalt evoluate, pe care cel mai bine le-aş desemna cu termenul de Bodhisatvi, pentru că teoria, să zicem aşa, despre aceştia a fost stabilită în Orient. Există o serie întreagă de astfel de Bodhisatvi. Misiunea lor este de a fi mari învăţători pentru omenire, de a face să se reverse în omenire din lumile spirituale, prin şcolile de Misterii, ceea ce trebuie să manifeste în funcţie de maturitatea la care au ajuns oamenii într-o anumită epocă. Şi se poate spune: Aceşti Bodhisatvi se înlocuiesc unul pe altul de la epocă la epocă; întotdeauna unul din Bodhisatvi îi ia locul predecesorului. Pentru actuala epocă ne interesează cei doi Bodhisatvi amintiţi de noi adesea atunci când ne-am referit la evoluţia omenirii: acel Bodhisatva care a devenit Buddha ca fiu al regelui Suddhodana şi cel care a căpătat rangul de Bodhisatva ca succesor al primului şi care, pentru că funcţia de Bodhisatva durează ceva timp, este şi în prezent şi, conform cercetării clarvăzătoare, putem spune că va fi şi în următorii două mii cinci sute de ani. Atunci, acest Bodhisatva se va ridica la acelaşi rang la care s-a ridicat şi predecesorul său când a trecut la rangul de Buddha. Bodhisatva aflat actualmente în funcţie va fi avansat atunci la rangul de Maitreya Buddha. Toate acestea sunt în concordanţă cu înţelepciunea orientală.

În conducerea evoluţiei omenirii, de care noi vorbim ca despre o conducere prin învăţători, avem Bodhisatvi care îşi urmează cu schimbul unul altuia. Pe toţi aceştia noi trebuie să-i considerăm a fi mari învăţători ai evoluţiei omenirii şi să nu-i confundăm cu ceea ce este sursa acestei învăţături, de la care Bodhisatvii primesc învăţăturile pe care trebuie de fiecare dată să le ofere omenirii de-a lungul evoluţiei. Va trebui să ne imaginăm oarecum un colegiu de Bodhisatvi în mijlocul căruia se află sursa vie a învăţăturilor acestora. Această sursă vie nu este altul decât cel pe care noi îl desemnăm, în limbajul nostru obişnuit, cu numele de „Christos". Toţi Bodhisatvii primesc de la Christos învăţăturile pe care ei le dau în cursul timpului oamenilor.

Cât timp este Bodhisatva, acesta se dedică cu predilecţie învăţăturii, doctrinei, căci, după cum am văzut, dacă a urcat la rangul de Buddha el nu mai coboară pe Pământ pentru a se încarna într-un corp fizic. Putem din nou să spunem, în deplină concordanţă cu filosofia orientală, că Gautama Buddha, care a trăit o ultimă încarnare într-un corp fizic ca fiu al regelui Suddhodana, nu cunoaşte de atunci decât încorporări ce merg până la corpul eteric. În conferinţele despre ***Evanghelia după Luca*** am reliefat care a fost misiunea următoare a acestui Bodhisatva devenit Buddha. Am văzut că la naşterea Iisusului Evangheliei după Luca, aşa-numitul Iisus nathanic, care este altul decât Iisusul Evangheliei după Matei, în corpul astral al acestui Iisus nathanic, pe care ni-l zugrăveşte în primul rând Evanghelia după Luca, a pătruns într-un fel entitatea lui Buddha, care atunci era încorporată până la nivelul corpului eteric. Din acest motiv putem spune: De la încorporarea ca Gautama Buddha această fiinţă nu s-a mai aflat aici pentru a propovădui o învăţătură, ci pentru a acţiona în mod viu. El a devenit o forţă reală care intervine din spiritual în lumea noastră fizică. Este cu totul altceva a acţiona prin învăţătură şi a acţiona prin ceva viu, prin forţa de creştere. Bodhisatva este un învăţător până în momentul în care devine Buddha; din acel moment el devine o forţă vie ce intervine organizator, vivifiind într-o privinţă oarecare. Aşa a intervenit Buddha în organismul Iisusului nathanic pe care ni-l descrie Luca şi aşa s-a comportat el în conformitate cu noua sa demnitate.

Începând din secolul al VI-lea înainte de Christos şi până în epoca noastră, în locul acelui Bodhisatva care atunci a devenit Buddha a urmat, în şirul de mari învăţători, un succesor al lui, cel care mai târziu va deveni Maitreya Buddha. De aceea, învăţătura de care omenirea a avut nevoie începând din perioada în care a acţionat Gautama Buddha, fiul regelui Suddhodava, trebuie s-o căutăm acolo unde îşi exercită inspiraţia urmaşul acestuia, acolo, să zicem aşa, unde el transmite discipolilor lui, elevilor lui, inspiraţia privitoare la cunoştinţele pe care ei trebuie să le împărtăşească lumii. – Ieri am atras deja atenţia că un instrument prin care acţiona acest Bodhisatva era, de exemplu, tot ceea ce era în legătură cu comunităţile de terapeuţi şi de esenieni şi că una dintre cele mai importante, dintre cele mai proeminente şi mai pure personalităţi ale comunităţilor de esenieni a fost Iisus, fiul lui Pandira. Învăţătura acelui Bodhisatva trebuie să o vedem deci răspândindu-se în omenire prin intermediul esenienilor.

Comunităţile propriu-zise de esenieni au dispărut, ca învăţătură mai profundă, relativ curând după intervenţia pe Pământ a evenimentului christic – de acest lucru vă puteţi convinge şi prin intermediul istoriei exterioare. De aceea nu trebuie să vi se pară de necrezut când spun că, în principal, comunităţile de terapeuţi şi de esenieni erau esenţialmente organizate pentru ca din regiunile spirituale, din sferele Bodhisatvilor să poată ajunge jos cele necesare pentru înţelegerea marelui şi importantului eveniment al apariţiei lui Christos. Cele mai importante învăţături care i-au fost date omenirii pentru a înţelege evenimentul christic proveneau de la comunităţile de terapeuţi şi esenieni. Într-o oarecare măsură, Iisus, fiul lui Pandira, a fost destinat a fi inspirat, în direcţia acelor învăţături ce ar fi putut face înţeles Misteriul de pe Golgota, de către Bodhisatva, cel care va deveni Maitreya Buddha şi care a acţionat în comunităţile de esenieni. Ceva mai precis în legătură cu terapeuţii şi esenienii poate fi aflat doar prin cercetare spiritual-ştiinţifică. Istoria exterioară ştie foarte puţin despre ei.

Şi noi nu ne vom sfii, să zicem aşa – întrucât suntem într-un cerc antroposofic, care ştie cum să ia astfel de lucruri –, să extragem ceea ce este necesar din secretele terapeuţilor şi esenienilor pentru a ajunge la o înţelegere mai profundă a Evangheliei după Matei şi, de asemenea, a celorlalte Evanghelii. Vom descrie aceste secrete în modul în care trebuie să gândească un om de ştiinţă a spiritului despre terapeuţi şi esenieni.

Lucrul esenţial pe care se punea accentul în aceste comunităţi ce au înflorit deci cu un secol înainte de evenimentul christic pentru a-l pregăti ca doctrină era felul în care se facea iniţierea membrilor terapeuţi sau esenieni. Aceştia parcurgeau o iniţiere cu totul specială în vederea înţelegerii – o înţelegere prin contemplare clarvăzătoare – importanţei ebraismului, a abrahamismului pentru evenimentul christic. Este chiar misterul comunităţilor de terapeuţi şi esenieni. Adepţii lor erau iniţiaţi în a pătrunde clarvăzător mai exact aspectul pomenit mai sus. Un astfel de esenian trebuia să înveţe să întrevadă în primul rând importanţa cu totul aparte pe care a avut-o Avraam pentru poporul evreu, pentru ca apoi să poată aprecia cu adevărat faptul că în Avraam trebuie să vedem un fel de strămoş originar al poporului evreu, că în el a fost sădită acea predispoziţie despre care v-am vorbit în ultimele ore, predispoziţie filtrată apoi prin multe generaţii şi transmisă ereditar prin sânge. Un esenian trebuia să poată pătrunde prin propria lui contemplare în acest mister.

Pentru a putea înţelege că printr-o astfel de personalitate, precum cea a lui Avraam, se poate întâmpla ceva important pentru întreaga evoluţie a omenirii trebuie să aveţi foarte clar în minte o frază, un adevăr important, şi anume că întotdeauna când o anumită personalitate este predestinată să fie un instrument deosebit pentru evoluţia omenirii este necesară intervenţia directă, nemijlocită, a unei entităţi divin-spirituale.

Aceia dintre dumneavoastră care au participat la München la reprezentaţia dramei ***Misteriul rosicrucian*** [Nota 8] sau au citit-o vor fi ştiind că una din părţile cele mai importante ale conflictului constă în aceea că hierofantele o face atentă pe Maria că ea nu-şi poate împlini misiunea decât dacă, realmente, o entitate superioară îşi exercită influenţa; şi prin aceasta în ea se produce într-adevăr ceva ce poate fi numit o separare a mădularelor superioare de cele inferioare, astfel încât mădularele inferioare pot fi atunci luate în posesie de un spirit inferior. – Tot ceea ce găsiţi scris în drama ***Misteriul rosicrucian*** vă poate atenţiona, dacă o lăsaţi să acţioneze asupra sufletelor dumneavoastră şi nu o trataţi superficial, asupra unor mari taine ale evoluţiei omenirii.

Întrucât Avraam fusese predestinat să joace un rol important de acest gen în evoluţia omenirii a fost necesar ca în structura lui interioară să pătrundă acel spirit pe care înainte, în epoca atlanteeană, omenirea îl percepuse drept spiritul care urzeşte şi însufleţeşte lumea exterioară. Acest lucru s-a întâmplat pentru prima dată cu Avraam, şi atunci a putut avea loc o modificare a modului de contemplare spirituală. Desigur, pentru a se putea întâmpla toate acestea a fost necesară intervenţia unei entităţi spirituale. O entitate divin-spirituală a sădit oarecum în organismul lui Avraam germenele tuturor organismelor ce urmau să descindă din el pe firul genealogic.

Un esenian din acea vreme îşi spunea deci: Ceea ce a facut propriu-zis poporul evreu pentru a putea deveni purtătorul misiunii christice a fost sădit pentru prima dată ca predispoziţie prin acea fiinţă misterioasă pe care nu o putem afla decât dacă urcăm în sus pe firul generaţiilor până la Avraam, unde ea s-a furişat în organizarea interioară a acestuia, pentru ca apoi să acţioneze prin sânge, ca un fel de spirit al poporului, în poporul evreu. Dacă vrem deci să înţelegem acest secret ultim, să-i zicem aşa, al evoluţiei omenirii, trebuie să urcăm până la acest spirit care a sădit acel germene şi să-l căutăm acolo unde el încă nu se strecurase în organismul lui Avraam. De aceea, esenianul spunea: Dacă omul vrea să se ridice la acel spirit al poporului evreu care l-a inspirat şi care a stat propriu-zis la originea lui, dacă vrea să-l recunoască în puritatea sa, el trebuie să parcurgă o anumită evoluţie, ca esenian sau terapeut, prin care să se purifice de toate influenţele lumii exterioare care s-au exercitat de atunci, de la evenimentul abrahamic, asupra sufletului omenesc. Căci esenianul spunea: Fiinţa spirituală pe care o poartă omul în sine şi toate entităţile spirituale ce concură la devenirea omenirii trebuie contemplate, în puritatea lor, doar în lumea spirituală; în noi ele sunt impurificate datorită forţelor lumii fizic-senzoriale.

După concepţia esenienilor – şi acest lucru, desigur, este absolut corect pentru un anumit domeniu al cunoaşterii – orice om care trăia atunci pe Pământ avea în el toate impurităţile care s-au adunat în sufletul omenesc de-a lungul timpului, care tulburau vederea liberă a acelei fiinţe spirituale ce a sădit în Avraam predispoziţia caracterizată mai înainte. Drept urmare, fiecare esenian trebuia să-şi purifice sufletul de tot ceea ce s-a suprapus peste acea predispoziţie originară, înceţoşând, să zicem aşa, vederea acelei fiinţe ce locuia în sângele generaţiilor; abia după aceea ea putea fi contemplată în mod corect. Toate purificările sufleteşti şi exerciţiile esenienilor aveau ca scop eliberarea sufletului de influenţele şi caracteristicile perturbatoare transmise de-a lungul generaţiilor, ce nu mai permiteau contemplarea fiinţei spirituale care l-a inspirat pe Avraam; căci omul, după cum vedem, nu are în el doar fiinţa sa spiritual-sufletească cea mai profundă, ci şi ceea ce a înceţoşat-o şi a impurificat-o prin moştenirile ereditare.

Există apoi o lege spiritual-ştiinţifică, pe care esenienii au putut-o descoperi în special prin cercetarea lor şi prin contemplare clarvăzătoare, care spune că influenţa eredităţii încetează efectiv abia după ce ai urcat patruzeci şi două de trepte pe linie strămoşească. Atunci poţi spune că ai eliminat din sufletul tău tot ceea ce s-a suprapus peste ce a fost la început. Cu alte cuvinte, moşteneşti ceva de la tată şi de la mamă, ceva de la bunici şi aşa mai departe, însă cu cât urci mai mult în trecut pe linie strămoşească scad şi influenţele impurificatoare transmise pe cale ereditară, pentru ca după patruzeci şi două de generaţii să nu mai existe nimic din acestea. În acel punct influenţa eredităţii înetează. Din acest motiv, purificările esenienilor aveau ca scop ca, prin exerciţii interioare şi printr-o instruire atentă, să elimine din interior toate impurităţile acumulate în suflet de-a lungul a patruzeci şi două de generaţii. Fiecare esenian trebuia să parcurgă exerciţii interioare şi căi mistice grele pentru a ajunge la aşa ceva; ele îl conduceau, după ce trecea prin patruzeci şi două de trepte, să-şi purifice sufletul. Erau efectiv patruzeci şi două de trepte bine definite pe care trebuia să le parcurgă interior, după care ştia că s-a eliberat de toate influenţele lumii senzoriale, de toată necurăţenia fiinţei sale interioare moştenită ereditar.

Urcând astfel din treaptă-n treaptă, esenianul ajungea la sfârşit să-şi simtă entitatea cea mai profundă, sâmburele central al fiinţei sale, înrudită cu divin-spiritualul. De aceea el îşi spunea: Parcurgând cele patruzeci şi două de trepte eu urc până la Dumnezeul de care depind. Esenianul avea o concepţie foarte clară despre cum se poate ridica la înălţimea unei fiinţe divine care încă nu s-a cufundat în materie. El cunoştea care este drumul în sus. Ştia aceasta din proprie experienţă. Dintre toţi care trăiau atunci pe Pământ, terapeuţii şi esenienii erau singurii care ştiau ceva corect în legătură cu un eveniment precum cel abrahamic. Ei ştiau că acesta depindea de ereditatea transmisă prin şirul de generaţii. Ştiau că dacă vrei să urci până la o fiinţă care a apucat să intre pe o linie ereditară şi să ajungi în punctul în care ea nu s-a cufundat încă în materie trebuie să urci patruzeci şi două de trepte, corespunzător a patruzeci şi două de generaţii. Atunci o poţi găsi. Dar esenienii mai ştiau ceva. Ei ştiau că după cum omul, pentru a ajunge la această fiinţă divină, trebuie să urce patruzeci şi două de trepte, care corespund la patruzeci şi două de generaţii, tot aşa această fiinţă divină, dacă vrea să pătrundă până în sângele omenesc, trebuie să coboare patruzeci şi două de trepte, trebuie deci să parcurgă calea invers. Dacă omul are nevoie de patruzeci şi două de trepte pentru a urca la Dumnezeu, tot aşa Dumnezeu are nevoie de patruzeci şi două de trepte coborâtoare pentru a deveni om printre oameni.

Aşa propovăduiau esenienii. Aşa propovăduia mai cu seamă Jeshu ben Pandira printre esenieni, inspirat fiind de Bodhisatva. De aceea, o învăţătură a esenienilor era că fiinţa care l-a inspirat pe Avraam, în sensul de a primi în propria sa organizare germenele dumnezeirii, avea nevoie de patruzeci şi două de generaţii pentru a cobori până la deplina umanitate.

Dacă ştim acest lucru, ştim şi sursa din care a izvorât cunoaşterea pe care a avut-o autorul Evangheliei după Matei, şi anume faptul că el a cercetat chiar aceste patruzeci şi două de generaţii. Iar Iisus, fiul lui Pandira, este cel care le-a atras atenţia esenienilor în primul rând asupra unui lucru. El a trăit un secol înainte ca cele patruzeci şi două de generaţii să se fi încheiat. Mai era nevoie de un secol ca acest lucru să se întâmple. El le-a atras atenţia esenienilor că drumul celor patruzeci şi două de trepte nu-l puteau parcurge decât până la un anumit grad, până acolo unde ei se puteau referi la fapte istorice, şi că în continuare nu-l mai puteau face decât prin har de sus, dar că va veni un timp când acest lucru va fi ceva natural, când se va naşte un om care va avea posibilitatea ca prin propriul lui sânge să poată urca atât de sus, încât spre el să coboare acea forţă dumnezeiască de care are nevoie pentru a etala întregul spirit al poporului evreu, spiritul-Iahve, în sângele poporului evreu. De aceea, Jeshu ben Pandira învăţa următoarele: Pentru ca Zarathustra, aducătorul Ahurei Mazdao, să se poată încarna într-un corp omenesc trebuie ca acel corp omenesc să fie astfel pregătit, încât fiinţa divin-spirituală care îl umple să fi coborât patruzeci şi două de generaţii.

Cu aceasta am arătat că izvorul acelei doctrine genealogice cu care începe Evanghelia după Matei porneşte de la comunităţile de esenieni. Dacă vrem să înţelegem deplin aceste realităţi trebuie, desigur, să mai indicăm un fapt de mare profunzime al acestei chestiuni.

Tot ceea ce se află în legătură cu evoluţia omului, cu dezvoltarea lui, ne vine în întâmpinare din două direcţii – şi asta din simplul motiv că omul este o fiinţă duală. Dacă privim omul în timpul conştienţei sale diurne, cele patru mădulare fiinţiale ale sale ne apar unite, şi noi nu ne putem da seama imediat de ce el este o fiinţă divizată. Noaptea însă, când avem, de asemenea, în faţa noastră întreaga entitate omenească, această entitate ne apare clar divizată în două părţi: în cea care rămâne în lumea fizică drept corp fizic şi corp eteric şi în cea care iese din corpurile fizic şi eteric drept corp astral şi Eu. Omul este alcătuit oarecum din aceste două părţi. Când vorbim de apartenenţa omului la lumea fizică, aceasta nu înseamnă altceva decât corp fizic şi corp eteric. Tot ceea ce omul are de îndeplinit, toate treburile pe care el le are de rezolvat în lumea fizică privesc doar corpurile fizic şi eteric, cu toate că ziua, în starea de veghe, la asta participă şi restul mădularelor. În timpul stării de veghe, ziua, omul acţionează în interiorul celorlalte două corpuri prin Eu şi corpul astral; în timpul somnului el le lasă în grija lor. În realitate însă, în momentul în care omul adoarme, din spaţiul cosmic încep să acţioneze forţe şi entităţi care străbat ceea ce omul a abandonat, astfel că avem de-a face cu o influenţă continuă din Cosmos asupra corpului fizic şi a corpului eteric al omului. Ceea ce mai rămâne din noi în pat şi ceea ce este latura exterioară a fiinţei noastre, respectiv corpul fizic şi corpul eteric, este circumscris în cadrul a patruzeci şi două de generaţii; aici avem de-a face cu ereditatea. Dacă deci începem cu prima generaţie şi luăm tot ceea ce ţine acolo de fiinţa fizică şi mergem mai departe pe firul descendenţilor, după patruzeci şi două de generaţii nu mai rămâne nimic din predispoziţiile cele mai importante întâlnite la prima verigă. Deci, ceea ce fiinţează şi emană forţă într-un corp fizic şi corp eteric omenesc pe care îl avem în faţă se epuizează propriu-zis în de şase ori şapte generaţii. Toate caracteristicile transmise pe cale ereditară pe care le putem găsi la aceste două corpuri trebuie să le căutăm la strămoşi, însă doar în cuprinsul a patruzeci şi două de generaţii. Dacă urcăm mai sus, nu mai găsim nimic din acestea; tot ceea ce a aparţinut unei generaţii anterioare a dispărut. Dacă privim aşadar latura exterioară a unei entităţi omeneşti, forţa care o animă străbate patruzeci şi două de generaţii.

Evoluţia omenească în timp se bazează deci pe un raport numeric. Să analizăm mai exact acest raport numeric; este foarte important să-l avem în vedere. Să-l observăm aşa cum se vrea el a fi analizat atunci când încercăm să înţelegem chiar succesiunea genealogică prezentată în Evanghelia după Matei.

Tot ceea ce are legătură cu corpul fizic se rezumă la patruzeci şi două de generaţii, pentru că tot ceea ce are legătură cu timpul, tot ceea ce se referă la evoluţia în timp este legat de cifra şapte. De aceea şi evoluţia ce merge mai sus de ceea ce se moşteneşte fizic-ereditar, ce este dincolo de aceasta, era legată la esenieni de cifra şapte. Un esenian spunea: Tu ai de parcurs de şase ori şapte etape, adică patruzeci şi două de trepte; treci apoi la următoarele şapte trepte, care sunt încununarea cifrei şapte, care prin şapte ori şapte dă cifra patruzeci şi nouă. Ceea ce însă se află dincolo de patruzeci şi două de trepte nu mai trebuie numărat printre forţele şi entităţile care sunt active în corpurile fizic şi eteric. De fapt, întreaga evoluţie a corpului fizic şi a corpului eteric se încheie cu adevărat abia după regula cifrei şapte, după de şapte ori şapte generaţii; dar prin ultimele şapte generaţii se obţine deja o metamorfoză completă; aici nu mai există nimic din prima generaţie. Deci, ceea ce ne interesează pe noi trebuie să-l căutăm în cuprinsul lui de şase ori şapte. Când însă cifra şapte este completă, avem deja ceva ce trebuie să recunoaştem că este nou. În domeniul în care intrăm după cele patruzeci şi două de generaţii nu mai avem de-a face cu o existenţă omenească, ci cu una supraomenească. Deosebim deci de şase ori şapte generaţii ce se menţin în întregime în legătură cu Pământul şi ceea ce este deasupra acestora, a şaptea grupă de şapte, care deja conduce în afara Pământului; aceasta este fructul pentru lumea spirituală. După de şase ori şapte iese la iveală fructul, care apoi la de şapte ori şapte trece dincolo, în lumea spirituală.

Din acest motiv, cei de la care a pornit Evanghelia după Matei spuneau: Corporalitatea fizică de care s-a servit Zarathustra trebuia să fie atât de matură, încât după patruzeci şi două de generaţii să se găsească deja la începutul spiritualizării, a îndumnezeirii, să fie deja acolo unde ea intră în procesul numit *Deificatio*. – Ea, deci, se află deja la începutul celei de-a patruzeci şi treia generaţii, însă nu o începe, ci se lasă străbătută de o altă entitate, cea care se încorporează în Iisus din Nazaret ca spiritul lui Zarathustra. Astfel, prin împlinirea misterului numerelor s-a produs tot ceea ce putea conferi sufletului lui Zarathustra corpul cel mai potrivit, sângele cel mai potrivit, în persoana lui Iisus din Nazaret. Prin aceasta, pentru evoluţia omenirii s-a pregătit tot ceea ce se referă la corpul fizic şi corpul eteric.

Într-un om însă, deci şi în cel care urma să fie purtătorul entităţii christice, nu există doar un corp fizic şi un corp eteric, ci şi un corp astral şi un Eu. Trebuiau deci făcute toate preparativele corespunzătoare nu numai pentru corpurile fizic şi eteric, ci şi pentru corpul astral şi Eu. Preparativele pentru un eveniment de o asemenea amploare nu puteau fi efectuate iniţial pe o *singură* persoană, ci pe *două*. Corpul fizic şi corpul eteric au fost pregătite în persoana despre care vorbeşte la început Evanghelia după Matei. Corpul astral şi Eul au fost pregătite în persoana pe care o cunoaştem din Evanghelia după Luca drept Iisusul nathanic. Pentru primii ani aceasta a fost o personalitate diferită. În timp ce Iisusul Evangheliei după Matei a primit corpurile fizic şi eteric corespunzătoare, Iisusul Evangheliei după Luca trebuia să primească corpul astral corespunzător şi suportul de Eu corespunzător. Cum s-a putut face aceasta?

Am văzut că forţele celor patruzeci şi două de generaţii au trebuit pregătite într-un mod cu totul special, pentru a putea fi realizate mădularele fiinţiale care i-au fost necesare Iisusului din Evanghelia după Matei. Au trebuit să fie pregătite însă şi corpul astral şi Eul, pentru ca în final toate cele patru mădulare să poată convieţui în mod corespunzător. Cum au putut fi ele reunite este o chestiune despre care vom mai discuta. – Aşadar, în ce priveşte Iisusul Evangheliei după Luca au trebuit făcute de asemenea pregătiri corespunzătoare. Să analizăm pentru aceasta esenţa stării de somn.

Am spus că acele indicaţii, provenite de la o clarvedere inferioară, conform cărora în formaţiunea ceţoasă ce pluteşte în apropierea corpurilor fizic şi eteric ale omului care doarme este conţinută întreaga entitate astrală şi entitate-Eu sunt o pură invenţie, căci în realitate în starea de somn, când omul iese din corpul fizic şi corpul eteric, el se extinde în tot Cosmosul, în ceea ce ţine de Cosmosul nostru. Acesta şi este secretul somnului nostru, faptul că noi ne extragem din întregul Cosmos, din lumea astrală – de unde şi cuvântul corp astral, corp care este revărsat în lumea stelelor –, forţele pe care apoi, la trezire, când trebuie să ne cufundăm din nou în corpul fizic şi în corpul eteric, le luăm cu noi. Prin ceea ce putem absorbi din Cosmos noi ieşim din somn întăriţi şi fortificaţi.

Ce trebuie să se întâmple cu omul astăzi – dar la fel era şi pe vremea lui Christos Iisus – pentru ca el să devină clarvăzător într-un sens superior? Astăzi, în stare normală, când omul iese cu corpul său astral şi cu Eul din corpurile fizic şi eteric, el devine inconştient. Conştienţa clarvăzătoare trebuie adusă însă în situaţia – prin scoaterea din activitate a corpurilor fizic şi eteric – de a putea vedea doar cu instrumentul corpului astral şi al Eului. Atunci conştienţa clarvăzătoare devine părtaşe la lumea stelelor şi percepe ceea ce există în ea; şi nu numai că vede ce există în lumea stelelor, dar se şi ridică în înalturile ei. După cum conştienţa esenianã se ridica pe firul generaţiilor în timp, la baza căruia stă cifra şapte, tot aşa şi omul trebuie să parcurgă toate treptele ce îi dau posibilitatea de a percepe clarvăzător spaţiul cosmic.

Eu am mai indicat deja în repetate rânduri în ce constau pericolele, atât pentru o dezvoltare într-un sens cât şi pentru o dezvoltare în celălalt sens. În cazul esenienilor era vorba în principal de o coborâre în corpul fizic şi în corpul eteric pentru a-l găsi acolo, după ce au parcurs patruzeci şi două de generaţii, pe Dumnezeu. La ei era ca şi cum cineva care se trezeşte din somn nu ar mai vedea lumea din jurul lui, ci s-ar cufunda în corpurile fizic şi eteric pentru a contempla acolo forţele acestora, cu alte cuvinte, pentru a-şi percepe din interior propriul exterior. La trezire omul nu intră conştient în corpurile fizic şi eteric. El este ferit de acest lucru prin faptul că în momentul trezirii conştienţa sa este abătută de la forţele corpului fizic şi ale corpului eteric şi orientată asupra lumii din jur. În aceasta constă esenţa a ceea ce faceau esenienii. Ei învăţau să perceapă forţele ce proveneau de la patruzeci şi două de generaţii, să facă abstracţie de tot ceea ce întâlneşte privirea în exterior şi să se cufunde în propriile corpuri fizic şi eteric şi acolo să vadă ce trăieşte în sensul misterului lui şase ori şapte, al celor patruzeci şi două de generaţii.

În acelaşi fel trebuie să se înalţe omul cu vieţuirea atunci când vrea să se ridice în Cosmos, când vrea să cunoască misterele ce se află la baza întregului Cosmos. Acesta este mai puternic. Dacă omul se cufundă în propriul lui interior este expus pericolului de a fi atacat doar de forţele acestui lăuntru, de pofte, pasiuni şi alte trăiri care stau în adâncul sufletului, pe care în mod obişnuit el nu le ia în seamă, de care nici nu are habar, căci s-a obişnuit, prin educaţie exterioară, să se menţină la distanţă de cunoaşterea acestor forţe. El nu are absolut deloc posibilitatea de a se lăsa cuprins de ele deoarece imediat ce se trezeşte din somn privirea îi este distrasă de către lumea exterioară. Dacă, deci, la coborârea în propriul interior există pericolul de a fi cuprins, să zicem aşa, de impulsurile cele mai josnice şi de forţele cele mai egoiste ale propriei tale naturi, când vrei să-ţi extinzi vieţuirea la nivelul întregului Cosmos apare un alt pericol, pe care nu-l putem caracteriza mai exact decât spunând că cine trăieşte un astfel de moment, când la adormire nu intră în stare de inconştienţă iar corpul astral şi Eul devin pentru el un instrument pentru perceperea lumii spirituale, acela este lovit de o orbire puternică, ca şi când acel om s-ar expune razelor solare. El este orbit de măreţia colosală a celor văzute, dar mai cu seamă de starea de totală bulversare a impresiilor.

După cum treptele pe care trebuia să le parcurgă omul după metoda esenianã, pentru a învăţa să recunoască tot ceea ce se transmite prin ereditate corpurilor fizic şi eteric, pot fi caracterizate printr-un raport numeric tainic de şase ori şapte, la fel există un raport numeric tainic care exprimă felul în care omul ajunge să cunoască tainele cosmice, tainele marelui Univers. De aceste taine ne putem apropia cel mai bine dacă, tot aşa, ne slujim de ceva ce există de la sine afară în Cosmos, de mişcări şi constelaţii, de formele de exprimare din stele, de ceea ce este înscris oarecum în stele. – Aşa cum prin de şase ori şapte trepte răzbatem până la tainele lăuntrului omenesc, tot aşa putem prin de douăsprezece ori şapte, deci prin optzeci şi patru de trepte, să ne înălţăm la tainele spirituale ale Universului. Dacă ai parcurs aceste de douăsprezece ori şapte = optzeci şi patru de trepte, ajungi în punctul în care labirintul acelor forţe spirituale cosmice nu te mai orbeşte, în care omul a cucerit cu adevărat liniştea prin care se poate orienta în acest mare labirint, prin care acest labirint este descâlcit. Şi acest lucru era propovăduit într-un anumit sens de către esenieni.

Dacă omul devine clarvăzător în modul descris, atunci la adormire el se împrăştie în ceva ce se exprimă prin taina numărului doisprezece ori şapte. La atingerea acestui doisprezece ori şapte însă el se află deja în spiritual, căci deja după terminarea lui unsprezece ori şapte el a ajuns la graniţa tainelor Universului. Aşa cum şapte ori şaptele se află deja în spiritual, tot aşa şi doisprezece ori şapte este în spiritual. Dacă vrea să parcurgă acest drum pentru a ajunge în spiritual omul are nevoie de unsprezece ori şapte trepte, respectiv trebuie să parcurgă unsprezece ori şapte trepte în corpul astral şi Eu. Aceasta se exprimă în scrierea stelară, cifra şapte provenind de la cele şapte planete şi cifra doisprezece de la cele douăsprezece constelaţii zodiacale, care arată cele ce urmează să se întâmple în spaţiul cosmic. După cum cele şapte planete se mişcă în cadrul celor douăsprezece constelaţii, acoperindu-le pe rând pe fiecare, tot aşa omul trebuie să parcurgă de şapte ori douăsprezece trepte pentru a se integra în spaţiul cosmic, respectiv de şapte ori unsprezece trepte pentru a ajunge în spiritual.

Astfel, ca să folosim o imagine, putem concepe sfera spiritualului răspândită în cele douăsprezece constelaţii ale zodiacului şi omul însuşi aşezat în centru. Spiritualul însă are o astfel de dispunere încât, dacă vrei să-l atingi, nu este suficient să porneşti radial dinspre centru şi să te reverşi în exterior, ci trebuie să te răspândeşti în formă de spirală, ca şi cum te-ai roti după şapte spirale, la fiecare rotire în spirală parcurgând toate cele douăsprezece constelaţii. Astfel, există de şapte ori douăsprezece puncte prin care trebuie să treci. Omul se răspândeşte în Cosmos în mod treptat şi în formă de spirală – toate acestea sunt, desigur, doar un simbol pentru ceea ce vieţuieşte omul –, iar dacă reuşeşte să parcurgă astfel pentru a şaptea oară cele douăsprezece constelaţii, se va afla deja în sânul divin-spiritualului. Atunci, în loc să privească din centrul său în Cosmos, priveşte dinspre periferia spirituală, dinspre cele douăsprezece puncte spre interior, şi contemplă ceea ce există în lumea exterioară. Dacă vrei să vezi ce există în lume trebuie să treci prin toate acestea. Nu este suficient să te situezi într-un punct de vedere, ci întotdeauna în douăsprezece. Cine voia să răzbată în sus la divin-spiritual trebuia să treacă prin unsprezece ori şapte trepte ascendente. Când ajungea la cel de-al doisprezecelea şapte era cu totul înăuntrul spiritualului.

În acest fel, dacă corpul astral şi Eul voiau să ajungă la divin ele trebuiau să parcurgă douăsprezece ori şapte, respectiv unsprezece ori şapte trepte. Tot aşa, dacă divinul vrea să coboare şi să modeleze un Eu omenesc, trebuie să treacă prin unsprezece ori şapte trepte coborâtoare.

Când Evanghelia după Luca voia deci să descrie acele forţe spirituale ce au făcut posibil ca trupul astral şi Eul să devină purtători ai lui Christos, ea trebuia să arate că forţa divin-spirituală a trebuit să coboare unsprezece ori şapte trepte. Este ceea ce cu adevărat ne zugrăveşte Evanghelia după Luca. Fiindcă Evanghelia după Luca ne prezintă o altă personalitate, o personalitate pentru care au fost pregătite corpul astral şi Eul, ea nu descrie şase ori şapte generaţii, precum Evanghelia după Matei, ci unsprezece ori şapte trepte succesive, prin care Dumnezeu însuşi – acest lucru este spus în mod explicit în Evanghelia după Luca – a dirijat ceea ce a coborât în individualitatea Iisusului Evangheliei după Luca. Dacă număraţi treptele umane menţionate în Evanghelia după Luca, prin care forţa divină a fost coborâtă din înalturi, obţineţi şaptezeci şi şapte de trepte (Luca 3, 23-38).

Întrucât Evanghelia după Matei ne descrie misterul care stăpâneşte procesul de coborâre a forţei divine ce modelează treptat corpul fizic şi eteric, acolo trebuie să domnească cifra şase ori şapte. În Evanghelia după Luca, întrucât ea ne descrie coborârea forţei divine ce plăsmuieşte corpul astral şi Eul, apare numărul unsprezece ori şapte. De aici putem vedea din ce adâncimi spirituale sunt luate toate aceste lucruri, putem vedea că în realitate în Evanghelia după Matei şi în Evanghelia după Luca sunt indicate tainele iniţierii, tainele succesiunii treptelor care sunt necesare pentru coborârea divin-spiritualului într-o individualitate omenească şi pentru pătrunderea în Cosmos.

De ce şi în Evanghelia după Luca s-a dat o succesiune genealogică şi de ce taina despre Christos Iisus – cum că de la Dumnezeu şi Adam

până la Iisusul Evangheliei după Luca sunt şaptezeci şi şapte de generaţii – a fost comunicată, într-o perioadă în care acest mister se propovăduia doar la foarte puţini oameni, despre toate acestea vom vorbi în continuare mâine.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a VI-a

Berna, 6 septembrie 1910

Oricine ia în mână Evanghelia după Luca şi analizează capitolul în care se explică descendenţa Iisusului tratat acolo de-a lungul generaţiilor scurse până la el este de la bun început frapat de faptul că intenţia autorului coincide cu ceea ce s-a spus ieri aici, şi anume că, în acelaşi sens în care o entitate, o forţă divină, să zicem aşa, trebuia să pătrundă corpul fizic şi corpul eteric al Iisusului solomonic, tot aşa o forţă divină trebuia să pătrundă corpul astral şi Eul acelei personalităţi pe care noi o cunoaştem drept Iisusul nathanic, Iisusul Evangheliei după Luca. Și în Evanghelia după Luca se spune foarte clar că această entitate divină, această forţă divină poate fi ceea ce este datorită faptului că linia ereditară ce străbate toate generaţiile de până la ea porneşte direct de la acea treaptă a omenirii în care omul nu a intrat încă în existenţa terestră printr-o primă încarnare fizic-senzorială. Vedem cum Evanghelia după Luca explică descendenţa Iisusului său prin şirul de generaţii, spunem noi, care merge până la Adam, până la Dumnezeu. Acest lucru nu vrea să spună altceva decât că, dacă vrem să găsim respectivul principiu din corpul astral şi Eul Iisusului nathanic, trebuie să urcăm până la acea stare a omului în care el nu a fost afectat de o încarnare pământească fizic-senzorială, în care el nu părăsise existenţa divin-spirituală şi încă mai adăsta în sânul sferelor spirituale, în aşa fel încât putem considera acel om o fiinţă divină, o fiinţă ce ţine de Dumnezeu. În sensul expunerilor antroposofice de până acum, acest moment, în care omul nu s-a încarnat încă în elementele existenţei terestre, în care încă se mai afla într-o sferă divin-spirituală, trebuie să îl localizăm undeva în vechea epocă lemuriană. Evanghelia după Luca urmăreşte Iisusul său efectiv până la acea epocă depărtată în care omul nu părăsise încă natura sa divin-spirituală şi în care nu acţionase încă asupra lui ceea ce noi numim influenţa lucifercă.

În realitate, Misteriile care îşi conduceau discipolii până la gradul de iniţiere pe care ieri l-am caracterizat drept o cunoaştere a marilor mistere ale spaţiului cosmic voiau să-l înalţe pe om deasupra a tot ceea ce este pământesc, sau mai bine spus deasupra a tot ceea ce el devenise în decursul existenţei terestre. Ele voiau să arate felul în care putem vedea lumea atunci când nu o privim prin prisma instrumentelor pe care le-am căpătat odată cu acea epocă în care a avut loc influenţa lucifercă. Cum se arată Universul privirii clarvăzătoare când omul se dispensează de percepţia prin intermediul corpului fizic şi eteric, când devine liber faţă de orice influenţă pământească ce se apropie de el, aceasta era prima mare întrebare pe care şi-o punea discipolul misterial. Într-o astfel de stare se afla omul în mod natural înainte să păşească într-o încarnare terestră şi înainte să fi devenit „Adamul pământesc" de care vorbeşte Biblia şi Evanghelia după Luca în mod special. Aşadar există doar două căi care să-l facă pe om să fie un om divin-spiritual: pe de o parte este înalta iniţiere a marilor Misterii; pe de altă parte să nu se fi produs într-o anumită epocă pământească, în era lemuriană, căderea omului divin, coborârea la ceea ce Biblia numeşte „omul pământesc" – căci „Adam" nu înseamnă altceva decât „om pământesc", un om ce a părăsit starea divin-spirituală şi s-a înveşmântat cu elementele pământeşti – ci să se fi rămas la o treaptă elementară a existenţei omeneşti, în care această coborâre încă nu s-a produs.

După tot ce am expus aici poţi fi frapat de faptul că nu sunt pomenite totuşi decât şaptezeci şi şapte, spunem noi, de generaţii sau trepte ale existenţei, de trepte genealogice. Deja la Evanghelia după Matei putem fi surprinşi de faptul că nu sunt menţionate decât patruzeci şi două de generaţii de la Avraam până la Christos. Dacă luăm numărul de ani avut în vedere de obicei pentru o generaţie, vedem că el este prea mic ca să putem ajunge până la Avraam. Celor care ridică această obiecţie trebuie să le atragem atenţia că pentru timpurile de demult, pentru epocile patriarhilor ce au existat înainte de Solomon şi David, o generaţie avea o durată ceva mai mare decât mai târziu. Dacă vrem să stabilim cât de cât corect nişte date istorice pentru trei dintre aceste generaţii – de exemplu pentru Avraam, Isaac şi Iacov – nu avem voie să luăm în calcul o cifră care ar rezulta presupunând o durată medie valabilă astăzi pentru o generaţie; pentru aceste trei generaţii trebuie să avem în vedere cifra de aproximativ două sute cincisprezece ani. Acest lucru rezultă şi din cercetarea ocultă. Faptul că pentru acele timpuri arhaice durata unei generaţii trebuie evaluată la o cifră mai mare decât este ea astăzi rezultă şi mai clar pentru generaţiile de la Adam până la Avraam. Pentru şirul de generaţii de la Avraam încolo, oricine îşi poate da seama că durata unei generaţii era şi mai mare; căci deja vârstele la care patriarhii Avraam, Isaac şi Iacov au avut un fiu, un fiu moştenitor, erau din ce în ce mai mari. Şi dacă astăzi se atribuie unei generaţii cifra de treizeci şi trei de ani, cei care au scris Evanghelia după Matei luau pentru acele timpuri vechi pe bună dreptate în calcul cifre de şaptezeci şi cinci, optzeci şi chiar mai mulţi ani pentru o generaţie. Trebuie însă să accentuăm că, în Evanghelia după Matei, de la Iisus la Avraam se au în vedere oameni individuali. Nu la fel stau lucrurile când urcăm de la Avraam în sus şi ne referim la numele menţionate de Evanghelia după Luca. Aici trebuie neapărat să ne amintim un lucru ce pentru mentalităţile materialiste ale oamenilor din ziua de azi pare ceva incredibil, dar care este totuşi adevărat.

Ceea ce astăzi numim memorie, conştienţa coeziunii noastre ca fiinţă, amintirea permanenţei entităţii noastre interioare, ajunge pentru omul normal cel mult până în primii ani ai copilăriei. Omul modern, dacă îşi urmăreşte viaţa din trecut, descoperă că undeva memoria lui se întrerupe brusc. Cineva îşi aminteşte mai mult din copilărie, altcineva mai puţin, dar pentru absolut toţi oamenii memoria se rezumă la viaţa personală, ba mai mult, nici nu cuprinde întreaga viaţă personală până în ziua naşterii. Dacă conştientizăm în special care erau facultăţile sufleteşti, particularităţile conştienţei oamenilor în vechime, dacă ne amintim că atunci când mergem în urmă pe firul evoluţiei omenirii întâlnim timpuri în care o anumită stare de clarvedere era o conştienţă normală pentru om, nu ni se va mai părea ceva uimitor dacă spunem – şi cercetarea spirituală o confirmă – că în acele timpuri, relativ nu prea îndepărtate, conştienţa era cu totul alta, în ce priveşte facultatea de memorare, decât a devenit ea mai târziu.

Dacă mergem deci dincolo de timpurile pe care Biblia le numeşte timpurile lui Avraam, întreaga conformaţie sufletească, şi în special memoria, era totuşi altfel decât a devenit mai târziu. Şi dacă mergem şi mai departe de Avraam, până în epoca altanteeană şi pe tot parcursul ei, trebuie să spunem că atunci memoria era cu totul altceva. În primul rând, atunci omul nu-şi amintea ca acum doar trăirile personale din viaţa sa proprie. Memoria lui trecea chiar dincolo de naştere, el amintindu-şi cele trăite de tatăl său, de bunicul său şi aşa mai departe. Memoria era ceva ce curgea prin sângele unui şir întreg de generaţii. Abia mai târziu ea s-a restrâns la un timp individual şi la o viaţă individuală.

Şi dacă în timpurile anterioare se foloseau nume – felul în care se dădeau numele în epocile de demult ar necesita astăzi un studiu aparte –, ele semnificau atunci cu totul altceva decât ceea ce suntem noi obişnuiţi să le atribuim. Iar ceea ce încearcă să spună filologia exterioară în legătură cu aceasta este diletantism. Înainte numele erau utilizate în cu totul alt mod. Pe atunci era imposibil să legi un nume de lucruri sau fiinţe într-un mod atât de exterior ca astăzi. În timpurile vechi numele erau ceva fiinţial, ceva legat spiritual de o fiinţă sau un lucru şi prin sunetul lui exprima caracterul intim al acelei fiinţe. Numele trebuiau să fie un ecou al esenţei respectivei fiinţe. Timpurile de azi nu au deloc habar de toate acestea, căci altfel n-ar fi fost posibil să apară cărţi precum *Critica limbii* de Fritz Mauthner [Nota 9], care analizează în mod doct toate cercetările moderne, toată critica savantă asupra limbii din ultimii ani, nu însă şi ceea ce era esenţial în limbă în trecut. În vechime numele care se dădea unui om nu era aplicat unui singur individ, pentru persoana sa, ci era legat de ceva ce era păstrat prin memorie. Astfel, numele era utilizat atât timp cât dura amintirea. Aşa, de exemplu, Noe nu era un singur individ. Numele de Noe semnifică faptul că un om oarecare îşi aminteşte întâi propria sa viaţă şi apoi ceea ce s-a întâmplat înainte de naştere, respectiv viaţa tatălui său, a bunicului său şi aşa mai departe, atât cât îl ţinea memoria. Un nume se folosea pentru un şir întreg de oameni, pentru atâta cât se întindea firul amintirii. La fel şi numele de Adam, Set sau Enoh; ele rezumau un număr de persoane, fiecare cu cât putea să-şi amintească din trecut cu ajutorul memoriei. Dacă deci în trecut se spunea că cineva se cheamă Enoh, aceasta însemna că într-o anumită persoană – fiul altei persoane cu nume diferit – se năştea un fir nou al memoriei; el nu-şi mai amintea atunci de cei de dinaintea lui. Acest fir nou al memoriei nu înceta însă odată cu moartea primului Enoh, ci se transmitea de la tată la fiu, la nepot şi aşa mai departe, până ce în sfârşit lua naştere un nou fir al memoriei. Se utiliza acelaşi nume atât timp cât dura acest nou fir al memoriei. În şirul de generaţii, de exemplu când vorbim de Adam, sunt mai multe persoane care poartă acest nume.

Evanghelia după Luca utilizează, bineînţeles, în acest sens numele, căci ea vrea să spună: Acea forţă a entităţii divin-spirituale care a fost cufundată în Eul şi corpul astral al Iisusului nathanic noi trebuie s-o urmărim până departe, acolo unde omul a coborât pentru prima dată într-o încarnare pământească. Aşadar, în Evanghelia după Luca avem la început nume pentru personalităţi diferite. Dacă însă mergem mai sus de Avraam, intrăm într-o epocă în care memoria durează mai mult, iar ceea ce se păstrează prin amintire la mai multe personalităţi ca un fel de Eu noi îl vom desemna şi în realitate cu un singur nume.

Astfel, vă va fi mai uşor să concepeţi că cele şaptezeci şi şapte de nume pe care le pomeneşte Evanghelia după Luca se extind efectiv pe durate foarte mari de timp, chiar până în momentul în care entitatea pe care noi o putem desemna ca entitatea divin-spirituală a omului s-a încarnat pentru prima dată într-un trup fizic-senzorial omenesc. Al doilea lucru pe care trebuie să-l reţinem aici este acela că discipolul care, în marile Misterii, reuşea după şaptezeci şi şapte de trepte să-şi purifice sufletul de tot ceea ce a influenţat omenirea de-a lungul existenţei pământeşti ajungea la acea stare care astăzi nu poate fi atinsă decât dacă omul se eliberează de trupul fizic şi trăieşte în corpul astral şi Eu. Atunci el se putea revărsa peste întregul sistem cosmic înconjurător, peste lumea din care s-a născut şi Pământul nostru. Dacă se întâmplau toate acestea, discipolul ajungea până la acea entitate divin-spirituală care a infiltrat în corpul astral şi Eul Iisusului nathanic.

Prin Iisusul nathanic se voia a se descrie nu ceea ce omul a dobândit datorită condiţiilor pământeşti, ci ceea ce el are ca natură cerească. Astfel, Evanghelia după Luca ne înfăţişează entitatea divin-spirituală care a străbătut, care a impregnat corpul astral şi Eul Iisusului lui Luca. Evanghelia după Matei descrie entitatea divin-spirituală care, pe de o parte, a acţionat în Avraam pentru ca în el să ia naştere organul interior pentru dobândirea conştienţei lui Iahve, iar pe de altă parte a acţionat de-a lungul a patruzeci şi două de generaţii în corpul fizic şi în corpul eteric şi cuprinde o linie ereditară de patruzeci şi două de generaţii.

Am menţionat deja ieri că învăţături cum sunt cele ale Evangheliei după Matei despre provenienţa sângelui lui Iisus din Nazaret se propovăduiau, erau făcute cunoscute în acele comunităţi pe care noi le putem numi de terapeuţi şi esenieni şi că în sânul acestor comunităţi a acţionat Jeshu ben Pandira, care avea să pregătească epoca lui Christos Iisus. El trebuia să pregătească cel puţin câteva lucruri, şi anume să arate că după un anumit moment, după scurgerea a patruzeci şi două de generaţii după Avraam, poporul ebraic este suficient de matur, să zicem aşa, încât individualitatea lui Zarathustra să se poată încarna într-o mlădiţă a liniei lui Avraam, într-o mlădiţă a liniei solomonice a casei lui David. Aceste lucruri se propovăduiau anticipat. Pe lângă aceasta, în acea vreme mai exista, desigur, o experienţă misterială. În acele timpuri, lucrurile despre care vorbim nu numai că se învăţau în şcolile eseniene. În aceste şcoli existau chiar elevi ce parcurgeau practic cele patruzeci şi două de trepte, astfel încât deveneau clarvăzători şi puteau contempla acea entitate ce a descins de-a lungul a patruzeci şi două de generaţii. Prin aceste învăţături lumea trebuia să fie lămurită. Esenienii aveau ca misiune să facă să existe înţelegere, cel puţin la câţiva oameni, pentru ceea ce urma să fie Christosul.

Şi am menţionat deja drumul curios pe care acea individualitate omenească, încarnată în sângele despre a cărui compoziţie vorbeşte Evanghelia după Matei, a trebuit să îl ia iniţial. Ştim că acel mare învăţător originar, cunoscut sub numele de Zarathustra sau Zoroastru, a predicat în Răsărit acea învăţătură, asupra căreia noi am insistat deja, care l-a făcut apt tocmai pentru această încarnare. Ştim că el a fost iniţiatorul culturii hermesiene a Egiptului, jertfindu-şi pentru aceasta corpul astral, care i-a fost imprimat după aceea lui Hermes. Mai ştim apoi că el şi-a jertfit corpul eteric de atunci, care a fost păstrat pentru Moise, şi că Moise, când a creat elementele care au stat la baza culturii sale, avea în el corpul eteric al lui Zarathustra. Zarathustra însuşi s-a putut încarna mai târziu în alt corp astral şi în alt corp eteric. Pe noi ne interesează acum în mod special încarnarea din secolul al VI-lea dinaintea erei noastre a lui Zarathustra în persoana lui Zaratos sau Nazaratos, în vechea Caldee, unde a avut ca discipoli pe înţelepţii şi magicienii caldeeni şi unde în special discipolii oculţi cei mai înţelepţi ai poporului evreu, aflat în captivitate, au putut veni în contact cu el. Toţi cei şase sute de ani care au urmat au fost, pentru şcolile oculte ale Caldeei, marcaţi de tradiţiile, de ceremoniile şi cultele ce proveneau de la Zarathustra în persoana lui Zaratos sau Nazaratos. Şi toate generaţiile de discipoli oculţi caldeeni, babilonieni, asirieni şi aşa mai departe, care au trăit în acele regiuni ale Asiei, au venerat la modul cel mai înalt numele acestui mare maestru al lor, al lui Zarathustra, sub denumirea schimbată de Zaratos sau Nazaratos. Ei aşteptau cu dor următoarea încarnare a marelui lor învăţător şi conducător, căci el va reapărea după şase sute de ani. Taina acestei reapariţii le era cunoscută; ea trăia, să zicem aşa, ca ceva ce îi lumina înăuntru dinspre viitor.

Când timpul s-a împlinit şi sângele pentru noua încarnare a lui Zarathustra a fost pregătit, cei trei soli, cei trei magi înţelepţi de la Răsărit, au pornit la drum. Ei ştiau că vor fi călăuziţi spre locul unde urma să se producă noua încarnare a lui Zarathustra de însuşi veneratul lor maestru, precum o stea. Cea care i-a călăuzit, precum o stea, pe cei trei magi spre locaşul în care s-a născut Iisusul Evangheliei după Matei a fost însăşi entitatea marelui învăţător. – Chiar şi acest lucru poate fi dovedit pe cale exterioară, filologic, prin faptul că înainte se obişnuia să se folosească drept nume pentru oameni cuvântul „stea”. Nu numai din cercetarea spirituală poţi ajunge la concluzia că prin steaua care i-a călăuzit pe înţelepţi trebuie subînţeles Zarathustra însuşi – ştiinţa spiritului, prin sursele ei, ne spune mai clar decât orice altceva că cei trei magi au urmat atunci steaua lui Zarathustra, „steaua de aur”, că el i-a condus la locul unde voia să se încarneze – ci şi din faptul că se obişnuia să se folosească pentru anumite individualităţi omeneşti superioare cuvântul „stea”.

Aşadar, cu şase sute de ani înainte de era noastră magii de la Răsărit au fost împreună cu acea individualitate care s-a încarnat ca Iisus al Evangheliei după Matei. Zarathustra însuşi i-a călăuzit pe magi; ei au mers pe urmele lui. Căci steaua care i-a călăuzit pe magi şi se îndrepta spre Palestina, care i-a condus pe magi pe drumurile lor din Misteriile răsăritene ale Caldeei spre Palestina, unde Zarathustra se pregătea pentru următoarea lui încarnare, era, să zicem aşa, imboldul lui Zarathustra.

Acest mister privitor la încarnarea viitoare a lui Zarathustra, a lui Zaratos sau Nazaratos, era cunoscut şi în Misteriile caldeene. Însă misterul despre sângele poporului iudaic, care trebuia să fie vasul potrivit, atunci când timpurile se vor fi apropiat, pentru noua corporalitate a lui Zarathustra, acest mister era propovăduit de acei învăţaţi din Misteriile eseniene care, să spunem aşa, fuseseră ridicaţi la această înălţime prin patruzeci şi două de trepte.

În principal erau deci două categorii de oameni care, iniţial, ştiuseră ceva despre secretul Iisusului Evangheliei după Matei. Pe de o parte erau iniţiaţii caldeeni, care învăţau despre individualitatea care urma să se încarneze în sângele evreesc dinspre latura zarathustriană; pe de altă parte erau esenienii, care cunoşteau din afară, dinspre latura sangvină, dinspre latura corporală despre venirea ei. Doctrina despre sosirea Iisusului Evangheliei după Matei, a Iisusului care cândva urma să împlinească în totalitate condiţiile despre care am vorbit, dar şi altele pe care le vom caracteriza în continuare, era propovăduită deja de aproximativ o sută şi mai bine de ani.

Un astfel de discipol esenian era îndrumat într-o asemenea ascensiune timp de mulţi ani, trecând prin multe purificări şi exerciii sufleteşti, prin patruzeci şi două de trepte, pentru ca în final să ajungă să vadă, să zicem aşa, misterele corpului fizic şi ale corpului eteric. Cel care urma să se încarneze acolo, care urma să se încarneze în acest sânge, cobora treptele în sens invers; el avea toate facultăţile pe care un discipol esenian le putea atinge doar după probe lungi şi grele, pe parcursul a patruzeci şi două de trepte. Despre cel ce urma să coboare acolo trebuia să se spună că avea din capul locului capacităţile de a dezvolta astfel de predispoziţii. – Ele erau înnăscute, aşa se spunea în comunităţile de esenieni. În principal însă, exerciţiile şi purificările sufleteşti cultivate în comunităţile eseniene erau într-un fel o continuare a unei şcoli oculte, ce oricum dăinuia din timpuri străvechi în cadrul iudaismului.

În iudaism a existat întotdeauna ceea ce se chema nazireat sau nazireanism. Acesta consta în nişte metode bine stabilite de dezvoltare sufletească şi corporală, pe care orice om – chiar înainte de a fi apărut sectele de esenieni şi terapeuţi – le aplica asupra lui însuşi. Nazireenii foloseau o metodă care consta într-un fel de dietă, care şi astăzi poate fi cumva utilă dacă omul vrea să avanseze mai rapid decât de obicei în dezvoltarea sa sufletească. Ei se abţineau în special de la orice consum de carne sau vin. Prin aceasta îşi uşurau într-o oarecare măsură sarcina, deoarece carnea îl poate împiedica pe căutătorul spiritual în evoluţia sa. Abţinerea de la consumul de carne – şi asta nu vrea să fie defel o propagandă pentru vegetarianism – are un efect favorizant în toate aceste eforturi. Omul care renunţă la consumul de carne devine mai rezistent sufleteşte şi se dovedeşte mai puternic când este vorba de a învinge piedicile şi rezistenţele pe care le opun corpurile fizic şi eteric. El dobândeşte o capacitate sporită de a îndura, însă bineînţeles nu numai pentru că s-a abţinut de la carne, ci în primul rând pentru că şi-a fortificat sufletul. Dacă doar se abţine de la carne nu obţine altceva decât nişte modificări ale corpului său fizic; dacă nu există însă şi ceva dinspre latura sufletească care să străbată corporalul, abstinenţa de la carne nu are niciun rost.

Aşadar, acest nazireanism s-a perpetuat. Esenienii l-au continuat însă sub o formă mult mai severă a practicilor; ei au mai adăugat la acestea şi lucruri complet diferite, aşa cum v-am arătat ieri şi alaltăieri, dar în special ei se abţineau de la consumul de carne. Prin aceasta, acei oameni ajungeau relativ repede să-şi extindă capacitatea de a-şi aminti şi de a vedea ce a fost dincolo de patruzeci şi două de generaţii, au învăţat să pătrundă cu privirea în tainele Cronicii Akasha. Ei deveneau ceea ce s-ar putea numi mugure originar al unei ramuri, un mugure de pom sau plantă ce proliferează de-a lungul a multor generaţii. Ei nu erau doar nişte vlăstare complet separate de pomul mare al omenirii, ei simţeau firele care îi legau de copacul restului omenirii, nu erau ca aceia care s-au separat de trunchiul de bază şi a căror memorie se limita la propria personalitate. În comunităţile de esenieni, astfel de oameni erau numiţi cu un cuvânt care, de asemenea, voia să exprime „o ramură vie”, nu una tăiată. Aceştia erau oameni care se simţeau ca făcând parte din şirul de generaţii, nu se simţeau rupţi de copacul omenirii. Discipolii care în esenianism urmau în mod expres această direcţie, care parcurseseră cele patruzeci şi două de trepte, erau numiţi „nezeri”.

Şi în această clasă a nezerilor, Iisus, fiul lui Pandira, cel pe care ieri l-am numit învăţător al comunităţii de esenieni, a avut un discipol devotat, un discipol credincios. Căci acest Jeshu ben Pandira, pe care ocultiştii îl cunosc destul de bine, a avut cinci discipoli, fiecare dintre ei preluând o anumită ramură din învăţătura mare, generală a lui Jeshu ben Pandira şi dezvoltând-o pentru sine. Aceşti cinci discipoli ai lui Jeshu ben Pandira purtau următoarele nume: Mathai, Nakai, al treilea, pentru că era un discipol deosebit al clasei nezerilor, purta chiar numele de Nezer, apoi Boni şi Thona. Aceşti cinci discipoli sau ucenici ai lui Jeshu ben Pandira, care o sută de ani înaintea erei noastre a cunoscut, aşa cum s-a mai spus, o moarte de martir pentru blasfemie şi erezie, au propagat, să zicem aşa, învăţătura vastă şi cuprinzătoare a lui Jeshu ben Pandira în cinci ramuri diferite. După moartea lui Jeshu ben Pandira, prin discipolul Mathai – aşa ne arată cercetarea spirituală –, s-a transmis în special învăţătura despre pregătirea sângelui pentru Iisusul care trebuia să apară, Iisusul Evangheliei după Matei. Învăţătura privitoare la dispoziţia sufletească interioară adecvată vechiului nazireat, dar şi noului nezerianism, a fost propagată de către celălalt mare discipol al lui Jeshu ben Pandira, de către Nezer. Lui Nezer i s-a atribuit în special sarcina de a întemeia o mică colonie. În Palestina exista o serie întreagă de astfel de colonii ale esenienilor şi în fiecare se cultiva o anumită latură a esenianismului. Nezerianismul, pe care avea să-l ducă mai departe în special discipolul Nezer, urma să fie cultivat în primul rând într-o colonie ce ducea o existenţă foarte retrasă şi tainică, într-un locşor, într-o colonie foarte mică, ce ulterior în Biblie a căpătat numele de Nazaret. Acolo, în Nazaret – Nezeret –, a existat o colonie de esenieni întemeiată de Nezer, discipolul lui Jeshu ben Pandira. Acolo existau oameni – ei trăiau într-un regim relativ sever – ce cultivau vechiul nazireat. De aceea, după cele prin care a trecut Iisusul Evangheliei după Matei după fuga în Egipt şi revenirea de acolo, nu se putea ceva mai potrivit şi mai preţios pentru el decât acea atmosferă a nezerianismului în care a fost adus. Acest lucru este indicat şi prin cuvântul corespunzător din Evanghelia după Matei ce se referă la întoarcerea din Egipt: El a fost adus într-un mic sătuc, Nazaret, „ca să se împlinească ceea ce fusese vestit prin proroci: că el va deveni un nazarinean” (Matei 2, 23). – Această frază, pentru că traducătorii nu cunoşteau exact sensul celor scrise şi a ceea ce s-a intenţionat să se spună, a fost tradusă în cele mai diferite feluri. De fapt, era vorba că acolo exista o colonie de esenieni unde Iisus trebuia să-şi petreacă primii ani ai copilăriei şi să crească.

Acum însă, înainte să trecem la celelalte detalii, respectiv la relaţiile cu Iisusul Evangheliei după Luca, să mai observăm doar, în linii mari, un singur lucru legat de Iisusul Evangheliei după Matei. Tot ceea ce este descris la început în Evanghelia după Matei conduce la misterele pe care Jeshu ben Pandira le propovăduia în esenianism şi pe care ulterior discipolul său, Matei, le-a transmis mai departe ca învăţătură. Primele mistere din Evanghelia după Matei ne trimit deja la acest discipol, Matei. Prin tot ceea ce provine, să zicem aşa, dinspre această latură pe care o caracterizează Evanghelia după Matei s-au pregătit corpurile fizic şi eteric ale lui Iisus din Evanghelia după Matei, chiar dacă, bineînţeles, în cadrul celor patruzeci şi două de generaţii se mai adaugă şi influenţele asupra corpului astral. Chiar dacă am spus că în timpul primelor paisprezece generaţii intră în discuţie corpul fizic, că în timpul următoarelor paisprezece generaţii corpul eteric şi în ultimele paisprezece generaţii – de la captivitatea babiloniană – corpul astral, trebuie totuşi să reţinem faptul că tot ceea ce a fost pregătit, în felul acesta, aşa cum se cuvine pentru Zarathustra, nu i-a servit acestei puternice individualităţi decât în măsura în care ea era corp fizic şi corp eteric.

Şi acum amintiţi-vă ce vă spuneam mereu, că fiecare om în evoluţia sa personală dezvoltă între naştere şi şapte ani cu precădere corpul fizic, că în următorii şapte ani, între schimbarea dentiţiei şi pubertate, dezvoltă în special corpul eteric; abia apoi corpul astral urmează să se dezvolte liber. Evoluţia corpului fizic şi a corpului eteric trebuia să ajungă la un apogeu şi să fie desăvârşită de Zarathustra în noua încarnare, în corpurile fizic şi eteric pregătite de-a lungul generaţiilor începând cu Avraam. Ulterior însă, după ce a ajuns să dezvolte până la

capăt corpul eteric, cele ce i-au fost pregătite nu i-au mai fost de ajuns, şi el a trebuit să purceadă la dezvoltarea corpului astral.

La aceasta se adaugă acum evenimentul cutremurător şi uimitor, fără de care noi nu putem înţelege tot marele Misteriu despre Christos Iisus. Individualitatea lui Zarathustra s-a dezvoltat în timpul copilăriei, până la vârsta de doisprezece ani, în corpurile fizic şi eteric ale Iisusului din Evanghelia după Matei. Momentul pe care aici în regiunile noastre îl localizăm în jurul vârstei de paisprezece–cincisprezece ani se petrecea la acea individualitate – aceasta şi datorită climei – ceva mai devreme. Atunci, la doisprezece ani, s-a atins tot ceea ce se putea atinge în corpurile fizic şi eteric corespunzător pregătite ale liniei solomonice. Şi atunci individualitatea lui Zarathustra a părăsit pur şi simplu acest corp fizic şi acest corp eteric despre care se vorbeşte la început în Evanghelia după Matei şi a trecut în Iisusul Evangheliei după Luca. Căci din conferinţele despre Evanghelia după Luca ştim deja că prin povestirea despre Iisus la doisprezece ani în Templu, aşa cum o descrie Luca, acolo unde copilul Iisus le răspunde părinţilor săi în aşa fel încât aceştia nu-l pot nicidecum înţelege, unde el este complet altul (Luca 2, 42-50), s-a vrut de fapt să se spună că acolo individualitatea lui Zarathustra, care până atunci şi-a avut evoluţia în corpul fizic şi corpul eteric al Iisusului solomonic, a pătruns dintr-odată înăuntrul său. – Astfel de lucruri, oricât de greu credibile sunt pentru concepţia materialistă profană actuală despre natură, există totuşi în viaţa omului. Uneori se întâmplă ca o individualitate să treacă dintr-un corp în alt corp, iar atunci s-a întâmplat aşa ceva. Individualitatea lui Zarathustra a părăsit corpul său iniţial şi a pătruns în cel al Iisusului Evangheliei după Luca, unde se pregătise cu precădere corpul astral şi purtătorul Eului.

Aşa a fost posibil ca de la doisprezece ani Zarathustra să-şi continue evoluţia sa în corpul astral şi în Eul Iisusului nathanic, pregătite în mod special. Faptul acesta ne este relatat cât se poate de elocvent în Evanghelia după Luca, în pasajul care vorbeşte despre acea întâmplare extraordinară, în care Iisusul de doisprezece ani stă în Templu printre rabini şi spune lucruri ce sună foarte curios. Cum se explică aceasta, cum a putut Iisusul liniei nathanice să facă acest lucru? El a putut face aceasta pentru că în acel moment în el s-a „transferat" individualitatea lui Zarathustra. Până atunci Zarathustra nu a mai vorbit din acest copil care la vârsta de doisprezece ani a fost adus la Ierusalim; de aici şi schimbarea atât de puternică a caracterului, datorită căreia părinţii nu-l mai recunosc atunci când îl găsesc stând printre rabini.

Avem deci de-a face cu două perechi de părinţi, ambele numindu-se Iosif şi Maria – mulţi se numeau aşa pe vremea aceea; dar ca să deduci din numele Iosif şi Maria ceva în maniera în care înţelegem noi astăzi numele este ceva ce contrazice orice cercetare adevărată –, şi cu doi copii Iisus. Despre unul dintre aceştia, Iisusul liniei solomonice a casei lui David, ne înştiinţează genealogia Evangheliei după Matei. Celălalt copil, Iisusul liniei nathanice, este fiul unei alte perechi de părinţi, iar despre el ne vorbeşte Evanghelia după Luca. Cei doi copii cresc şi se dezvoltă împreună până la vârsta de doisprecece ani. Aceasta o puteţi vedea în Evanghelii. Evanghelia vorbeşte întotdeauna corect. Evangheliile le-au fost ascunse oamenilor atât timp cât nu s-a dorit ca ei să afle adevărul sau când ei înşişi nu au dorit să-l audă. Ele însă vorbesc întotdeauna corect, trebuie doar să le înţelegi.

Iisusul din linia nathanică creşte bucurându-se de o imensă profunzime interioară. Era însă mai puţin iscusit în a-şi însuşi cunoştinţe şi înţelepciune exterioară. Deţinea însă o cordialitate, o capacitate de iubire absolut nelimitate, deoarece în corpul său eteric trăia o forţă din perioada în care omul nu a coborât încă într-o încarnare pământească, în care el mai ducea o existenţă divină. Existenţa divină se manifesta în el printr-o capacitate nelimitată de a iubi. Acest copil era deci puţin adaptat pentru ceea ce oamenii şi-au însuşit de-a lungul încarnărilor prin intermediul instrumentelor corpului fizic; în schimb, sufletul său, interiorul său era din plin şi infinit străbătut de căldura iubirii. Profunzimea sa interioară era atât de mare, încât cei ce ştiau de asta au fost frapaţi de interioritatea cu totul extraordinară a acestui băiat. Lucruri ce altminteri se deprind doar în contact cu lumea exterioară Iisusul Evangheliei după Luca le putea face, într-un fel, chiar de la început: el pronunţa chiar imediat după ce s-a născut anumite cuvinte, pe care cei din jurul lui le înţelegeau. Astfel, el avea o înzestrare nativă foarte mare în ce priveşte facultăţile interioare, dar era extrem de stângaci tocmai în ce priveşte aptitudinile ce se puteau dobândi pe Pământ, în decursul generaţiilor. Şi cum să nu fie uimiţi în cel mai înalt grad părinţii când dintr-odată, atunci, li s-a arătat în cadrul acelei corporalităţi un băiat care era plin de tot ceea ce se cheamă înţelepciune exterioară, de lucruri ce trebuie însuşite cu ajutorul instrumentelor exterioare. Această formidabilă şi subită transformare a fost posibilă doar pentru că în acel moment individualitatea lui Zarathustra din Iisusul solomonic s-a transferat în acest Iisus din linia nathanică. În momentul de care am amintit, când părinţii îl căutau pe băiat în Templu, prin acesta vorbea Zarathustra, Zaratos.

Zarathustra, desigur, dobândise toate acele facultăţi ce se pot însuşi prin folosirea instrumentelor corpului fizic şi corpului eteric. El a trebuit să-şi aleagă linia sangvină a ramurii solomonice şi corporalitatea pregătită prin ea deoarece acolo erau forţele puternice şi ele fuseseră dezvoltate la maximum. Din această corporalitate el a luat ceea ce a putut lua, şi a unit-o apoi cu ceea ce provenea din acea interioritate ce caracteriza faptura Iisusului Evangheliei după Luca, ce descindea dintr-o epocă în care omul nu coborâse încă într-o încarnare pământească. Aceste două lucruri s-au unit acum într-unul singur. Acum avem în faţa noastră *o singură* entitate. Şi, în plus, aş adăuga eu, mai suntem atenţionaţi asupra încă unui lucru deosebit: nu numai părinţii Iisusului Evangheliei după Luca au sesizat o transformare deosebită, o transformare pe care ei nu o puteau bănui. Această transformare se vedea şi exterior. De ce atunci când băiatul Iisus este găsit de către părinţii săi printre rabini în Templu se menţionează în mod expres: „Şi el a coborât cu ei şi a venit în Nazaret [...]. Şi Iisus sporea în înfăţişarea sa fizică exterioară plăcută, în deprinderile cele mai nobile şi în înţelepciune?" (Luca 2, 51-52). De ce sunt pomenite aceste trei însuşiri? Deoarece ele i se potriveau în mod special abia acum, când individualitatea lui Zarathustra era în el.

Fac această remarcă în mod explicit pentru că aceste trei cuvinte sunt traduse de obicei în Biblie în felul următor: „Şi Iisus sporea în înţelepciune, cu vârsta şi cu harul la Dumnezeu şi la oameni." Aş dori să ştiu dacă o Evanghelie chiar are nevoie să spună: un băiat de doisprezece ani creşte în vârstă. În traducerea lui Weizsäcker găsiţi chiar: „Şi Iisus sporea în înţelepciune şi înfăţişare şi cu harul la Dumnezeu şi la oameni." Dar de fapt nu se avea în vedere nimic din toate acestea, ci se dorea să se spună că în copilul Iisus nathanic era o individualitate care nu trăia doar în interior, ca mai înainte când nu se făcea cunoscută în exterior, ci că acum, pentru că a ajuns să îşi formeze un corp fizic desăvârşit, a trecut şi în exterior, în înfăţişarea fizică plăcută. Dar nici însuşirile ce se cultivă cu precădere în corpul eteric, acele deprinderi ce se însuşesc şi se formează în corpul eteric prin contactul cu viaţa, nu existau anterior în Iisusul nathanic. În acesta se revela o predispoziţie puternică pentru facultatea de a iubi, şi pe acesta se putea clădi acum în continuare. Această predispoziţie exista înă acolo de la bun început, ea nu putuse să se imprime în deprinderi. Dar acum acolo era cealaltă individualitate, care avea în ea forţele pe care le confereau corpurile fizic şi eteric complet evoluate, şi acum deprinderile puteau să se arate şi exterior şi să se toarne în corpul eteric. Este al doilea lucru în care sporea copilul Iisus. Al treilea lucru, „în înţelepciune", este deja mai uşor de înţeles. Iisusul Evangheliei după Luca nu era înţelept; el era în cel mai înalt grad o fiinţă iubitoare. Dar sporirea în înţelepciune era conferită prin faptul că în ea a intrat individualitatea lui Zarathustra.

Am spus deja, atunci când am discutat despre Evanghelia după Luca, că nu există o problemă deosebită pentru ca o personalitate care a fost părăsită de individualitatea sa şi încă mai deţine celelalte trei corpuri, corpul fizic, corpul eteric şi corpul astral – căci ele rămân pe loc –, să mai trăiască încă un timp. Ceea ce a rămas însă din Iisusul solomonic a zăcut o perioadă, şi curând după aceea a murit definitiv. Aceasta înseamnă că Iisusul pe care îl găsim propriu-zis în capitolul întâi al Evangheliei după Matei a murit relativ curând după vârsta de doisprezece ani. Avem deci la început nu *un* copil Iisus, ci *doi*; ulterior, aceşti doi devin *unul*.

Uneori textele vechi exprimă lucruri foarte curioase, pe care, fără îndoială, apoi trebuie să le înţelegi; şi le poţi înţelege doar dacă cunoşti realităţile respective. Vom mai reveni cu detalii asupra modului în care cei doi copii se reunesc; acum vom mai menţiona doar un lucru.

În aşa-numita *Evanghelie a egiptenilor* se găseşte un pasaj curios, care chiar din primele secole era privit ca fiind eretic, pentru că în cercurile creştine nu se voia să se audă adevărul sau nu se voia a fi lăsat să iasă la lumină. Există însă ceva ce s-a păstrat ca o Evanghelie apocrifa, în care se spune că „mântuirea va veni în lume atunci când cei Doi vor deveni Unu şi când exteriorul va deveni precum interiorul". Această frază este expresia exactă a unei stări de fapt luată din realităţile oculte, pe care tocmai v-am descris-o. Mântuirea depinde de acest lucru, ca doi să devină unu. Şi ei au devenit unu atunci când individualitatea lui Zarathustra, la doisprezece ani, a trecut în Iisusul nathanic şi interiorul s-a transpus în exterior. Forţa sufletească a Iisusului din Evanghelia după Luca era o interioritate foarte puternică. Dar această interioritate a devenit un exterior atunci când individualitatea lui Zarathustra, care s-a dezvoltat pe linia exteriorului, a corpului fizic şi a corpului eteric ale Iisusului solomonic, a pătruns această interioritate şi a saturat-o, oarecum, cu forţele deplin evoluate ale corpului fizic şi ale corpului eteric. Atunci, din interior, o forţă puternică a străpuns acest corp fizic şi acest corp eteric ale Iisusului nathanic, ieşind în afară, astfel încât exteriorul a putut deveni acum o expresie a interiorului, a acelui interior care mai înainte ca individualitatea lui Zarathustra să fi pătruns copilul Iisus al Evangheliei după Luca rămăsese în interior. – Astfel, cei doi au devenit unu.

Noi l-am urmărit pe Zarathustra drept copilul Iisus al Evangheliei după Matei, începând de la naşterea sa până la doisprezece ani, când şi-a părăsit corpul originar şi a îmbrăcat corporalitatea Iisusului nathanic, pe care a dezvoltat-o mai departe, a dezvoltat-o până când mai târziu, ajunsă la o anumită înălţime, a putut-o jertfi sub forma celor trei corpuri, pentru a primi acea entitate pe care apoi noi o desemnăm drept Christos.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a VII-a

Berna, 7 septembrie 1910

Dacă vrem să înţelegem întreaga însemnătate a evenimentului christic pentru evoluţia omenirii trebuie să amintim în primul rând un fapt pe care aceia dintre dumneavoastră care nu au audiat anul trecut conferinţele despre Evanghelia după Luca de la Basel îl cunosc deja. Cu atât mai mult trebuie să facem acest lucru cu cât acum, în această oră, noi va trebui să trecem în revistă punctele principale ale actului christic şi apoi, în orele care urmează, să introducem în tabloul pe care astăzi încercăm să-l schiţăm în câteva linii mari mai mult detaliile, să zicem aşa. Pentru a ajunge însă să trăsăm aceste linii mari este nevoie să ne amintim o lege de bază a evoluţiei omenirii, şi anume aceea care spune că în cursul evoluţiei oamenii trebuie să dobândească noi şi noi facultăţi, să urce pe trepte din ce în ce mai înalte de desăvârşire, ca să spunem aşa. Exterior şi simplist, această realitate vă este dată privind chiar şi istoric scurtul interval de timp ce fatalmente poate fi cuprins de o istorie exterioară, în care în om nu erau dezvoltate încă anumite facultăţi, pentru ca apoi, la schimbarea epocii, să-şi facă apariţia facultăţi noi, care în final au creat civilizaţia actuală. Pentru ca o anumită însuşire, foarte bine precizată, să se trezească în natura omenească şi apoi să poată deveni treptat o însuşire generală a oamenilor, pe care oricine să şi-o poată însuşi la timpul potrivit, este necesar ca ea să apară mai întâi undeva sub o formă cu totul deosebită, desăvârşită.

Anul trecut, când am discutat despre Evanghelia după Luca, am atras atenţia asupra „cărării octuple", pe care omenirea o poate urma dacă respectă ceea ce s-a inoculat în evoluţia omenirii prin intermediul lui Gautama Buddha. Această cărare octuplă o puteţi desemna, aşa cum se face de obicei, prin: părerea justă, judecata justă, cuvântul just, comportamentul just, poziţia justă, deprinderile juste, memoria justă şi contemplaţia justă. Sunt câteva dintre însuşirile sufletului omenesc. Putem spune că de atunci, din perioada în care a trăit Gautama Buddha, natura omenească a evoluat până la un astfel de nivel, încât omul poate să dezvolte în sine, treptat, treptat, ca o facultate a naturii sale, toate însuşirile acestei cărări octuple. Însă mai înainte ca Gautama Buddha să fi trăit pe Pământ în încarnarea de Buddha, în natura omenească nu era sădită dorinţa de a dobândi aceste însuşiri. Aşadar să reţinem: pentru ca aceste însuşiri să se poată dezvolta treptat în natura umană a fost necesar ca o dată, prin prezenţa unei entităţi superioare precum cea a lui Gautama Buddha, natura fizică omenească să primească un impuls, iar în cursul secolelor şi mileniilor ele să se dezvolte în om ca facultăţi independente. Atunci am menţionat că aceste facultăţi se vor dezvolta ca facultăţi independente la un număr mai mare de oameni; când un număr suficient de mare de oameni îşi va fi însuşit aceste facultăţi, Pământul va fi suficient de matur să-l primească pe următorul Buddha, Maitreya Buddha, care acum este un Bodhisatva.

Am închis astfel între aceste două evenimente acea evoluţie în care un număr suficient de mare de oameni urmează să-şi însuşească facultăţile intelectuale, morale şi sufleteşti superioare, ce sunt desemnate prin cărarea octuplă. Pentru ca un astfel de progres să se poată realiza este necesar însă ca o dată, printr-o individualitate deosebit de înaltă şi printr-un eveniment deosebit, să fie dat impulsul pentru evoluţia viitoare. O dată s-a întâmplat, aşadar, ca toate aceste însuşiri ale cărării octuple să se găsească reunite în unul şi acelaşi om, şi anume în persoana lui Gautama Buddha. Şi această personalitate a dat impulsul pentru ca de acum încolo toţi oamenii să-şi poată însuşi aceste facultăţi.

Evoluţia omenirii cunoaşte mereu acelaşi curs: mai întâi trebuie să existe ceva dezvoltat într-un sens cât se poate de cuprinzător într-o anumită personalitate, care apoi treptat îşi exercită influenţa în omenire, chiar dacă pe durata a milenii, astfel încât toţi oamenii pot primi acest impuls şi pot să-şi dezvolte acele însuşiri.

Influenţa care urmează să se exercite în omenire prin evenimentul christic este de aşa natură că are nevoie, pentru a-şi arăta roadele, nu doar de cinci mii de ani, precum învăţătura lui Gautama Buddha, ci de tot restul evoluţiei pământeşti. Ceea ce s-a introdus în omenire prin entitatea lui Christos se va dezvolta şi se va manifesta în omenire ca o însuşire deosebită pentru tot restul evoluţiei pământeşti. Dar ce a intrat, de fapt, în omenire prin evenimentul christic într-un mod asemănător cu impulsul lui Buddha, însă infinit mai grandios?

Dacă vrem să ne aducem în faţa sufletului ceea ce a venit în omenire prin actul christic putem face următoarea caracterizare: toate învăţăturile pe care odinioară, în epocile precreştine, oamenii le primeau doar prin intermediul Misteriilor au devenit într-un fel, începând cu evenimentul christic, accesibile şi ele vor deveni treptat o însuşire generală a naturii omeneşti. Cum va fi asta? Aici trebuie să clarificăm înainte de toate esenţa vechilor Misterii şi esenţa iniţierii în timpurile precreştine.

Această iniţiere era diferită pentru diverse popoare de pe Pământ, şi la fel a rămas şi în epoca postatlanteeană. Cuprinsul întreg al iniţierii era divizat, astfel încât o anumită parte a sa era realizată la anumite popoare, în timp ce o altă parte era realizată la alte popoare. Cine stă ferm pe solul doctrinei reîncorporării îşi poate da singur răspunsul la întrebarea: De ce nu se putea în timpurile vechi ca fiecare popor să aibă acces la întregul cuprins al iniţierii? Acest lucru nu era necesar deoarece un suflet care se năştea într-un anumit popor şi parcurgea acolo o parte a iniţierii nu era limitat la această singură încarnare din cadrul acestui popor, ci se reîncarna succesiv şi în alte popoare şi acolo putea efectua o altă parte, corespunzătoare, a iniţierii.

Dacă vrem să ne fie clară esenţa iniţierii, trebuie să spunem: Iniţierea este posibilitatea omului de a pătrunde cu privirea în lumea spirituală, posibilitate care nu îi poate fi dată privirii sale senzoriale şi raţiunii sale exterioare, care ţin de instrumentele corpului fizic. În viaţa normală omul are, să zicem aşa, de două ori în douăzeci şi patru de ore ocazia de a fi în acelaşi loc în care se află şi iniţiatul. Numai că iniţiatul este acolo într-un alt mod decât omul în viaţa pământească normală. Cu alte cuvinte, omul se află de fapt mereu în acel loc, numai că nu ştie nimic de asta. Iniţiatul însă ştie. Omul, după cum se ştie, trece în curs de douăzeci şi patru de ore printr-o stare de veghe şi o stare de somn. Am caracterizat în atâtea rânduri felul în care la adormire omul iese cu Eul şi corpul său astral din corpul fizic şi corpul eteric, astfel că fiecare s-a familiarizat, desigur, cu aceasta. Atunci el se revarsă cu Eul şi corpul său astral în tot Cosmosul, acela care ne priveşte pe noi în primul rând, şi atrage din Cosmos curenţii de care are nevoie în timpul stării diurne, treze. Aşadar, realmente, de la adormire până la trezire

omul este revărsat în tot Cosmosul care îi revine, fără însă ca el să ştie ceva de aceasta. În momentul adormirii, când corpul astral şi Eul ies din corpul fizic şi corpul eteric, conştienţa omului se stinge, astfel că în timpul stării de somn el trăieşte de fapt în Macrocosmos, în Cosmosul mare, fără însă să ştie ceva despre aceasta în existenţa sa normală de pe Pământ. – Iniţierea constă tocmai în aceea că omul învaţă să trăiască nu numai inconştient în întregul Cosmos în care este revărsat, ci învaţă să participe conştient, să se strecoare conştient în existenţa celorlalte corpuri cereşti aflate în legătură cu Pământul nostru. Aceasta este esenţa iniţierii în marele Cosmos.

Dacă omul, aşa nepregătit, ar putea atunci când adoarme să perceapă ce se întâmplă în această lume în care trăieşte în timpul stării de somn, ar vieţui, datorită impresiei puternice, grandioase care i se oferă, ceva ce s-ar putea compara doar cu senzaţia de orbire de către razele Soarelui şi razele de lumină. Omul ar vieţui o orbire cosmică şi ar fi ucis, în sufletul său, prin această orbire. Şi întreaga iniţiere se bazează pe faptul că omul nu intră nepregătit în Universul mare, în Macrocosmos, ci pregătit şi cu organele spirituale fortificate, astfel încât să poată face faţă şocului de care ia cunoştinţă. Acomodarea şi familiarizarea cu Cosmosul, iluminarea şi perceperea lumii în care omul se află în timpul nopţii şi despre care nu ştie nimic cât timp se află în stare de somn este ceea ce am putea numi esenţa iniţierii.

Această poposire în marele Univers este orbitoare şi derutantă deoarece în lumea senzorială omul este obişnuit cu condiţii complet diferite de cele pe care le întâlneşte în Universul mare. În lumea senzorială omul este obişnuit, să zicem aşa, să privească toate lucrurile dintr-un singur punct de vedere; şi atunci când lasă să se apropie de el ceva ce nu coincide cu părerile pe care şi le-a format din acest unic punct de vedere, aceasta va suna pentru el oarecum fals, va fi pentru el ceva ce nu e în regulă. Dacă prin iniţiere încerci să intri în Macrocosmos cu părerea că toate lucrurile ar trebui să se conformeze în acest mod – părere care pentru viaţa obişnuită pe planul fizic este foarte utilă şi comodă – nu reuşeşti niciodată. Căci în lumea senzorială omul se concentrează într-un fel de punct, şi din acest punct, din cochilia lui de melc, judecă toate situaţiile. Ceea ce se potriveşte atunci cu părerea pe care şi-a format-o este adevărat, ceea ce nu se potriveşte este fals. Dacă, să zicem, omul apucă într-o anumită direcţie, el va vieţui doar ceea ce se găseşte în această direcţie, neglijând restul, care îi rămâne necunoscut. Dar în Macrocosmos el nu poate merge câtuşi de puţin într-o singură direcţie, ci trebuie să se mişte în toate direcţiile posibile. Ieşirea în Macrocosmos este o dilatare, o extindere în spaţiu. Acolo încetează absolut orice posibilitate de a avea un singur punct de vedere. Acolo trebuie să poţi percepe lumea ca şi cum ai privi spre tine – deoarece se priveşte şi retrospectiv –, dar trebuie să ajungi să poţi percepe lumea şi dintr-un al doilea şi un al treilea punct de vedere. Aceasta înseamnă că trebuie să dezvolţi în primul rând o anumită labilitate în contemplare; trebuie să dobândeşti o multilateralitate a contemplării.

Şi aici se întâmplă, desigur, să nu putem opera cu o infinitate de situaţii, ci doar cu situaţii medii. Nu aveţi de ce să vă temeţi că va trebui să fie atinse o infinitate de puncte de vedere, câte sunt teoretic. În realitate, pentru toate situaţiile ce se pot ivi pentru om sunt suficiente douăsprezece puncte de vedere, douăsprezece puncte ce în limbajul astrologic al şcolilor misteriale sunt de asemenea simbolizate prin cele douăsprezece imagini ale cercului zodiacal. De exemplu, omul nu trebuie să se îndrepte în Cosmos doar în direcţia Racului, ci trebuie să poată contempla lumea efectiv din douăsprezece puncte de vedere diferite. Nu ajută cu nimic dacă cauţi concordanţele într-un limbaj abstract, intelectualist. Concordanţa o poţi căuta ulterior, în diferitele moduri de a privi care au rezultat. Este necesar să priveşti lumea din diferite laturi.

Aş mai dori aici, ca un fel de paranteză, să atrag atenţia asupra faptului că în toate mişcările din lumea aceasta ce se bazează pe adevăruri oculte există, să zicem aşa, o răscruce, un punct de cotitură, că foarte uşor în aceste mişcări se introduc obişnuinţele valabile în viaţa aceasta. Dacă apoi eşti nevoit să comunici adevărurile obţinute pe calea cercetării spirituale este necesar, chiar dacă descrii lucrurile în mod exoteric, să respecţi regula de a le descrie din diferite puncte de vedere. Cei care urmăresc deja de mulţi ani mişcarea noastră vor fi observat desigur că în principiu ea s-a străduit întotdeauna să nu prezinte lucrurile în mod unilateral, ci din cele mai diferite puncte de vedere. Acesta şi este motivul pentru care acei oameni care nu vor să judece lucrurile decât după uzanţele planului fizic găsesc ici şi colo contradicţii. Nici nu este greu să găseşti contradicţii, căci un lucru arată desigur diferit atunci când îl priveşti dintr-o latură şi apoi din cealaltă. Într-o mişcare spiritual-ştiinţifică ar trebui, desigur, explicat puţin acest prim principiu al ei, şi anume că trebuie să se ia în considerare că dacă se spune ceva care aparent sună diferit faţă de ceea ce s-a spus altădată altundeva, în respectivele împrejurări, acolo sau dincolo, s-a făcut o descriere doar dintr-un anumit punct de vedere. Pentru ca nici printre noi să nu domnească un astfel de motiv ilegitim de a face obiecţii, întotdeauna s-a urmărit să se prezinte lucrurile din diferite laturi. Aşa, de exemplu, cei care au participat la ciclul ţinut cu un an în urmă la München, ***Copiii lui Lucifer şi fraţii lui Christos*** [Nota 10], au putut afla acolo şi alte mistere ale Universului din punctul de vedere al filosofiei orientale. Dar cine doreşte să iasă în Cosmos pe căile care au fost caracterizate mai sus trebuie să-şi însuşească o mobilitate, o labilitate în a judeca cele contemplate. Dacă nu face acest lucru, este ca şi cum intră într-un labirint. Trebuie să luăm bine aminte că, dacă omul se poate orienta după ceea ce-i oferă lumea, tot atât de adevărat este că lumea nu se orientează în funcţie de ceea ce crede el. Dacă omul iese în Cosmos cu prejudecăţi, se orientează doar după o direcţie şi nu vrea să rămână decât la un singur punct de vedere, se întâmplă că între timp lumea merge înainte şi el rămâne în urma evoluţiei. Dacă omul, de exemplu, vrea să meargă doar în direcţia Berbecului – ca să ne exprimăm în imaginile scrierii stelare – şi crede că rămâne în semnul Berbecului când de fapt lumea, ca urmare a înaintării ei, îi aduce în faţa ochilor ceea ce se află în semnul Peştilor, atunci, simbolic vorbind, el priveşte ceea ce vine dinspre Peşti ca o vieţuire a Berbecului. Şi aşa se produce o confuzie, iar omul intră atunci la propriu într-un labirint. De aceea, pentru a te descurca în labirintul Macrocosmosului este nevoie în realitate să iei în considerare douăsprezece puncte de vedere.

Aceasta a fost una dintre caracteristicile stării de a te vieţui afară, în Macrocosmos, pe care am vrut s-o analizăm. Omul se mai află şi într-un alt mod în lumea divin-spirituală fără să ştie ceva despre aceasta, şi anume în cealaltă perioadă a celor douăzeci şi patru de ore ale zilei. La trezire omul se cufundă, de fapt, în corpul fizic şi în corpul eteric, însă el nu percepe acest lucru căci în clipa aceea simţurile lui se îndreaptă înspre lumea exterioară. Dacă s-ar cufunda conştient în corpurile sale fizic şi eteric el ar percepe cu totul altceva.

Omul este astfel apărat prin somn faţă de o pătrundere conştientă în Macrocosmos, pentru care nu este pregătit, şi este apărat faţă de o vieţuire conştientă la pătrunderea în corpurile fizic şi eteric prin faptul că facultatea sa de percepţie este abătută spre lumea exterioară. Pericolul care ar apărea dacă omul ar intra nepregătit în corpurile sale fizic şi eteric este de astă dată diferit faţă de orbirea şi confuzia ce se instaurează atunci când intră nepregătit în Macrocosmos.

Când omul intră nepregătit în natura corpurilor sale fizic şi eteric şi se identifică cu ele se produce o intensificare deosebită a acelor trăiri pentru care el a primit corpul fizic şi corpul eteric. În ce scop a primit el aceste corpuri? El le-a primit pentru a putea trăi într-o natură-Eu, pentru a putea dezvolta conştienţa de Eu. Eul intră însă nepregătit, nepurificat şi nelimpezit în lumea corpurilor fizic şi eteric. Dacă omul coboară nepregătit în corpurile fizic şi eteric, percepţia mistică ce intervine în acel moment elimină adevărul interior, prin faţa lui perindându-se tot felul de himere. Când omul îşi deschide privirea spre propria natură interioară, el este cuprins de tot felul de dorinţe şi impulsuri egoiste sau de alte instincte egoiste ce se găsesc în el. În celălalt caz, când în timpul zilei privirea sa este îndreptată înspre vieţuirea lumii exterioare, nu se întâmplă acest lucru, aceste vieţuiri fiind absolut neînsemnate în comparaţie cu ceea ce se poate revela din natura umană.

Cu alte ocazii am mai menţionat vieţuirile pe care le-au avut şi ni le-au descris martirii şi sfinţii creştini atunci când s-au unit pentru prima dată cu propria lor natură şi s-au cufundat în cele ce existau în interiorul lor. Trebuie să remarc că ele sunt identice cu ceea ce vrem noi să arătăm aici şi că aceşti sfinţi creştini ne descriu ispitirile şi tentaţiile de care au fost ei cuprinşi prin eliminarea percepţiei înspre afară şi

cufundarea în interior. Descrierile facute sunt perfect în concordanţă cu adevărul. În principiu, este extrem de instructiv să studiezi biografiile sfinţilor din acest punct de vedere şi să observi cum lucrează pasiunile, emoţiile, impulsurile şi tot ceea ce sălăşluieşte în om şi de la ce este abătut omul în viaţa normală când îşi îndreaptă atenţia asupra lumii exterioare. – Astfel, noi putem spune: Atunci când omul coboară în propriul interior el se restrânge, se comprimă oarecum în propria egoitate, se închistează în egoitatea sa, se concentrează puternic în acel punct, unde nu vrea altceva decât să fie un Eu, unde nu poate nimic altceva decât să-şi satisfacă propriile dorinţe şi pofte, unde răul care există în om vrea să cuprindă Eul. Aceasta este dispoziţia care se instaurează cu acest prilej.

Vedem astfel cum atunci când, pe de o parte, omul vrea să se extindă nepregătit în Cosmos există pericolul orbirii, iar pe de altă parte, atunci când vrea să se cufunde nepregătit în corpurile sale fizic şi eteric, el se retrage, se restrânge, se închide în întregime în Eul său.

Există însă şi o altă latură a iniţierii, care era mai dezvoltată la alte popoare. În timp ce latura ce urmărea ieşirea în Macrocosmos era dezvoltată în special la popoarele ariene şi nordice, cealaltă latură era dezvoltată într-un grad înalt la egipteni. Mai există şi acea iniţiere în care omul se apropie de dumnezeiesc prin îndreptarea privirii spre interior şi unde prin interiorizare, prin coborâre în natura proprie, face cunoştinţă cu acţiunea divinului în propria sa natură.

În vechile Misterii evoluţia generală a omenirii nu era încă atât de avansată încât iniţierea – fie că era orientată în afară, în Macrocosmos, fie că era orientată înăuntru, în omul însuşi, în microcosmos – să poată fi efectuată în aşa fel încât omul să fie lăsat, să zicem aşa, total în seama lui însuşi. Dacă, de exemplu, s-ar fi efectuat o iniţiere egipteană şi omul ar fi fost condus în interior, în forţele corpului său fizic şi ale corpului său eteric, unde putea vieţui deplin conştient ceea ce se întâmpla în cele două corpuri, atunci din toate părţile naturii sale astrale ar fi ţâşnit cele mai groaznice pasiuni şi emoţii. Din el ar fi ieşit nişte lumi demonice, diabolice. De aceea, cel care lucra ca hierofante în Misteriile egiptene avea nevoie de ajutoare, care luau în primire cele rezultate acolo şi le dirijau, prin propriile lor naturi, în altă direcţie. Iniţiatorul avea nevoie de douăsprezece astfel de ajutoare care trebuiau să ia în primire demonii ce ieşeau acolo. În acest fel omul, în vechea iniţiere, nu era în principiu niciodată complet liber; căci cele ce în mod necesar trebuiau să se dezvolte atunci când te cufundai în corpul fizic şi în corpul eteric nu puteau şi nu era îngăduit să apară decât dacă omul avea în jur cele douăsprezece ajutoare care luau în primire demonii şi îi îmblânzeau.

Ceva asemănător se întâmpla şi în Misteriile nordice, unde efectul ieşirii în Macrocosmos era atins dacă, de asemenea, existau doisprezece slujitori ai iniţiatorului ce îşi cedau forţele celui ce trebuia iniţiat, pentru ca acesta să aibă într-adevăr capacitatea de a dezvolta acea modalitate de gândire şi simţire necesară pentru a putea ieşi din labirintul Macrocosmosului.

O astfel de iniţiere în care omul nu era absolut deloc liber, în care cel iniţiat depindea de asistenţii care canalizau în altă direcţie demonii, trebuia, încet, încet, să cedeze locul unei alte iniţieri, în care omul se putea baza pe propriile forţe şi în care cel care făcea iniţierea şi îi conferea mijloacele nu îi spunea decât atât: Fă asta şi asta – după care, încet, încet, omul respectiv se descurca singur în continuare. Nici astăzi omul nu a avansat prea mult pe această cale. Treptat însă în omenire se va dezvolta ca facultate independentă capacitatea de a urca în Macrocosmos, cât şi de a coborî în microcosmos, prin care omul va putea parcurge ca fiinţă liberă ambele laturi ale iniţierii. Pentru a se putea întâmpla aceasta a fost nevoie să vină Christos. Evenimentul apariţiei lui Christos reprezintă pentru om un punct de plecare în acţiunea lui de a se cufunda în mod liber în corpul fizic şi în corpul eteric, precum şi aceea de a ieşi afară în Macrocosmos, în Cosmosul mare. A fost nevoie ca această coborâre în corpurile fizic şi eteric, precum şi ieşirea în Macrocosmos să se întâmple o dată într-un mod exemplar, printr-o fiinţă de cea mai înaltă factură. Evenimentul apariţiei lui Christos reprezintă un fel de „ demonstraţie" făcută de această fiinţă grandioasă a lui Christos în faţa omenirii, pentru ceva ce poate fi atins – cel puţin pentru un număr suficient de mare de oameni – pe măsură ce evoluţia Pământului se va maturiza. De aceea a fost nevoie să aibă loc o dată acest eveniment. – Ce s-a întâmplat deci prin evenimentul christic?

Pe de o parte a trebuit ca o dată entitatea lui Christos însuşi să coboare în corpul fizic şi corpul eteric. Prin faptul că corpul fizic şi corpul eteric ale unei entităţi umane au putut fi astfel sfinţite, că entitatea lui Christos a intrat în ele – lucru ce nu se poate întâmpla decât o dată – în evoluţia omenirii a fost dat impulsul ca fiecare om care caută să poată să vieţuiască în mod liber coborârea în corpurile fizic şi eteric. Pentru aceasta a trebuit ca entitatea lui Christos să coboare pe Pământ şi să împlinească ceea ce niciodată nu a mai fost împlinit, ceea ce niciodată nu s-a mai întâmplat. Căci în Misteriile din Antichitate, prin munca asistenţilor, se realiza cu totul altceva. În vechile Misterii omul putea să se cufunde în tainele corpului fizic şi ale corpului eteric şi să se înalţe la tainele Macrocosmosului, dar fără ca în acest timp să trăiască efectiv în corpul său fizic. El putea pătrunde în tainele corpului fizic, dar nu în corp fizic; el trebuia, aşa zicând, să rămână complet fără corp. La revenirea în corp el îşi putea aminti vieţuirile din sferele spirituale, dar nu le putea transpune de fapt în corpul fizic. Era o amintire, nu însă şi o aducere a lor în corpul fizic.

Această situaţie trebuia radical schimbată prin evenimentul christic, lucru care s-a şi întâmplat. Înaintea evenimentului christic pur şi simplu nu a existat un corp fizic şi un corp eteric care să fi vieţuit o pătrundere a Eului în întreaga interioritate omenească, până în corpul fizic şi în corpul eteric. Până atunci nimeni nu a putut pătrunde cu adevărat cu Eul său până în corpul fizic şi în corpul eteric. Aceasta s-a întâmplat pentru prima dată cu prilejul evenimentului christic. Din acel moment a început să acţioneze şi cealaltă influenţă, prin care o entitate – chiar dacă situată la un nivel infinit superior omului, totuşi unită cu natura omenească a putut să se reverse în Macrosmos fără ajutor străin, prin forţa proprie Eului. Acest lucru a fost posibil însă doar prin Christos. Doar prin aceasta este posibil ca omul să-şi însuşească capacitatea de a pătrunde treptat în Macrocosmos. Acestea sunt cele două coloane de bază ce ne întâmpină în acest mod asemănător în cele două Evanghelii – în Evanghelia după Luca şi, de asemenea, în Evanghelia după Matei. În ce fel?

Am văzut că Zarathustra, care în epocile postatlanteene străvechi fusese marele învăţător al Asiei, s-a încarnat mai târziu ca Zaratos sau Nazaratos, că aceeaşi individualitate s-a încarnat în copilul Iisus, pe care noi l-am descris a fi copilul Iisus al Evangheliei după Matei ce se trage din linia solomonică a casei lui David. Am văzut că individualitatea lui Zarathustra, timp de doisprezece ani petrecuţi în acest copil Iisus, adică în sine însuşi, a dezvoltat toate însuşirile ce se puteau dezvolta în instrumentul corpurilor fizic şi eteric provenite din vlăstarul casei lui Solomon. El le-a putut dezvolta doar pentru că a trăit doisprezece ani în acest corp fizic şi eteric. Poţi să-ţi însuşeşti facultăţi omeneşti transformând aceste corpuri în instrumente. După aceea individualitatea lui Zarathustra a părăsit acest copil Iisus şi a trecut în copilul Iisus pe care îl descrie Evanghelia după Luca, ce provine din linia nathanică a casei lui David, ce a fost născut ca al doilea copil Iisus şi a fost crescut în Nazaret, în vecinătatea celuilalt. În acesta a intrat individualitatea lui Zarathustra în momentul pe care Evanghelia după Luca îl descrie ca fiind regăsirea din Templu la Ierusalim, după ce el se pierduse în timpul sărbătorii. La scurt timp, copilul Iisus solomonic moare iar Zarathustra continuă să trăiască în Iisusul Evangheliei după Luca până la vârsta de treizeci de ani, însuşindu-şi toate facultăţile pe care le poţi asimila cu instrumentele pe care le ai dacă aduci cu tine ceea ce-ţi poţi însuşi într-un corp fizic şi într-un corp eteric pregătite în modul descris de noi şi dacă în continuare poţi adăuga ceea ce-ţi poţi însuşi într-un corp astral şi un suport-Eu precum cele pe care le-a avut Iisusul Evangheliei după Luca.

Astfel, Zarathustra a crescut până la vârsta de treizeci de ani în acest corp al Iisusului Evangheliei după Luca de care am pomenit, şi-a dezvoltat într-atât facultăţile pe care le putea dezvolta în acest corp încât a putut să facă acum cea de a treia mare jertfă a sa: jertfirea corpului fizic, care pentru trei ani devine corpul fizic al entităţii christice. Individualitatea lui Zarathustra, după ce în epocile anterioare şi-a

corpul său, care pentru trei ani deține corpul său de entități simbolice individualitatea lui Zarathustra, după ce în special antrenare și a jertfit corpul astral și corpul eteric pentru Hermes și Moise, își jertfește acum corpul fizic, ceea ce înseamnă că ea părăsește acest înveliș, împreună cu tot ce mai exista în el drept corp eteric și corp astral. Și ceea ce până atunci fusese umplut de individualitatea lui Zarathustra este luat în primire de către o ființă de o natură cu totul aparte, care este izvorul de înțelepciune pentru toți marii învățători de înțelepciune: Christos. Acesta este evenimentul indicat prin Botezul în Iordan – noi îl vom descrie și mai exact –, eveniment a cărui vastă cuprindere și a cărui măreție ne sunt indicate în una dintre Evangheliile prin cuvintele: „Tu ești Fiul meu mult iubit, în care mă văd pe mine însumi, în care mă întâmpină propria mea Sine!", și nu prin cuvintele banale: „... întru care am binevoit" (Matei 3, 17). În alte Evanghelii [Nota 11] se spune chiar: „Tu ești Fiul meu mult iubit; astăzi eu te-am născut." Aici ni se indică clar că este vorba de o naștere, și anume de nașterea lui Christos în învelișurile pregătite mai întâi de Zarathustra și apoi jertfite de el. În momentul Botezului de către Ioan entitatea lui Christos intră în înelișurile omenești pregătite de Zarathustra. Prin impregnarea lor cu substanțialitatea lui Christos avem de-a face cu o nouă naștere a acestor trei învelișuri. Botezul ioaneic este o renaștere a învelișurilor pregătite de Zarathustra și reprezintă nașterea lui Christos pe Pământ. Acum Christos se află într-un corp omenesc, de fapt în corpuri omenești special pregătite, însă corpuri omenești așa cum au toți oamenii, dar mai puțin desăvârșite.

Christos, individualitatea cea mai înaltă ce s-a putut uni vreodată cu Pământul, este acum în corpuri omenești. Pentru că urma să fie promotorul celui mai mare eveniment, al celei mai depline inițieri, a trebuit să trăiască exemplar ambele momente: atât coborârea în corpul fizic și în corpul eteric cât și urcarea în Macrocosmos. Christos trăiește exemplar ambele evenimente în fața oamenilor. Trebuie însă să ne fie clar că în toate aceste evenimente, ca de altfel în tot ceea ce are de-a face cu natura faptelor lui Christos, la coborârea în corpurile fizic și eteric sau la ieșirea în Macrocosmos Christos este imun la toate ispitele care îl asaltează, care se izbesc de el ricoșând. Toate acele pericole care îl întâmpină pe om la coborârea în corpurile fizic și eteric sau la ieșirea în Macrocosmos nu-l pot afecta pe Christos.

În Evanghelia după Matei se descrie apoi, după Botezul în Iordan, cum entitatea lui Christos coboară efectiv în corpurile fizic și eteric. Ispitirea reprezintă descrierea acestui eveniment (Matei 4, 1-11). Vom vedea cum această scenă a ispitirii redă în amănunt viețuirile prin care trece întotdeauna omul atunci când coboară în corpurile fizic și eteric. Avem deci acolo intrarea lui Christos într-un corp fizic și într-un corp eteric omenesc, comprimarea lui până la nivelul unui Eu omenesc, o existență trăită paradigmatic într-un om, astfel încât putem spune: Este posibil, putem să ne întâlnim cu toate acestea! Dacă vă veți aminti de Christos, dacă veți deveni asemenea lui Christos veți avea chiar forța să înfruntați toate acestea, să biruiți ceea ce iese la suprafață din corpurile fizic și eteric!

Această scenă a ispitirii este primul eveniment marcant din Evanghelia după Matei. Ea redă una din laturile inițierii, coborârea în corpurile fizic și eteric. Cealaltă latură a inițierii, răspândirea în Macrocosmos, este și ea zugrăvită, și anume arătându-se mai întâi că Christos face această răspândire în Macrocosmos cu natura omenească, în sensul absolut omenesc, senzorial.

Aici aș dori să menționez, cel puțin, o obiecție ce se face adesea. În zilele care urmează ne vom ocupa de ea mai pe larg, însă astăzi vreau măcar să enunț punctele principale. Este vorba de obiecția: Dacă Christos a fost într-adevăr o entitate atât de înaltă, de ce a trebuit să îndure toate acestea, de ce a trebuit să coboare într-un corp fizic și într-un corp eteric, de ce a trebuit să iasă afară și să se răspândească în Macrocosmos ca oricare om? Nu pentru El a trebuit să facă aceasta, ci pentru om! În sferele superioare, unde domnesc substanțialități superioare, acest lucru putea fi făcut de către entitățile de același rang cu Christos. El nu a fost făcut însă până atunci într-un corp fizic și într-un corp eteric omenesc. Până atunci niciun corp omenesc nu fusese străbătut de entitatea lui Christos. În spațiu a mai ieșit o substanțialitate divină, însă ceea ce trăiește în om, aceasta nu a fost niciodată până atunci purtat afară, în spațiu. Acest lucru nu putea fi luat și revărsat afară, în spațiu, decât de către un Christos. Acest lucru trebuia să fie făcut pentru prima dată de către un Dumnezeu coborât în natura umană!

Și acest al doilea eveniment este descris în Evanghelia după Matei, punându-se astfel cel de-al doilea mare jalon, să zicem așa, acolo unde se arată că cea de-a doua latură a inițierii, viețuirea afară, în marele Cosmos, ridicarea și contopirea cu Soarele și stelele, s-au petrecut aievea prin Christos purtând natură umană. Aici El este mai întâi miruit, miruit ca oricare alt om, pentru a fi curățat, pentru a fi făcut imun în primul rând împotriva a ceea ce putea veni dinspre lumea fizică. Vedem cum miruirea, ce juca un anumit rol în vechile Misterii, ne întâmpină încă o dată, pe o treaptă superioară, pe tărâm istoric, în timp ce în rest era o miruire în Templu (Matei 26, 6-13). Și vedem acum felul în care exprimă Christos ridicarea și dizolvarea în marele Cosmos – starea de a fi nu numai în tine însuți, ci de a te revărsa în tot Cosmosul – la cina pascală unde El le explică celor din jurul Său că se simte răspândit în tot ceea ce este configurat pe Pământ drept solid – indicat în Evanghelie prin cuvintele: „Eu sunt pâinea" – și în tot ceea ce este configrat drept lichid (Matei 26, 17-30). În cina pascală se indică această ieșire conștientă în marele Cosmos, ieșire pe care omul o face inconștient în somn. Senzația de orbire pe care o simte omul atunci este exprimată prin cuvintele de o monumentală gravitate: „Sufletul meu este întristat până la moarte!" (Matei 26, 38). Christos Iisus viețuiește realmente ceea ce simt oamenii de obicei când mor, paralizează sau orbesc. În scena din Ghetsimani el viețuiește ceea ce s-ar putea numi: trupul fizic, părăsit de suflet, își manifestă propriile frici. În această scenă se descrie ce se întâmplă când sufletul se extinde în Cosmos și trupul este părăsit (Matei 26, 36-46).

Tot ceea ce urmează după aceea – crucificarea și cele legate de punerea în mormânt și celelalte lucruri care se înfăptuiau în Misterii – vrea de fapt să descrie pătrunderea în Macrocosmos. Acesta este celălalt jalon al Evangheliei după Matei: viețuirea în afară, în Macrocosmos. Evanghelia după Matei exprimă clar acest lucru prin faptul că suntem avertizați că până acum Christos Iisus a trăit în trupul fizic, cel care apoi a atârnat pe cruce. El a fost concentrat în acest punct al spațiului, dar acum se extinde în întregul Cosmos. Cine ar fi vrut să-L caute acum nu ar fi putut să-L vadă în acest corp fizic, ci ar fi trebuit să-L caute clarvăzător în spirit, în spiritul care străbate întregul spațiu.

După ce a transpus în realitate ceea ce înainte se efectua cu ajutor străin în Misterii în trei zile și jumătate, după ce a înfăptuit ceea ce tocmai i se reproșase atunci când a spus că acest Templu poate fi dărâmat și în trei zile îl va reconstrui (Matei 26, 61) – lucru prin care se face trimitere clar la inițierea în Macrocosmos efectuată până atunci în Misterii în trei zile și jumătate –, Christos mai arată, de asemenea, că după această scenă El nu mai trebuie căutat în formațiunea fizică în care fusese închisă până atunci entitatea lui Christos Iisus, ci afară, în spiritul ce străbate spațiile cosmice. De obicei acest lucru este formulat cu întreaga maiestate chiar și în traducerile de o slabă factură din timpurile noastre, acolo unde se spune: „De acum veți vedea ființa născută din evoluția omenirii șezând de-a dreapta puterii și venind pe norii cerului" (Matei 26, 64). Acolo va trebui să-L căutați pe Christos, revărsat în lume, ca prototip al marii inițieri, pe care omul o cunoaște atunci când își părăsește trupul și trăiește dilatat afară, în Macrocosmos.

Cu aceasta avem începutul și sfârșitul vieții propriu-zise a lui Christos, care începe cu nașterea lui Christos în acel corp despre care am vorbit atunci când am amintit de Botezul în Iordan. Ea înepe cu o latură a inițierii: coborârea în corpul fizic și în corpul eteric în momentul Ispitirii. Și se încheie cu cealaltă latură a Ini¬ției, răspândirea în Macrocosmos, care începe cu scena Cinei cea de taină și continuă cu procesul Flagelării, al Încununării cu spini, al Crucificării și Învierii. Acestea sunt cele două puncte între care se situează evenimentele descrise în Evanghelia după Matei. Pe acestea le vom încadra acum în ceea ce doar am schițat până aici.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a VIII-a

Berna, 8 septembrie 1910

În cele amintite de noi ieri cu privire la ridicarea celor două laturi ale iniţierii la înălţimea unor procese cosmic-istorice în cadrul evenimentului christic este indicată totodată, dacă privim în ansamblu evenimentul christic, esenţa acestuia.

Acel gen de iniţiere, asemănător cu coborârea omului în fiecare dimineaţă, la deşteptare, în corpurile fizic şi eteric, în care însă nu îşi îndreaptă facultatea lui de percepţie asupra mediului fizic înconjurător, ci o stimulează în vederea perceperii proceselor din corpul eteric şi din corpul fizic, o astfel de iniţiere exista în general în toate Misteriile ce se bazau pe sacra cultură egipteană. Cei care căutau o astfel de iniţiere în sensul vechi, care deci erau dirijaţi şi conduşi în aşa fel încât să poată traversa pericolele ce apăreau într-o astfel de iniţiere, deveneau dintr-un punct de vedere alţi oameni, nişte oameni ce puteau în timpul actului consacrării să privească în interiorul lumii spirituale, mai întâi în acele forţe şi entităţi ce participă la viaţa corpurilor noastre fizic şi eteric.

Dacă vrem să caracterizăm acum din acest punct de vedere iniţierea eseniană, putem spune: Când un esenian parcurgea cele patruzeci şi două de trepte amintite şi prin asta se ridica la o cunoaştere mai exactă a adevăratului său interior, a adevăratei sale naturi-Eu şi a tot ceea ce îl face pe om capabil să vadă prin intermediul organelor exterioare destinate prin naştere acestui scop, un astfel de esenian era condus, după cele patruzeci şi două de trepte, în afară, până la acea entitate divin-spirituală care, ca Iahve sau Iehova, a creat acel organ pe care am spus că îl avea Avraam; aceasta vedea el atunci în spirit drept organul ce era esenţial pentru acea epocă. Esenianul privea aşadar retrospectiv spre acea structură fiinţială lăuntrică a entităţii interioare omeneşti, care era un rezultat al acelei entităţi divin-spirituale. Într-o astfel de iniţiere se urmărea aşadar cunoaşterea interiorului omenesc.

Ieri am caracterizat în linii generale la ce se poate aştepta omul dacă pătrunde nepregătit în interiorul său. Am spus că atunci se trezesc în om toate egoismele, tot ceea ce îl determină să îşi spună: Toate forţele ce sunt în mine, toate pasiunile şi emoţiile aflate în legătură cu Eul meu şi care nu vor să ştie nimic despre lumea spirituală vreau să le am în aşa fel în mine, încât să mă unesc cu ele şi să pot acţiona, percepe şi simţi doar din propriul meu interior egoist! – Pericolul în această coborâre în propriul interior este acela de a-ţi exacerba la maximum egoismul. Acest pericol se abate întotdeauna, sub o anumită formă de iluzie, şi asupra celor care caută astăzi printr-o dezvoltare esoterică să coboare în propria interioritate. Cu această ocazie îşi face apariţia o suită întreagă de egoisme ce îl asaltează pe om; şi dacă ele încep să se manifeste, omul, de regulă, nu crede că sunt egoisme. El crede orice altceva decât că acestea sunt egoisme. Nu putem insista îndeajuns pentru a arăta că drumul în lumile superioare este presărat chiar şi în zilele noastre cu o mulţime de obstacole ce trebuie învinse. Mulţi dintre cei care doresc foarte mult să parcurgă drumul spre lumile superioare, dar nu vor să întâmpine niciun fel de obstacol, care doresc deci cu ardoare să privească în lumile superioare, dar nu vor să cunoască tot ceea ce conduce de fapt într-acolo, găsesc a fi extrem de incomod să vadă apărând mereu în ei tot felul de lucruri, care oricum sunt în natura omenească. Ei vor să acceadă în lumile superioare, fără însă să se lovească de toate aceste egoisme şi altele de felul acesta. Ei nu observă că adesea se manifestă egoismul cel mai cras, cel mai consistent tocmai prin nemulţumirea faţă de ceea ce apare, de fapt, ca regulă şi despre care ei se întrebau: Nu cumva, om fiind, ar trebui să deştept astfel de puteri? Ei găsesc foarte ciudat faptul de a se întâlni cu astfel de lucruri, deşi de sute şi sute de ori s-a explicat că la un moment dat se poate întâmpla aşa ceva. Prin aceasta nu vreau decât să atrag atenţia asupra iluziilor şi erorilor cărora se dedau anumiţi oameni. În epoca actuală mai trebuie luat în considerare faptul că, într-un fel, omenirea a devenit comodă şi ea şi-ar dori să parcurgă drumul spre lumile superioare cu această comoditate, atât de dorită în viaţa de zi cu zi. Dar genul acesta de comodităţi, pe care ni le permitem în domeniile obişnuite ale existenţei, nu trebuie cultivat pe calea ce duce în lumile spirituale.

În epocile de demult, cel care găsise drumul în lumea spirituală printr-o iniţiere ce conducea înăuntrul omenesc era introdus mai întâi, fiindcă interiorul omenesc fusese creat de puteri divin-spirituale, în aceste puteri divin-spirituale. Atunci puteai să vezi cum lucrează forţele divin-spirituale în corpurile fizic şi eteric. Un astfel de om era potrivit să devină un martor, un vestitor al secretelor lumii spirituale. El le putea împărtăşi semenilor săi experienţele prin care trecuse în Misterii în timpul în care fusese introdus în propriul interior şi prin aceasta în lumea spirituală. Ce implica însă aşa ceva? Când un astfel de iniţiat ieşea din lumile spirituale, el putea spune: Eu am privit acolo, în interiorul existenţei spirituale; dar am fost ajutat! Asistenţii hierofantelui mi-au dat posibilitatea să depăşesc intervalul în care, fără ajutorul lor, demonii din propria mea natură m-ar fi nimicit. – Însă prin faptul că şi-a datorat posibilitatea de a privi în lumea spirituală ajutoarelor din afară, el rămânea dependent pe tot restul vieţii de acest colegiu de iniţiere, de cei care îl ajutaseră. Forţele care l-au ajutat ieşeau împreună cu el afară, în Cosmos.

Această situaţie trebuia să se schimbe, trebuia depăşită. Cei care urmau să fie iniţiaţi trebuiau să devină din ce în ce mai puţin dependenţi de cei ce erau învăţătorii şi iniţiatorii lor. Căci prin acest ajutor era implicat un alt factor, un factor esenţial. În cadrul conştienţei noastre de zi cu zi avem un sentiment foarte clar al Eului, care se trezeşte în noi într-un anumit moment al existenţei. Despre aceasta s-a vorbit deja în mai multe rânduri, şi dumneavoastră găsiţi precizat acest punct, în care omul ajunge să se considere pe sine un Eu, în cartea mea ***Teosofia***. Este ceva la care animalul nu are acces. Dacă animalul ar putea privi în interiorul său precum omul, el nu ar găsi acolo un Eu individual, ci un Eu al speciei, un Eu-grup: el s-ar simţi ca aparţinând unui întreg grup. Acest sentiment al Eului se stingea într-un anume fel în vechile iniţieri. Când omul intra deci în lumile spirituale, sentimentul său de Eu se estompa. Iar dacă dumneavoastră corelaţi tot ceea ce am spus până acum, veţi găsi acest lucru îndreptăţit. Această estompare era un lucru bun, căci de sentimentul Eului se leagă toate egoismele, pasiunile etc. ce vor să-l izoleze pe om de lumea exterioară. Dacă se voia ca pasiunile, emoţiile să nu atingă o anumită intensitate, sentimentul Eului trebuia diminuat. De aceea, în metodele de iniţiere din vechile Misterii, chiar dacă nu se ajungea la o conştienţă de vis, exista o conştienţă diminuată a sentimentului de Eu. Trebuia însă lucrat mereu şi mereu în sensul de a-l face pe om capabil să parcurgă iniţierea în aşa fel încât să-şi poată păstra nealterat Eul, acel Eu pe care omul îl poartă cu sine în conştienţa de veghe, de când se trezeşte până adoarme. Opacizarea Eului, de care era legată iniţierea în vechile Misterii, trebuia să înceteze. Acest lucru, menţinerea până la un grad avansat a

sentimentului de Eu atunci când omul se ridică în lumile superioare, nu se putea realiza decât în timp, încet şi treptat, dar el este atins deja într-o măsură foarte mare în toate iniţierile în vigoare astăzi.

Dar să urmărim mai cu atenţie o astfel de iniţiere veche, de exemplu una esenianã din perioada precreştină. Într-un anumit fel, şi această iniţiere a esenienilor era legată de o diminuare a sentimentului Eului. Aşadar, ceea ce în viaţa pământească îi dă omului sentimentul de Eu, ceea ce ia aminte la percepţiile exterioare trebuia şi pe atunci reprimat. Nu e nevoie decât să observaţi un fapt banal din viaţa de zi cu zi pentru a spune: În acea stare diferită din timpul conştienţei de somn în care se află în lumea spirituală, omul nu mai are sentimentul Eului; el are acest sentiment doar în timpul conştienţei diurne, când privirea îi este abătută de la lumea spirituală şi îndreptată în afară, spre lumea fizic-senzorială. Aşa se întâmplă pentru omul pământesc actual şi aşa era şi pentru omul pentru care a acţionat Christos când a trăit pe Pământ. Pentru omul perioadei prezente a Pământului Eul, în stările normale de conştienţă, nu este absolut deloc trezit pentru cealaltă lume. O iniţiere creştină trebuie să constea tocmai în a menţine Eul la fel de treaz în lumile superioare ca şi în lumea exterioară.

Observaţi acum foarte atent – doar prin asta putem caracteriza ceva – momentul trezirii. Acesta ni se prezintă, aşa cum am mai spus, prin aceea că omul iese dintr-o lume superioară şi se cufundă în corpul său fizic şi în corpul său eteric. În momentul cufundării el nu observă procesele interioare ale corpului fizic şi ale corpului eteric, ci facultatea sa de percepţie este abătută spre mediul înconjurător. Toate lucrurile asupra cărora cade privirea omului în momentul trezirii, tot ceea ce el cuprinde, fie prin percepţie oculară fizică, fie prin percepţie auditivă, fie că reflectează asupra lor cu ajutorul raţiunii legată de organul fizic al creierului, toate aceste lucruri pe care el le percepe în ambianţa fizică erau denumite în limbajul vechii ştiinţe oculte ebraice „Împărăţie”, Malchuth. Ne-am putea întreba: Ce anume era legat în limbajul vechi ebraic de expresia „Împărăţie”? Aceasta semnifica toate lucrurile asupra cărora Eul omenesc putea poposi în mod conştient. Definiţia cea mai exactă pentru ceea ce se desemna în Antichitatea ebraică prin cuvântul „Împărăţie” este şi aceea de locuri, situaţii în care Eul omenesc ‚poate să rămână prezent. În limbajul vechi ebraic, prin „Împărăție” se desemnează în primul rând lumea senzorială, lumea în care omul se menţine în întregime în stare de veghe cu Eul său.

Să luăm acum treptele de iniţiere întâlnite în procesul de coborâre în interiorul propriu. Prima treaptă, anterioară pătrunderii în corpul eteric şi a aflării tainelor acestuia, este ceva uşor de ghicit. Învelişul exterior al omului constă, după câte ştim, din corpul astral, corpul eteric şi corpul fizic. Mai este deci încă ceva prin care omul trebuie să treacă dacă vrea să cunoască acest tip de iniţiere: el trebuie să poată contempla conştient din interior, să zicem aşa, corpul său astral. Dacă vrea să coboare în interiorul corpului său fizic şi eteric el trebuie să vieţuiască mai întâi interiorul corpului său astral. Aceasta este poarta prin care trebuie să treacă. Atunci omul mai vieţuieşte încă un fapt, care este tot atât de obiectiv precum obiectele din lumea exterioară.

Dacă noi desemnăm obiectele din lumea senzorială care ne înconjoară şi pe care le percepem în virtutea organizării noastre actuale drept „Împărăţie”, conform limbajului nostru actual – limbajul vechi ebraic nu făcea încă o distincţie atât de clară – am putea deosebi aici trei Împărăţii sau regnuri: regnul mineral, regnul vegetal şi regnul animal. În limbajul vechi ebraic toate acestea constituiau *un* singur regn şi se rezumau printr-o noţiune generală, cea de Împărăţie, care cuprindea toate cele trei regnuri.

Aşa cum atunci când ne îndreptăm privirea afară în lumea senzorială, în care Eul nostru poate fi prezent, noi vedem animale, plante, minerale, tot aşa privirea celui ce se cufundă în propriul interior cade pe ceea ce poate percepe în corpul astral. Acum el nu vede toate acestea prin intermediul Eului său, ci Eul se slujeşte de instrumentul corpului astral. Ceea ce vede deci omul în felul acesta când posedă o altă capacitate de percepţie, prin care este prezent cu Eul său în lumea în care este conectat cu ajutorul organelor sale astrale, este numit în limbajul vechi ebraic cu trei expresii. Aşa cum noi avem un regn animal, unul vegetal şi unul mineral, limbajul vechi ebraic numeşte trinitatea ce se poate observa prin prezenţa în corpul astral prin Nezach, Jesod şi Hod.

Dacă am vrea să traducem aproximativ aceste trei expresii corespunzător limbajului nostru actual ar trebui, de asemenea, să săpăm adânc în modul în care vechiul popor ebraic simţea limba; căci traducerile lexicale obişnuite, în care se folosesc dicţionare, nu ne ajută absolut deloc. Dacă vrem să înţelegem despre ce este vorba aici trebuie să facem apel din plin la simţul limbii din perioada precreştină. De exemplu, când ne referim la înşiruirea de sunete Hod trebuie să ţinem seamă că ea ar vrea să desemneze un „spiritual ce apare în afară”. Aşadar, reţineţi: acest cuvânt ar vrea să însemne un spiritual ce se revelează spre afară, un spiritual ce trebuie conceput însă ca fiind de natură astrală. Cuvântul Nezach, în schimb, ar vrea să exprime, cu o nuanţă ceva mai grosieră, acest „a vrea să te revelezi spre înafară”. Ceea ce se revelează aici este ceva pentru care, probabil, am putea folosi cuvântul „de nepătruns”.

Dacă luaţi manualele de fizică din ziva de azi veţi găsi ceva de forma unei judecăţi – dar aici nu se pune problema de logică – ce ar fi vrut să fie, de fapt, o definiţie. Această definiţie numeşte corpurile fizice ca fiind impenetrabile. Ca definiţie ar fi trebuit să sune în felul următor: Numim corp fizic un corp despre care putem spune că în locul în care se află nu se mai poate afla în acelaşi timp încă un corp. Aceasta este definiţia care ar fi trebuit să fie dată. În loc de aceasta se pune o dogmă: Corpurile lumii fizice au proprietatea de a fi impenetrabile – în timp ce ea ar fi trebuit să spună că într-un loc nu se pot afla simultan două corpuri. Aceasta este, de fapt, ceva ce ţine de domeniul filosofiei. Revelarea în spaţiu a unui corp prin excluderea oricărui alt corp – ceea ce ar vrea să fie nuanţa puternic depreciată a lui Hod –, aşa ceva se indica prin cuvântul Nezach. Iar ceea ce stă la mijloc este indicat prin Jesod.

Aveţi astfel trei nuanţe diferite. Prima, Hod, manifestarea unei realităţi astrale oarecare ce se revelează în afară. Când aspectul devine atât de îngroşat încât lucrurile se apropie de noi sub forma impenetrabilităţii fizice, ar trebui să folosim, conform limbajului vechi ebraic, Nezach. Iar pentru nuanţa intermediară ar trebui folosit cuvântul Jesod. Putem spune deci că cele trei particularităţi cu care sunt înzestrate în realitaţe entităţile lumii astrale sunt desemnate prin aceste trei cuvinte.

Acum putem urca, să zicem aşa, o treaptă mai sus în cele ce vieţuieşte candidatul la iniţierea în tainele interiorului omenesc. Dacă a depăşit ceea ce este de depăşit în primă instanţă în corpul său astral, el intră în corpul său eteric. Atunci omul percepe deja ceva superior celor ce pot fi desemnate prin aceste trei cuvinte. Dumneavoastră puteţi foarte bine întreba: De ce ceva superior? Acest lucru se datorează unui fapt deosebit, şi trebuie să ţineţi seama de el dacă vreţi să înţelegeţi structura interioară propriu-zisă a lumii. Trebuie să aveţi în vedere că, aşa cum ni se prezintă lumea exterioară, în ceea ce nouă ni se par a fi cele mai de jos manifestări din această lume au lucrat forţele spirituale cele mai înalte. V-am făcut atenţi în repetate rânduri asupra acestui aspect care apare aici, atunci când am discutat despre natura omenească.

Dacă este să descriem omul, acesta se compune din corp fizic, corp eteric, corp astral şi Eu. Sub un anumit raport Eul omului este în mod cert cel mai înalt dintre mădularele sale; dar aşa cum este astăzi, el este doar un bebeluş printre cele patru mădulare ale naturii umane. Din punct de vedere al predispoziţiilor sădite în om el este tot ceea ce poate fi mai înalt, dar în forma în care se află acum este pe treapta cea mai de jos. În schimb, corpul fizic este, în felul său, mădularul cel mai desăvârşit, desigur nu prin meritul omului însuşi, ci datorită faptului că la fiinţa lui au lucrat, pe toată durata fazelor Saturn, Soare şi Lună, entităţi divin-spirituale. Şi corpul astral a devenit deja mai desăvârşit decât Eul omului. Dacă deci, pentru început, privim Eul omului, el este elementul care ne este cel mai apropiat, cu care noi ne identificăm. Şi putem spune: Dacă nu eşti cu totul obtuz şi nu vrei să-ţi închizi singur orizontul nu trebuie decât să-ţi îndrepţi privirea spre interior pentru a recunoaşte acolo Eul propriu. Gândiţi-vă însă cât de departe se află omul de tainele corpului fizic omenesc! Corpul fizic este ceva la care au

lucrat entităţi spirituale nu doar milioane de ani, ci milioane de milioane de ani pentru a-l aduce la structura de azi. La mijloc stau apoi corpul astral şi corpul eteric. Corpul astral este şi el, comparativ cu corpul fizic, un mădular nedesăvârşit al naturii umane; în el sunt emoţii, pasiuni, pofte etc. Şi prin emoţiile corpului astral omul are parte de o serie întreagă de lucruri ce lucrează direct împotriva minunatei organizări a corpului fizic omenesc, cu toate că corpul eteric stă ca un paravan între cele două. Am atras atenţia, de exemplu, că omul introduce în corp o serie întreagă de toxine prin diverse alimente sau ingrediente care îi fac plăcere şi care acţionează asupra inimii, că dacă ar fi după corpul lui astral omul şi-ar ruina foarte curând sănătatea şi că sănătatea de care se bucură o datorează doar perfecţiunii desăvârşite a organizării inimii omeneşti, prin care ea face faţă timp de decenii atacurilor corpului astral. Aşa este. Cu cât coborâm mai mult, cu atât întâlnim forţe mai înalte ce au lucrat la diferitele mădulare ale omului. Zeii cei mai tineri, forţele divin-spirituale cele mai tinere sunt cele care ne-au dat Eul nostru; şi zei cu mult mai bătrâni au creat acea perfecţiune a mădularelor noastre inferioare pe care omul abia azi începe să o întrevadă, nicidecum însă să poată să reproducă cu uneltele sale ceea ce forţele şi entităţile divin-spirituale au pus în scenă pentru om în această construcţie minunată.

Această perfecţiune era văzută în special de cei care se cufundau în interiorul omenesc, de exemplu prin iniţierea eseniană. Un astfel de esenian îşi spunea: Dacă parcurg primele paisprezece trepte ajung să intru în corpul meu astral. Acolo mă întâmpină toate pasiunile şi emoţiile ce sunt în legătură cu corpul meu astral, toate relele cu care eu am prejudiciat corpul meu astral în această încarnare. Nu am ajuns însă, deocamdată, să produc la fel de mult rău corpului meu eteric, aşa cum am făcut-o în corpul astral. Corpul meu eteric este încă fundamental mai divin, mai pur; el mi se arată după ce ajung să parcurg a doua serie de paisprezece trepte. – Şi aici avea sentimentul: Dacă am rezistat tentaţiilor corpului astral am trecut, după primele paisprezece trepte, tot ceea ce putea fi mai greu. Acum intru în sferele luminoase ale corpului meu eteric, ale cărui forţe nu am ajuns încă să le alterez, să le pervertesc.

Ceea ce vedea omul acum era desemnat în vechea ştiinţă ocultă ebraică tot cu trei termeni, care, de asemenea, pot fi cu greu redaţi în limbajul nostru actual; ei erau desemnaţi prin cuvintele Gedulah, Tiphereth şi Geburah. Să încercăm să ne facem o reprezentare a celor trei domenii desemnate prin aceste trei expresii.

Putem descrie ceea ce percepea omul atunci când se unea cu corpul său eteric în felul următor: Primul cuvânt, Gedulah, acţiona în aşa fel încât crea o reprezentare despre tot ceea ce, în sfera spirituală, în lumea spirituală, se revelează maiestuos, măreţ, despre tot ceea ce-ţi dă impresia de copleşitor, impozant. În schimb, deşi înrudit cu primul, cuvântul Geburah avea în el o cu totul altă nuanţă a măreţului, o nuanţă care şi de această dată prezintă un sens diminuat al măreţului. Geburah este acea nuanţă a măreţiei, a forţei, ce exprimă faptul că deja ea se revelează în exterior, pentru a se opune, pentru a se manifesta în exterior ca entitate independentă. În timp ce de cuvântul Gedulah era legat deci sensul de acţiune prin puritatea interioară, prin entitatea interioară, de cuvântul Geburah era legat un sens care, putem spune, exprimă o acţiune agresivă, care se manifestă în exterior într-un mod agresiv. Celălalt sens al măreţului, acela al interiorităţii, al adăstării în sine, care se manifestă, ce-i drept, în exterior dar nu într-un mod agresiv, ci prin aceea că exprimă interior o măreţie spirituală, era desemnat prin cuvântul Tiphereth, pe care noi nu-l putem reda decât dacă am combina două din noţiunile noastre, cea de bunătate şi cea de frumuseţe. O fiinţă, o natură care îşi exprimă propria interioritate în aşa fel încât aceasta se imprimă, se întipăreşte în forma exterioară, ne apare ca fiind frumoasă. Iar o fiinţă care îşi exprimă în afară propria puritate interioară ne apare ca bună. Aceste două noţiuni sunt cuprinse pentru ştiinţa ocultă veche ebraică în cuvântul Tiphereth. – Aşadar, când coborai în corpul eteric intrai în relaţie cu entităţi ce se manifestau prin aceste trei însuşiri.

Urma apoi coborârea în corpul fizic. În corpul fizic omul facea cunoştinţă cu entităţile divin-spirituale cele mai bătrâne, să zicem aşa, care au lucrat la fiinţa sa. Vă amintiţi că în informările despre lumea spirituală apărute în cărţile ***Cronica Akasha*** şi ***Ştiinţa ocultă în rezumat*** este prezentat modul în care s-a sădit primul germene al corpului fizic pe vechiul Saturn. Fiinţe spirituale înalte, sublime, Tronurile, au fost cele ce şi-au jertfit propria lor substanţă de voinţă pentru a se putea realiza primul rudiment al corpului fizic. Fiinţe spirituale înalte au contribuit în continuare prin munca lor, de-a lungul fazelor Saturn, Soare şi Lună, la edificarea acestui corp fizic. Iar în conferinţele ţinute de mine la München despre „Cele şase zile ale Creaţiunii” [Nota 12] am menţionat că aceste entităţi spirituale sublime au rămas unite cu omul pe toată durata fazelor Saturn, Soare şi Lună, că ele au organizat tot mai mult şi mai înalt acest prim rudiment al corpului fizic omenesc, astfel încât să fie posibilă această minunată construcţie care este corpul fizic, pe care o poate ocupa astăzi omul alături de alte trei mădulare fiinţiale, corpul eteric, corpul astral şi Eul.

Dacă omul putea coborî într-adevăr înăuntrul său, el percepea ceva ce în vechea ştiinţă ocultă ebraică era considerat a avea nişte însuşiri pe care omul şi le poate imagina doar dacă, de exemplu, se gândeşte la tot ce poate atinge mai înalt ca înţelepciune în sufletul lui. Omul priveşte în sus, să zicem aşa, spre înţelepciune ca spre un ideal. El îşi simte fiinţa înălţată dacă reuşeşte, măcar în parte, s-o umple cu înţelepciune. Cei care se cufundau în corpul fizic ştiau că se apropie de nişte fiinţe care, în substanţialitatea lor, erau acel lucru din care omul nu-şi poate însuşi decât ceva infim, o părticică, atunci când se străduie întru înţelepciune, care nu se dobândeşte din ştiinţa obişnuită exterioară, ci din acea ştiinţă ce se atinge prin încercări grele ale sufletului şi care nu se însuşeşte în timpul unei încarnări, ci în multe înarnări, dar şi atunci doar parţial. Căci deplina posesiune a înţelepciunii nu o poate aduce decât o continuă căutare a tuturor înţelepciunilor posibile. Omul percepea entităţi care se manifestă ca fiinţe pline de înţelepciune, fiinţe la care însuşirea predominantă era o înţelepciune pură, manifestată energic. Această însuşire a entităţilor pline de înţelepciune era denumită în vechea ştiinţă ocultă ebraică Chochmah, ceea ce astăzi s-ar traduce, nu total inexact, prin înţelepciune.

Există şi în acest caz o nuanţă mai vulgară a acestei însuşiri de înţelepciune. Este o înţelepciune pe care o întâlnim şi la om, dar pe care omul, de asemenea, nu o poate dobândi decât într-o mică măsură în individualitatea sa. Aici însă, la coborârea în corpul fizic, omul întâlneşte astfel de entităţi având această însuşire care în comparaţie cu înţelepciunea este una inferioară şi pe care vechea ştiinţă ocultă ebraică o denumea Binah. Ele au într-o măsură atât de mare această însuşire, încât apar ca nişte entităţi ce strălucesc prin această însuşire în toată făptura lor. Este ceea ce ar putea da la iveală omul dacă ne referim la raţiunea sa. Omul, într-adevăr, dobândeşte raţiune doar într-o mică măsură. Când însă avem în vedere ceea ce se înţelege prin cuvântul Binah trebuie să ne gândim la nişte entităţi ce sunt în întregime pătrunse de ceea ce este în stare să realizeze raţiunea. Aceasta este însă o nuanţă inferioară a lui Chochmah. De aceea ştiinţa ocultă veche ebraică spune, când se referă la înţelepciunea propriu-zisă, la înţelepciunea creator-productivă ce naşte în ea însăşi tainele lumii, spune deci când se referă la Chachmah că ea s-ar putea compara cu o ţâşnitură de apă, în timp ce Binah s-ar compara cu o mare. Prin aceasta voia să se exprime gradul de îngroşare, de înăsprire a însuşirii.

În sfârşit, supremul lucru spre care puteai să te ridici atunci când coborai în corpul fizic era denumit Kether. Foarte greu putem găsi o expresie care să traducă acest cuvânt. Putem indica doar simbolic acea însuşire care se manifestă la entităţile divin-spirituale superioare, sublime, şi pentru care noi putem avea doar o vagă presimţire. De aceea, pentru a exprima înălţimea acestei însuşiri, aceasta se desemnează tot printr-un simbol. Este vorba de simbolul prin care omul este ridicat deasupra lui însuşi şi semnifică mai mult decât poate să semnifice de fapt: coroană. Îl vom traduce de aceea în acest fel.

Binah	Chachmach	Kether
Geburah	Tiphereth	Gedulah

Nezach Jesod Hod

Malchuth, Împărăţie, Eu

Am avea astfel enunţată o scară, o ierarhie a însuşirilor acelor entităţi pe care omul le întâlneşte în regiunea în care se ridică atunci când coboară în interiorul său. Este o ridicare. O iniţiere esenianâ v-o puteţi reprezenta având în vedere că prin aceasta omul făcea experienţe cu totul noi şi avea trăiri cu totul noi, că făcea cunoştinţă în mod real cu ceea ce se desemnează prin aceste însuşiri.

Ce trebuia însă spus în mod cu totul deosebit despre un iniţiat esenian şi despre tipul de iniţiere esenianâ, în opoziţie cu iniţierea practicată în rândul popoarelor din jur? Ce primea acolo în mod special?

Toate iniţierile vechi luau în calcul tocmai o reprimare a ceea ce posedă omul ca sentiment al Eului, atunci când cuprinde cu privirea Malchuthul, Împărăţia. De aceea putem spune: În iniţiere nu puteai fi om aşa cum eşti când te afli în lumea exterioară. Erai într-adevăr condus în lumea spirituală, însă nu puteai fi om aşa cum eşti în exterior, în Împărăţie. Aşadar, tocmai în vechile iniţieri trebuia trasată o linie fermă de demarcaţie între ceea ce vieţuieşte iniţiatul şi felul în care el se simţea în Eul său.

Şi când se voia să se îmbrace într-o frază ceea ce era definitoriu pentru vechea iniţiere din şcolile oculte, când se voia să se exprime pentru profani ce era ea, trebuia să spui: Nimeni nu trebuie să creadă, dacă vrea să devină un iniţiat, că are voie să păstreze acelaşi sentiment al Eului pe care îl are în Împărăţie, în Malchuth. În timp ce urcă treptele el vieţuieşte de o manieră inexprimabilă ca măreţie adevărul celor de trei ori trei însuşiri; el trebuie însă să renunţe la ceea ce este sentimentul său de Eu, cel pe care îl vieţuieşte în lumea exterioară. Ceea ce este vieţuit drept Nezach, Jesod, Hod etc. nu poate fi luat cu sine jos, în Împărăţie, nu poate rămâne unit cu sentimentul obişnuit al Eului omenesc. – Aceasta era o mentalitate generală. Cine ar fi vrut să contrazică pe atunci această afirmaţie ar fi fost luat drept nebun, rătăcit şi mincinos.

Esenienii au fost însă primii care avertizau: Va veni vremea în care tot ceea ce există sus va putea fi coborât jos, când omul va putea vieţui acestea în ciuda faptului că îşi menţine sentimentul Eului. Este ceea ce grecii au numit mai târziu βασιλε□α τ□ν ο□ρν□ν. Această învăţătură, c va veni unul care va aduce jos, pentru Eu, în ceea ce trăieşte în Împărăţie, în Malchuth, ceea ce există acolo sus, în „Împărăţiile cerului", a fost propovăduită mai întâi de esenieni. Aceasta este şi ceea ce a propovăduit în cuvinte energice esenienilor săi şi câtorva din jurul său Jeshu ben Pandira. Dacă am vrea să rezumăm în câteva cuvinte marcante doctrina lui, felul în care ea a fost transmisă pentru viitorime prin intermediul discipolului său Mathai, am spune aproximativ următoarele: Jeshu ben Pandira a fost primul care a spus, inspirat fiind de urmaşul lui Gautama Buddha, Bodhisatva, ce cândva va deveni Maitreya Buddha: Până acum Împărăţiile cerului nu puteau fi coborâte în imperiul Malchuth, căruia îi aparţine Eul. Dar când timpurile se vor fi împlint şi cele de trei ori paisprezece generaţii vor fi trecut, atunci din seminţia lui Avraam, din seminţia lui David, pe care noi trebuie s-o privim ca pe seminţia Jesse – a jessenienilor sau esenienilor –, se va naşte unul care va aduce jos în Împărăţie, în care trăieşte Eul, cele nouă însuşiri ale Împăraţiei cerului. – Răspândirea acestei învăţături a avut drept consecinţă faptul că Jeshu ben Pandira a fost considerat blasfemator şi omorât prin lapidare. O astfel de învăţătură leza în modul cel mai grav secretul iniţierii, pe care unii nu voiau să-l lase să transpară, căci ei nu voiau să înţeleagă că un lucru care este valabil pentru o anumită perioadă nu mai este valabil şi pentru altă perioadă, omenirea evoluând continuu.

Şi a venit timpul în care s-au adeverit cele spuse anterior, în care într-adevăr cele de trei ori paisprezece generaţii s-au împlint, în care din sângele poporului putea să se nască cu adevărat acea corporalitate în care s-a putut încarna Zarathustra şi pe care acesta mai târziu, după ce a pregătit-o cu ajutorul instrumentelor aflate în trupul Iisusului nathanic, a putut-o jertfi lui Christos. Timpul anunţat de înainte-mergătorul lui Christos, care spunea că acum a venit vremea în care „Împărăţiile cerului" se vor apropia de Eu care trăieşte în Împărăţia exterioară, în Malchath – s-a împlinit.

Şi acum vom înţelege care a fost prima sarcină pe care şi-a propus-o Christos după ce a trecut de episodul ispitirii. El a reuşit să treacă de obstacolul ispitirii cu ajutorul forţei propriei Sale fiinţe interioare, cu ceea ce noi numim la om Eul Său. El a ajuns să învingă toate tentaţiile şi ispitele care îl asaltează pe om atunci când se coboară în corpul astral, în corpul eteric şi în corpul fizic. Şi acest lucru este clar înfăţişat. Sunt descrise toate egoismele, şi anume într-un fel care de fiecare dată ne atrage atenţia în cel mai înalt grad asupra lor.

O încercare grea cu care se confruntă cel care urmăreşte o evoluţie esoterică – fapt absolut normal când te adânceşti în propriul interior – este prostul obicei care se instalează în om de a se preocupa exclusiv de propria sa personalitate, pe care o îndrăgeşte mai mult decât trebuie. Într-adevăr, nicăieri nu întâlnim mai des acest fapt decât la cei care vor să ajungă în lumea spirituală. Subiectul lor predilect de discuţie este propria personalitate, pe care ei o iubesc cel mai mult, căreia în fiecare oră şi minut, fără încetare, îi acordă cea mai mare atenţie şi o observă cu toată minuţiozitatea. Dacă de obicei oamenii se lansează hotărât în problemele vieţii, cei care urmăresc nu să evolueze, ci măcar să devină antroposofi încep să se preocupe exagerat de mult de propriul lor Eu; urmează tot felul de iluzii, de care mai înainte caracterul rezolut al vieţii îi ţinea la distanţă fără probleme.

De ce se întâmplă acest lucru? Fiindcă omul nu ştie prea bine ce să facă cu sine atunci când pornirile care răbufnesc din interior se unesc cu fiinţa sa. Nu ştie de unde să le apuce, devine deodată neajutorat când este vorba de el însuşi. Înainte era atent şi se lăsa uşor antrenat în lucruri exterioare. Acum el este distras ceva mai mult de la acestea, este dirijat mai mult spre interior, de unde se ridică tot felul de sentimente ce zăceau în el. De ce apare aşa ceva? Ceea ce ar dori el acum este să fie cu adevărat un „Eu", să fie cu adevărat independent de lumea exterioară. Ce-i drept, la început el recade adesea în greşeala de a se complace în a fi tratat ca un copil căruia trebuie să-i spui clar ceea ce trebuie să facă. El şi-ar dori să fie orice – mai puţin un om care să-şi dea singur lui însuşi direcţia şi ţelul, pe care le primeşte din viaţa esoterică. Aşa ceva nu este obişnuit să reflecteze. Însă el are sentimentul că dependenţa de lumea exterioară îl deranjează. Şi cu atât mai mult apar inconvenientele când încerci să devii independent, cu cât acorzi mai mare atenţie propriei egoităţi. Şi când urmăreşti cu atâta patos această egoitate ţi se pare extrem de penibil să nu poţi scăpa de o anumită dependenţă corporală faţă de mediul înconjurător. Este vorba de faptul că oamenii trebuie să mănânce! Ţi se pare extrem de trivial, dar pentru mulţi această împrejurare poate să fie fatală. Din ea putem învăţa ce puţin reprezentăm noi în afara mediului în care trăim. Un exemplu foarte elocvent pentru ce înseamnă dependenţa noastră de mediul înconjurător, fără de care nu putem trăi, este acela cu degetul de la mână; dacă l-am tăiat el se usucă. O imagine foarte banală, care ne poate arăta însă ce mult depindem de lumea înconjurătoare.

Dacă împingem la maximum această egoitate, ea se poate transforma în următoarea dorinţă: De-aş putea deveni independent de lumea înconjurătoare şi să fiu capabil să-mi procur ca prin farmec lucrul care mă face să simt atât de tare dependenţa mea de lumea înconjurătoare, de care am atâta nevoie ca om obişnuit în viaţa fizică! Această dorinţă apare realmente la cei care caută iniţierea. Poate apărea chiar o ură că eşti dependent de ambianţă şi nu poţi vrăji alimentele, că nu poţi găsi un mijloc simplu de a le avea. Sună atât de ciudat când o spui deoarece înseşi dorinţele acelui om par paradoxale. Aceste dorinţe apar la scară redusă imediat ce omul caută o anumită dezvoltare, dar in extremis ajung să devină absurde. Omul nu are nici cea mai mică idee că el le deţine în mic pe toate. Într-atât de puternic dezvoltate, încât să-i dea iluzia că şi-ar putea procura alimentele prin vrajă, că ar putea trăi prin ceva ce nu este luat din Împărăţia exterioară, din Malchuth, nu sunt, desigur, la niciun om, căci omul depinde foarte mult de obişnuinţele exterioare. Dar *in extremis* omul ar

putea ajunge să creadă că, dacă măcar o dată ar ajunge să trăiască cu toată intensitatea în corpul astral şi în Eu cu dorinţele sale proprii, n-ar mai avea nevoie deloc de lumea înconjurătoare.

Această ispită apare, iar celui care a trebuit să o cunoască în gradul cel mai înalt, lui Christos Iisus, îi apare prin ispititorul care îi spune că El ar trebui să transforme pietrele în pâine. Aveţi aici forma supremă a ispitirii. În episodul Ispitirii din Evanghelia după Matei (Matei 4, 1-11) este descrisă într-un mod minunat coborârea în propriul interior, aşa cum s-a întâmplat.

După ce te-ai cufundat deja în propriul corp astral şi te vezi confruntat cu adevărat cu toate aceste emoţii şi pasiuni, care pot face din tine cel mai mare egoist, apare acum un al doilea grad de ispitire. Când te simţi confruntat cu el ai dori – deşi nu l-ai depăşit, deşi nu te-ai imunizat faţă de el – să te arunci în jos, în corpul eteric şi în corpul fizic. Este o situaţie reală ce poate fi descrisă ca o aruncare în abis. Aşa şi este ea zugrăvită în Evanghelia după Matei: o plonjare în ceva pe care nu ai reuşit până acum să-l alterezi într-o măsură aşa de mare, o plonjare în corpul eteric şi în corpul fizic. Nu ar trebui însă să o faci înainte să fi învins pasiunile şi emoţiile din tine. Entitatea christică ştie acest lucru şi îi replică ispititorului, învingând prin forţa sa interioară atitudinea proprie de împotrivire: „Să nu ispiteşti tu însuţi entitatea căreia ar trebui să i te abandonezi!" (Matei 4, 7).

Iar a treia treaptă de coborâre în propriul interior este coborârea în corpul fizic. Când această coborâre apare ca ispitire, ea se caracterizează prin ceva aparte. Ea este o vieţuire pe care omul o poate avea în realitate la iniţiere, o vieţuire pe care trebuie să o aibă fiecare atunci când la coborârea în corpul fizic şi eteric ajunge, să zicem aşa, să se vadă pe sine din interior. Atunci el vede tot ceea ce există în cele trei însuşiri supreme. Aceasta îi apare ca o lume. O lume care însă există doar în propria sa imaginaţie iluzorie, o lume pe care nu o poate vedea ca adevăr interior dacă nu străpunge învelişurile corpului fizic şi nu se ridică până la entităţile spirituale înseşi, care nu mai sunt în corpul fizic, ci doar lucrează în el. Dacă nu ne-am debarasat de egoitate, ispititorul lumii fizice, Lucifer, sau diavolul, este în continuare prezent. El vrea să ne facă să ne înşelăm în privinţa propriei fiinţe, promiţându-ne să intrăm în posesia lumii ce ne întâmpină, dar care nu este altceva decât o plăsmuire a propriei noastre maya, a propriei noastre iluzii. Dacă acest spirit al egoităţii ne ţine captivi, noi vedem o întreagă lume, însă o lume a iluziei şi a minciunii; şi el ne promite această lume. Noi însă nu trebuie să credem că aceasta este o lume a adevărului. Noi ajungem iniţial în această lume; dar vom rămâne în maya, dacă nu ne debarasăm din nou de ea.

Entitatea lui Christos prezintă omenirii în mod paradigmatic, ca un model, aceste trei trepte ale ispitirii pe care le-a cunoscut. Şi odată vieţuite toate acestea în afara vechilor lăcaşuri misteriale prin forţa unei entităţi ce ea însăşi trăieşte în cele trei corporalităţi omeneşti, se dă impulsul pentru ca şi omul să ajungă în viitor, în cursul evoluţiei omenirii, să urce cu Eul său – cu care poate să existe în Malchuth, în Împărăţie – în lumea spirituală. Trebuia să se ajungă la stadiul în care să nu mai existe această graniţă care separă cele două lumi, în care omul să poată să urce cu Eul, care trăieşte în Malchuth, în lumile spirituale. Aceasta s-a întâmplat pentru omenire prin biruirea ispitirii descrise în Evanghelia după Matei. S-a dat un exemplu prin care o fiinţă care a trăit pe Pământ a putut să ducă cu sine în sferele superioare şi în lumile superioare Eul acesta din Împărăţie.

Ce a rezultat deci din faptul că fiinţa lui Christos a adus în văzul lumii, să zicem aşa, în formă exterior-istorică ceea ce mai înainte se desfăşura doar în spatele cortinei Misteriilor; care a fost marele câştig al pildei sale? Acesta a fost predica despre Împărăţie. Şi dacă la început Evanghelia după Matei descrie în mod concret episodul ispitirii, după ispitire ea descrie faza de înălţare a Eului, care poate vieţui lumea spirituală în el însuşi fără ca pentru asta să trebuiască să iasă în afară. Secretul acestui Eu, care se ridică în lumea spirituală în condiţiile în care trăieşte în Împărăţia exterioară, acest secret trebuia dezvăluit acum lumii prin fiinţa lui Christos. După cum s-a spus, acest lucru se face în perioada ce urmează episodului ispitirii. În Evanghelia după Matei sunt inserate aici capitolele ce încep cu Predica de pe munte, şi prin asta cu descrierea pe care a dat-o Christos privitor la Împărăţie, la Malchuth (Matei 5-7).

Atât de profund este ceea ce trebuie să căutaţi în Evanghelia după Matei. În realitate, sursele şi elementele acestei Evanghelii trebuie să le căutaţi în ştiinţa ocultă, nu numai a esenienilor, ci în special în Antichitatea ebraică şi grecească. Vom căpăta totodată pentru un astfel de document acea veneraţie, acel sfânt respect despre care vorbeam deja la München, când spuneam că el se trezeşte atunci când te apropii de aceste documente, pe care ni le-au lăsat văzătorii, înarmat cu rezultatele cercetării ştiinţei spiritului. Când auzim că acestea sunt relatate de văzătorii de odinioară, simţim atunci că ei ne vorbesc din acele timpuri. Şi este precum o convorbire spirituală purtată de marile individualităţi între ele de-a lungul secolelor ce ar ajunge până la noi, în aşa fel încât cei care vor să o audă să o poată auzi. O aud, desigur, doar cei care înţeleg cuvântul – scris şi în Evanghelie: „Cine are urechi de auzit, să audă!" (Matei 11, 15). Dar aşa cum odinioară a fost nevoie de foarte multe lucruri pentru ca în noi să se deştepte urechile fizice, tot aşa sunt necesare multe elemente pentru ca în noi să se nască auzul spiritual, prin care să înţelegem cele ce se spun în acele grandioase, măreţe documente spirituale.

Ştiinţa spiritului mai nouă, cea pe care noi o cultivăm aici, are menirea de a ne învăţa să citim din nou documentele spirituale. Doar după ce ne-am înarmat cu o percepţie a Eului, a naturii Eului din Împărăţie, vom putea înţelege acel capitol din Evanghelia după Matei care începe cu cuvintele: „Fericiţi sunt cerşetorii de spirit; căci ei vor găsi prin ei înşişi, prin propriul lor Eu, Împărăţiile cerurilor!" (Matei 5, 3). Un iniţiat din vechime ar fi spus: În zadar veţi căuta în propriul vostru Eu Împărăţiile cerurilor! – Christos Iisus însă a spus: A venit vremea ca oamenii, dacă vor căuta Împărăţiile cerurilor, să găsească spiritul în propriul lor Eu!

Evenimentul christic istoric constă în aducerea la suprafaţă, în lumea exterioară, a celor mai profunde mistere. În acest sens va trebui să analizăm şi mai atent evenimentul christic istoric. Veţi observa atunci cum trebuie tălmăcite cuvintele care în Predica de pe munte încep cu „Fericiţi cei...."

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a IX-a

Berna, 9 septembrie 1910

Din tot ceea ce am auzit deja în cadrul acestui ciclu de conferinţe a reieşit în ce constă esenţa evenimentului christic. Acea dezvoltare omenească pe care noi am caracterizat-o ca pe o înălţare a vieţii sufleteşti în sferele spiritului, care în timpurile precreştine nu putea fi atinsă decât în cadrul Misteriilor, şi anume prin faptul că Eul – în măsura în care era dezvoltat în conştienţa omenească normală – era oarecum diminuat, acea dezvoltare omenească trebuia deci să primească un impuls prin care omul să poată ajunge, într-un viitor mai îndepărtat, ca la intrarea în lumea spirituală să-şi păstreze nealterată conştienţa de Eu; în epoca noastră aceasta se rezumă în mod normal doar la planul fizic-senzorial exterior. Acest progres intervenit în evoluţia omenirii prin evenimentul christic este în acelaşi timp cel mai mare progres care a avut loc sau va mai avea loc vreodată în evoluţia Pământului şi a omenirii. Cu alte cuvinte, tot ceea ce urmează să se întâmple în viitor în istoria Pământului va fi o expresie, o împlinire a marelui impuls dat de evenimentul christic.

Să ne întrebăm acum: Ce anume trebuia să intervină aici? Trebuia să se repete într-un fel, să se repete cu de-amănuntul, tot ceea ce ţinea de tainele vechilor Misterii. Una dintre tainele vechilor Misterii era, de exemplu – şi mai este şi astăzi într-un fel –, aceea că omul, la coborârea în propriul corp fizic şi eteric, vieţuia în corpul astral acele ispitiri despre care am vorbit ieri. În Misteriile greceşti omul trebuia, de asemenea, să înfrunte o serie de piedici şi pericole, care apar atunci când ne revărsăm, când ne împrăştiem în Macrocosmos. Şi acest lucru l-am descris mai precis. Aceste evenimente pe care le trăieşte omul într-o direcţie sau alta în cadrul iniţierii au fost vieţuite paradigmatic, ca impuls unic al unei individualităţi mari, proeminente, de către Christos Iisus. Acesta a dat un imbold oamenilor, pentru ca ei să poată parcurge treptat în cursul evoluţiei viitoare o astfel de evoluţie, având ca punct de referinţă iniţierea. Să vedem deci mai întâi ce se petrecea în Misterii.

Dacă este să descriem în mare ce experienţe făcea sufletul omenesc, se poate spune că toate acestea erau făcute într-o stare de conştienţă a Eului mult diminuată, într-o stare pe jumătate de vis, însă interiorul, sufletescul omului, traversa anumite etape, pe care le putem caracteriza după cum urmează. Omul cunoştea o trezire a egoismului din el; el voia să devină independent de lumea exterioară. Dar – aşa cum arătam ieri –, întrucât omul este dependent de lumea exterioară, întrucât el nu-şi poate procura hrana printr-o vrăjitorie, ci depinde de ceea ce îi dictează corporalitatea lui fizică, este expus iluziei de a considera drept lume şi splendoare interioară a acesteia exclusiv ceea ce rezultă din corporalitatea exterioară. Această experienţă o făcea orice discipol, orice candidat la iniţiere în Misterii, numai că într-o altă stare şi la un alt nivel, mult inferior, decât Christos Iisus. Aşadar, dacă cineva vrea să descrie experienţele prin care trecea discipolul vechilor Misterii şi în acelaşi timp cele vieţuite de Christos Iisus, atunci descrierea acestor evenimente este întru câtva asemănătoare. Căci este un fapt real că lucrurile petrecute la adăpostul şi în întunericul Misteriilor au fost scoase la lumină pe planul istoriei şi au devenit, pentru o singură dată, eveniment istoric.

Să presupunem acum ceva – lucru de altfel petrecut mereu în Antichitate, respectiv în ultimele secole dinainte de Christos –, şi anume că un pictor sau scriitor ar fi avut ştiinţă de o procedură sau alta întreprinsă atunci când cineva trebuia iniţiat şi că el ar fi pictat sau ar fi descris aceasta. Un astfel de tablou, o astfel de descriere s-ar putea asemăna celei pe care ne-o oferă Evangheliile despre evenimentul christic. Ne putem imagina astfel cum în unele Misterii antice candidatul la iniţiere era legat, după ce anterior parcursese anumite pregătiri, cu trupescul său, cu braţele desfăcute, de un fel de cruce, pentru a deveni liber sufleteşte. În această stare el rămânea un timp pentru a-şi extrage sufletescul, pentru a putea îndeplini ceea ce am descris mai sus. Să zicem deci că ar fi fost pictate sau zugrăvite în scris toate acestea. Cineva din ziua de azi ar putea găsi aceasta şi spune: Sunt ale cutărui scriitor sau pictor, care a consemnat nişte tradiţii vechi ce povestesc despre experienţele trăite în Misterii. Şi tot el ar putea spune că în Evanghelii sunt consemnate şi comunicate nişte lucruri care, de asemenea, au existat anterior!

Putem întâlni nenumărate astfel de cazuri. În ce măsură este valabil ceea ce susţin unii am arătat în cartea mea ***Creştinismul ca fapt mistic***, în care am scris că toate tainele vechilor Misterii renasc iarăşi în Evanghelii, că Evangheliile nu sunt, în fond, decât nişte repetări ale unor descrieri vechi referitoare la iniţierea din Misterii. Cum a fost posibil să se descrie vechiul proces misterial, comunicându-ni-se prin ce a trecut Christos Iisus? Acest lucru a fost posibil pur şi simplu pentru că cele ce aveau loc în Misterii, ce se derulau în suflet ca un proces interior, au putut fi văzute petrecându-se pe plan exterior ca fapt istoric, pentru că evenimentul christic a reprodus, ridicat la rang de entitate-Eu, faptele simbolice sau chiar real-simbolice ale vechii iniţieri. Să reţinem acum acest fapt. Numai cel ce este ferm convins că evenimentul christic este unul istoric, că procesele care aveau loc înainte în Misterii – însă în altfel de stări omeneşti – s-au petrecut ca fapte istorice, numai acela poate vedea în Evanghelii similitudinea dintre biografia lui Christos şi procesele din Misterii.

Pentru a fi şi mai exacţi, putem spune: Cei care erau capabili să înţeleagă evenimentul din Palestina au perceput atunci împlinirea profeţiei eseniene, Botezul în Iordan, Ispitirea, apoi ceea ce urmează după aceasta, Răstignirea şi aşa mai departe. Ei au putut spune: Iată, noi avem în faţă o viaţă, o viaţă a unei entităţi cosmice într-un trup omenesc. Dacă analizăm această viaţă sub aspectele ei cele mai importante, în punctele ei esenţiale, ce putem spune privitor la aceste puncte? În mod curios, noi găsim aici anumite etape care se desfăşoară în viaţa istorică exterioară şi aceleaşi etape desfăşurându-se în Misterii, pentru cel ce caută iniţierea. Cu alte cuvinte, nu trebuie decât să luăm canonul urmat de un Misteriu şi vom vedea că el este prototipul unui proces pe care ne este permis să-l descriem aici ca fapt istoric!

Acesta şi este marele mister, faptul că ceva care înainte era înmormântat în întunericul templelor, care se desfăşura acolo şi apoi era dus afară în lume doar prin rezultatele sale, s-a derulat – pentru cei care aveau acces la contemplarea spirituală – pe scară mare, pe plan istoric, odată cu evenimentul christic. Desigur, trebuie să ne fie foarte clar că pe vremea când scriau evangheliştii nu se compuneau biografii, cum se întâmplă astăzi când se elaborează o biografie despre Goethe, Schiller sau Lessing, unde se scotoceşte orice colţişor, unde se culege orice petec de hârtie şi se prezintă apoi tot ceea ce poate fi mai neimportant drept esenţialul unei biografii. În timp ce pentru această colecţie de fişiere nu se pune problema de a atinge punctele cele mai importante, evangheliştii se rezumau la a descrie esenţialul

din viaţa lui Christos Iisus. Iar acest esenţial constă în faptul că viaţa lui Christos a fost o repetare a iniţierii pe planul mare al istoriei lumii. Să ne mai mirăm că în epoca noastră şi-a făcut apariţia ceva ce cu adevărat îi poate deruta pe foarte mulţi oameni? Şi acest ceva ce îi nedumereşte pe oameni ne va apărea şi mai clar dacă avem în vedere cele ce urmează.

Avem o serie de mituri şi legende din Antichitate. Ce sunt ele? Cine cunoaşte miturile şi legendele, cine ştie ce sunt ele va găsi în multe din acestea o tălmăcire a întâmplărilor şi faptelor pe care vechea conştienţă clarvăzătoare le observa în lumile spirituale, îmbrăcate în întâmplări împrumutate din lumea sensibilă; sau va lua cunoştinţă de alte mituri şi legende, care în esenţă nu sunt altceva decât nişte descrieri ale faptelor care se petreceau în Misterii. Aşa, de exemplu, mitul lui Prometeu este parţial o redare a celor ce se întâmplau în Misterii, la fel ca multe alte mituri, cum ar fi acela în care Pan îl ispiteşte pe Zeus. Acolo Zeus ne apare alături de o zeitate inferioară – aşa cum putem vedea deseori exprimat în sensul grecesc – care este destinată să-l ispitească pe Zeus. „Pan ispitindu-l pe Zeus", Zeus în vârful unei coline şi lângă el Pan care îl ispiteşte, iată o scenă pe care o puteţi găsi înfăţişată în cele mai diferite feluri. În ce scop au fost date aceste reprezentări? Au fost date pentru că ele voiau să exprime procesul de coborâre a omului în interior, coborârea în corpul fizic şi eteric, unde el întâlneşte propria sa natură inferioară, natura-Pan egoistă. – Antichitatea este plină de astfel de reprezentări în care se descriu tot felul de încercări prin care trecea candidatul la iniţiere în drumul spre lumea spirituală şi ele sunt redate în mod artistic în mituri şi legende.

Sunt foarte mulţi oameni superficiali în ziua de astăzi – şi asta îi derutează pe mulţi dintre aceia care nu pot lua cunoştinţă sau nu vor să ştie care este realitatea – care fac extraordinara descoperire că există un astfel de tablou: „Pan lângă Zeus pe un munte, Pan ispitindu-1 pe Zeus", şi spun apoi: Vedem aici foarte clar – scena ispitirii lui Christos a existat deja anterior. Evangheliştii n-au făcut deci altceva decât să preia o reprezentare plastică din Antichitate şi Evangheliile nu sunt decât o combinaţie de astfel de reprezentări! – Şi pentru că Evangheliile sunt o combinaţie de astfel de reprezentări, aceşti oameni conchid că ele nu relatează ceva important, ci sunt doar o culegere de mituri folosite pentru a vorbi despre un Christos Iisus inventat. În Germania a existato mare mişcare în care se vorbea într-un mod uşuratic pe tema dacă Christos Iisus chiar a trăit în realitate. Şi se enumeră mereu, într-o necunoştinţă de cauză de-a dreptul grotescă – dar cu profundă erudiţie –, tot felul de legende şi mituri care vor să arate că scenele cutare sau cutare pe care le reîntâlnim în Evanghelii existau deja cu mult înainte. Nu există niciun indiciu, nicio probă care să-i ajute pe oamenii din ziua de azi să ajungă la o concluzie în ce priveşte adevărata stare de fapt, cu toate că această situaţie este bine cunoscută celor care ştiu cum stau lucrurile. Însă aşa apar mişcările spirituale în ziua de azi. Ele se dezvoltă într-adevăr într-un mod grotesc!

Cu siguranţă că n-aş fi amintit toate acestea, dacă n-aş fi fost pus de atâtea ori în situaţia de a lua atitudine împotriva obiecţiilor care se fac dintr-o direcţie sau alta, aparent susţinute de o profundă erudiţie, faţă de anumite argumente şi fapte pe care le prezintă ştiinţa spiritului.

Ceea ce am prezentat aici este starea de lucruri reală. Descrierile care provin din Misterii trebuie să le întâlnim şi în Evanghelii, deoarece ele aplică taina iniţierii la o individualitate cu totul aparte şi vor să arate chiar următorul lucru: ceea ce mai înainte se producea în Misterii prin diminuarea stării de conştienţă s-a petrecut ca un fapt excepţional, căci o fiinţă-Eu a urmat toate acele proceduri care se aplicau înainte în Misterii, fără să trebuiască să recurgă la o diminuare a conştienţei Eului! – Nu trebuie să ne mirăm în acest caz atunci când se spune: Există foarte puţine lucruri în Evanghelii care să nu fi existat deja anterior. Despre cele petrecute anterior nu putem spune însă decât atât: Da, omul trebuia să se ridice în Împărăţiile cerurilor, nu ceea ce numim Împărăţiile cerurilor să coboare spre Eu. Ceea ce este însă complet nou este că cele vieţuite anterior în alte regiuni prin diminuarea Eului pot fi vieţuite acum în Malchuth, în Împărăţie, prin păstrarea Eului.

De aceea, după ce trece prin ceea ce Evanghelia după Matei numeşte „Ispitirea", Christos Iisus ţine predica despre „Împărăţie". Ce voia El să spună aici în principal? El voia să spună că trăirile la care înainte se ajungea prin estomparea Eului şi acea umplere cu alte entităţi se pot atinge acum prin menţinerea Eului. Deci esenţialul în Predica de pe munte este faptul că el accentuează că cele obţinute anterior într-un mod diferit se vor obţine acum prin păstrarea nealterată a Eului. De aceea în viaţa lui Christos nu era suficientă o simplă repetare a evenimentelor petrecute în Misterii, care sunt procese din iniţiere, ci era important şi ceea ce se accentuează în Predica despre Împărăţie: Tot ceea ce s-a promis înainte celor ce intrau în Misterii sau primeau învăţăturile Misteriilor le este dat acum celor ce vieţuiesc în ei entitatea Eului, dar o vieţuiesc în modul în care ni l-a arătat Christos prin exemplul Lui personal.

Aşadar, totul, chiar şi cele referitoare la Învăţătură, trebuie să se repete. Nu trebuie însă să ne mirăm că, faţă de învăţăturile vechi, apare această deosebire de care vorbeam: ceea ce anterior nu mai putea fi atins cu ajutorul Eului acum poate fi obţinut în cuprinsul lui! Să presupunem că Christos ar fi vrut să atragă atenţia celor cărora voia să le împărtăşească acest mare adevăr că înainte oamenii, când era vorba de învăţăturile Misteriilor ce răzbăteau până la ei, întotdeauna priveau în sus spre Împărăţia cerurilor şi îşi spuneau: De acolo de sus poate veni – nu cufundându-ne însă în Eul nostru – ceea ce ne face fericiţi. Atunci ar fi fost necesar ca Christos să fi păstrat ce se spunea anterior despre izvorul patern divin al existenţei, căci acesta putea fi atins prin înălţare şi diminuare a Eului, şi să fi modificat doar anumite nuanţe mai importante. El ar fi trebuit, de exemplu, să spună: Dacă înainte s-a spus că voi trebuie să priviţi în sus spre Împărăţiile cerurilor, acolo unde este izvorul patern divin al existenţei, şi trebuie să aşteptaţi ca el să trimită spre voi lumina din Împărăţiile cerurilor, acum se poate spune: El nu doar luminează de sus spre voi, ci cele voite acolo sus trebuie pătrundă în natura cea mai profundă a omului, în natura de Eu, şi să fie voite şi acolo.

Să presupunem că şi înainte ar fi existat toate acele fraze din „Tatăl nostru" şi nu ar fi fost necesară decât această modificare: înainte se privea în sus spre vechiul spirit-Tată divin, aşa că tot ceea ce există acolo se menţine şi continuă să privească în jos în Împărăţia voastră pământească. Acum însă – ar fi spus Christos – însăşi această Împărăţie trebuie să coboare pe Pământ, acolo unde este Eul; iar voinţa care se vrea sus trebuie să se vrea şi pe Pământ. – Ce rezultă de aici? Rezultă că o privire mai pătrunzătoare, cineva cu un simţ mai fin pentru nuanţele de care spuneam, nici nu ar fi surprins ca frazele din „Tatăl nostru" să fi putut exista şi în vechime. O privire superficială nu va remarca însă aceste nuanţe de fineţe, căci pentru ea sunt neimportante. Ea nu are dezvoltat simţul pentru creştinism, căci nu îl înţelege! Iar dacă ar întâlni aceste fraze în textele din Antichitate n-ar putea spune decât atât: Iată, Evangheliştii scriu despre „Tatăl nostru". Dar el exista şi mai înainte! – Deoarece omul superficial nu sesizează nuanţele importante, va spune: „Tatăl nostru" exista şi înainte! – Remarcaţi însă ce mare deosebire există între o interpretare adevărată a textelor şi una superficială. Ceea ce este important este ca cel care sesizează nuanţele noi să le aplice la ce este vechi. Omul superficial, care nu remarcă aceste nuanţe, nu va constata însă decât că „Tatăl nostru" exista şi înainte.

Am amintit aceste fapte în treacăt, şi ele se cereau menţionate pentru că antroposofii trebuie să se opună erudiţiei diletante ce îşi face apariţia astăzi, dar care se propagă prin sute şi sute de canale mediatice şi apoi este luată de oameni drept „ştiinţă". – Referitor la „Tatăl nostru" vreau să spun un singur lucru: unui bărbat i-a venit chiar în realitate ideea să adune de pe oriunde putea găsi ceva, de prin tradiţiile moştenite din timpuri străvechi, de prin tot felul de pasajele talmudice, fraze ce aduceau cu „Tatăl nostru". *Nota bene*: nu înseamnă şi că cele adunate de respectivul bărbat se găsesc în aceeaşi alcătuire ca în Evanghelii; din contră, fiecare frază o întâlnim disparat ici şi colo. Reducând la absurd toate acestea, s-ar putea spune la fel de bine: Primele fraze din „Faustul" lui Goethe au fost compuse în mod asemănător! Şi, probabil, este posibil acum să se tragă următoarea concluzie: Exista cândva în secolul al XVII-lea un student care a căzut la examen şi care apoi i-a spus tatălui său: Ah, am studiat îndeajuns, cu ardoare, dreptul! – Iar un altul care a picat la examenul de medicină îi spune ceva asemănător tatălui său: Ah, am studiat intens medicina, cu multă ardoare! – Şi din acestea Goethe ar fi compus ulterior primele

faze din „Faustul” său. Este o idee absurdă, dar ca principiu şi metodă este exact ceea ce întâlnim astăzi în critica referitoare la Evanghelii.

O compilare de acest gen, care vrea să aducă cu „Tatăl nostru”, o puteţi afla în frazele de mai jos:

„Tatăl nostru, care eşti în cer, miluieşte-ne pe noi; o Doamne, Dumnezeul nostru, sfinţit fie numele Tău şi slăvită memoria Ta, sus în cer ca şi pe Pământ. Fă să domnească Împărăţia Ta peste noi, acum şi pururea.” Sfinţii din vechime spuneau: „Îndură-Te de toţi oamenii şi iartă-le lor ceea ce Ţi-au greşit. Şi nu ne duce pe noi în ispită. Ci ne izbăveşte de cel rău. Căci a Ta este Împărăţia cerului şi în slavă să domneşti de-a pururea şi veşnic.”

Acestea sunt fraze compuse în felul pe care tocmai l-am descris – este ceea ce se cheamă un „Tatăl nostru” compilat; lipseşte doar nuanţa despre care vorbeam şi care trebuia să fie adăugată, dacă se voia să se arate marea importanţă a evenimentului christic. Iar această nuanţă, nemenţionată în niciuna din fraze, constă în faptul că Împărăţia cerului trebuie să coboare pe pământ. Se spune doar: „Fă să domnească Împărăţia Ta peste noi, acum şi pururea”, nu însă: „Vie Împărăţia Ta la noi!” Este un lucru esenţial. Un om superficial nu observă însă aşa ceva. Şi, deşi aceste fraze sunt adunate nu din una, ci din mai multe biblioteci, mai este un lucru important din „Tatăl nostru” pe care nu-l găsim aici: „Facă-se voia Ta în cer, ca şi pe Pământ.” Adică aceasta să acţioneze în Eu. Aici aveţi, considerând lucrurile exclusiv din punctul de vedere al ştiinţei exterioare, deosebirea dintre o cercetare aparentă şi o cercetare cu adevărat serioasă, care ia în considerare toate detaliile. Şi această cercetare cu adevărat serioasă este aici, numai să vrem s-o pătrundem cu înţelegerea.

Aceste fraze vi le-am reprodus intenţionat dintr-o carte a lui John M. Robertson, *Miturile Evangheliilor* [Nota 13], un fel de Evanghelie modernă, care a fost tradusă acum şi în germană pentru a fi accesibilă tuturor; căci acel domn, care a ţinut atâtea conferinţe legate de întrebarea dacă Iisus a trăit cu adevărat sau nu, a trebuit s-o citească în engleză. Cartea a devenit repede renumită, iar acum a fost tradusă şi în germană, pentru ca oamenii să nu mai fie nevoiţi s-o citească în engleză. – S-a ajuns ca un profesor de şcoală superioară din Germania să colinde toată ţara şi să ţină peste tot conferinţe cu tema „A trăit Iisus cu adevărat?”, şi pe baza faptelor pe care le-am amintit să dea răspunsul: Din niciun document nu putem trage concluzia că cele relatate de textele vechi, că a existat o astfel de personalitate precum Iisus şi că ea a trăit cu adevărat, sunt adevărate. – Printre cărţile cele mai eminente pe care trebuie să le menţionăm în acest sens am enumerat şi această carte a lui Robertson. Ar mai fi de spus însă, pentru a-i proteja pe antroposofi, că din această carte, din această cercetare istorică a documentelor noi testamentare, dumneavoastră veţi mai putea înţelege şi multe alte lucruri. Legat de aceasta aş vrea să vă mai relatez un fapt caracteristic cu totul deosebit.

Vreau să arăt aici că nu numai din paragrafele talmudice se pot aduce mărturii privitoare la precursorii, să zicem aşa, ai rugăciunii „Tatăl nostru”, ci că dacă mergem cu multe milenii în urmă, peste tot, în însemnări dintre cele mai vechi, putem întâlni precursori ai acestei rugăciuni. Astfel, la pagina imediat următoare, se arată – fiindcă se spune că „Tatăl nostru” ar fi o compilaţie de ceva ce a existat şi înainte şi că nu Christos a fost primul care l-a făcut cunoscut oamenilor – că în limba caldeeană exista o rugăciune, descoperită pe tăbliţele de lut, unde este invocat zeul vechilor babilonieni Merodach; şi se citează câteva paragrafe din aceasta. Şi acum vă rog să ascultaţi cu mare atenţie un paragraf. El sună aşa:

„ *(Notă de subsol)*. În revista «Journal of the Royal Artistic Society» din octombrie 1891, domnul T.G. Pinches a publicat pentru prima oară traducerea unei tăbliţe găsită în anul 1882 la Sippara, unde în invocarea lui Merodach apar şi următoarele

rânduri: «Să se pogoare a lumii bogăţie în mijlocul (oraşului) tău; porunca ta să se îndeplinească mereu în viitor [...]. Spiritul rău să nu îşi aibă sălaşul în tine».”

Şi savantul erudit, asupra căruia acest pasaj a făcut o atât de mare impresie, adaugă:

„Avem aici, aşadar, nişte norme pentru rugăciune ce sunt pe aceeaşi linie cu «Tatăl nostru» şi, probabil, sunt anterioare cu patru mii de ani lui Christos.”

Arătaţi-mi dumneavoastră, ca oameni raţionali, unde găsiţi vreo asemănare între „Tatăl nostru” şi aceste fraze! Cu toate astea, aceste fraze trec pentru bărbatul respectiv drept norme de rugăciune după care a fost compus pur şi simplu „Tatăl nostru”. Astfel de lucruri sunt considerate astăzi drept cercetare adevărată în acest domeniu.

Mai există un motiv pentru care trebuie spuse aceste lucruri printre antroposofi. Căci antroposofii trebuie, de asemenea, să-şi poată linişti conştiinţa; şi conştiinţa lor s-ar putea simţi apăsată dacă sunt nevoiţi să audă tot timpul că cercetarea exterioară a stabilit un lucru sau altul, sau dacă citesc în ziare sau reviste că în Asia a fost găsită o tăbliţă şi că din citirea acesteia a rezultat că rugăciunea „Tatăl nostru” exista deja cu patru mii de ani înainte de Christos. Dacă se stabileşte aşa ceva, este totuşi nevoie să întrebi pe ce bază se face aceasta. Am vrut să arăt pe ce bază se precizează aceste lucruri astăzi, atunci când se spune că ele „sunt stabilite ştiinţific”. Astfel de lucruri întâlnim la fiecare pas şi antroposofii este bine să ştie ce vechituri roase de cari stau în spatele argumentelor atât de des invocate împotriva antroposofiei. – Dar să mergem mai departe.

Ceea ce este important este faptul că Christos Iisus a inaugurat o evoluţie a omenirii ce se fundamentează pe Eu, pe deplina prezenţă a Eului. El a întemeiat, a inaugurat iniţierea Eului. Vom putea să ne spunem atunci că acest Eu este esenţialul, centrul întregii entităţi omeneşti, că în Eu se contopeşte oarecum tot ceea ce înseamnă astăzi natură umană şi că tot ceea ce a fost adus în lume prin evenimentul christic pentru acest Eu poate cuprinde şi restul elementelor, restul mădularelor naturii umane. Acest lucru se va face, desigur, într-un mod cu totul aparte şi în conformitate cu evoluţia omenirii.

Ceea ce putem noi dezvolta reiese cu deosebită claritate din aceste conferinţe. Cunoaşterea de către om a lumii fizic-senzoriale înconjurătoare nu numai prin simţuri, ci şi prin intelectul legat de creier, a început cu adevărat doar cu puţin timp înaintea evenimentului christic. Anterior, pentru ceea ce omul recunoaşte cu ajutorul intelectului legat de creier exista un anumit fel de clarvedere, adică oamenii erau în posesia clarvederii. Cum stăteau lucrurile atunci o ştiţi destul de bine din conferinţele mele despre începuturile evoluţiei atlanteene. Dar ceea ce la începuturile evoluţiei postatlanteene exista încă în plenitudinea sa şi cunoştea o răspândire generală sub forma unei clarvederi de o anumită intensitate începea încet şi treptat să slăbească. În vremea în care s-a petrecut evenimentul christic mai existau încă mulţi oameni care puteau să privească, în stări intermediare speciale de conştienţă, în lumea spirituală, care puteau să fie părtaşi la evenimentele din lumea spirituală. O astfel de participare generală a oamenilor la evenimentele din lumea spirituală nu însemna doar că cineva care era dotat cu o astfel de clarvedere de grad inferior putea spune: Ştiu bine că dincolo de orice fizic-senzorial stă un spiritual, căci îl văd. Nicidecum. Pe lângă aceasta mai exista încă ceva. Constituţia omului din acele timpuri străvechi era de aşa natură, încât el putea deveni foarte uşor părtaş la lumea spirituală. Astăzi este relativ greu să parcurgi o evoluţie esoterică în sens just şi să poţi deveni clarvăzător. Un ultim rest, o ultimă moştenire a acelei clarvederi din timpurile de demult o avem în fenomenul de somnambulism, şi aşa mai departe. Aceste stări nu pot fi considerate astăzi ceva normal. În Antichitate ele erau normale şi puteau fi intensificate prin anumite procese la care se supunea natura umană. Când natura umană era înălţată până la nivelul la care să poată vieţui în lumea spirituală, interveneau şi alte lucruri.

Astăzi, când nu te orientezi după ceea ce este istoric, în privinţa a ceea ce trebuie să fie istoric decide ceea ce crezi. Dar oricâte dubii am avea astăzi, pe atunci – chiar până în perioada în care a trăit Christos – se puteau produce vindecări, de exemplu prin simplul fapt că-l faceau pe om clarvăzător. Astăzi, când oamenii au coborât mai profund pe planul fizic, acest lucru nu mai este posibil. Pe atunci însă sufletul era uşor de atins, de sensibilizat, astfel încât prin anumite proceduri el putea fi făcut clarvăzător şi introdus în lumea spirituală. Şi întrucât lumea spirituală reprezintă un element sănătos şi trimite forţe sănătoase până în lumea fizică, prin aceasta se oferea o posibilitate de a declanşa vindecări. Să presupunem că cineva era bolnav. Se provocau astfel de procese prin care respectivul ajungea să privească în lumea spirituală. Dacă curenţii lumii spirituale se îndreptau în jos, ei erau curenţi vindecători ce se revărsau în entitatea sa. Vindecările constau atunci în astfel de procese. Ceea ce se descrie astăzi a fi „vindecarea din Templu" este oarecum diletantism. Totul este în devenire şi evoluţie. De atunci, sufletele au trecut de la clarvedere la o dispariţie a clarvederii. În trecut, starea de clarvedere putea fi intensificată în aşa măsură încât din lumea spirituală se revărsau în lumea fizică forţe vindecătoare şi omul putea fi vindecat din spirit de anumite boli. De aceea nu trebuie să ne mirăm când evangheliştii ne spun că acum, prin evenimentul christic, s-au apropiat timpurile în care în lumea spirituală vor intra nu numai cei dotaţi cu vechea clarvedere, ci şi cei care, datorită mersului evoluţiei, şi-au pierdut vechea clarvedere.

Se poate spune: Să privim în trecut. Pe atunci oamenii aveau posibilitatea de a privi în lumea spirituală. Prin vechea clarvedere ei aveau acces la comorile lumii spirituale. Acum cei care, datorită cursului evoluţiei, n-au mai putut să privească în lumea spirituală au devenit săraci întru spirit, au devenit cerşetori de spirit. Prin faptul că Christos a adus în lume taina că forţele Împărăţiei cerurilor se pot revărsa în Eu – şi în Eul prezent pe plan fizic-senzorial –, prin aceasta oamenii pot vieţui spiritul în ei, pot fi făcuţi fericiţi, sau pot fi fericiţi şi cei care au pierdut vechea clarvedere, şi prin aceasta bogăţia lumii spirituale. – De aceea putea fi rostită maxima: Fericiţi sunt nu numai cei care sunt bogaţi întru spirit prin vechea clarvedere, ci şi cei săraci întru spirit sau cerşetorii de spirit; căci dacă prin Christos le-a fost deschisă calea, în Eul lor va curge ceea ce noi putem numi Împărăţiile cerurilor.

În timpurile de demult, organismul omului era astfel întocmit, încât chiar în stare normală permitea o ieşire parţială a sufletului din corpul fizic, în aşa fel încât prin această ieşire omul devenea clarvăzător şi un bogătaş al spiritului. Prin învârtoşarea corpului fizic – care, desigur, anatomic nu se poate demonstra – omul n-a mai putut deveni un bogătaş în Împărăţia cerurilor. Dacă ai vrea să descrii starea respectivă ar trebui să spui: Omul a devenit sărac întru spirit, un cerşetor de spirit; dar, prin ceea ce Christos a adus pe Pământ, el poate vieţui Împărăţiile cerurilor. Cam acestea sunt procesele care s-au întâmplat cu corpul fizic.

Dacă am vrea să descriem ce s-a petrecut în mod concret cu Eul omenesc, ar trebui să luăm fiecare componentă a naturii umane şi să arătăm cum ar putea fi ea „înfericită" într-un mod nou. În fraza „Fericiţi sunt cerşetorii de spirit; căci vor găsi în ei Împărăţiile cerurilor!" este exprimat noul adevăr pentru corpul fizic. Pentru corpul eteric el ar putea fi exprimat astfel: În corpul eteric se află principiul suferinţei. O fiinţă vie poate suferi prin vătămarea corpului său eteric doar dacă este dotată şi cu un corp astral; sediul suferinţei trebuie căutat însă în corpul eteric. Acest lucru îl puteţi găsi descris în diferite conferinţe pe care le-am ţinut. – Dacă am vrea să descriem vindecările care se revărsau înainte din lumea spirituală, dacă, relativ la noul adevăr, ce intră în discuţie pentru corpul eteric, ar trebui spus următoarele: Cei care suferă aici pe Pământ pot fi consolaţi acum nu numai prin faptul că ies din ei înşişi şi intră în legătură cu lumea spirituală; dacă ei intră într-o legătură nouă cu lumea pot fi consolaţi în ei înşişi, deoarece în corpul eteric a intrat, prin Christos, o forţă nouă. Pentru corpul eteric noul adevăr ar trebui deci să sune astfel: Cei care suferă pot fi fericiţi acum nu doar printr-o cufundare în lumea spirituală, unde în starea de clarvedere se revarsă asupra lor curenţii lumii spirituale, ci, dacă acum, prin identificarea cu Christos, se umplu cu noul adevăr, ei vor simţi înăuntru consolarea pentru toate suferinţele care există.

Ce ar trebui spus referitor la corpul astral? Dacă înainte vreme omul voia să ţină în frâu emoţiile, pasiunile şi egoismele corpului său astral, el îşi îndrepta privirea în sus, spre regiunile superioare şi cerea ajutor din Împărăţia cerească; el era supus anumitor proceduri care omorau instinctele devastatoare ale corpului său astral. Acum însă a sosit vremea în care, prin fapta săvârşită de Christos, omul putea primi chiar în Eul său puterea de a înfrâna şi a îmblânzi pasiunile şi emoţiile corpului său astral. De aceea noul adevăr referitor la corpul astral trebuia să sune acum astfel: Fericiţi sunt cei blânzi prin ei înşişi, prin forţa Eului; căci ei vor fi cei ce vor moşteni Pământul! – Această a treia exprimare a „Fericirilor" are un înţeles foarte profund. Încercaţi s-o verificaţi pe baza celor ce ştim din ştiinţa spiritului. Corpul astral al omului a fost integrat în entitatea omenească în timpul vechii existenţe lunare. Entităţile care au dobândit influenţă asupra omului, respectiv entităţile luciferice, şi-au făcut sălaş în mod special în corpul astral. Din acest motiv omul nu poate atinge de la bun început ţelul lui pământesc cel mai înalt. După cum ştim, entităţile luciferice au rămas în urmă la treapta lunară şi l-au împiedicat pe om să se dezvolte pe Pământ mai departe în mod corect. Acum însă, după ce Christos a coborât pe Pământ şi Eul a fost impregnat de forţa christică, omul putea împlini cu adevărat principiul Pământului, prin puterea pe care o găsea în el însuşi de a ţine în frâu influenţele luciferice şi de a le elimina. De aceea, acum se putea spune: Cine îşi înfrânează corpul său astral, cine devine puternic aici pe Pământ, astfel încât să nu se mai mânie, să nu mai vorbească fără de Eul său, cine reuşeşte să fie calm şi puternic în interiorul său pentru a-şi struni corpul astral, va stăpâni cu adevărat principiul evoluţiei pământeşti. – Astfel, într-a treia rostire a „Fericirilor" aveţi o formulare ce poate fi înţeleasă cu ajutorul ştiinţei spiritului.

Cum va ajunge acum omul să înalţe, să fericească prin entitatea christică care sălăşluieşte în el şi celelalte mădulare ale fiinţei sale? El va reuşi aceasta prin faptul că sufletescul, ca şi fizicul, este cuprins într-un mod grav şi demn de către forţa-Eu. Dacă urcăm spre sufletul senzaţiei, vom putea spune: Pentru ca omul să-l poată vieţui în sine pe Christos trebuie să ajungă să simtă în ceea ce se cheamă sufletul senzaţiei sale un impuls involuntar, asemănător cu cel de foame şi sete din corpul fizic. El trebuie să poată înseta după sufletesc, aşa cum corpul flămânzeşte şi însetează după hrană şi băutură. Ceea ce poate să atingă omul prin această sălăşluire în el a forţei christice este ceea ce, în sensul cel mai cuprinzător al cuvântului, poate fi numit în stilul vechi setea după dreptate. Şi dacă în sufletul senzaţiei sale s-a umplut cu forţa lui Christos, atunci el poate găsi în sine posibilitatea de a-şi astâmpăra setea după dreptate.

Deosebit de curioasă este cea de-a cincea formulare a „Fericirilor". La ea ne putem aştepta. Ea trebuie să ne ofere ceva cu totul deosebit: trebuie să se refere la sufletul înţelegerii sau afectivităţii. Toată lumea care a studiat ceea ce este spus în cartea mea ***Ştiinţa spiritului în rezumat*** sau în ***Teosofia***, sau a urmărit ceea ce se repetă de altfel de mulţi ani în cele mai diverse conferinţe ale mele, ştie că cele trei mădulare ale sufletului omenesc – sufletul senzaţiei, sufletul înţelegerii sau afectivităţii şi sufletul conştienţei – sunt menţinute laolaltă de către Eu. Ştim cu toţii că în sufletul senzaţiei Eul există încă într-o stare înăbuşită, dar că în sufletul înţelegerii sau afectivităţii el ţâşneşte în afară şi că abia prin acesta omul devine în întregime om. În timp ce pentru mădularele inferioare, chiar şi pentru sufletul senzaţiei, omul este stăpânit încă de puterile divine, în sufletul înţelegerii el devine o fiinţă independentă. În acesta se aprinde Eul. Pentru sufletul înţelegerii sau afectivităţii trebuie vorbit oarecum altfel decât pentru mădularele inferioare, dacă el şi-a dobândit forţa christică. În mădularele inferioare omul intră în relaţie cu anumite entităţi divine. Acestea acţionează în elementele inferioare, în corpul fizic, în corpul eteric, în corpul astral şi chiar şi în sufletul senzaţiei; iar ceea ce omul dezvoltă aici ca virtuţi, şi aşa mai departe, se întoarce din nou la aceste entităţi divine. Ceea ce se dezvoltă însă în sufletul înţelegerii sau afectivităţii va trebui, mai ales atunci când el dezvoltă virtutea creştină, să devină o calitate omenească. Când omul însuşi începe să descopere sufletul înţelegerii el devine prin aceasta din ce în ce mai puţin dependent de forţele divin-spirituale din jur. Aici avem deci ceva ce se referă la omul însuşi. Dacă omul a asimilat forţa christică, el poate dezvolta în sufletul înţelegerii acele virtuţi ce rămân la acel om, ce nu mai sunt cerute ca răsplată de către cer, ci se întorc spre aceeaşi entitate, spre omul respectiv. Trebuie aşadar să presimţim, aşa zicând, că de la virtuţile sufletului înţelegerii se revarsă în afară ceva, că apoi revine din nou

spre noi ceva identic. – Curios: A cincea formulare a „Fericirilor” ne arată într-adevăr această însuşire. Ea se deosebeşte de celelalte formulări prin aceea că se spune – chiar dacă traducerile nu sunt chiar foarte bune, ele nu pot ascunde acest fapt – „Fericiţi cei milostivi, căci aceştia pot obţine milă!” Ceea ce se revarsă în afară revine de unde a plecat – în sensul arătat de ştiinţa spiritului.

În schimb, prin următoarea frază, care se referă la sufletul conştienţei, intrăm într-o zonă a omului unde Eul este deja deplin conturat şi unde omul se ridică iarăşi într-un mod nou. Noi ştim că sufletul înţelegerii sau afectivităţii s-a manifestat exact în perioada în care a apărut Christos. Acum ne aflăm în perioada în care urmează să se exprime sufletul conştienţei şi în care omul urcă din nou în lumea spirituală. Dacă la început omul devine conştient de sine, dacă la început în sufletul înţelegerii sau afectivităţii se luminează în mod conştient pe sine însuşi, în sufletul conştienţei el dezvoltă deplin Eul său, care acum urcă din nou în lumea spirituală. Omul care primeşte în el forţa christică va ajunge, revărsându-şi Eul său în sufletul conştienţei şi vieţuind acolo în curăţenie, va ajunge pe acest drum la Dumnezeul lui. Prin vieţuirea în Eul său a lui Christos şi prin ridicarea până la sufletul conştienţei, omul va ajunge la Dumnezeul său. – S-a spus deja că expresia Eului în corpul fizic este sângele, care îşi are centrul în inimă. De aceea, în fraza a şasea ar trebui exprimat în mod concret că Eul, prin însuşirea pe care el o conferă sângelui şi inimii, poate să aibă parte de Dumnezeu. Cum sună fraza? „Fericiţi cei curaţi cu inima; căci ei vor vedea pe Dumnezeu!” Nu este tocmai cea mai bună traducere, dar este suficientă pentru noi. – Ştiinţa spiritului aruncă o lumină în tot eşafodajul acestor fraze minunate, pe care Christos Iisus le propovăduieşte discipolilor Săi apropiaţi după ce a trecut de episodul ispitirii.

Următoarele fraze se referă la faptul că omul, prin dezvoltarea Sinei spirituale, a Spiritului vieţii şi a Omului-spirit se înalţă cu trăirea sa în elementele superioare ale entităţii sale. De aceea ele descriu doar orientativ ceea ce va vieţui omul în viitor şi pe care acum îl pot trăi doar câţiva aleşi. Următoarea frază se referă deci la Sinea spirituală: „Fericiţi cei ce şi-au coborât în ei Sinea spirituală ca un prim mădular spiritual; căci ei Copii ai lui Dumnezeu se vor numi.” În ei a pătruns deja primul element al treimii superioare. Ei l-au primit pe Dumnezeu, au devenit o expresie a divinului. – Acum se exprimă faptul că îndeosebi doar cei aleşi pot ajunge să dezvolte Spiritul vieţii, doar cei ce înţeleg deplin ceea ce doar viitorul va aduce şi pentru ceilalţi oameni. Ceea ce oamenii viitorului pot numi „completa asimilare a lui Christos în interiorul lor”, Spiritul vieţii, pentru cei aleşi este deja prezent. Dar pentru că aceşti aleşi sunt singuri, ceilalţi nu-i pot înţelege, iar urmarea este că deşi sunt aleşi ei sunt prigoniţi. De aceea, referitor la cei care în prezent sunt prigoniţi ca reprezentanţi izolaţi ai unui viitor ce va urma, este rostită fraza: „Fericiţi cei ce sunt prigoniţi pentru dreptate; căci ei vor găsi în ei Împărăţia cerurilor”. – Şi ultima frază se adresează în mod cu totul excepţional doar ucenicilor celor mai intimi. Ea este cea care se referă la cel de-al nouălea mădular al omului, la Omul-spirit: „Fericiţi veţi fi voi când vă vor ocări şi vă vor prigoni din pricina mea.”

În aceste fraze minunate, ce se referă la cele nouă mădulare ale naturii omeneşti, se vede modul în care se plăsmuieşte Eul pentru diferitele elemente ale naturii omeneşti şi le „înfrumuseţează” atunci când el devine un Eu christic. În Evanghelia după Matei (Matei 5, 3-11), în frazele de după scena Ispitirii, se exprimă într-un mod grandios, maiestuos, felul în care acţionează forţa christică pentru cele nouă elemente ale fiinţei umane, mai întâi în prezent şi apoi în viitorul apropiat, unde cei câţiva hărăziţi în care străluminează încă de pe acum Sinea spirituală mai sunt numiţi şi Copii ai lui Dumnezeu. Este uimitor cum în primele fraze, pentru primele mădulare deja existente, se utilizează o vorbire precisă şi cum în ultimele fraze, care se referă la un viitor îndepărtat, se alunecă într-un nedefinit.

Iată acum o altă mostră de superficialitate: Imaginaţi-vă că cineva ar cerceta dacă nu cumva ar putea găsi în altă parte nişte fraze asemănătoare şi dacă nu cumva evangheliştii ar fi combinat, dacă nu chiar ar fi compilat aceste fraze din altele deja existente. Şi imaginaţi-vă că respectivul nu ar avea nici cea mai mică idee despre ce este vorba; căci aici se face referire la natura-Eu christificată! Apoi, cum el nu remarcă progresia uimitoare a ceea ce este esenţial, ar putea face următoarea observaţie. Nu trebuie să daţi decât câteva pagini şi veţi găsi într-un alt capitol, „Fericirile”, o notă referitoare la un anumit Enoh, un altul decât cel obişnuit, unde sunt citate nouă „Fericiri”. Un lucru cu care respectivul se făleşte în mod deosebit este că acest document ar fi fost conceput în prima perioadă a erei creştine şi el este de părere că documentul, pe care noi l-am caracterizat a fi de o profundă semnificaţie, ar fi putut fi copiat după următoarele nouă „Fericiri” ale lui „Enoh slavonul” [Nota 14]:

1. Fericit cel ce se teme de numele Domnului şi slujeşte ne¬contenit înaintea feţei Sale şi aşa mai departe.
2. Fericit cel ce judecă cu dreptate, nu de dragul răsplăţii ci de dragul dreptăţii, neaşteptând nimic în schimb; el va avea parte mai târziu de o judecată cinstită.
3. Fericit cel ce îi îmbracă pe cei goi şi celor flămânzi le dăruie pâinea sa.
4. Fericit cel ce judecă cu dreptate pe orfan şi pe văduvă şi este alături de cel căruia i se face o nedreptate.
5. Fericit cel ce se îndepărtează de la cărarea schimbătoare a acestei lumi deşarte şi merge pe drumul drept ce duce spre viaţa veşnică.
6. Fericit cel ce seamănă sămânţa adevărată; el va culege înşeptit.
7. Fericit cel în care este adevăr, pentru a-i spune şi aproapelui său adevărul.
8. Fericit cel ce are iubire pe buzele sale şi blândeţe în inimă.
9. Fericit cel ce înţelege fiecare cuvânt al Domnului şi-L laudă pe Domnul-Dumnezeu şi aşa mai departe.

Desigur, sunt foarte frumoase aceste fraze, dar dacă le analizaţi în structura lor de ansamblu, dacă observaţi ce urmăresc ele de fapt, respectiv să enumere o serie de principii bune, valabile în orice timp nu însă şi într-un moment de schimbare radicală a vremurilor, caracterizată prin faptul că în lume a fost introdusă forţa Eului, dacă aţi vrea să comparaţi toate acestea cu „Fericirile” Evangheliei după Matei vă veţi situa pe poziţiile pur exterioare ale celor ce compară din punct de vedere exterior religiile omenirii şi, dacă găsesc ceva asemănător, se grăbesc să constate o identitate a lor şi nu iau aminte la ceea ce este important.

Când ştii despre ce e vorba, observi întâi că în cadrul evoluţiei omenirii există progres, că omenirea urcă treaptă cu treaptă şi că omul se naşte din nou într-un corp fizic în alt mileniu, nu pentru ca să repete ceea ce deja a mai vieţuit, ci pentru a vieţui etapele cu care omenirea a avansat între timp. Acesta este sensul istoriei. Şi acesta este sensul evoluţiei omenirii. Tocmai despre acest sens al istoriei şi al evoluţiei omenirii vorbeşte Evanghelia după Matei în fiecare pagină a sa!

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a X-a

Berna, 10 septembrie 1910

În ultimele ore am arătat că Christos Iisus avea să însemne pentru evoluţia omenirii dotarea treptată a forţelor Eului omenesc cu acele facultăţi pe care altădată omul nu le putea dobândi decât în Misterii, printr-un fel de diminuare a Eului său. Şi dacă vrem să rememorăm clar în suflet ce înseamnă aceasta, putem spune: În toate iniţierile vechi exista posibilitatea accesului în lumea spirituală, în ceea ce noi am caracterizat drept Împărăţiile cerurilor. Dar, prin însuşirile şi particularităţile vechii evoluţii precreştine a omenirii, această ridicare în Împărăţiile cerurilor nu se putea face astfel încât Eul, entitatea-Eu propriu-zisă a omului, să rămână în aceeaşi dispoziţie în care se află faţă de planul fizic-senzorial. Deosebim, aşadar, aceste două stări sau dispoziţii ale sufletului omenesc. Una din ele este cea pe care o cunoaşte omul normal astăzi între trezire şi adormire, în care el percepe cu Eul său obiectele planului fizic-senzorial. Şi mai există apoi cealaltă stare a sufletului, în care acest Eu este înăbuşit, în care nu există o conştienţă clară a unei astfel de egoităţi. Şi în această din urmă stare sufletească era ridicat omul în Împărăţiile cerurilor în vechile Misterii. Aceste Împărăţii ale cerurilor urmau – o dată conform predicii înaintemergătorului lui Christos Iisus, a lui Ioan Botezătorul, şi apoi conform predicii lui Christos Iisus însuşi – să fie coborâte pe Pământ, pentru ca omenirea să poată primi un impuls pentru evoluţia ei în continuare, prin care să se poată experimenta vieţuirile lumilor superioare menţinându-se în acelaşi timp nealterată forţa-Eu obişnuită. De aceea faptul de a ne fi prezentate de către, să le zicem aşa, raportorii evenimentului christic procedurile întreprinse în vechile Misterii cu candidaţii la iniţiere, de a ne fi arătat în acelaşi timp că în toate acestea intervine o nuanţă nouă, şi anume aceea că acum nu mai avem de-a face cu cea de-a doua dispoziţie sufletească caracterizată mai sus, ci cu una în care Eul este prezent, este cât se poate de firesc.

Şi am mai arătat ieri că cele nouă Fericiri reprezintă din acest punct de vedere începutul Predicii de pe munte. Putem merge şi mai departe de acest punct şi să analizăm cele existente în forma actuală a Evangheliei după Matei, aşa cum a fost ea tradusă, ce-i drept nu foarte clar, din aramaică în greacă. Chiar dacă luăm versiunea neclară a textului grecesc a Evangheliei după Matei putem să ne dăm seama cum şi în continuarea Predicii de pe munte, peste tot, se face trimitere la ceea ce putuse vieţui odinioară omul în starea de Eu diminuat. Astfel, dacă mai înainte omul îşi putea spune: Dacă îmi înăbuş Eul pot intra prin aceasta în lumea spirituală şi pot înţelege fundamental asta sau asta, în viitor el va învăţa să înţeleagă aceste lucruri în prezenţa Eului său. Desigur, o astfel de chestiune nu o putem înţelege cu adevărat decât dacă ne aplecăm ceva mai mult asupra lucrurilor pe care le-am indicat deja, şi anume asupra utilizării vechilor nume, a denumirilor vechi. Vechile denumiri nu se alegeau aşa cum se face astăzi, când nu mai există o conştienţă a fiinţialului unei anumite probleme. Faptul reiese clar chiar din desemnările care apar în Predica de pe munte, unde Christos Iisus se simţea a fi cel ce aduce conştienţa de Eu pe o treaptă superioară faţă de cea de dinainte, cel care poate vieţui în sine însuşi Împărăţiile cerurilor. De aceea el pune înaintea sufletelor ucenicilor săi contrastul: Înainte se spunea că un lucru sau altul din Împărăţiile cerurilor vă este revelat. De acum voi veţi vieţui acest lucru dacă veţi lăsa să vorbească Eul vostru, dacă veţi vieţui în ceea ce are să vă spună Eul vostru. De unde şi repetiţia care revine mereu: „Eu vă spun aceasta!”, pentru că Christos Iisus se simţea reprezentantul acelui suflet omenesc ce se vieţuieşte în expresia: „Eu o spun; Eu sunt aici cu întreaga mea conştienţă de Eu.” Această expresie „Eu v-o spun vouă”, care apare în continuarea Predicii de pe munte, nu trebuie privită în mod trivial. Ea este o indicaţie referitoare la acel impuls nou care a intrat în evoluţia omenirii prin Christos Iisus. Citiţi deci în acest mod cele ce urmează după Predica de pe munte şi veţi simţi ce a vrut El să spună: Până acum nu vă era permis să apelaţi la Eul vostru; acum însă, prin ceea ce Eu v-am oferit, prin forţa interiorului, prin forţa Eului propriu, puteţi să cuceriţi treptat Împărăţiile cerurilor. Întregul spirit al Predicii de pe munte este pătruns de adierea noului impuls al egoului omenesc. Şi la fel în continuare, unde se face trecerea spre aşa-numitele vindecări.

Aceste vindecări formează, după cum bine ştim, obiectul a enorm de multe discuţii, iar în cadrul lor un obiect cu totul aparte îl formează, aşa cum ştiţi cu toţii, problema minunilor. Cel mai des se accentuează faptul că aici ar fi relatate minuni. Dar să încercăm să ne apropiem mai mult de această problemă a minunilor. Ieri v-am atras deja atenţia asupra unei astfel de minuni. Am arătat că, de fapt, omul actual subestimează cu totul modificările, metamorfozele pe care le-a cunoscut entitatea omenească de-a lungul evoluţiei. Dacă dumneavoastră aţi compara – nu în linii mari, ci în aspectele de fineţe – un corp fizic din vremea în care a trăit Christos, dar şi dinainte de aceasta, cu un corp fizic din ziua de azi, ar reieşi o deosebire absolut considerabilă, care desigur nu poate fi stabilită cu mijloacele anatomiei, ci doar prin cercetare ocultă. Şi veţi constata că trupul fizic a devenit mai dens, s-a contractat; pe vremea lui Christos Iisus el mai era încă moale. Şi în special felul de contemplare era altul, astfel încât omul mai poseda înă într-un anumit grad o cunoaştere a acţiunilor anumitor forţe în corp, forţe care modelează acest corp, pe care omul nu le observă astăzi şi care făceau ca muşchii să se contureze clar şi mult mai pregnant – lucru observabil, desigur, doar pentru o privire mai subtilă. Lent şi treptat aceasta a dispărut. Infantilisme de-ale criticilor de artă ne prezintă anumite desene vechi unde, de exemplu, sunt înfaţişate deosebit de pregnant anumite linii musculare drept o exagerare şi o pun pe seama stângăciei acelei perioade timpurii; nu se ştia că aşa ceva are legătură cu o observare reală, care pentru acele vremuri era corectă, însă pentru timpurile actuale ar fi una falsă. Dar nu vreau să insist mai mult asupra acestui lucru, ci doar să arăt cu ce anume aveau legătură aceste corpuri omeneşti cu totul altfel structurate.

Pe atunci forţa sufletului, forţa spiritului, avea o înrâurire mai mare, mai momentană, să zicem aşa, asupra corpului omenesc decât mai târziu, când corpul a devenit mai dens şi sufletul şi-a pierdut din puterea sa asupra trupului. De aceea pe atunci vindecarea era posibilă într-o măsură mult mai mare pornind de la suflet. Sufletul avea o putere mult mai mare, astfel încât el putea pătrunde trupul, când acesta ajungea în dezordine, cu forţe aduse din lumea spirituală, putea să-l repună din sine în ordine, să-i redea armonia. Această putere a sufletului asupra trupului s-a diminuat cu timpul. Acesta este mersul evoluţiei. De aceea vindecările în trupurile de demult erau într-o măsură mult mai mare procese spirituale de vindecare decât mai târziu. Iar cei ce treceau drept medici nu erau medici ai corpului fizic în sensul de astăzi, ci mai mult tămăduitori, în sensul că ei acţionau asupra trupului indirect, prin intermediul sufletului. Ei purificau sufletul şi-l străbăteau cu sentimente, impulsuri şi forţe voliţionale printr-o influenţă de natură spiritual-sufletească pe care ei o puteau exercita fie în starea obişnuită de percepţie fizică, fie în aşa-numitul somn din templu sau ceva asemănător, ceea ce şi pentru timpurile acelea nu era altceva

decât o transpunere a omului într-o stare de clarvedere.

Deci, dacă avem în vedere condiţiile culturale de odinioară, trebuie observat în special că persoanele care aveau un suflet puternic şi care puteau apela la cele ce ei înşişi primiseră puteau acţiona într-o măsură considerabilă asupra sufletelor şi prin aceasta asupra trupurilor. Aşa se face că astfel de oameni, pătrunşi oarecum de spirit, despre care se ştia că pot răspândi în jur forţe vindecătoare, mai erau desemnaţi cu expresia de „tămăduitori". În principiu, nu numai terapeuţii, dar şi esenienii ar trebui desemnaţi într-un fel tămăduitori. Dar trebuie să mergem şi mai departe şi să spunem: Într-un anumit dialect din Asia de Sud-Vest în care se exprimau îndeosebi cei de la care a purces creştinismul, traducerea a ceea ce noi am numi „tămăduitor spiritual" este cuvântul Iisus. Iisus înseamnă în principiu „medic spiritual". Este o traducere destul de corectă, în special dacă apelăm la valori afective. Şi astfel dumneavoastră puteţi arunca o lumină şi asupra celor resimţite într-o epocă în care la rostirea unor astfel de nume se mai simţea încă ceva. Dar să încercăm să ne transpunem cu totul, să zicem aşa, în raporturile culturale din acea vreme.

Cineva care s-ar fi exprimat în sensul acelei epoci ar fi spus: Există oameni care au acces în Misterii, care printr-o anumită sacrificare a conştienţei lor de Eu se pot pune, în Misterii, în legătură cu anumite forţe spiritual-sufleteşti, apoi ei radiază în spaţiul din jur şi prin aceasta pot deveni pentru cei din jurul lor tămăduitori. Dacă presupunem că un astfel de om ar fi devenit un discipol al lui Christos Iisus, el ar fi spus: Noi am trăit acum ceva foarte curios. În timp ce înainte nu puteau deveni tămăduitori sufleteşti decât nişte oameni care au primit forţele spirituale în Misterii prin diminuarea conştienţei de Eu, acum noi am cunoscut pe cineva care a devenit aşa ceva fără niciun fel de procedură misterială, păstrându-şi Eul. – Ceea ce era neobişnuit, ceea ce era bătător la ochi, nu era într-atât faptul că se făceau vindecări spirituale. Dacă în capitolele din Evanghelia după Matei s-ar fi povestit despre un tămăduitor spiritual, acest lucru nu l-ar fi impresionat în mod deosebit pe acel om. E1 ar fi spus: Ce este curios în faptul că astfel de oameni vindecă pe cale spirituală? Acest lucru este de la sine înţeles! – Iar enumerarea unor astfel de vindecări n-ar fi reprezentat o minune deosebită pentru acele timpuri. Ceea ce este însă deosebit este că autorul Evangheliei după Matei ne spune: Aici există cineva care a adus în omenire o forţă esenţial nouă, care a realizat vindecări dintr-un impuls al Eului său, din care mai înainte nu se putea face aşa ceva. El vindeca antrenând această forţă cu ajutorul căreia mai înainte nu se puteau face vindecări. – În Evanghelii se povesteşte deci cu totul altceva decât credem noi în mod obişnuit. Se pot aduce nenumărate dovezi, chiar şi istorice, în sprijinul afirmaţiei că este corect ceea ce constată ştiinţa spiritului pe baza unor surse oculte. Noi nu vom menţiona decât una.

Dacă este adevărat ceea ce s-a spus acum, înseamnă că în Antichitate chiar s-a reprezentat faptul că în anumite condiţii cei orbi puteau fi vindecaţi printr-o influenţă spirituală. Şi pe drept s-au menţionat picturi vechi ce înfăţişează astfel de lucruri. Chiar şi domnul John M. Robertson, despre care am pomenit în conferinţa precedentă, indică faptul că la Roma există o lucrare, o reprezentare a lui Esculap care stă în faţa a doi orbi [Nota 15]; de unde, în mod natural, el trage concluzia că prin aceasta este arătată o vindecare şi că ea a fost preluată apoi de către evanghelişti şi introdusă în scenele din Evanghelii. Dar aici esenţial nu este că vindecările spirituale reprezintă ceva minunat, ci că cel care a pictat tabloul voia să spună prin aceasta: Esculap este unul dintre iniţiaţii care au ajuns să-şi însuşească forţele tămăduitoare spirituale în Misterii prin diminuarea conştienţei de Eu. Autorul Evangheliei după Matei a vrut însă să spună: La Christos vindecările nu se petreceau în acest fel. Ceea ce a trăit în Christos ca impuls unic şi trebuie să fie dobândit treptat, treptat, de întreaga omenire este ceva ce Eul va ajunge să realizeze gradat, prin propria sa forţă. – În prezent oamenii nu pot ajunge încă la aşa ceva, deoarece acest lucru urmează să se înrădăcineze în omenire într-un viitor mai îndepărtat. Ceea ce s-a întâmplat însă cu Christos la începutul erei noastre va fi deprins şi de către oameni, iar aceştia vor deveni treptat capabili să o exprime. Încet, încet acest lucru se va întâmpla. Aşa ceva voia să spună autorul Evangheliei după Matei prin vindecările sale minunate.

Astfel, din conştienţa ocultă eu pot să spun: Autorul Evangheliei după Matei n-a vrut câtuşi de puţin să zugrăvească o „minune", ci ceva cu totul natural, de la sine înţeles. El n-a vrut decât să arate că aceasta s-a petrecut şi în alt fel. Aşa se prezintă lucrurile, dacă le înfăţişăm într-adevăr cu rigoare ştiinţifică. Astfel, cea mai profundă neînţelegere s-a înfiripat tocmai în ceea ce priveşte Evangheliile.

Cum trebuie acum să se continue povestirea, dacă ea este conformă realităţii? Noi am văzut că tot ceea ce s-a petrecut în viaţa lui Christos Iisus prin aşa-numita Ispitire a fost o cufundare în acele procese pe care le cunoaşte omul atunci când coboară în corpul fizic şi în corpul eteric. Noi am văzut că forţa care emană de la corpul fizic şi eteric a fost capabilă să acţioneze în felul în care a acţionat în Predica de pe munte şi, de asemenea, în vindecările care au urmat. Apoi am văzut că această forţă a lui Christos Iisus acţiona la început în acelaşi fel în care o făcea de obicei forţa unui iniţiat în Misterii, şi că acţiona astfel încât atrăgea discipoli. Şi, desigur, Christos Iisus trebuia să-i atragă pe discipoli într-un fel aparte.

Dacă vrem să înţelegem Evanghelia după Matei mai departe, din punctul care urmează Predicii de pe munte şi Vindecărilor, o pregătire în acest sens pot fi unele cunoştinţe dobândite de-a lungul anilor despre faptele oculte. Este vorba de faptul că omul, dacă se ridică cu adevărat prin iniţiere în lumile superioare, ajunge la un fel de contemplare imaginativă, la o contemplare ce trăieşte în imagini. Cei care se aflau în jurul lui Christos Iisus nu trebuiau deci să-şi înuşească doar capacitatea de a asculta cele împărtăşite într-un astfel de discurs, într-o astfel de proclamare maiestuoasă cum este Predica de pe munte, nu trebuiau deci doar să participe la acele vindecări realizate prin Christos Iisus însuşi; trebuia ca forţa puternică ce acţiona în Christos Iisus să treacă, să se transfere treptat, treptat asupra prietenilor şi discipolilor cei mai apropiaţi. Şi acest lucru ne este înfăţişat. Mai întâi ni se arată că după Ispitire Christos Iisus este în stare să prezinte vechile învăţături cu o nuanţă nouă şi să realizeze vechile vindecări printr-un impuls nou. Apoi însă ni se arată cum El acţionează într-un mod deosebit asupra ucenicilor Săi, cum forţa pe care El a încorporat-o în cel mai înalt grad în sine acţionează asupra mediului din jurul ucenicilor Săi. Cum se realizează aceasta? În aşa fel încât lucrurile pe care El le înfăţişa în cuvinte puteau avea sens şi pentru cei nereceptivi. Pentru cei receptivi însă, pe care i-a ales şi i-a condus El însuşi, forţa acţiona altfel. Ea acţiona insuflându-le imaginaţiuni, stimulând în ei treapta imediat următoare de cunoaştere. Aşadar, ceea ce pornea de la Christos Iisus putea acţiona în două feluri: asupra celor din afară, în aşa fel încât aceştia Îi ascultau cuvintele şi prin aceste cuvinte primeau un fel de teorie; asupra celorlalţi, ce au vieţuit în ei forţa Sa şi pe care El însuşi şi-i alesese, care puteau, datorită karmei lor speciale, să transfere asupra lor forţa Sa, care elibera din sufletul lor imaginaţiuni, cunoştinţe, ce într-un fel indică o treaptă mai înaltă în lumile superioare. Acest lucru este exprimat prin cuvintele: „Cei din afară aud doar pilde" – adică expresii plastice pentru cele ce se întâmplă în lumea spirituală –, voi însă înţelegeţi ce înseamnă pildele, înţelegeţi limba care vă conduce în sus, în lumile spirituale" (Matei 13, 11). Nici aceste lucruri nu trebuie concepute în mod simplist, ci în sensul unei îndrumări ascendente a ucenicilor în lumile superioare.

Iar acum să încercăm să ne aplecăm mai mult asupra modului în care poate fi realizată îndrumarea ucenicilor pe calea care duce în lumile spirituale. Desigur, pentru a înţelege ceea ce urmează să spun acum nu este suficient numai să ascultaţi, ci este nevoie şi de puţină bunăvoinţă care să însoţească ceea ce poate fi adus prin cunoştinţele de ştiinţă spirituală. Mai exact, aş dori să vă conduc cât se poate de clar spre cele ce vrea să spună, de fapt, Evanghelia după Matei prin descrierile care urmează.

Să ne amintim încă o dată că iniţierea are două laturi. Una este aceea în care omul coboară în corpul fizic şi eteric, în care face deci cunoştinţă cu propriul său interior, în care este introdus în înseşi forţele creatoare din om. Iar cealaltă latură a iniţierii este aceea în care omul este condus afară, în lumea spirituală, unde el se revarsă în Macrocosmos. Dumneavoastră ştiţi acum că acesta, relativ la realitate –

nu relativ la conştienţă –, reprezintă un proces care are loc de fiecare dată la adormire: omul îşi extrage corpul său astral şi Eul din corpurile fizic şi eteric şi le revarsă afară, în lumea stelară, în felul acesta putând absorbi forţe din întreaga lume stelară; de aici şi numele de „corp astral". Acel tip de iniţiere în care omul se află cu corpul său astral şi Eul în afara corpului fizic şi eteric nu înseamnă doar o cuprindere a cunoştinţelor despre cele ce există pe Pământ, ci şi o revărsare în Cosmos, o cunoaştere a lumii stelare şi o captare a forţelor care ne vin din lumea stelară. Acest lucru, care poate să însemne ceva pentru noi, pe care omul şi-l cucereşte treptat printr-o revărsare în Cosmos, a apărut însă prin constituţia interioară specială căpătată de entitatea christică după Botezul de către Ioan. Şi ea exista acolo nu numai în acea stare asemănătoare somnului, ci şi atunci când el nu dormea, atunci când se afla în corpurile lui fizic şi eteric; în această stare el putea să-şi unească entitatea sa cu forţele lumii stelare şi să introducă în această lume fizică forţele lumii stelare.

Ca urmare, acţiunea întreprinsă de Christos Iisus poate fi descrisă şi în felul următor: prin forţa de atracţie a corpurilor lui fizic şi eteric, pregătite în mod special pentru El, prin întreaga Sa entitate Christos atrăgea forţa Soarelui şi a Lunii, a lumii stelare, a Cosmosului, în general, care ţine de Pământul nostru. Forţele prin care acţiona Christos Iisus erau revărsate din Cosmos pe Pământ datorită atracţiei corpului Său, transmise mai departe prin corpul Său şi turnate asupra ucenicilor Săi. Ucenicii încep acum, datorită receptivităţii lor, să poată simţi, să poată simţi în mod just: Da, acest Christos Iisus din faţa noastră este o entitate prin care nouă ne parvin, precum o hrană spirituală, forţele Cosmosului; ele se revarsă peste noi.

Ucenicii înşişi erau într-o stare de conştienţă bivalentă, deoarece ei nu erau încă oameni evoluaţi până la cel mai înalt nivel, ci abia cu ajutorul lui Christos reuşeau să se ridice la un nivel mai înalt de evoluţie; întotdeauna ei erau într-o stare de conştienţă bivalentă, comparabilă cu veghea şi somnul omului. De aceea se poate spune despre ucenici că ei, având posibilitatea să oscileze între veghe şi somn şi, într-o stare sau alta, să lase să acţioneze asupra lor forţa magică a lui Christos, puteau lăsa să acţioneze această forţă asupra lor ziua, atunci când El îi întâlnea, dar şi în somn, atunci când ei erau în afara corpurilor fizic şi eteric. Dacă, în mod obişnuit, în somn omul este revărsat în stare inconştientă în lumea stelară şi nu ştie nimic despre aceasta, în cazul lor forţa christică era lângă ei; atunci ei au început s-o vadă. Ea era cea despre care putem spune: Ea ne dă nouă hrana din lumile stelare.

Dar această stare de conştienţă dublă a ucenicilor mai avea şi un alt aspect. În fiecare om, deci şi într-un ucenic al lui Iisus, noi trebuie să vedem, să zicem aşa, ceea ce este el în primă instanţă şi ceea ce aduce el cu sine, ca un fel de predispoziţie pentru viitorul său, pentru încarnările următoare. În dumneavoastră, în toţi, există deja de pe acum ceva care, de exemplu, într-o epocă de cultură viitoare, atunci când va apărea într-o nouă încorporare, va vedea lumea înconjurătoare cu totul altfel. Dacă acest ceva, existent încă de pe acum în dumneavoastră, ar deveni clarvăzător, ar vedea mai întâi, ca un fel de primă impresie clarvăzătoare, viitorul imediat. Primele experienţe clarvăzătoare, dacă sunt pure, veritabile şi adevărate, vor conţine fapte ce se vor întâmpla în viitorul cel mai apropiat. – Acestea erau valabile în special pentru ucenici. În conştienţa normală de zi în ei curgea forţa lui Christos. Ei puteau să spună: În stare de veghe, forţa lui Christos curge în noi ca în orice stare de conştienţă trează normală. – Ce se întâmpla cu ei în starea de somn? Datorită faptului că erau ucenicii lui Iisus şi asupra lor acţionase forţa lui Christos, în starea de somn ei deveneau mereu, la anumite intervale de timp, clarvăzători. Atunci ei însă nu vedeau ceea ce se întâmpla în prezent, ci vedeau de ce vor avea parte oamenii în viitor. Ei se cufundau oarecum în oceanul vederii astrale şi vedeau anticipat cele ce urmau să se întâmple.

Astfel, pentru ucenici existau două stări. Una, în care îşi puteau spune: Este conştienţa noastră diurnă. În această conştienţă diurnă Christos ne aduce din depărtările cosmice forţele lumilor cosmice şi ni le împărtăşeşte ca hrană spirituală. El, pentru că este forţa solară, ne aduce pe Pământ tot ceea ce am arătat că a fost preluat în sensul zarathustrismului preluat în creştinism. El mijloceşte, transmite, forţele pe care le poate trimite Soarele de la cele şapte constelaţii diurne. Aici, jos, ajunge hrana pentru zi. – În ce priveşte starea nocturnă, ucenicii îşi puteau spune: Atunci noi percepem cum prin intermediul forţei christice Soarele de noapte, să zicem aşa, Soarele invizibil în timpul nopţii, care trece prin celelalte cinci constelaţii, trimite în sufletul nostru hrana cerească.

Aşadar, ucenicii, în clarvederea lor imaginativă, puteau resimţi următoarele: Noi suntem uniţi cu forţa christică, cu forţa solară. Ea ne trimite ceea ce este „just" pentru oamenii din prezent, adică pentru oamenii celei de-a patra perioade de cultură. În cealaltă stare de conştienţă forţa christică ne transmite ceea ce ne poate trimite ea, în calitate de Soare de noapte, ca forţă de la cele cinci constelaţii nocturne. Dar acest lucru este valabil pentru următoarea perioadă de cultură, adică pentru perioada a cincea de cultură. – Asta este ceea ce aflau ucenicii. Cum puteau fi exprimate toate acestea? În ora următoare vom evidenţia în câteva cuvinte unele detalii legate de modurile de desemnare; deocamdată vom menţiona doar un aspect.

Conform modurilor de desemnare din trecut, o mulţime de oameni era desemnată cu numele de „mie", iar dacă se voia o desemnare specială se mai adăuga un număr, care corespundea caracteristicilor cele mai importante. De exemplu, oamenii perioadei a patra de cultură erau desemnaţi drept „mia a patra", iar cei care trăiau deja în stilul perioadei a cincea de cultură erau desemnaţi drept „mia a cincea". Sunt pur şi simplu „termini technici". De aceea, ucenicii puteau să spună: În timpul stării diurne noi percepem forţele Soarelui pe care ni le trimite forţa christică dinspre cele şapte constelaţii diurne; aceasta este hrana destinată oamenilor celei de-a patra perioade de cultură, adică pentru „mia a patra". În starea de clarvedere imaginativă nocturnă noi percepem prin cele cinci constelaţii ale nopţii lucrurile valabile pentru viitorul imediat, pentru „mia a cincea". – Aşadar, oamenii epocii a patra – cele patru mii – sunt hrăniţi de sus, din cer, prin cele şapte pâini cereşti, prin cele şapte constelaţii de zi; iar oamenii epocii a cincea – cele cinci mii – sunt hrăniţi prin cele cinci pâini cereşti, prin cele cinci constelaţii de noapte. Totodată, aici se face mereu trimitere la linia de demarcaţie, unde constelaţiile diurne se ating cu cele nocturne, la Peşte.

Aici se atinge o taină. Se face trimitere la un proces misterial important, este vorba de un raport, de o comunicare magică a lui Christos cu ucenicii. Acest lucru îl explică Christos atunci când le spune că El nu vorbeşte de aluatul vechi al fariseilor, ci le mijloceşte o hrană cerească din forţele solare ale Cosmosului, pe care El o aduce pe Pământ, deşi nu are altceva la dispoziţie decât, prima dată, cele şapte pâini de zi, cele şapte constelaţii diurne şi, a doua oară, cele cinci pâini de noapte, cele cinci constelaţii nocturne. La mijloc, mereu Peştele, ce formează linia de demarcaţie; se pomeneşte o dată chiar de doi Peşti, pentru ca să fie foarte clar (Matei 14, 13-21 şi 15, 32-38).

Cine s-ar mai putea îndoi, odată ce s-a adâncit astfel cu privirea în aceste profunzimi ale Evangheliei după Matei, că avem de-a face aici într-adevăr cu vestirea pe care a făcut-o demult Zarathustra, la care Evanghelia trebuia să se refere deoarece el a fost primul care a arătat spre Spiritul Soarelui, şi, de asemenea, ca unul dintre primii misionari, a încercat să explice celor receptivi forţa solară magică ce se apropia de Pământ!

Ce fac însă exegeţii frivoli ai Bibliei? Ei găsesc în Evanghelia după Matei o dată o hrănire a patru mii de oameni cu şapte pâini şi a doua oară o hrănire a cinci mii de oameni cu cinci pâini şi consideră cea de-a doua hrănire o simplă repetare a celei dintâi. Ei spun: Cel care a transcris documentele le-a transmis neglijent, aşa cum se întâmplă de multe ori când copiezi ceva. De aceea el descrie o dată o hrănire a patru mii de oameni cu şapte pâini şi altă dată o hrănire a cinci mii de oameni cu cinci pâini; acest lucru se poate întâmpla dacă copiezi ceva în mod neglijent! – Eu nu mă îndoiesc că în epoca actuală, atunci când se concep cărţi, se poate întâmpla aşa ceva. Dar Evangheliile în niciun caz n-au luat fiinţă în felul acesta. Dacă în ele o povestire se repetă de două ori, acest lucru are un temei profund, pe care tocmai l-am indicat. Dacă vrem realmente să înţelegem Evanghelia după Matei trebuie să căutăm în ea aceste profunzimi tocmai din cauză că a fost scrisă din

Dacă vrem realmente să înţelegem Evanghelia după Matei trebuie să căutăm în să aceste profunzimi. Doar din starea de a fi conştienţi de aceste profunzimi, după indicaţiile marelui învăţător esenian Jeshu ben Pandira, care a trăit cu un secol înaintea apariţiei Soarelui christic, pentru ca acest Soare christic să poată fi înţeles ulterior. – Dar să mergem mai departe.

Iniţial, Christos a făcut să iradieze din Sine asupra ucenicilor forţa privirii imaginative, a contemplării astrale, pe care El o putea aduce pe Pământ dintr-o contemplare astrală. Acest lucru este indicat de asemenea foarte clar. S-ar putea spune: Cine are ochi de citit să citească! – după cum mai înainte, atunci când nu exista obiceiul ca totul să se aştearnă pe hârtie, se spunea: Cine are urechi de auzit, să audă! – Cine are ochi să citească, să citească Evangheliile! Se indică undeva că această forţă a Soarelui christic a apărut ucenicilor într-un fel ziua şi în alt fel noaptea? Da, aceasta se indică foarte clar. Citiţi în Evanghelia după Matei un pasaj important; acolo se spune:

Într-o a patra strajă din noapte – aceasta înseamnă deci între orele trei şi şase dimineaţa – ucenicii, care dormeau, L-au zărit umblând pe mare pe Cel pe care iniţial L-au luat drept o fantomă. Ei au văzut deci forţa solară nocturnă care se reflecta prin intermediul lui Christos (Matei 14, 25-26). Aici se indică chiar momentul precis, pentru că ei nu puteau fi avertizaţi decât la o anumită oră că din Cosmos le poate parveni această forţă prin intermediul unei fiinţe de natura lui Christos. Faptul că Christos Iisus îşi poartă paşii prin Palestina şi că în timpul acestei peregrinări a unei personalităţi şi individualităţi unice exista un mijloc prin care forţa solară acţiona în interiorul Pământului nostru, este indicat prin aceea că peste tot se face referire la raportul acestuia faţă de Soare, la raportul lui faţă de constelaţii, faţă de pâinile cereşti. Ceea ce se înfăţişează peste tot este această natură cosmică, această intervenţie a forţelor cosmice pe Pământ prin intermediul lui Christos. Şi mai departe.

Christos Iisus urma, de asemenea, să-i iniţieze în mod aparte pe ucenicii Săi – adică pe cei dotaţi special pentru aceasta –, astfel încât ei să poată privi lumea spirituală nu doar imaginativ, aproximativ ca în imaginile astrale, ci şi într-un fel în care să poată vedea, chiar auzi – lucru discutat de noi adesea şi considerat a reprezenta urcarea în Devachan –, cele ce se petrec în lumile spirituale. În felul acesta, prin ridicarea pe plan spiritual ei puteau căuta această personalitate, pe care o vedeau pe planul fizic drept Christos Iisus, direct în lumile spirituale. Ei urmau să devină clarvăzători şi în domenii mai înalte decât planul astral. Acest lucru nu-l puteau face toţi, ci doar câţiva care aveau cea mai mare afinitate pentru forţa care putea emana de la Christos. Aceştia erau, în sensul Evangheliei după Matei, cei trei ucenici, Petru, Iacov şi Ioan. De aceea ni se spune (Matei 17, 11-13) că Christos îi ia deoparte pe aceşti trei ucenici, cei mai influenţabili de către el, şi îi transportă pe un plan superior planului astral, în domeniul devachanic, acolo unde puteau contempla imaginile arhetipale, pe Christos Iisus însuşi, dar – pentru a putea vedea şi raporturile în care El se situa – şi pe cei aflaţi în legătură imediată cu Christos Iisus: pe vechiul profet Ilie, care s-a reîncarnat ca înainte-mergătorul lui Christos Iisus, ca Ioan Botezătorul – scena se petrecea după ce Ioan Botezătorul fusese decapitat, când Ioan deja fusese răpit în lumile spirituale – şi pe înainte-mergătorul spiritual, pe Moise. Aceasta s-a putut întâmpla abia după ce cei trei, cei mai aleşi dintre ucenici, au fost înălţaţi până la contemplarea spirituală, nu doar până la cea astrală. Urcarea lor în Devachan, faptul că ei s-au ridicat realmente până la acest nivel, ne este confirmată de ceea ce stă scris în Evanghelia după Matei: ei nu doar L-au văzut pe Christos, cu forţa Sa solară – altfel spus: „Şi faţa Sa lumina ca Soarele" –, ci chiar au asistat la discuţia pe care o purtau cei trei. Aşadar, este vorba de o urcare în Devachan; ei auzeau cum se întreţineau cei trei. Totul este redat cât se poate de obiectiv, la fel de obiectiv cum o face cercetarea spiritual-ştiinţifică când ne descrie caracteristica lumii spirituale. Nicăieri nu există nicio contradicţie între ceea ce am învăţat noi şi ceea ce trebuie să rezulte atunci când se face o descriere obiectivă referitoare la Christos: conducerea ucenicilor în afară de către El însuşi, mai întâi în domeniul astral, apoi în domeniul devachanic, în domeniul spiritului.

Aşadar, în Evanghelia după Matei Christos Iisus este reprezentat cu claritate drept vasul, drept purtătorul acelei forţe despre care odinioară Zarathustra a profeţit că este purtătorul forţei solare. Iar în Evanghelia după Matei se descrie cu fidelitate că această forţă a Soarelui, Spiritul Soarelui – Ahura Mazdao sau Ormuzd –, despre care Zarathustra nu putea spune decât că îşi avea sălaşul în Soare, a trăit pe Pământ prin mijlocirea lui Iisus din Nazaret şi s-a unit cu Pământul, în aşa fel încât într-o singură viaţă într-un corp fizic, corp eteric şi corp astral a devenit un impuls al evoluţiei pământeşti şi treptat, treptat se va înstăpâni, se va consolida în această evoluţie pământească. Cu alte cuvinte, aceasta înseamnă: Odată egoul unei personalităţi a trăit pe Pământ în aşa fel, încât treptat şi oamenii, în încarnări succesive, îşi vor însuşi, după exemplul ei, forţele acestui ego, devenind „părtaşi" la Christos sau primind în sine entitatea christică în sensul lui Pavel. Şi pe măsură ce oamenii, din încarnare în încarnare, vor parcurge restul evoluţiei pământeşti, cei care vor să îşi pătrundă sufletul cu forţa personalităţii care a trăit atunci pe Pământ vor urca la înălţimi tot mai mari. Atunci, câţiva aleşi l-au putut vedea cu ochii lor fizici pe Christos în trupul lui Iisus din Nazaret. O dată, în cursul evoluţiei pământeşti, a trebuit ca Christos, care anterior putea fi contemplat doar ca Spirit al Soarelui, să coboare pe Pământ pentru întreaga omenire şi astfel să se unească cu forţele Pământului.

Omul este fiinţa în care ar trebui să trăiască din plin afluxul forţei solare care a trebuit să coboare *o dată* pe Pământ şi să locuiască într-un corp fizic. Prin această coborâre s-a inaugurat epoca în cursul căreia se va revărsa forţa solară. Treptat ea va infuza din ce în ce mai mult în oameni, care trăiesc în încarnări succesive, şi, în măsura în care corpul lor pământesc o va permite, ei se vor pătrunde cu forţa christică. Desigur, nu orice corp fizic, doar un corp fizic deosebit a putut s-o facă, un corp care a fost pregătit într-un mod complicat în ce priveşte alcătuirea sa, prin cei doi copii Iisus, şi care a fost adus apoi pe o anumită treaptă superioară prin intermediul lui Zarathustra, pentru ca o dată Christos să se poată exprima cu adevărat în plenitutdinea Sa. O dată!

Oamenii care consimt să facă acest lucru se vor pătrunde cu forţa christică, mai întâi interior, apoi din ce în ce mai mult şi exterior. Astfel, viitorul nu doar va înţelege entitatea lui Christos, ci se va pătrunde cu ea. Iar pentru un mare număr dintre dumneavoastră eu am şi prezentat deja cum va urma să se producă, pentru evoluţia pământească a omenirii, acest proces de a fi părtaşi la Christos. În ***Misteriul rosicrucienilor*** mi-am permis chiar să prezint prin personajul Theodorei, văzătoarea care a dezvoltat în ea forţa de a pătrunde cu privirea în viitorul apropiat, faptul că noi ne îndreptăm spre o perioadă, nu foarte îndepărtată, în care vom putea contempla realmente făptura lui Christos – la început doar câţiva oameni, dar apoi din ce în ce mai mulţi –, de această dată în lumea eterică nu în cea fizică, iar într-un viitor mai îndepărtat şi în altă formă. Vom putea face aceasta fără a mai urma etapa de ucenicie spirituală, ci pur şi simplu datorită gradului de evoluţie atins de omenire. O dată Christos a putut fi văzut în formă fizică, pentru că oamenii care se găseau pe planul fizic trebuiau să-l vieţuiască aşa. Dar impulsul christic nu îşi va fi îndeplinit acţiunea dacă nu ar continua să acţioneze, dacă nu ar putea să se dezvolte mai departe.

Noi ne îndreptăm spre o epocă – aceasta trebuie luată ca o confesiune – în care forţele superioare ale oamenilor îl vor putea contempla pe Christos. Acest lucru, ca un număr mic de oameni să devină într-adevăr „Theodora", adică să fi avut aceeaşi vieţuire cu a lui Pavel în faţa Damascului, la Pavel însă ca la un „născut înainte de vreme" (I Corinteni 15, 8), acest lucru de a li se deschide ochiul spiritual se va întâmpla încă înainte să se sfârşească secolul al XX-lea. Încă înainte de sfârşitul secolului al XX-lea va exista un număr de oameni care va avea vieţuirea christică pe care a avut-o Pavel pe drumul Damascului (Fapte 9, 1-22), iar ei nu vor avea nevoie de Evangheliile sau de alte documente, după cum nici Pavel nu a avut nevoie de ele pentru a afla de Christos. Ei vor cunoaşte prin vieţuire interioară ceea ce trebuie să ştie despre Christos, care va apărea atunci din norii eterici.

Aceasta este un fel de reapariţie a lui Christos în veşmânt eteric, prin care El se va arăta aşa cum i s-a arătat lui Pavel, la acesta însă ca o vestire prematură. Noi avem sarcina de a accentua cu toată tăria că este în natura evenimentului christic ca cel care o dată, la începutul erei noastre, a trăit într-un corp fizic ca Christos Iisus să se arate din nou, chiar înainte de sfârşitul epocii noastre, într-un veşmânt eteric, aşa

cum i s-a arătat lui Pavel înaintea Damascului. Iar când oamenii îşi vor dezvolta capacităţi şi mai înalte, ei vor cunoaşte întreaga bogăţie a naturii lui Christos. Dacă Christos ar trebui să apară şi a doua oară într-un corp fizic, n-ar mai exista niciun progres; atunci, prima dată, El ar fi apărut degeaba. Prima Sa apariţie n-ar fi făcut ca în om să se dezvolte forţe superioare. Urmarea evenimentului christic este că în om se dezvoltă forţe superioare şi că Christos poate fi contemplat cu aceste forţe noi afară, acolo unde El acţionează din lumea spirituală. Iar noi, dacă înţelegem bătălia istorică a prezentului, avem sarcina de a atenţiona asupra acestui eveniment, de a atenţiona acum asupra acestui eveniment precum odinioară învăţătorul esenian Jeshu ben Pandira, care a profeţit despre Christos că are să se nască ca un Leu în seminţia lui David, prin aceasta făcându-se trimitere la forţa solară, la constelaţia Leului. Iar dacă ar fi ca omenirea să aibă azi norocul spun asta doar aluziv – ca acel Jeshu ben Pandira, care odinioară a fost inspirat de marele Bodhisatva, care cândva va deveni Maitreya Buddha, să se încarneze din nou în epoca noastră, el ar considera ca cea mai importantă sarcină a sa să atragă atenţia asupra Christosului eteric, care apare în norii eterici. Şi ar accentua că evenimentul christic s-a petrecut *o dată* pe plan fizic.

Dacă presupunem că acea figură a lui Iisus, fiul lui Pandira, care a fost lapidat cu aproximativ o sută cinci ani înaintea evenimentului din Palestina, ar atenţiona într-o încorporare din epoca noastră asupra evenimentului christic, ea nu ar arăta spre un Christos care să apară în planul fizic, ci spre unul care ar trebui să apară într-un veşmânt eteric, la fel cum i-a apărut lui Pavel pe drumul Damascului. Doar aşa va putea fi recunoscut Jeshu ben Pandira, care eventual s-a reîncarnat. Pe de altă parte însă este esenţial să fie recunoscut noul esenianism, să zicem aşa, să învăţăm de la cel ce cândva va deveni Maitreya Buddha cum va apărea Christos pentru epoca noastră şi că trebuie să ne ferim cât se poate de mult să primim o judecată falsă de la acel esenianism care ar urma, eventual, să renască în epoca noastră.

Poate fi indicat şi un semn sigur după care acest Jeshu ben Pandira, eventual renăscut în epoca noastră, ar putea fi recunoscut, să zicem aşa; acest semn sigur este că el nu se va prezenta drept Christos. – Toţi cei care ar apărea în epoca noastră şi ar încerca să spună că în ei există aceeaşi forţă care a trăit odinioară în Iisus din Nazaret pot fi recunoscuţi pe baza acestei afirmaţii că sunt false individualităţi ale acelui precursor care a trăit cu o sută de ani înaintea lui Christos. Această afirmaţie ar fi cel mai sigur semn că nu este El şi că, dacă se pune pe sine într-un raport oarecare cu Christos, este un fals profet. Dar pericolul să se poată întâmpla aşa ceva este extrem de mare, căci în epoca noastră omenirea oscilează între două extreme. Pe de o parte se accentuează cu tărie că în epoca noastră omenirea nu este înclinată să recunoască forţele spirituale care acţionează printre oameni. A devenit un adevăr trâmbiţat pe toate străzile, asupra căruia atenţionează chiar şi ziarele în fiecare zi, că spiţa noastră nu ar avea darul şi forţa să recunoască dacă ar fi să se arate o forţă spirituală originară. Acesta este unul dintre aspectele negative ale epocii noastre. Este adevărat că în această epocă s-ar putea petrece cea mai mare reîntrupare iar secolul nostru să fie opac pentru ea, să o lase să treacă fără să se sinchisească! Celălalt aspect negativ, nu mai puţin frecvent dar asemănător, ce-i drept, cu al multor alte epoci, este acela că pe cât de desconsiderate sunt individualităţile spirituale, încât nu sunt recunoscute, pe atât de răspândită printre oameni este nevoia de a idolatriza, de a ridica până în slăvi ceva ce se întâmplă. Uitaţi-vă cum peste tot în ziua de azi comunităţile care îşi au Mesiile lor aparte simt nevoia să idolatrizeze. Este un aspect care se repetă de sute şi sute de ani.

Maimonide [Nota 16], de exemplu, povesteşte despre un astfel de fals Christos apărut în Franţa pe la anul 1087, care a avut numeroşi adepţi, dar după aceea a fost condamnat la moarte de către autorităţile lumeşti de atunci. Acelaşi Maimonide povesteşte [1172] în continuare că cincizeci şi cinci de ani mai devreme [1117] altcineva care s-a dat drept Christos a apărut în Spania. Tot aşa, după cum spune el, patruzeci şi cinci de ani mai devreme, deci pe la 1127, un alt fals Mesia, care atenţiona asupra unuia şi mai mare, a apărut la Fez, în Maroc. Se relatează, în sfârşit, o întâmplare din anul 1174 [Nota 17], cum că în Persia a apărut cineva care, e drept, nu s-a numit pe sine Christos dar a indicat spre Christos. Iar exemplul cel mai cras este cel pe care l-am menţionat deja: apariţia lui Sabbatai Zewi [Nota 18] în anul 1666, la Smyrna.

În această figură, care afirma despre sine că a fi o reîntrupare a lui Christos, se poate studia cu precizie natura unui fals Mesia şi efectul asupra celor din jur. Astfel, de la Smyrna a ieşit vestea apariţiei unui nou Christos în persoana lui Sabbatai Zewi. Şi să nu credeţi că mişcarea care s-a produs atunci a fost una minoră. Din toate părţile Europei, din Franţa, Spania, şi Italia, din Polonia, Ungaria, din sudul Rusiei, nordul Africii şi din Asia Centrală, de peste tot veneau la Smyrna oameni în pelerinaj pentru a-l cunoaşte pe noul Christos, Sabbatai Zewi. A fost o mişcare mondială extrem de amplă. Şi dacă cineva ar fi spus oamenilor, care vedeau atunci în Sabbatai Zewi un nou Christos – până ce el însuşi s-a dat de gol, până ce s-a ajuns să se cunoască tertipurile sale –, dacă cineva ar fi spus acelor oameni că nu este Christosul adevărat, acea persoană ar fi nimerit-o cât se poate de prost, căci ar fi încălcat dogma în care credea un număr extrem de mare de oameni. – Acesta este celălalt aspect negativ, unul pe care probabil nu îl întâlnim în regiunile creştine, dar se arată zilnic în alte părţi. Există o nevoie de a scoate la iveală Mesii în întrupări pământeşti. În ţările creştine fenomenul se petrece de obicei în cercuri mai restrânse; dar şi aici se ivesc tot felul de Christoşi.

Se pune problema ca omul, prin cunoaşterea sa spiritual-ştiinţifică, prin iluminarea sa spiritual-ştiinţifică, prin înţelegerea exactă a materialului faptic oferit de ocultism, să nu cadă nici într-o extremă nici în cealaltă. Şi dacă se înţeleg învăţăturile care se dau în acest sens vom şti să ne ferim atât de o greşeală cât şi de cealaltă şi vom pătrunde în realitatea cea mai profundă a prezentului, şi anume că dacă intrăm mai adânc în viaţa spirituală ne va fi dat să vedem un fel de reînnoire a esenianismului, care odinioară, pe o cale ocolită, prin gura lui Jeshu ben Pandira a anunţat primul evenimentul christic ca un eveniment *fizic*. Şi dacă trebuie ca în epoca noastră să fie reînnoită învăţătura esenianã, dacă vrem să trăim nu în spiritul unei tradiţii despre un Bodhisatva vechi, ci în sensul spiritului viu al unui nou Bodhisatva, trebuie şi noi să ne lăsăm inspiraţi de acel Bodhisatva ce cândva va deveni Maitreya Buddha. Şi acest Bodhisatva ne inspiră atrăgându-ne atenţia că timpul în care Christos, în formă nouă, în trup *eteric*, va fi un har pentru cei care îşi dezvoltă în prezent noile forţe printr-o nouă înţelepciune esenianã, în care reîntoarcerea lui Christos în veşmânt eteric va acţiona însufleţitor asupra oamenilor, se apropie. Noi vrem să vorbim absolut în sensul inspiraţiei acestui Bodhisatva ce urmează să devină Maitreya Buddha. Mai ştim apoi că noi nu vorbim despre Christos în sensul unei anumite confesiuni religioase, că El ar urma să fie din nou perceptibil în planul fizic, şi nu ne sfiim să spunem: Pentru noi ar fi indiferent dacă ar trebui să spunem altceva, fiindcă o recunoaştem ca adevăr. De asemenea, nu avem o preferinţă pentru o doctrină religioasă orientală anume, ci trăim doar pentru adevăr. Noi spunem, prin formulele de care am luat cunoştinţă prin inspiraţia lui Bodhisatva însuşi, cum va fi următoarea apariţie a lui Christos.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a XI-a

Berna, 11 septembrie 1910

Episodului Ispitirii, pe care noi l-am putut înfăţişa ca impuls pentru un anume tip de iniţiere, i-a urmat istorisirea etapei de propovăduitor de învăţături vechi într-o formă complet nouă a lui Christos Iisus către ucenicii Săi, şi apoi descrierea posturii nu doar de propovăduitor de învăţături ci şi, dacă putem folosi această expresie, de forţă, de forţă vindecătoare pentru oameni. Acestea sunt povestite în vindecările care au avut loc. Apoi, ieri am făcut trecerea care, după cum spuneam, presupune o oarecare bunăvoinţă pentru înţelegere. Această bunăvoinţă rezultă dintr-o prelucrare a cunoştinţelor spiritual-ştiinţifice asimilate în cursul anilor. Am facut trecerea spre acel tip aparte de învăţătură vie, prin transmitere de forţe, forţe ce porneau de la Christos Iisus şi radiau, să zicem aşa, în sufletele ucenicilor Săi. Şi am mai încercat, atât cât s-a putut prin cuvinte omeneşti, să exprimăm un puternic mister. Am înercat să atragem atenţia asupra particularităţii acestei doctrine pe care Christos Iisus avea să le-o împărtăşească ucenicilor Săi. El era un fel de punct de convergenţă, o fiinţă care cumulează, care concentrează forţele venite din Macrocosmos în sfera Pământului. Aceste forţe, ce urmau să se reverse în sufletele ucenicilor, nu puteau fi adunate la un loc decât ca urmare a însuşirilor ce au putut fi reunite în entitatea lui Christos Iisus. Forţele care de obicei îi parvin omului doar inconştient în timpul stării de somn afluau din depărtările cosmice spre ucenici prin intermediul entităţii lui Christos Iisus ca forţe de instruire şi de vivifiere ale Cosmosului însuşi. Desigur, nu putem caracteriza în detaliu aceste forţe, care sunt forţe luminatoare despre existenţa cosmică, decât dacă ne referim la diversele constelaţii care există în Cosmos. Asupra acestui mister vom mai face referire astăzi, în măsura în care Evanghelia după Matei îl menţionează. Mai înainte însă să încercăm să înţelegem în ce fel trebuiau ucenicii să sporească în înţelepciune pământească, în înţelepciune raportată la condiţiile pământeşti, prin faptul că forţele lui Christos Iisus se revărsau asupra lor. Ei trebuiau să crească, să zicem aşa, în ei înşişi, trebuiau să crească în modul cel mai divers în ce priveşte viaţa lor, în ce priveşte înţelepciunea lor vie.

Acum, ni se arată un lucru de-a dreptul curios în ce priveşte creşterea unuia dintre ucenici sau apostoli. Dar noi vom putea înţelege acest lucru aparte, cu totul special în viaţa unui apostol, doar dacă îl extragem dintr-un context mai larg. Trebuie să ne fie clar că omul, în cursul evoluţiei omenirii, progresează. Noi nu am parcurs degeaba o încarnare după alta în cadrul primei perioade de cultură postatlanteeană, în perioada hindusă, în perioada de cultură persană, apoi în cea egipteano-caldeeană, în cea greco-latină şi aşa mai departe; noi parcurgem aceste încarnări ca pe o mare şcoală a vieţii, pentru ca în fiecare dintre aceste încarnări să asimilăm ceva din condiţiile existente în aceste perioade de cultură, să asimilăm ceva de la lumea înconjurătoare. Prin aceasta noi creştem treptat. În ce constă această creştere a omului de-a lungul diferitelor epoci ale evoluţiei omenirii?

După cum ştim din noţiunile elementare dobândite din antroposofie, entitatea omenească se compune din mai multe mădulare fiinţiale. Enumerate în sensul nostru, acestea sunt: corp fizic, corp eteric, corp astral, unit cu corpul astral sufletul senzaţiei, apoi sufletul înţelegerii sau afectivităţii, sufletul conştienţei. Avem apoi mădularele superioare ale naturii omeneşti, spre care urmează să ne înălţăm. Sinea spirituală, Spiritul vieţii şi Omul-spirit. În fiecare dintre epocile de cultură postatlanteeane ne-a fost dat efectiv câte ceva pentru aceste mădulare ale naturii noastre omeneşti. Astfel, în prima epocă, în epoca veche indiană, omului i s-au ataşat unele forţe prin care a devenit, în corpul său eteric, mai mult decât fusese înainte. Ceea ce îi fusese imprimat sub acest raport corpului său fizic se petrecuse deja în ultima perioadă a epocii atlanteene. Odată cu corpul eteric încep însă să se dezvolte acele daruri ce urmează să-i parvină omului în timpul perioadei postatlaneene. Astfel, în timpul epocii indiene vechi i-au fost date forţele ce trebuiau să-i fie implantate corpului său eteric; apoi, în epoca străveche persană i-au fost conferite forţele ce trebuiau să-i fie implantate corpului său astral, corpului senzaţiilor; în timpul epocii egipteano-caldeeane i-au fost date forţele pentru sufletul senzaţiei. În timpul celei de-a patra perioade de cultură, în epoca greco-latină, i s-au imprimat forţele sufletului înţelegerii sau afectivităţii; acum noi trăim în epoca în care sufletului conştienţei urmează să-i fie imprimate în mod gradual forţele corespunzătoare pe această linie. Deocamdată omenirea nu a progresat foarte mult în acest demers. Va veni apoi o a şasea epocă postaltanteeană, în care în natura omenească se vor imprima forţele Sinei spirituale, iar într-a şaptea stare de cultură forţele Spiritului vieţii. După aceasta noi privim spre epoci viitoare îndepărtate, în care în omenirea normală urmează să fie imprimat Omul-spirit sau Atma.

Şi acum să privim această evoluţie omenească raportată la omul individual. Modul în care trebuie să-l privim pe om în prezent a fost practicat dintotdeauna de cei care ştiau, din Misteriile sacre, anumite lucruri despre raporturile adevărate ce trebuie să domnească aici. La fel au trebuit şi ucenicii, treptat, treptat, să înveţe să-l privească pe om prin intermediul forţei însufleţitoare, povăţuitoare, ce emana de la Christos Iisus şi era transferată asupra lor. De aceea noi putem spune: Dacă privim omul – cum este el acum sau cum era pe vremea lui Christos Iisus –, vedem că în el sunt sădite predispoziţii, asemănător cu ce se întâmplă cu o plantă, care există chiar dacă nu are decât nişte frunze verzi, nu încă floare şi fruct. Dacă privim o astfel de plantă care nu are decât nişte frunze verzi, noi ştim: atât timp cât există, planta are sădite în ea predispoziţiile spre floare şi fruct, pe care le va dezvolta dacă totul decurge normal. Pe cât de sigur este că dintr-o plantă, chiar dacă deocamdată nu are decât nişte frunze verzi, va creşte floarea şi fructul, tot atât de sigur este că din om, care pe vremea lui Christos Iisus nu avea decât sufletul senzaţiei şi sufletul înţelegerii sau afectivităţii, va creşte sufletul conştienţei, care apoi se va deschide Sinei spirituale, pentru ca treimea cea mai înaltă să poată să se reverse ca ceva nou, ca un dar divin spiritual, în el. De aceea noi putem spune: Omul se dezvoltă din ceea ce există în el ca zestre, ca însuşiri sufleteşti. După cum planta care nu are decât frunze verzi ajunge să dezvolte floare şi fruct, tot aşa omul, din sufletul senzaţiei, sufletul raţiunii şi sufletul conştienţei, dezvoltă un fel de floare a fiinţei sale, pe care o aduce în întâmpinarea a ceea ce se pogoară de sus ca dar divin, astfel ca după primirea Sinei spirituale să poată străbate o cale nouă în înălţimile evoluţiei omenirii.

În acest fel oamenii, care pe vremea lui Christos Iisus ajunseseră să-şi dezvolte normal doar latura exterioară, puteau spune: Abia acum sufletul înţelegerii sau afectivităţii este dezvoltat în mod normal. El însă nu poate primi deocamdată o Sine spirituală. Însă din acelaşi om care a dezvoltat până acum cel mult sufletul înţelegerii sau afectivităţii se va naşte ca un copil al său, ca rezultat al eforturilor sale, sufletul

conştienţei, care ulterior se va putea deschide Sinei spirituale.

Dar ceea ce trebuia să dezvolte omul conform întregii sale entităţi, ca să spunem aşa, ca floare a lui, ceea ce a răsărit din el acolo, ceea ce a rezultat din natura sa, cum se numea acest lucru în Misterii? Cum trebuia numit el, prin urmare, şi în cercul din preajma lui Christos Iisus, dacă ucenicii voiau cu adevărat să avanseze? El era numit – dacă vrem să-l traducem în limba noastră – cu expresia „Fiul omului”; căci cuvântul grecesc υ□□ς το□ □νθρ□που nu are nicicum semnificaţia restrânsă pe care o atribuim noi cuvântului „fiu”, ca „fiu al unui tată”, aceea de urmaş, de vlăstar al unei entităţi, de ceva ce răsare dintr-o entitate precum floarea care iese dintr-o plantă care până atunci nu avusese decât frunze. De aceea, cât timp oamenii normali nu dezvoltaseră încă în sufletul conştienţei acea floare a entităţii lor, cât timp încă nu aveau în ei nimic din acel υ□□ς το□ □νθρ□που, se putea spune: Da, oamenii normali nu au dezvoltat deocamdată nimic din „Fiul omului”, dar, desigur, întotdeauna trebuie să existe oameni care devansează specia lor, care deţin deja într-o epocă timpurie ştiinţa şi viaţa unei epoci ulterioare. Printre conducătorii omenirii trebuie să existe astfel de exemplare care, exterior, arată ca toţi ceilalţi oameni, care interior au dezvoltat deja în epoca a patra, unde în mod normal este dezvoltat doar sufletul înţelegerii sau afectivităţii, aptitudinea sufletului conştienţei, în care luminează Sinea spirituală. – Şi astfel de „Fii ai omului” au existat. Ucenicii lui Christos Iisus trebuiau, prin urmare, să se apropie de înţelegerea naturii şi entităţii acestor conducători ai omenirii.

Atunci Christos Iisus, pentru a se convinge mai întâi cum gândesc discipolii Săi cei mai intimi, ucenicii Săi, îi întreabă: Spuneţi-mi un lucru, despre ce fiinţă, despre ce om se poate spune că este Fiu al omului pentru acest neam? – Cam în felul acesta ar trebui pusă întrebarea, dacă am formulat-o în sensul documentului aramaic sacru care este Evanghelia după Matei; căci eu am atras deja atenţia că în traducerea grecească, dacă ea este corect înţeleasă, lucrurile se prezintă mai bine decât în interpretarea noastră de astăzi, dar că, în ciuda acestui fapt, în mod necesar unele lucruri au devenit neclare prin traducerea din documentul original aramaic. Aşadar, să ni-L imaginăm pe Christos Iisus stând înaintea ucenicilor Săi şi întrebându-i: Care este părerea care predomină referitoare la întrebarea: Care dintre oamenii de dinaintea acestei seminţii, aflată deja în epoca greco-latină, ar fi Fii ai omului? Atunci ei i-au enumerat pe Ilie, Ioan Botezătorul, Ieremia şi alţi profeţi de odinioară. Ucenicii ştiau, datorită forţei povăţuitoare transmisă lor prin Christos, că acei conducători primiseră în ei forţe prin care s-au înălţat până la a deveni purtători ai Fiului omului. Cu aceeaşi ocazie unul dintre ucenici, care de obicei este numit Petru, a dat un alt răspuns (Matei 16, 13-16).

Pentru a înţelege acest alt răspuns trebuie să lăsăm să fie incrustate în sufletul nostru cele ce tocmai am arătat în zilele din urmă că reprezintă misiunea lui Christos Iisus în sensul Evangheliei după Matei, şi anume că prin impulsul christic pentru omenire s-a oferit posibilitatea de a dezvolta conştienţa deplină a Eului, de a aduce la maximă înflorire ceea ce stă ascuns în acest „Eu sunt”. Cu alte cuvinte, în viitor şi în iniţiere ar trebui ca oamenii să se integreze în aşa fel în lumile superioare, încât conştienţa de Eu, pe care astăzi, ca oameni normali, o avem doar pentru lumea fizică, să se menţină pe tot timpul aflării noastre în lumile superioare. Pentru a fi posibil acest lucru a fost necesar ca Christos Iisus să parcurgă o existenţă în lumea fizică. În consecinţă, putem spune: Christos Iisus este reprezentantul acelei forţe ce i-a conferit omenirii conştienţa deplină a „Eu sunt”-ului.

Am arătat deja în mod special că de obicei interpretările de factură liberală ale Evangheliilor, sau chiar de orientare antievanghelică, nu accentuează lucrul cel mai important. Ele observă mereu că anumite succesiuni de cuvinte din Evanghelii, şi aşa mai departe, apăruseră deja mai înainte undeva. Aşa, de pildă, ele ar putea arăta că însuşi conţinutul Fericirilor exista deja anterior. Dar – şi noi trebuie mereu să atragem atenţia asupra acestui lucru – ceea ce mai înainte nu exista, ceea ce nu putea fi atins prin păstrarea conştienţei de Eu va putea fi o caracteristică a tuturor oamenilor prin impulsul lui Christos! Acest lucru este deosebit de important. Am examinat fiecare element al Fericirilor şi am arătat că în prima frază trebuie să zicem: „Fericiți sunt cerşetorii de spirit”, deoarece, ca urmare a evoluţiei omenirii, sărac întru spirit este cel ce nu mai poate pătrunde cu privirea în lumea spirituală în sensul vechii clarvederi. Consolarea şi iluminarea le-o dă însă Christos: Chiar dacă nu mai pot privi în lumea spirituală prin vechile organe de clarvedere, ei vor putea privi acum prin ei înşişi, prin Eul lor, căci: „Ei vor găsi Împărăția cerurilor prin ei înşişi!” (Matei 5, 3). La fel şi a doua frază: „Fericiți cei ce îndură aici suferință” (Matei 5, 4). Ei nu mai au nevoie să se ridice în sferele lumii spirituale prin vechea capacitate de clarvedere; ei îşi vor dezvolta Eul de aşa manieră, încât pot accede în lumea spirituală. Pentru aceasta însă Eul trebuie să asimileze din ce în ce mai mult forţa care a ancorat o dată pe Pământ în Christos ca într-o entitate unică.

Oamenii din prezent ar trebui să cugete cu adevărat tocmai la astfel de lucruri: Nu degeaba este folosit în fiecare frază a Fericirilor din Predica de pe munte un cuvânt grecesc care este foarte important: □τι α□τ□ν □στιν □ βασιλε□α τ□ν ο□ρανν□ν. Dacă luăm deci prima „Fericiți sunt cerşetorii de spirit”, în continuare ar trebui să se spună: „În ei înşişi” sau „prin ei înşişi vor cunoaşte Împărăţiile cerurilor”. Peste tot se insistă asupra acestui „în ei înşişi”; în a doua frază, în a treia frază şi aşa mai departe mereu se repetă acest lucru. – Îmi cer scuze dacă acum am să fac o referire ceva mai trivială pentru ceva măreţ din epoca noastră. Epoca noastră va trebui să se hotărască în a aplica cuvântul α□τ□ν „auton” – folosit de noi pentru „automobil” – nu doar pentru maşini, să înţeleagă acest cuvânt nu doar în cel mai exterior mod. Ea va trebui să se hotărască să înţeleagă şi în mod spiritual sensul de exclusivitate al lui □τι α□τ□ν folosit de noi pentru punere în funcţiune. Epoca noastră poate s-o ia ca o atenţionare: Referitor la maşini ei îi place să folosească „punre în funcţiune prin sine însuşi”; cât priveşte însă acel lucru care mai înainte se afla în afara conştienţei de Eu şi care în toate Misteriile antice de până la Christos era vieţuit în afara conştienţei de Eu, omenirea ar trebui, de asemenea, să înveţe „punerea în funcţiune prin sine însuşi”, astfel încât încet, încet omul să poată deveni el însuşi creator al acestor lucruri. Omenirea actuală va învăţa să înţeleagă tocmai acest lucru, dacă se va pătrunde de impulsul christic.

Dacă avem în vedere acest lucru, vom spune: Întrebarea pe care Christos Iisus a pus-o pe de altă parte ucenicilor mai înseamnă ceva, un lucru cu totul special. Prima dată El a întrebat: Cine din cei care au fost conducătorii acestui neam poate fi considerat Fiu al omului? Iar ucenicii răspund arătând diverşi conducători. După aceea mai întreabă ceva. El voia să-i facă pe ucenici să înţeleagă treptat natura Sa proprie, să înţeleagă ce reprezintă El pentru egoitate. Aceasta se află ascuns în cealaltă întrebare: „Cin credeţi voi că sunt Eu?” Şi „Eu sunt”-ul trebuie accentuat de fiecare dată în mod deosebit în Evanghelia după Matei. Atunci Petru dă un răspuns care voia să spună că el nu Îl desemnează pe Christos doar ca Fiul omului, ci şi ca – noi putem traduce acest cuvânt aşa cum se obişnuieşte – „Fiul Dumnezeului cel viu”. Ce înseamnă „Fiul Dumnezeului cel viu” în opoziţie cu „Fiul omului”? Pentru a înţelege acest concept trebuie să aducem unele completări la cele discutate anterior.

Spuneam că omul evoluează ascendent, în aşa fel încât dezvoltă în entitatea lui sufletul conştienţei, în care poate să-şi facă apariţia Sinea spirituală. Odată ce el a dezvoltat însă sufletul conştienţei, ar trebui într-un fel ca din partea cealaltă să-i vină în întâmpinare Sinea spirituală, Spiritul vieţii şi Omul-spirit, astfel încât floarea sa ce se deschide să poată primi această Triadă superioară. Această evoluţie ascendentă a omului noi o putem reprezenta şi grafic, ca pe o plantă ce se dezvoltă de jos în sus:

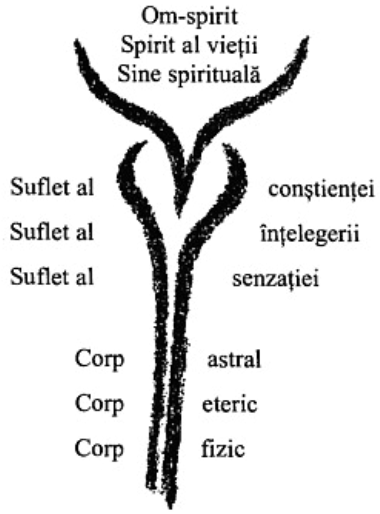

Omul se deschide în sufletul conştienţei şi din partea cealaltă îi vine în întâmpinare Sinea spirituală sau Manasul, Spiritul vieţii sau Buddhi şi Omul-spirit sau Atma. Aceasta este deci ceva ce-i vine oarecum în întâmpinare omului de sus, ca un spirit fecundator. În timp ce cu restul mădularelor omul creşte de jos în sus şi se deschide ca floare în ceea ce este Fiul omului, din partea cealaltă, de sus, trebuie să-i vină în întâmpinare, dacă el vrea să progreseze şi să primească conştienţa deplină a Eului, cel ce îi aduce Sinea spirituală, Spiritul vieţii şi Omul-spirit. Şi cine este reprezentantul a ceea ce îi este adus de sus, care indică spre cel mai îndepărtat viitor al omului? Primul dar pe care îl primim este Sinea spirituală. Al cui reprezentant este cel care va aduce la noi darul Sinei spirituale? Acesta este Fiul Dumnezeului care trăieşte, este Spiritul vieţii, „Fiul Dumnezeului cel viu”!

Christos Iisus întreabă deci în acea clipă: Ce trebuie să le parvină oamenilor prin impulsul meu? Trebuie să le parvină acel principiu spiritual însufleţitor superior! Astfel „Fiul omului”, ce creşte de jos în sus, stă faţă în faţă cu Fiul lui Dumnezeu, „Fiul Dumnezeului cel viu”, ce creşte de sus în jos. Noi trebuie să-i deosebim. Aceasta era însă o întrebare grea şi pentru ucenici. Dificultatea acesteia vă va apărea cu toată claritatea dacă vă gândiţi că ucenicii sunt primii care primesc tot ceea ce au primit deja oamenii cei mai simpli prin Evanghelii după venirea lui Christos Iisus. Ucenicii au trebuit să primească toate acestea prin forţele moralizatoare, prin fortele de instruire vii ale lui Christos Iisus. Printre forţele pe care ei deja le dezvoltaseră nu exista capacitatea de înţelegere pentru ceea ce putea să dea un răspuns la întrebarea: Al cui reprezentant sunt eu? Aici se indică faptul că unul dintre ucenici, pe nume Petru, răspunde: „Tu eşti Christos, Fiul Dumnezeului cel viu” (Matei, 16, 16). În acel moment acesta era un răspuns care, dacă ne este permis să spunem aşa, nu venea din forţele spirituale normale ale lui Petru. Şi Christos Iisus – încercăm să prezentăm lucrurile cât mai viu, apelând într-un anumit sens la capacitatea de a vizualiza plastic –, privindu-l pe Petru, a trebuit să-şi spună: Faptul că din această gură a ieşit acest răspuns, care, să zicem aşa, trimite spre o epocă viitoare foarte îndepărtată, este deja mult. – Şi prin ceea ce era în conştienţa lui Petru, dacă prin intelect sau prin forţele la care s-a ridicat prin iniţiere a putut da acest răspuns, Christos trebuie să fi spus: Răspunsul nu a ieşit din ceea ce Petru ştie în mod conştient, aici vorbesc acele forţe mai profunde din om pe care el le poate transforma abia treptat în forţe conştiente.

Purtăm în noi un corp fizic, un corp eteric, un corp astral şi un Eu. Prin transformarea forţelor corpului astral, ale corpului eteric şi ale corpului fizic noi ne înălţăm la Sinea spirituală, Spiritul vieţii şi la Omul-spirit. Aceste lucruri sunt prezentate foarte des în ştiinţa spiritului elementară. Însă forţele pe care le vom dezvolta cândva în corpul nostru astral drept Sine spirituală se găsesc deja în el; numai că ele sunt acolo de la puterile divin-spirituale şi nu au fost dezvoltate de noi. La fel, şi în corpul nostru eteric există deja un Spirit al vieţii divin-spiritual. De aceea şi spune Christos privindu-l pe Petru: Ceea ce a vorbit acum în conştienţa ta nu a vorbit din tine; acest ceva tu îl vei dezvolta abia în viitor; de fapt, el este în tine, dar tu nu ştii deocamdată nimic despre el. Ceea ce există deocamdată în carnea şi sângele tău nu poate să vorbească în felul în care ai grăit: „Tu eşti Christos, Fiul Dumnezeului cel viu”, ci aici vorbesc forţele divin-spirituale situate adânc sub pragul de conştienţă, chiar cele mai profunde din câte există în om. – În Petru a vorbit în acel moment principiul tainic sublim, cel pe care Christos îl numeşte „Tatăl din ceruri”, forţele din care de fapt s-a născut Petru şi de care el nu este încă conştient. De aici şi cuvintele: „Nu ceea ce eşti tu acum ca om, din carne şi sânge, ţi-a descoperit ţie aceasta, ci Tatăl meu din ceruri” (Matei 16, 17).

Totodată Christos se simte nevoit să mai adauge ceva. El a trebuit să spună: În Petru am în faţă o natură, un ucenic având o constituţie omenească în aşa fel întocmită, încât prin forţele dezvoltate deja de conştienţă, prin întreaga modalitate de a acţiona a spiritului, forţa-Tată din el nu este deranjată; această forţă omenească subconştientă este atât de puternică, încât el poate clădi pe ea, dacă se lasă cu totul în seama acestei forţe omeneşti subconştiente. Acest lucru este partea importantă din el, a putut spune Christos. Ceea ce există astfel în el există însă în fiecare, numai că omul nu este încă suficient de conştient de aceasta; acest lucru se va dezvolta abia în viitor. Dacă ceea ce am de adus omenirii, pentru care eu sunt impulsul, urmează să se dezvolte în continuare şi să-i cuprindă pe oameni, aceasta trebuie să se bazeze pe ceea ce Petru tocmai a exprimat: „Tu eşti Christos, Fiul Dumnezeului cel viu!” Pe această stâncă din om, pe care încă n-au distrus-o talazurile conştienţei deja dezvoltate ce o izbesc mereu, pe acest spirit-Tată care vorbeşte aici vreau să clădesc ceea ce urmează să răsară din ce în ce mai mult din impulsul meu. – Şi dacă oamenii dezvoltă acest fundament, va rezulta ceea ce va fi omenirea impulsului christic. – Acest lucru este spus în cuvintele: „Tu eşti Petru şi pe această stâncă vreau să clădesc ceea ce poate să dea naştere unei comunităţi umane, ceea ce poate să alcătuiască o sumă de oameni ce se va situa de partea impulsului lui Christos!” (Matei 16, 18).

Aceste cuvinte din Evanghelia după Matei nu trebuie luate atât de uşor pe cât o arată discuţiile din ziua de azi – căci aproape în toată lumea sunt dispute aprinse în jurul lor. Ele nu pot fi înţelese decât dacă sunt extrase din adâncurile acelei înţelepciuni ce constituie totodată înţelepciunea misterială.

Şi acum să spunem clar şi răspicat încă un lucru, şi anume că, realmente, Christos Iisus clădeşte pe baza forţei mai profunde, inconştiente existentă în Petru, căci în clipa următoare Christos pomeneşte despre evenimentele care se vor întâmpla imediat după aceea. El începe să vorbească despre ceea ce urmează să se desfăşoare ca Misteriu al Golgotei. Dar trece şi momentul în care a vorbit partea mai profundă din Petru; acum vorbeşte ceva ce este deja conştient. El nu poate înţelege, nu poate crede ceea ce vrea să spună Christos când arată că urmează să vină suferinţă şi moarte. Şi când vorbeşte conştientul din Petru, care îşi dezvoltase deja propriile forţe conştiente, Christos trebuie să-l dojenească, spunând: Acum nu vorbeşte niciun Dumnezeu, ci ceea ce tu ai dezvoltat deja ca om; extinderea acestei conştienţe nu are nicio valoare; ea provine de la o învăţătură care vrea să amăgească, ea vine de la Ahriman, de la Satana! – Acest lucru se afirmă prin cuvintele: „Mergi înapoia mea, Satano! Sminteală îmi eşti; căci tu nu cugeţi cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor” (Matei 16, 23).

Christos îl numeşte pe loc Satană; el foloseşte chiar cuvântul Satană pentru Ahriman, în timp ce în restul Bibliei pentru luciferic se foloseşte cuvântul Diavol. Aici, în realitate Christos foloseşte cuvântul potrivit pentru iluzie, căreia Petru încă trebuie să i se dăruiască.

Aşa se petrec lucrurile realmente. Ce face din asta critica modernă, literatura de popularizare a Bibliei? Ea a descoperit: Este totuşi imposibil ca Christos Iisus să stea faţă în faţă cu Petru şi o dată să spună despre el: Doar tu ai înţeles că în faţa ta se află un Dumnezeu! şi altă dată, imediat după aceea, să-l numească Satană. După care comentatorii Bibliei spun: De aici trebuie să conchidem că numele de Satana, pe care Christos trebuie să i-l fi adresat lui Petru, a fost intercalat ulterior de altcineva, deci avem de-a face cu un fals. – Adevărul este că părerea referitoare la sensul mai profund al acestor cuvinte, formată în prezent pe baza cercetării filologice, nu are nicio valoare dacă nu este precedată de înţelegerea obiectivă a textelor biblice. Abia după înţelegerea reală a Bibliei este posibil ca omul să poată spune şi ceva real despre istoria naşterii textelor respective.

Între cele două afirmaţii pe care le-am menţionat se mai află însă încă una. Pe aceasta o vom putea înţelege doar dacă avem în vedere o învăţătură misterială străveche şi totuşi mereu actuală, şi anume că omul, aşa cum se află el pe Pământ, dar nu numai omul în sine, ci orice comunitate omenească, este într-un fel o imagine a ceea ce se petrece în Cosmosul mare, în Macrocosmos. Am putut descrie aceasta în mod special atunci când am discutat despre descendenţa lui Iisus din Nazaret. Am văzut cum cuvântul rostit lui Avraam înseamnă, de fapt: „Urmaşii tăi trebuie să fie o imagine a ordinii stelare din cer" (1 Moise 22, 17). Ordinea din cer a celor douăsprezece constelaţii şi a traiectoriilor planetelor când parcurg zodiacul trebuie să se repete prin cele douăsprezece triburi şi ceea ce trăieşte poporul iudaic de-a lungul a de trei ori paisprezece generaţii. Aşadar, în succesiunea generaţiilor, cu modul ei particular de ereditate – prin legăturile de sânge din cele douăsprezece neamuri –, trebuie să fie o reflectare a raporturilor macrocosmice. Acest lucru i-a fost spus lui Avraam.

În clipa în care îl are în faţă pe Petru, care în natura sa mai profundă înţelege ce anume este dat odată cu impulsul christic – respectiv forţa spirituală revărsată de sus prin intermediul Fiului Dumnezeului cel viu –, Christos Iisus ştie că El îi poate face atenţi pe cei din jur că pe Pământ începe ceva nou, că acum poate fi dată o nouă imagine. Dacă pentru Avraam în legăturile de sânge a fost dată imaginea raporturilor cosmice, acum trebuie formată o imagine în raporturile etic-moral-spirituale a ceea ce poate deveni omul prin Eul său. Dacă oamenii vor înţelege, în acelaşi sens în care înţelege Petru prin natura sa superioară, ce este Christosul, ei nu vor întemeia numai comunităţi sau orânduiri bazate pe legăturile de sânge, ci şi comunităţi în care vor ţese în mod conştient legătura iubirii de la suflet la suflet. Aceasta înseamnă: aşa cum în sângele iudaic, prin firele ce au străbătut generaţiile, s-a îmbinat ceea ce trebuia să se unească în neamul omenesc după modelul Macrocosmosului, şi după cum ceea ce s-a separat în seminţia omenească s-a separat tot după ordinea din ceruri, la fel acum ar urma să se nască din Eul conştient, sub raporturi etic-moral-spirituale, ceea ce îi separă sau îi adună în iubire pe oameni. Orânduirile oamenilor ar trebui formate sau armonizate pornind din Eul conştient. Acest lucru este subînţeles în continuarea răspunsului pe care El i 1-a dat lui Petru: „Ceea ce tu vei lega pe Pământ – ceea ce va lega natura mai profundă din tine – este acelaşi lucru cu ceea ce este legat în ceruri, şi ceea ce aceeaşi natură dezleagă aici jos este dezlegat şi în ceruri" (Matei 16, 19).

În vechime, întreaga importanţă a legăturii dintre oameni stătea în rudenia de sânge. Omul trebuie însă să se integreze din ce în ce mai mult în uniuni spirituale, morale, etice. Dacă avem în vedere aceasta, putem spune: Pentru om trebuie să ajungă să însemne ceva ceea ce el întemeiază drept comunitate. În limbaj antroposofic, aceasta înseamnă: karma individuală a omului trebuie să se unească cu karma comunităţilor. Acest lucru îl puteţi afla cu prisosinţă din cele ce s-au realizat în anii care au trecut. După cum prin faptul că dăruiesc ceva unui sărac nu se contravine ideii de karmă, tot aşa nu se contravine ideii de karmă atunci când karma individuală a unui om este preluată de către o comunitate. Comunitatea poate prelua destinul fiecărui individ. Unirea karmei poate fi în aşa fel făcută încât comunitatea să împărtăşească, să suporte împreună, karma individului. Cu alte cuvinte, poate interveni următoarea situaţie în ce priveşte ordinea morală: un membru al unei comunităţi comite o faptă injustă. Acest lucru, fără îndoială, se va înscrie în karma fiecărei persoane, şi ea trebuie împlinită în cadrul conexiunii mari, a întregii lumi. Se poate găsi însă un alt om care să spună: Te ajut eu să duci până la capăt karma! – Karma trebuie împlinită, însă un altul îl poate ajuta. Tot aşa, comunităţi întregi îl pot ajuta pe cel ce a făcut un lucru injust. Individul poate avea o karmă strâns împletită cu cea a comunităţii, astfel încât comunitatea, considerându-l un membru al său, acceptă conştient să compătimească cu el şi să pună umărul la indreptarea lui, acceptă conştient să preia ceva ce îl priveşte personal; astfel comunitatea poate spune: Tu, individ, ai făcut un lucru injust, însă noi intervenim pentru tine! Noi preluăm ceea ce poate duce la indreptarea karmei. – Dacă acea comunitate vrea să se numească „Biserică", atunci Biserica îşi asumă obligaţia să ia asupra ei păcatele individului, să poarte în comun karma lui. Nu este vorba de ceea ce se numeşte astăzi iertarea păcatelor, ci de o legătură reală, de o luare asupra sa a păcatelor. De aceea, se pune problema ca o comunitate să ia în mod conştient aceste păcate asupra ei.

Dacă este înţeleasă în această modalitate „legarea" şi „dezlegarea", atunci la fiecare iertare a păcatelor, dacă este just înţeleasă, ar trebui să te gândeşti la obligaţia ce îi revine de aici comunităţii. Prin faptul că firele individului sunt împletite cu karma întregii societăţi se ţese o reţea. Şi această reţea trebuie, prin ceea ce a adus Christos pe Pământ din lumile spirituale, să fie, în ce are ea mai caracteristic, o imagine a ordinii din ceruri, cu alte cuvinte karma individului trebuie să se unească cu karma generală conform ordinii lumii spirituale, adică nu întâmplător, ci astfel încât organismul comunitar să devină o reflectare a ordinii din ceruri. Prin aceasta, această scenă a aşa-zisei mărturisiri a lui Petru capătă pentru cei ce încep să o înţeleagă un sens infinit de profund. Ea este fondarea, să zicem aşa, ctitoria omenirii viitorului clădită pe natura de Eu. În această convorbire intimă dintre Christos şi ucenicii Lui cei mai apropiaţi se petrece un transfer al forţei pe care Christos o aduce pe Pământ din Macrocosmos spre ceea ce uce- nicii urmează să fondeze. De aici înainte în Evanghelia după Matei este dată, pas cu pas, o îndrumare spre trepte superioare a ucenicilor, spre forţa solară şi forţa cosmică ce poate intra în ei, forţă pe care entitatea christică o adună pentru a o transfera ucenicilor. După cum bine ştim, o latură a iniţierii înseamnă ieşirea în afară, în Macrocosmos. Şi pentru că Christos este impulsul către o astfel de iniţiere, El îi conduce pe ucenici, însoţindu-i afară, în Cosmos. Aşa cum fiecare candidat, atunci când parcurge această iniţiere, creşte conştient în cuprinsul Macrocosmosului şi puţin câte puţin face cunoştinţă cu el, la fel Christos măsoară cu pasul, să zicem aşa, Macrocosmososul, arată pretutindeni forţele ce intră în joc acolo şi le transferă ucenicilor.

Ieri am arătat deja într-un loc cum se întâmplă aceasta. Să ne reprezentăm cât mai exact scena: Un om adoarme. În pat rămân corpul fizic şi corpul eteric, în timp ce corpul lui astral şi Eul sunt revărsate în Cosmos, iar forţele Cosmosului pătrund în aceste mădulare. Dacă Christos ar veni acum spre el, El ar fi acea entitate ce îi apropie şi îi luminează, ce îi conştientizează aceste forţe. Exact asta se întâmplă în scena despre care vă spuneam: Ucenicii călătoresc în ultima strajă a nopţii; ei văd atunci că ceea ce au considerat la început a fi o nălucă este Christos, care lasă să se reverse în ei forţa Macrocosmosului (Matei 14, 25-26). Aici este prezentat în mod palpabil faptul că Christos îi conduce pe ucenici spre forţele Macrocosmosului.

Următoarele scene din Evanghelia după Matei nu prezintă altceva decât felul în care Christos îi conduce pe ucenici pas cu pas în afară, pe căile pe care merge cel ce urmează a fi iniţiat. Este ca şi cum Christos însuşi parcurge aceasta şi îi conduce pe ucenicii Săi de mână spre lăcaşurile spre care este dus cel ce trebuie iniţiat. Am să vă arăt ceva prin care dumneavoastră veţi putea vedea cât se poate de bine cum Christos îi conduce pe ucenici pas cu pas în afară, în Macrocosmos.

Atunci când ai concepte vii despre lumea spirituală şi când forţele clarvăzătoare ţi-au crescut îndeajuns iei cunoştinţă de foarte multe lucruri pe care mai înainte nu le-ai cunoscut. Recunoşti, de exemplu, legătura care există între raporturile succesive de creştere ale plantei.

Materialistul va spune despre plantă: Aici am o floare – presupunem că este o floare ce produce fructe –, din ea se va naşte sămânţa. Sămânţa poate fi luată, poate fi pusă în pământ, acolo ea putrezeşte şi apare o plantă nouă ce poartă la rândul ei seminţe. Se trece aşa de la un proces vegetal la altul. Gândirea materialistă va spune că ceva anume din bobul de sămânţă care putrezeşte trece în noua plantă. Materialistul nu poate gândi altfel decât că ceea ce trece mai departe nu poate fi decât ceva material, desigur, ceva mic şi neînsemnat. Dar nu este aşa. În realitate, întreaga plantă este distrusă din punct de vedere material. Se produce un salt în ce priveşte materialul, iar noua plantă, material vorbind, este ceva cu totul nou. Efectiv are loc o replăsmuire.

Când vom cunoaşte raporturile cele mai importante din Univers vom ajunge să înţelegem şi să aplicăm la întregul Macrocosmos această lege deosebită, şi anume că în ce priveşte raporturile materiale se produc efectiv salturi. Acest lucru a fost exprimat în Misterii într-un mod cu totul deosebit. Acolo se spunea: Cel ce urmează a fi iniţiat trebuie, la ieşirea în Macrocosmos, să cunoască pe o anumită treaptă forţele ce provoacă aceste salturi. Dacă mergem într-o anumită direcţie în Cosmos, facem cunoştinţă cu ceva ce poate fi exprimat prin cuvintele: Se iau în ajutor constelaţiile. Ele sunt ca un fel de litere. Dacă ne extindem în acest fel într-o anumită direcţie, putem vieţui saltul de la strămoş la urmaş, fie pe tărâmul vegetalului, al animalului, al umanului, sau chiar al existenţei planetare; căci şi la trecerea de la Saturn la Soare, de exemplu, s-a produs o dispariţie completă a ceea ce era material. Spiritualul a rămas, tot ceea ce era material a dispărut. Spiritul a fost cel care a provocat saltul. La fel s-a întâmplat la trecerea de la stadiul Soare la stadiul Lună şi de la stadiul Lună la stadiul Pământ. Acelaşi lucru se întâmplă cu lucrurile cele mai mari cât şi cu cele mai mici. – Există două semne care simbolizează fenomenul de salt, unul vechi, care oferă o reprezentare mai plastică, mai imaginativă, şi unul nou. Pe cel nou îl puteţi găsi în calendare. Pe măsură ce evoluţia înaintează, vechiul se încolăceşte spre interior, aproximativ în formă de spirală, iar evoluţia cea nouă se naşte din cea veche ca o a doua spirală, care evoluează de la interior spre exterior. Evoluţia nouă nu se produce însă în sensul că ea se racordează direct la cea veche, ci între sfârşitul celei vechi şi începutul celei noi există un mic salt, după care ea merge mai departe.

Obţinem astfel această figură: două spirale încolăcite una în alta, în mijloc existând un mic salt. Este semnul zodiei Racului, care vrea să ne simbolizeze creşterea înspre afară, în Macrocosmos, şi de asemenea naşterea unui nou vlăstar în cadrul unei evoluţii.

Mai exista însă şi un alt semn pentru reprezentarea acestor raporturi. Oricât de curios vi s-ar părea, el era figurat printr-un măgar şi mânzul său, strămoşul şi urmaşul. Aceasta voia să simbolizeze tranziţia propriu-zisă de la o stare la alta. De fapt şi în vechile simbolizări semnul Racului era reprezentat deseori printr-un măgar şi mânzul său. Nu este lipsit de importanţă să ştim acest lucru. Pentru om este foarte important ca el să înțeleagă că şi la urcarea în Macrocosmos, când omul se extinde în lumea spirituală, există o astfel de tranziţie importantă, însă după aceea el trebuie să se conecteze la tipuri de iluminare cu totul noi. Acest lucru este înfăţişat foarte corect în limbaj stelar dacă ne reprezentăm Soarele fizic trecând prin constelaţia Racului şi, după ce atinge punctul culminant, coborând din nou. La fel se întâmplă şi atunci când candidatul la iniţiere efectuează întâi urcarea în lumea spirituală pentru a face cunoştinţă cu aceste forţe şi apoi, după ce le-a cunoscut, le coboară pe Pământ pentru a le pune în slujba omenirii.

Acest discurs al lui Christos în faţa ucenicilor este relatat atât în Evanghelia după Matei (Matei 21, 1-11), cât şi în celelalte Evanghelii. Felul cum o spune ucenicilor nu este doar prin cuvânt, ci înfăţişându-le imaginaţiunea, imaginea vie a ceea ce El însuşi face atunci când se îndreaptă spre acea înălțime spre care omenirea urmează să se ridice treptat, în cursul evoluţiei sale. Aici El foloseşte imaginea măgarului şi a mânzului său; aceasta înseamnă că îi conduce pe ucenici la înțelegerea celor ce în lumea spirituală corespund constelaţiei Racului. Aceasta este deci o expresie pentru ceva petrecut în cadrul raportului spiritual-viu dintre Christos şi ucenicii Săi. Faptul este de o maiestate şi măreţie ce nu pot fi exprimate prin cuvintele omeneşti ale unei limbi oarecare, ci prin aceea că Christos îi introduce pe ucenici în raporturile lumii spirituale, iar în raporturile fizice le creează copiile pentru lumea macrocosmică. Aici El îi conduce pe până în punctul în care forţele celui iniţiat devin din nou utile pentru omenire. Această înălţime pe care stă acum nu poate fi indicată decât spunând: El se află la înălţimea Soarelui în semnul Racului! De aceea nu trebuie să ne mire că Evanghelia după Matei atrage atenţia în acest loc că viaţa lui Christos pe Pământ a ajuns în punctul ei maxim. Ea ne indică acest lucru cu toată forţa prin cuvintele: „Osana întru cele de sus!” Aici fiecare sunet este astfel ales încât prin ceea ce se întâmplă acum ucenicii se maturizează, pentru ca tot aşa, prin cele ce se petrec în ei, în omenire să poată să se maturizeze ceea ce a putut fi introdus în evoluţia omenirii prin Christos Iisus.

Şi episodul Paştelui evreiesc care urmează nu este atunci altceva decât o revărsare, de data aceasta real-vie, a ceea ce trebuia să se reverse în ucenici ca învăţătură şi apoi să se reverse magic în omenire prin forţele ce au izvorât din Misteriul de pe Golgota. În felul acesta trebuie înţeles tot ceea ce urmează în Evanghelia după Matei. Vom înţelege atunci că autorul Evangheliei după Matei a fost tot timpul conştient că trebuie să atragă atenţia asupra contrastului, să zicem aşa, dintre învăţătura vie care a fost auzită în înălţimile cosmice şi care este valabilă pentru ucenici şi ceea ce poate fi revelat celor din afară, care nu sunt receptivi la forţele lui Christos Iisus însuşi. De aceea şi acele afirmaţii din discuţiile cu rabinii şi fariseii, pe care le vom analiza mâine. Astăzi însă vom mai atrage atenţia asupra faptului că Christos Iisus, după ce i-a îndrumat pe ucenici atât cât s-a putut şi i-a condus la lăcaşurile la care ajunge cel ce este iniţiat, le-a mai pus în vedere că dacă merg pe acest drum vor vieţui ei înşişi integrarea în lumea spirituală a Macrocosmosului. El le spune că ei înşişi au predispoziţia spre iniţiere, că ea îi aşteaptă şi că ei se vor avânta în lumea macrocosmică, unde vor putea cunoaşte din ce în ce mai bine natura adevărată a lui Christos, ca a unei fiinţe ce umple toate spaţiile spirituale şi care şi-a avut imaginea în Iisus din Nazaret. Christos trebuia să le spună discipolilor Săi că ei se maturizează în sensul acestei iniţieri, că devin iniţiaţi ai omenirii. El i-a mai putut atenţiona pe discipoli că spre o iniţiere independentă se poate avansa doar lăsând ca interiorul să se maturizeze cu răbdare şi perseverenţă.

Ce anume trebuie să se maturizeze în interiorul omului atunci când acest interior devine tot mai puternic şi omul îşi dezvoltă forţa superioară, forţa de clarvedere? Trebuie să se maturizeze predispoziţiile sale, în aşa fel încât el să poată primi forţele Sinei spirituale, ale Spiritului vieţii şi ale Omului-spirit. Când anume acea forţă de sus va străluminа în el, când anume va face ea din om un iniţiat, un participant la Împărăţiile cerurilor, asta depinde de momentul în care omul poate deveni matur; depinde de karma fiecăruia. Cine cunoaşte acest lucru? Î1 cunosc doar cei mai mari iniţiaţi. Cei aflaţi pe treptele inferioare de iniţiere nu îl ştiu încă. Dacă o individualitate oarecare este matură să se integreze în lumea spirituală, vine şi ora acestei integrări. Ea soseşte, desigur, dar vine când omul nu se aşteaptă, vine „ca un fur în noapte” (Matei 24, 43). Dar în ce fel se integrează omul în lumea spirituală?

Misteriile vechi, şi într-o oarecare măsură şi Misteriile mai noi, aveau trei trepte pentru iniţierea macrocosmică. Prima treaptă era cea în care omul se integra astfel încât percepea tot ceea ce se poate percepe prin Sinea spirituală. Aici el nu este numai un om în sensul nou, ci s-a ridicat la ceea ce, în sensul Ierarhiilor, se cheamă natura de Înger; este Ierarhia aflată imediat deasupra omului. Astfel, în Misteriile persane cel ce se integra în Macrocosmos astfel încât în el devenea activă Sinea spirituală era numit fie „Persanul”, deoarece unul ca el nu mai era

un individ separat ci aparţinea Îngerului poporului persan, fie era numit direct Înger, sau Natură divină. Următoarea treaptă este cea în care Spiritul vieţii se trezeşte în mod corespunzător. Un om aflat pe o astfel de treaptă era numit, în sensul Misteriilor persane, fie „Erou solar", fiindcă el primea atunci forţa Soarelui, se înălţa de jos până la forţele Soarelui, de unde se transmite Pământului forţa spirituală a Soarelui, fie ,,Fiu al Tatălui". Iar cel în care răzbătea Atma sau Omul-spirit era numit în vechile Misterii „Tată". Acestea erau cele trei trepte pentru cel ce urma să fie iniţiat: Înger, Fiu sau Erou solar şi Tată.

Doar iniţiaţii de cel mai înalt rang au putinţa de a judeca când se poate trezi în om iniţierea. De aceea Christos spunea: Iniţierea va veni atunci când voi veţi avansa pe calea pe care eu v-am condus acum. Voi veţi accede în Împărăţiile cerurilor, însă ceasul nu este cunoscut nici Îngerilor, iniţiaţi cu Sinea spirituală, nici Fiului, iniţiat cu Spiritul vieţii, ci doar iniţiaţilor de cel mai înalt grad, iniţiaţii cu „Tatăl". – De aceea, aici răsună din nou către noi un cuvânt al Evangheliei după Matei, întru totul conform cu tradiţia misterială. Şi vom vedea că vestirea Împărăţiei cerurilor nu este altceva decât o prezicere care se face ucenicilor că ei vor vieţui iniţierea. Faptul că El are în vedere acest lucru reiese în special şi din cele ce exprimă Christos Iisus în Evanghelia după Matei (Matei 24). Dacă citim corect pasajul despre care este vorba aici putem aproape palpa faptul că Christos vrea să facă trimitere la anumite precepte referitoare la ridicarea în Împărăţiile cerurilor vehiculate în acea vreme. Această ridicare în Împărăţiile cerurilor era luată în sens material, existând credinţa că întreg Pământul ar trebui să se înalţe la cer, când de fapt ar fi trebuit să ştii că doar unii candidaţi la iniţiere reuşesc aceasta prin iniţierea lor; ceea ce înseamnă că unii îşi formau părerea că în curând va avea loc o transformare a Pământului în ceruri în sens material. Şi Christos mai atrage atenţia în mod special că vor veni mulţi care vor afirma aceasta. El îi numeşte profeţi mincinoşi şi Mesia falşi (Matei 24, 24). De aceea este extrem de ciudat că şi în ziua de azi există unii comentatori ai Evangheliilor ce fabulează, spunând că concepţia despre o Împărăţie divină ce se apropie în sens material ar fi fost o învăţătură a lui Christos Iisus însuşi. Cine poate citi într-adevăr Evanghelia după Matei ştie că ceea ce are în vedere Christos Iisus este un proces spiritual spre care se înalţă candidatul la iniţiere, spre care însă, în cursul evoluţiei Pământului, se înalţă şi restul omenirii ce urmează lui Christos, se înalţă însă în timp ce şi Pământul însuşi se spiritualizează.

Şi dinspre această latură este necesar să scrutăm mai adânc întreaga structură a Evangheliei după Matei. Vom nutri atunci faţă de această Evanghelie acea mare veneraţie, în special şi pentru că în nicio altă Evanghelie nu putem fi conduşi atât de uşor în situaţia de a trage pur şi simplu cu urechea la felul în care Christos Iisus mai întâi îi instruieşte pe discipolii Săi din punctul de vedere al Eului. Îi vedem pe ucenici stând în jurul Lui şi vedem cum prin trupul omenesc acţionează forţele Cosmosului. Vedem cum El îi conduce de mână, pentru ca ei să poată lua cunoştinţă de ceea ce poate să înveţe un candidat la iniţiere. Spionăm tot felul de raporturi omeneşti, aşa cum se pot ele forma în jurul lui Christos Iisus. Aceasta face din Evanghelia după Matei un document atât de apropiat nouă ca oameni. Prin Evanghelia după Matei învăţăm să-1 cunoaştem cu adevărat pe omul Iisus din Nazaret, purtătorul lui Christos. Facem cunoştinţă cu tot ceea ce determină el pe măsură ce se coboară în natura omenească. Da, chiar şi aspectele cereşti sunt îmbrăcate în Evanghelia după Matei în raporturi cât se poate de omeneşti.

Cum se prezintă aceasta şi în cazul celorlalţi, nu doar pentru cei ce trec prin iniţiere, despre aceasta în următoarea conferinţă, şi ultima.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINŢA a XII-a

Berna, 12 septembrie 1910

Dacă privim evoluţia omenirii în sensul ştiinţei spiritului, felul în care avansează ea din treaptă în treaptă, cel mai important lucru în cadrul acestei evoluţii omeneşti ar trebui să ne apară faptul că omul, încorporându-se mereu şi mereu de-a lungul diferitelor epoci, urcă, atinge grade de perfecţiune superioare, pentru ca în cele din urmă, încet, încet, să facă astfel încât ţelurile adecvate fiecărei trepte de dezvoltare planetară să devină forţe active în interiorul cel mai profund al său. Vedem astfel pe de-o parte omul în ascensiune, care în această evoluţie ascendentă are în vedere ţelul său divin. Omul însă nu ar putea niciodată ajunge la astfel de înălţimi dacă nu i-ar veni întru câtva în ajutor anumite entităţi, care în cadrul Totului universal au străbătut alte căi decât el. Din timp în timp, în evoluţia noastră pământească coboară fiinţe din alte sfere – aşa am putea exprima aproximativ acest lucru – şi se unesc cu evoluţia pământească, pentru a-l ridica pe om la înălţimea la care se află ele însele. Acest lucru îl putem exprima groso-modo, chiar şi pentru stările planetare anterioare ale existenţei noastre pământeşti, în felul următor: Încă pe treapta vechiului Saturn entităţi sublime, Tronurile, şi-au jertfit substanţa lor de voinţă pentru ca din aceasta să poată fi format primul germene al corpului fizic omenesc. Acesta este doar un exemplu în mare. Însă tot timpul există fiinţe care o iau înaintea omului în evoluţie, care se coboară până la nivelul său – expresia poate fi foarte bine folosită în acest caz –, se unesc cu evoluţia omenească prin faptul că din timp în timp locuiesc într-un suflet omenesc, într-o entitate omenească, cum se spune, primesc înfaţişare omenească sau, exprimat mai trivial, se manifestă ca o forţă în sufletul omenesc, pătrunzând acest suflet, inspirându-l; o astfel de fiinţă însufleţită de un zeu poate acţiona mai eficient în cadrul evoluţiei umane decât o face de obicei un om.

Epoca noastră, ce caută să niveleze totul, să pătrundă totul cu reprezentări materialiste, nu priveşte cu plăcere astfel de lucruri. Vreau să spun că epoca noastră nu mai păstrează decât un ultim rudiment din această concepţie. Faptul că un om oarecare ar fi pătruns într-un anume fel de către o entitate coborâtă din lumile superioare, care îi vorbeşte lui, omului, înseamnă pentru omul modern, dacă vreodată cineva este dispus să creadă aşa ceva, o superstiţie îngrozitoare. Totuşi omul a păstrat un rudiment din această credinţă chiar şi în epoca noastră materialistă, deşi el îmbracă acest rudiment într-o credinţă în minuni ce-i rămâne inconştientă; adică şi-a păstrat o disponibilitate de a crede în genii, în personalităţi geniale ce apar când şi când. Din masa mare de oameni răzbat la suprafaţă şi pentru conştienţa modernă obişnuită genii despre care se spune: În sufletul lor germinează alte facultăţi decât întâlnim de obicei în natura omenească. În timpul nostru cel puţin se mai crede în astfel de genii. Sunt însă şi cercuri în care nu se mai crede în genii şi se vrea scoaterea lor din discuţie, căci în cadrul modului de gândire materialist nu mai există un simţ real pentru viaţa spirituală. Totuşi, în cercuri largi există această credinţă în genii. Şi dacă nu vrem să ne oprim la o credinţă goală trebuie să spunem că printr-un geniu care vrea să ducă mai departe evoluţia omenirii vorbeşte o altă forţă din natura umană decât forţele omeneşti obişnuite. Desigur, dacă avem în vedere învăţătorii ce cunosc cu adevărat această stare de geniu, înţelegem că într-un astfel de caz în care apare un om de o asemenea factură, care devine dintr-odată posedat de ceva bun, măreţ şi puternic, o forţă spirituală a coborât şi a luat oarecum în stăpânire locul în care trebuie să acţioneze asemenea entităţi, şi anume interiorul omului însuşi.

Gânditorului antroposof ar trebui de-aici înainte să-i fie limpede existenţa acestor două posibilităţi: o înălţare a omului către înălţimile divine şi o coborâre a entităţilor divin-spirituale în corpuri omeneşti sau suflete omeneşti. În ***Misteriul rosicrucian***, într-un anumit pasaj, s-a atras atenţia că dacă în evoluţia omenirii urmează să se întâmple ceva important trebuie, să zicem aşa, ca o fiinţă divină să se unească cu un suflet omenesc şi să-l pătrundă. Aceasta este o cerinţă a evoluţiei omenirii.

Pentru a înţelege relaţia dintre acest fapt şi evoluţia noastră spirituală terestră, să ne amintim că la începuturile sale Pământul era încă unit cu Soarele, care astăzi există separat în Cosmos. Ulterior, într-un trecut stră-străvechi, Soarele şi Pământul s-au despărţit. Fireşte, antroposoful ştie că în cazul unor asemenea fenomene nu este vorba doar de o separare materială a materiilor pământească şi solară, ci de o plecare a entităţilor divin-spirituale unite cu Soarele sau cu alte planete materiale. După separarea Pământului de Soare anumite fiinţe spirituale au rămas unite cu Pământul, în timp ce alte fiinţe spirituale au rămas unite cu Soarele, deoarece ele, aflându-se pe o treaptă de dezvoltare superioară condiţiilor terestre, nu-şi puteau continua evoluţia cosmică pe Pământ. Avem astfel situaţia în care un tip de entităţi spirituale a rămas mai mult unit cu Pământul, în timp ce alte entităţi îşi exercitau de pe Soare acţiunile lor asupra existenţei terestre. După separarea Soarelui avem, să zicem aşa, două scene de desfăşurare a evenimentelor: scena terestră cu entităţile sale şi scena solară cu entităţile sale. Acum, acele entităţi spirituale ce pot sluji omului dintr-o sferă superioară sunt tocmai acele entităţi ce şi-au mutat, împreună cu Soarele, scena lor de activitate în afara Pământului. Dintre entităţile ce aparţin scenei solare fac parte entităţile care din timp în timp se unesc cu oamenii de pe Pământ, pentru a conduce mai departe evoluţia şi dezvoltarea pământească a umanităţii.

În miturile popoarelor găsim mereu şi mereu astfel de „Eroi solari", astfel de entităţi ce vin din sferele spirituale şi acţionează în cadrul evoluţiei omenirii. Un om străbătut, pătruns de o astfel de entitate solară este, în ce priveşte aspectul exterior sub care ni se înfăţişează în primă instanţă, o entitate care, de fapt, este mult mai mult decât ne arată ea nouă. Exteriorul este o iluzie, este maya, şi îndărătul mayei se află fiinţa propriu-zisă, pe care nu o poate depista decât cel ce scrutează adâncurile cele mai profunde ale unei astfel de naturi.

În Misterii se ştia şi se ştie încă de acest aspect dual al mersului evoluţiei omenirii. Se deosebeau şi se deosebesc, să zicem aşa, spirite divine ce coboară din sferele spirituale pe Pământ şi oameni ce se străduie să se ridice de pe Pământ, oameni care caută iniţierea în tainele spirituale. – Cu ce fel de entitate avem de-a face însă în cazul lui Christos?

Am văzut ieri că în ceea ce am numit „Christos, Fiul Dumnezeului cel viu" avem de-a face cu o entitate care coboară. Dacă ar fi să o desemnăm cu un cuvânt din fllosofia orientală, am putea-o numi o entitate „avatarică", un zeu care coboară. Avem de-a face însă cu o astfel de entitate coborâtoare doar de la un anumit punct încolo. Ce anume ne face să ne apară astfel ne-o arată toţi cei patru evanghelişti, Matei, Marcu, Luca şi Ioan. În momentul Botezului în Iordan această entitate coboară, să zicem aşa, din domeniul existenţei solare pe Pământul nostru şi se uneşte cuo entitate omenească. Trebuie să ne fie însă clar că această entitate solară este, în sensul celor patru

evangheliști, mai mare decât toate celelalte entități avatarice, decât toate celelalte ființe solare care au coborât vreodată. De aceea ea pretinde, să zicem așa, ca dinspre om să vină în întâmpinare o entitate omenească special pregătită.

Așadar, despre ființa solară, despre „Fiul Dumnezeului cel viu" care vine în întâmpinarea omului în scopul evoluției sale ne vorbesc toți cei patru evangheliști. Despre omul care crește din celălalt sens pentru a putea primi această ființă solară nu ne vorbesc însă decât autorii Evangheliilor după Matei și Luca. Ei ne relatează modul în care omul de treizeci de ani năzuiește spre clipa cea mare, în care el însuși poate să primească în sine Ființa solară. Și pentru că entitatea pe care noi o desemnăm drept entitatea christică este una atât de universală, atât de atotcuprinzătoare, nu este suficient ca învelișurile corporale și trupești ce pot primi această Ființă solară să fie pregătite în mod simplu. Pentru aceasta este necesar ca Ființei solare ce coboară să-i vină în întâmpinare un înveliș fizic și un înveliș eteric pregătite în mod cu totul special. De unde au venit ele, acest lucru l-am văzut când am analizat Evanghelia după Matei. Însă din acea entitate din care au fost formate, în sensul Evangheliei după Matei, învelișurile fizic și eteric pentru acea Ființă solară, din sângele a patruzeci și două de generații ale poporului ebraic, din aceleași învelișuri nu puteau fi pregătite în același timp și învelișul astral și nici purtătorul Eului propriu-zis. Pentru aceasta era necesară o organizare specială, ce a fost obținută printr-o altă entitate omenească, despre care vorbește Evanghelia după Luca atunci când ne descrie anii de tinerețe ai așa-numitului Iisus nathanic. Am văzut apoi că cei doi, Iisusul Evangheliei după Matei și cel al Evangheliei după Luca, devin una în momentul în care entitatea despre care vorbește Evanghelia după Matei, și anume individualitatea lui Zarathustra, care a luat mai întâi în posesie învelișurile trupești ca entitate-Eu, îl părăsește pe Iisusul de doisprezece ani al lui Matei și pătrunde în Iisusul nathanic al Evangheliei după Luca pentru a trăi mai departe acolo și pentru a dezvolta corpul astral și purtătorul de Eu cu ajutorul însușirilor pe care și le-a cucerit în trupul fizic și trupul eteric special pregătite ale Iisusului lui Matei, pentru ca apoi să se poată maturiza mădularele superioare și în al treizecilea an în ele să poată coborî din sferele superioare Entitatea lui Christos.

Dacă am vrea să descriem întregul mers al evenimentelor în sensul Evangheliei după Matei ar trebui să spunem că autorul Evangheliei a avut în vedere în primul rând întrebarea: Ce corp fizic și corp eteric sunt necesare pentru a permite Entității christice să se preumble cândva pe Pământ? Și din tot ceea ce aflase în această privință el răspunde în felul care urmează. Pentru ca să poată fi pregătite aceste corpuri a fost necesar ca în poporul ebraic, timp de patruzeci și două de generații, să se dezvolte plenar toate predispozițiile sădite odinioară în Avraam, astfel ca prin această ereditate să se poată naște acel corp fizic și acel corp eteric necesare. Și el răspunde mai departe la această întrebare spunând: Un astfel de corp fizic și un astfel de corp eteric ar putea oferi aceste instrumente numai dacă ele sunt folosite mai întâi de individualitatea lui Zarathustra, individualitatea cea mai mare pe care a pregătit-o omenirea în vederea primirii și înțelegerii lui Christos. Ea le poate folosi doar cât timp ele oferă posibilitatea unei evoluții, adică până la doisprezece ani; după aceea ea trebuie să părăsească corpul Iisusului lui Matei și să treacă în corpul Iisusului lui Luca. Acum, autorul Evangheliei după Matei își întoarce privirea din direcția spre care fusese orientată până atunci spre Iisusul lui Luca, urmărind în continuare viața lui Zarathustra până la treizeci de ani. Acesta este momentul în care Zarathustra a reușit să aducă și corpul astral și purtătorul de Eu la un nivel suficient de înalt încât să poată jertfi acum totul, pentru ca de sus Spiritul solar, esența sferelor spirituale, să le poată lua în posesie. Acest lucru ne este indicat în episodul Botezului în Iordan.

Dacă ne mai aducem încă o dată aminte de acea despărțire a Soarelui de Pământ și de faptul că odată cu aceasta s-au separat de Pământ și acele entități al căror conducător suprem este Christos, vom spune: Există entități care își extind acțiunea asupra Pământului doar treptat, după cum și Christos și-a putut impune influența Sa asupra Pământului abia în decursul timpului. De separarea Soarelui mai este legat un episod. Aici trebuie să ne amintim ceva care, de asemenea, a fost menționat în repetate rânduri: faptul că vechea existență saturniană era una relativ simplă în ce privește substanțialitatea. Era o existență de foc sau căldură. Pe vechiul Saturn nu existau încă aer și apă, dar nici eterul luminii. Acesta apărut abia în timpul existenței solare. Apoi, în timpul existenței lunare s-a adăugat, ca o stare ulterioară de condensare, elementul apă și, ca o nouă stare de rafinare, eterul sunetului. Și, în cursul existenței pământești, s-a adăugat ca stare de condensare solidul, starea pământească, iar ca stare de diluare, de rarefiere, ceea ce noi numim eterul vieții. Avem, așadar, pe Pământ căldura, aerul sau forma gazoasă, starea apoasă sau fluidă și starea solidă sau pământească, iar ca stări de rarefiere eterul luminii, eterul sunetului și eterul vieții, starea cea mai fină de eter pe care o cunoaștem.

Pe de altă parte, odată cu separarea Soarelui a avut loc nu numai o dislocare din Pământ a materiei solare, ci și o plecare a spiritualului. El a revenit pe Pământ, însă abia treptat și niciodată complet. Acest lucru l-am expus deja la München cu ocazia analizei referitoare la „Cele șase zile ale Creațiunii", motiv pentru care nu voi face aici decât o scurtă trecere în revistă. Dintre stările mai înalte, oarecum eterice, omul percepe pe Pământ căldura, eterul căldurii și, de asemenea, lumina. Ceea ce percepe el ca sunet este doar un reflex al sunetului propriu-zis, care există în lumea eterică; este o materializare. Când vorbim de eterul sunetului avem în vedere suportul acestuia, ceea ce este cunoscut drept „armonie a sferelor", care poate fi auzită doar prin claraudiție. Soarele, în starea fizică de acum, trimite, desigur, pe Pământ lumina sa, dar în Soare trăiește și această stare superioară.

S-a spus deja de mai multe ori: Când oamenii ajung să știe acest lucru vorbesc precum Goethe; ceea ce spune el nu este o vorbă goală:

„Prin zvon de sfere înfrățite
Planete, Soare, sună-ntruna,
S-aude ca un mers de tunet
Cutreierul dintotdeauna".

Aici se face aluzie la armonia sferelor, la ceea ce trăiește în eterul sunetului. Acest lucru însă omul nu-l poate vieți decât dacă el însuși se înalță prin inițiere, sau dacă o Ființă solară se coboară pentru a împărtăși aceasta unui om ales să devină un instrument al evoluției pentru ceilalți oameni. Pentru un astfel de om Soarele răsună, armoniile sferelor încep să devină parceptibile. – Deasupra eterului sunetului se mai află eterul vieții. Și după cum la baza sunetului obișnuit stă ca un conținut superior, ca ceva interior, sufletesc, cuvântul, rezonanța sau sensul, tot așa, de eterul vieții este legat sensul, cuvântul, același care în persana mai târzie era numit „Honover" și pe care evanghelistul Ioan îl numește „Logos", un sunet plin de sens, care îi este propriu Ființei solare.

Printre oamenii dăruiți cu har, care în cursul timpului au stat înaintea acestui Soare răsunător, a acestui Soare vorbitor, cu toate entitățile lui, nu ca niște surzi, să zicem așa, s-a aflat încă de la începuturile evoluției noastre postatlanteneene Zarathustra. Și nu este deloc un simplu mit, ci purul adevăr că Zarathustra a fost instruit și el de către Cuvântul solar. El devenise capabil să primească, să recepteze acest Cuvânt solar. Ce erau, în fond, toate acele învățături impresionante, maiestuoase pe care vechiul Zarathustra le oferea discipolilor săi? Ele pot fi caracterizate spunând: Zarathustra era un instrument și prin el răsuna sunetul, sensul cuvântului solar însuși. De aceea, legenda persană vorbește despre Cuvântul solar ce se vestește prin gura lui Zarathustra, vorbește despre Cuvântul tainic aflat îndărătul existenței solare. Astfel, atunci când vorbește de corpul astral al Soarelui ea vorbește de Ahura Mazdao; ea vorbește însă și de Cuvântul solar, care ulterior a fost numit Logos, în traducere grecească.

Dacă ne uităm la vechiul Zarathustra vedem că el, chiar dacă era o personalitate atât de înaltă, nu era pe atunci atât de inițiat pentru a primi în mod conștient ceea ce trebuia să fie spus omului, vedem că o astfel de personalitate era însuflețită oarecum de un Preaînalt, până

la care ea nu reuşise să se înalţe. Zarathustra putea transmite învăţături de la Ahura Mazdao pentru că lui i s-a dezvăluit Ahura solară, pentru că în el răsuna entitatea spirituală Ahura Mazdao, pentru că prin el vorbea Cuvântul solar, Marea aură, Lumina lumii. Exterior-corporalul Dumnezeului solar, care triinitea anticipat oamenilor efectele sale, exista într-un fel încă de când oamenii înşişi nu aveau un corporal pe Pământ. Cuvântul solar era atunci mai mult interiorul. – Am putea spune astfel, oarecum în sensul lui Zarathustra, că el îi învăţa pe ucenicii săi în felul următor: Vouă trebuie să vă fie limpede că îndărătul luminii solare fizice se află o lumină spirituală. După cum în spatele omului fizic există astralul său, aura sa, tot aşa, în spatele Soarelui se află Marea aură. Acest Soare fizic trebuie privit însă, într-un fel, drept corpul de lumină al unei entităţi ce cândva va cobori pe Pământ; el este întru câtva exterior-trupescul unei fiinţe pe care o putem cunoaşte prin contemplare spirituală, şi în acest trupesc mai există un interior, un sufletesc. Aşa cum prin sunet se exprimă un sufletesc, tot astfel prin intermediul Aurei solare pătrunde Cuvântul solar, Logosul solar. Zarathustra i-a putut promite omenirii că o dată va coborî din sferele divin-spirituale Marea aură, Fiinţa de lumină şi că sufletul Fiinţei de lumină va fi Cuvântul solar. Iată care este primul lucru – izvorul prim – ce trebuie căutat la vechiul Zarathustra. La Zarathustra noi trebuie să căutăm un fel de înţelepciune profetică despre venirea Aurei solare şi a Cuvântului solar.

În continuare, din epocă în epocă, s-a transmis prin Misterii faptul că omenirii i-a fost profeţită venirea Logosului solar, a Cuvântului solar. Şi, neîntrerupt, aceasta a fost marea consolare şi speranţă a celor ce în cursul evoluţiei omenirii tânjeau după un Înalt. Iar spiritele solare mai mici ce s-au unit cu Pământul, care în principiu erau mesageri ai Cuvântului solar, ai spiritului Luminii solare, ai Aurei solare, puteau da învăţături tot mai exacte.

Aceasta era una dintre laturile tradiţiei misteriale, aşa cum s-a transmis ea de-a lungul epocilor. Cealaltă latură era aceea că oa- menii trebuie să înveţe, şi chiar să exerseze practic, că se poate urca treptat în întâmpinarea a ceea ce coboară aici pe Pământ. În perioada precreştină nimeni nu-şi putea imagina însă că un om slab, un om oarecare ar putea să se ridice fără probleme la înălţimea marii Fiinţe solare, a Conducătorului spiritelor solare, a lui Christos. Era imposibil ca un individ să poată atinge printr-o iniţiere oarecare aşa ceva. De aceea, Evanghelia după Matei spune că pentru a da naştere unui asemenea om au fost necesare toate sevele poporului ebraic. Pe de altă parte, în Evanghelia după Luca se arată că în şaptezeci şi şapte de trepte succesive a fost filtrat cel mai bun exemplar de om din câte ar fi putut exista pentru a se asigura trupul corespunzător pentru Fiinţa cea mai aleasă ce avea să coboare pe Pământ.

Acum, desigur, cei care trebuiau instruiţi în Misterii, asupra cărora trebuia acţionat, nu erau întotdeauna oameni care îşi puteau însuşi totalitatea sarcinilor aflate înaintea omenirii sau care trebuiau fi atinse de către un om în toată evoluţia sa, ci mai degrabă se avea de-a face cu oameni slabi. De aceea, în Misteriile vechi cei care urmau să fie iniţiaţi în tainele misteriale se împărţeau în anumite clase, ce trebuiau să se apropie de taine în modul cel mai diferit. Existau unii care erau îndrumaţi în special spre cum ar putea trăi exterior un om, spre ce ar trebui să săvârşească omul exterior ca să poată fi un instrument potrivit, un templu al Fiinţei solare care cobora. Existau însă şi altfel de discipoli ai Misteriilor, cei ce trebuiau atenţionaţi mai mult asupra a ceea ce ar trebui să dezvolte sufletul în sine în totală linişte, dacă el ar vrea să ajungă la înţelegerea, la simţirea şi vieţuirea unui Spirit solar. Puteţi oare să vă imaginaţi că în Misterii era ceva natural să existe discipoli care aveau, să zicem aşa, sarcina de a-şi organiza viaţa exterioară într-un anume mod şi care din fragedă pruncie erau în mod corespunzător supravegheaţi pentru ca trupul lor să cunoască o astfel de evoluţie încât ei să poată deveni purtători, temple ale Fiinţei solare ce cobora? Aşa se întâmpla în timpurile de odinioară şi aşa a rămas în principiu şi în timpurile mai noi, numai că acest lucru nu este remarcat de către concepţiile materialiste exterioare.

Să presupunem că vine vremea în care din sferele spirituale urmează să coboare o fiinţă superioară pentru a da din nou un impuls omenirii. Cei ce slujesc în Misterii trebuie să aştepte momentul în care are să se producă un astfel de eveniment; ei au sarcina să tălmăcească semnele timpului. În totală linişte şi renunţare şi fără să facă mare caz de aceasta ei aşteaptă momentul în care Dumnezeu va cobori din înălţimile cereşti pentru a-i da omenirii un imbold spre înainte. Sarcina lor este însă şi aceea de a observa dacă printre oamenii din exterior nu există o personalitate care să poată fi dirijată şi îndrumată, astfel încât ea să fie în stare să primească o astfel de entitate. Dacă fiinţa ce urmează să coboare este una deosebit de înaltă trebuie, în principiu, ca omul respectiv să fie îndrumat din cea mai fragedă pruncie pentru a deveni templu al unei astfel de fiinţe. Aceasta se şi întâmplă, numai că faptul rămâne neobservat. Abia ulterior, când se descrie viaţa acestor oameni, se descoperă în ea anumite repetabilităţi. Chiar dacă din punct de vedere exterior condiţiile de viaţă sunt diferite, vieţile lor prezintă totuşi o anumită similitudine. De aceea se poate indica acest lucru: Dacă ne îndreptăm privirea în urmă în cursul evoluţiei omenirii, descoperim ici şi colo entităţi ce prezintă o anumită asemănare chiar şi în ce priveşte biografia exterioară. Acest lucru nu poate fi contestat. Faptul a atras atenţia chiar şi cercetătorilor moderni. Iar în operele erudite de uz curent, nu însă foarte profunde, dumneavoastră puteţi găsi tabele cu asemănările care apar în biografiile unor astfel de personalităţi. Aşa, de exemplu, la profesorul Jensen [Nota 19] din Marburg puteţi găsi sintetizate asemănările dintre biografiile lui Ghilgameş din vechiul Babilon, a lui Moise, a lui Iisus, a lui Pavel. Acolo el expune nişte tabele foarte nostime. El extrage anumite trăsături din viaţa tuturor acestor personalităţi – aceste trăsături individuale se pot compara foarte bine –, de unde rezultă nişte asemănări paradoxale, care te uimesc, asemănări în faţa cărora spiritul nostru materialist rămâne consternat. Desigur, concluzia care se trage de aici este că un mit a fost copiat după un altul, că autorul care a descris viaţa lui Iisus a copiat biografia babilonianului Ghilgameş, că biografia lui Moise nu este decât o pastişă a unui epos antic. Şi ultima concluzie care se trage este aceea că niciunul dintre aceştia, nici Moise, nici Iisus, nici Pavel, nu ar fi existat ca persoană fizică! De obicei oamenii nici nu bănuiesc cât de departe a ajuns astăzi aşa-numita cercetare în ceea ce priveşte această interpretare materialistă a problemei.

Această similitudine a biografiilor provine din faptul că aceste personalităţi, pregătite să primească o fiinţă dumnezeiască, trebuie efectiv să fie conduse, dirijate, chiar din copilărie. Şi nu trebuie să ne mirăm câtuşi de puţin de acest lucru când pătrundem sensul mai profund al mersului evoluţiei Cosmosului şi al omenirii. De aceea mitologia comparată, şi în principiu orice încercare de a stoarce cu orice preţ similitudini din mituri, nu reprezintă decât un joc mai elevat. De aici nu rezultă nimic important. Căci la ce ajută să constaţi că viaţa eroului neamţ Siegfried prezintă trăsături asemănătoare cu viaţa unui erou grec sau a oricărui alt erou? Este de la sine înţeles să existe aşa ceva. Nu este absolut deloc important cum arată veşmintele cuiva ci persoana care le îmbracă! Nu este important că viaţa lui Siegfried decurge într-un anumit fel, ci individualitatea care se găseşte înăuntru. Dar aceste lucruri nu pot fi constatate decât prin cercetare ocultă.

Aşadar, ceea ce trebuie să analizăm noi acum este că astfel de oameni, pregătiţi să devină temple pentru o fiinţă ce trebuie să ducă omenirea pe o treaptă superioară, trebuie să fie conduşi în viaţă într-un anume mod şi că de aceea, în linii mari, viaţa lor este necesar să cunoască un mers asemănător, paralel. De aceea, din timpuri străvechi în templele misteriale au existat întotdeauna prescripţii referitoare la ce trebuie să se întâmple cu astfel de oameni: Printre astfel de prescripţii existau şi în cadrul comunităţilor de esenieni unele ce se referau la Christos Iisus. Ele arătau cum ar trebui să fie fiinţele umane care mai târziu s-au dezvoltat ca Iisus solomonic şi Iisus nathanic pentru a putea veni în întâmpinarea inaltei Fiinţe solare, Christos.

Nu toţi însă erau iniţiaţi în toate. Existau diferite clase, tipuri de iniţiaţi. Existau unii cărora le era clar în special ce anume trebuia să îndeplinească o fiinţă omenească ce se pregătea în vederea coborârii lui Dumnezeu, pentru a putea fi demnă să-L primească pe Dumnezeu. Şi existau alţii care, trivial vorbind, cunoşteau cum se comportă Dumnezeu atunci când se arată într-un om, când se arată sub forma unui geniu, să zicem aşa. Căci nici acest lucru nu reuşesc să pătrundă oamenii în ziua de azi, faptul că şi geniile au elemente asemănătoare când iau în posesie un om. Dar astăzi nu se scriu biografii din punctul de vedere al spiritului. Dacă, de exemplu, ai vrea să descrii geniul lui

Goethe pornind din spirit, ai descoperi similitudini paradoxale, de exemplu, cu geniul lui Dante, Homer, Eschil. Astăzi însă nu se scriu biografii care să pornească de la spirit, ci se întocmesc fişiere ce indică toate nimicurile din viaţa unor astfel de oameni. Acestea îi interesează mult mai mult pe oameni. Şi avem astfel o culegere copioasă de fişe referitoare la viaţa lui Goethe, dar încă nicio descriere adevărată a ceea ce a fost Goethe de fapt. Da, într-o anumită privinţă omenirea se declară astăzi, şi asta cu o uriaşă superioritate, incapabilă să urmărească evoluţia geniului din personalitatea omenească. Există foarte mult tendinţa de a evidenţia la marii noştri poeţi cele mai timpurii forme ale unei creaţii poetice şi de a preamări în aceste forme adolescentine prospeţimea şi spontaneitatea, care trăiesc ca ceva elementar, în timp ce în anii de mai târziu ei le-ar fi pierdut şi ar fi îmbătrânit. Realitatea care se ascunde însă aici este aceea că oamenii, în aroganţa lor, nu vor să-i înţeleagă decât pe poeţii adolescentini şi nu să cunoască cum au evoluat ei de-a lungul vieţii. Oamenii îşi fac o virtute din a susţine că ei se opresc la tinereţe; ei îl dispreţuiesc pe bătrân şi nu bănuiesc căţuşi de puţin că nu bătrânul a devenit „bătrân", ci ei înşişi au rămas nişte copii! Acesta este un flagel foarte răspândit. Dar, fiind atât de adânc înrădăcinat, nici nu trebuie să ne mirăm că există atât de puţină înţelegere pentru faptul că o fiinţă dumnezeiască poate să ia în posesie o personalitate omenească şi că exprimarea acestor divinităţi în diferite fiinţe umane în epoci diferite este, în fond, asemănătoare.

Tocmai pentru că este greu să cunoşti aceste corelaţii profunde, s-au împărţit aceste domenii pe clase. De aceea nu trebuie să ne mirăm că în anumite grupe ale Misteriilor se învăţa cum trebuie să se pregătească omul pentru a accede la Fiinţa divină, în timp ce în alte clase se învăţa modul în care interiorul Fiinţei de lumină, Logosul, Cuvântul solar, conţinut în aura Fiinţei solare, coboară spre Pământ.

În Christos avem, aşadar, cel mai complicat proces de coborâre din câte există. Şi n-ar trebui să ne mirăm câtuşi de puţin dacă, pentru a înţelege această faptă uriaşă, puternică, ar fi fost necesari chiar mai mult de patru oameni. Patru însă au încercat aceasta. Doi dintre ei, autorul Evangheliei după Matei şi cel al Evangheliei după Luca, s-au străduit să prezinte personalităţile ce urcau în întâmpinarea Fiinţei solare ce cobora; Matei în ce priveşte corpurile fizic şi eteric, iar Luca în ce priveşte corpul astral şi suportul Eului. Marcu, în schimb, nu se preocupă de ceea ce urcă în întâmpinarea Fiinţei solare. El descrie Aura solară, Marea aură, Corpul de lumină, Lumina spirituală ce acţionează prin spaţiile cosmice şi înăuntrul făpturii lui Christos Iisus. De aceea el începe direct cu Botezul în Iordan, unde se pogoară Lumina lumii. Iar în Evanghelia după Ioan ni se înfăţişează sufletul acestui Spirit solar, Logosul, Cuvântul solar, Interiorul. Tocmai de aceea Evanghelia după Ioan este cea mai esoterică dintre Evanghelii.

Aveţi astfel faptele distribuite şi entitatea complicată a lui Christos Iisus zugrăvită dinspre patru laturi. De aceea toţi cei patru evanghelişti ni-L descriu pe Christos în Iisus din Nazaret. Însă fiecare dintre cei patru autori ai Evangheliilor este silit într-o oarecare măsură să rămână la punctul de vedere de la care a plecat; căci de acolo şi-a câştigat privirea clarvăzătoare pentru a putea descrie mai bine această Fiinţă complicată. – Să aducem încă o dată în faţa ochilor acest lucru, pentru ca el să ne pătrundă cu adevărat în suflet.

Matei este silit să-şi îndrepte privirea spre naşterea Iisusului solomonic şi să urmărească modul în care sunt pregătite forţele corpurilor fizic şi eteric, cum aceste învelişuri sunt lepădate de Zarathustra şi cum apoi el transferă în Iisusul Evangheliei după Luca ceea ce a dobândit în corpurile fizic şi eteric ale Iisusului solomonic. Aici autorul Evangheliei după Matei trebuie să urmărească ceva ce nu a prezentat la început. El are în vedere în principal elementul de la care a pornit: destinele celor ce au fost dobândite şi cucerite de Iisusul solomonic şi transferate în Iisusul nathanic. El urmăreşte mai puţin elementarul din corpul astral şi suportul de Eu al Iisusului Evangheliei după Luca şi mai mult ceea ce s-a transmis mai departe din Iisusul său. Iar când zugrăveşte Fiinţa solară care a coborât, el are în vedere în special facultăţile pe care Iisus le-a putut dobândi prin faptul că şi-a dezvoltat corpul fizic şi corpul eteric în Iisusul solomonic. Acestea mai erau încă vizibile la Christos; căci aceste însuşiri existau în El, iar Matei urmăreşte cu o atenţie deosebită această latură a lui Christos Iisus pe care a avut-o în vedere la început, deoarece era importantă pentru el.

Autorul Evangheliei după Marcu îşi îndreaptă de la bun început atenţia asupra Spiritului solar care s-a coborât din cer. El nu urmăreşte o fiinţă pământească; ceea ce se preumbla acolo în corp fizic nu reprezintă pentru el decât un mijloc pentru a înfăţişa ceea ce a acţionat în ea ca Spirit solar. El atrage de aceea atenţia asupra a ceea ce poate să urmărească, şi anume asupra modului în care acţionează forţele Spiritului solar. Iată de ce atât de multe lucruri par să fie identice la Matei şi la Marcu; ei au însă puncte de vedere diferite. Matei zugrăveşte mai mult caracterul de înveliş şi atrage atenţia în special asupra felului în care se prezintă în anii din urmă însuşirile căpătate în primii ani; şi face această descriere urmărind, de asemenea, modul deosebit în care acţionează aceste însuşiri. Autorul Evangheliei după Marcu, în schimb, se foloseşte doar formal de Iisusul fizic ce îşi poartă paşii pe Pământ, pentru a arăta ce poate săvârşi Spiritul solar pe Pământ. În această privinţă se merge până la detaliu. Dacă vreţi să înţelegeţi cu adevărat Evangheliile până în ultimele detalii ale lor trebuie să ţineţi seama de faptul că evangheliştii aveau permanent în atenţie obiectivul pe care şi l-au fixat la început.

Autorul Evangheliei după Luca va avea de aceea în mod deosebit în atenţie latura mai importantă pentru el: corpul astral şi suportul de Eu, deci nu ceea ce această entitate vieţuieşte ca personalitate fizică exterioară, ci ceea ce ea vieţuieşte drept corp astral, care este purtătorul sentimentelor şi senzaţiilor. Corpul astral mai este şi purtătorul însuşirilor creatoare. Din corpul astral se revarsă tot ceea ce înseamnă compasiune şi milostenie, iar Christos Iisus a putut fi acea fiinţă milostivă tocmai pentru că El avea corpul astral al Iisusului nathanic. De aceea Luca îşi îndreaptă privirea de la bun început spre tot ceea ce înseamnă milă, spre tot ceea ce poate săvârşi Christos Iisus ca urmare a faptului că poartă în sine acest corp astral.

Iar autorul Evangheliei după Ioan are în vedere faptul că lucrul cel mai înalt ce poate acţiona pe Pământ, interiorul Spiritului solar, este adus prin intermediul lui Iisus. Pe el nu-l interesează în primul rând viaţa fizică a lui Christos. Privirea lui se îndreaptă de la început spre tot ce poate fi mai sublim, spre Logosul solar, iar Iisusul fizic nu reprezintă pentru el decât un mijloc de a urmări modul în care se comportă Logosul solar în omenire. Şi acest aspect spre care şi-a aţintit privirea la început rămâne mereu în atenţia sa.

Noi privim învelişurile noastre exterioare, corpul fizic şi corpul eteric, ca nişte oameni care dorm. În aceste două elemente trăiesc toate forţele ce provin de la entităţile divin-spirituale care au lucrat timp de milioane şi milioane de ani pentru a edifica acest templu al corpului fizic. În acest templu noi trăim din era lemuriană şi de atunci nu am încetat să-l şubrezim. Dar el a ajuns iniţial la noi după ce a trecut prin etapele Saturn, Soare şi Lună. Pe atunci în el trăiau şi ţeseau naturi divine. Şi dacă ne uităm la corpul nostru fizic, putem spune: El este un templu pe care ni l-au pregătit zeii din materie solidă. – Iar în corpul nostru eteric avem ceva ce conţine, desigur, substanţialităţile mai fine ale entităţii omeneşti, numai că omul nu le poate vedea deoarece a devenit incapabil să le perceapă datorită influenţelor luciferice şi ahrimanice. În acest corp eteric trăieşte şi ceea ce aparţine Soarelui. În el răsună ceea ce acţiona ca armonie a sferelor, ceea ce este perceptibil în spatele elementului pur fizic de la zei. De aceea noi putem spune despre el: În corpul eteric trăiesc divinităţi înalte, în special cele înrudite divinităţilor solare. – Privim astfel spre corpul fizic şi spre corpul eteric ca spre cele mai desăvârşite mădulare ale entităţii noastre. Dacă le-am abandonat în timpul somnului sau dacă ele s-au desprins de noi, ele rămân aşa cum sunt plămădite şi ţesute în noi de entităţile divine.

Autorul Evangheliei după Matei a trebuit să-şi îndrepte cu prioritate atenţia şi în continuare asupra corpului fizic al lui Christos Iisus, asupra căruia privise la început. Dar corpul fizic, material, nu mai exista, căci el fusese părăsit încă de la doisprezece ani. Divinul însă, forţele, ele s-au transferat odată cu el în celălalt corp fizic, cel al Iisusului nathanic. Acest corp fizic al lui Iisus din Nazaret era atât de desăvârşit deoarece

El şi-a îmbibat corpul cu forţele pe care le-a adus cu sine din corpul Iisusului solomonic. Să ne reprezentăm acum felul în care autorul Evangheliei după Matei îşi îndreaptă privirea spre Iisus care moare pe cruce. Tot timpul el avusese privirea aţintită spre obiectivul pe care îl urmărea cu prioritate, spre acel punct pe care şi-l fixase de la bun început. Spiritualul părăseşte acum corpul fizic şi odată cu el iese şi ceea ce fusese preluat ca element divin. Autorul Evangheliei după Matei şi-a îndreptat atenţia spre momentul separării interiorului lui Christos Iisus de acest divin din natura lui fizică. Iar vechile cuvinte misteriale, ce întotdeauna răsunau atunci când natura spirituală a omului ieşea din corpul fizic pentru a putea privi în lumea spirituală: Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, Tu m-ai preamărit, m-ai glorificat! – el le preschimbă, privind spre corpul fizic, spunând: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?" (Matei 27, 46). Şi autorul Evangheliei după Matei şi-a îndreptat toată atenţia spre acest moment, spre acest cuvânt „părăsit".

Autorul Evangheliei după Marcu ne descrie însă felul în care se apropie forţele exterioare ale Aurei solare, modul în care Aura solară, corpul Fiinţei solare, se uneşte cu corpul eteric. Corpul eteric se află în aceeaşi situaţie în care se află corpul nostru eteric în timpul somnului. Aşa cum în timpul somnului forţele exterioare ies odată cu noi în afară, tot aşa ele au ieşit împreună cu Iisus la moartea fizică a acestuia. De aceea şi în Evanghelia după Marcu găsim aceleaşi cuvinte (Marcu 15, 34).

Autorul Evangheliei după Luca îşi îndreaptă, de asemenea, privirea, la moartea lui Christos Iisus, spre ceea ce avusese de la bun început în atenţie: spre corpul astral şi purtătorul de Eu. De aceea el nu ne spune aceleaşi vorbe. El îşi îndreaptă toată atenţia spre celelalte însuşiri legate de corpul astral, ce în acel moment cunoaşte maxima sa dezvoltare, milostenia şi iubirea. Şi de aceea el consemnează cuvintele: „Tată, iartă-le lor, căci nu ştiu ce fac!" (Luca 23, 34). Acesta este un cuvânt de iubire ce nu poate veni decât din corpul astral, asupra căruia autorul Evangheliei după Luca şi-a îndreptat atenţia de la bun început. Iar ceea ce poate exista mai înalt ca smerenie şi devotament izvorăşte din acest corp astral, asupra căruia Luca îşi menţine aţintită privirea până la sfârşit. De aici şi cuvintele sale de încheiere: „Tată, în mâinile tale încredinţez duhul meu!" (Luca 23, 46).

Ioan însă descrie ceva ce de fapt este împrumutat de la pământ, dar care urmează să fie intregrat de om în ordinea pământească: sensul ordinii pământeşti, ce sălăşluieşte în Cuvântul solar. De aceea el şi-a îndreptat atenţia în principal spre ceea ce se împlineşte pe Golgota dinspre cruce în jos ca element ordonator. El ne descrie faptul că în acel moment Christos instaurează o frăţie superioară celei ce se bazează pe rudenia de sânge. Frăţiile anterioare au dăinuit prin legăturile de sânge. Maria este mama ce a avut copilul, ca mamă după sânge. Prin Christos Iisus se statuează ceva care vrea să unească în iubire un suflet cu altul. Discipolului pe care El îl iubea nu i-o dă pe mama după sânge, ci îi dă în spirit pe propria mamă. Înnoind astfel legăturile vechi, pe care omenirea le-a pierdut de la origini, de pe cruce răsună în jos: „Acesta este fiul tău!" şi „Aceasta este mama ta!" (Ioan 19, 26-27). Astfel, ceea ce ca sens ordonator fonda comunităţi noi, iată ceea ce se revarsă în pământ prin fapta lui Christos ca sens al eterului vieţii, care ordonează viaţa.

Îndărătul a tot ceea ce zugrăvesc evangheliştii avem aşadar o faptă, fapta lui Christos. Fiecare însă face o descriere din punctul de vedere adoptat de el de la bun început, deoarece modul în care era solicitată mintea fiecărui evanghelist era de aşa manieră, încât acesta trebuia să-şi îndrepte privirea clarvăzătoare spre ceea ce fusese pregătit; şi atunci el nu mai dădea atenţie la altceva. De aceea noi trebuie să spunem: Acest eveniment de largă cuprindere nu ne apare contradictoriu prin faptul că este zugrăvit din patru unghiuri diferite ci, din contră, abia atunci când reuşim să îl cuprindem din toate cele patru unghiuri îl înţelegem mai bine. Şi tot acum găsim cât se poate de natural ca mărturisirea lui Petru, asupra căreia am atras atenţia ieri, să se găsească doar în Evanghelia după Matei, nu şi în alte Evanghelii. Marcu ni-l zugrăveşte pe Christos ca forţă solară, ca forţa cosmică universală ce a acţionat aici, în Pământ, numai că într-un mod nou. Aşadar Marcu ne descrie forţa maiestuoasă a Aurei solare în efectele ei elementare. Iar Evanghelia după Luca, atunci când ne descrie interiorul lui Christos Iisus, ne zugrăveşte în special corpul astral, individualitatea omenească separată, felul cum trăieşte omul pentru sine. Căci în corpul astral omul trăieşte pentru sine. Aici se găseşte aspectul individual cel mai profund, aici el creşte în sine însuşi. În ceea ce priveşte corpul astral, omul nu este iniţial sociabil; forţa de socializare, prin care omul intră în relaţie cu alţi oameni, se află în corpul eteric. De aceea, Luca nu are niciun fel de afinitate, niciun fel de disponibilitate pentru a vorbi de vreo comunitate ce ar trebui întemeiată. Iar cel care descrie entitatea-Eu, autorul Evangheliei după Ioan, nici măcar atât.

În schimb, autorul Evangheliei după Matei, care ni-l descrie pe Christos Iisus ca om, are o înclinaţie cu totul deosebită de a ne înţişa chiar şi acele întâmplări omeneşti ce rezultă prin faptul că un Dumnezeu s-a perindat cândva pe Pământ în formă omenească. Evanghelistul care ni-l zugrăveşte pe Christos Iisus în entitatea Sa cea mai omenească trebuia să descrie tot ceea ce a putut fonda aici Dumnezeu ca om printre oameni, ca raporturi între oameni ce pot fi desemnate prin cuvântul comunitate sau grup de apartenenţă, deoarece el de la bun început şi-a îndreptat privirea spre cum acţionează Christos ca om prin ceea ce ia din corpul fizic şi din corpul eteric. De aceea, dacă avem o înţelegere interioară pentru aceste lucruri, vom găsi cât se poate de natural ca doar în Evanghelia după Matei să apară aceste cuvinte foarte controversate: „Tu eşti Petru, şi pe această stâncă vreau să clădesc comunitatea mea" (Matei 16, 18). Dacă ne uităm la toate discuţiile referitoare la aceste cuvinte din Evanghelia după Matei purtate de teologi de cele mai diverse coloraturi din ziua de astăzi, vom găsi întotdeauna doar nişte motive cu totul particulare, cu totul aparte de a accepta sau a respinge aceste cuvinte, însă în niciun caz o înţelegere a sensului lor profund. Cei care le contestă fac acest lucru pentru că ele sunt reprezentate de comunitatea exterioară a Bisericii catolice, pentru că organizarea Bisericii catolice s-a întemeiat pe ea. Prin aceasta ele pot fi, eventual, folosite în mod abuziv; dar asta nu este o dovadă că trebuie interpretate întâi în favoarea Bisericii catolice. Cei care le combat nu ştiu nici ei să aducă vreun argument împotrivă, pentru că nu văd răstălmăcirile. Aceşti domni sunt într-o postură foarte ciudată. Astfel, unul arată că Evanghelia după Marcu ar fi cea care s-ar afla la originea tuturor celor patru Evanghelii; apoi ar fi Evangheliile după Matei şi Luca, care ar fi într-un anumit fel copiate şi completate după Evanghelia după Marcu; şi ar fi explicabil ca autorul Evangheliei după Matei, ca şi autorul Evangheliei după Luca, să fi adăugat ceva diferit la cele transcrise. Autorului Evangheliei după Matei i-a venit, de exemplu, ideea, întrucât voia în mod special să sprijine comunitatea, să introducă acele cuvinte: „Tu eşti Petru, şi pe această stâncă vreau să clădesc comunitatea mea."

Desigur, pentru unele cuvinte textul ajuns până la noi nu ne este de folos, deoarece nu se poate dovedi că în anumite texte vechi ar exista aceste cuvinte sau acele cuvinte. În ce priveşte însă aceste cuvinte ale Evangheliei după Matei, ele fac parte din bunul cel mai sigur al Evangheliilor; căci nu există nici cea mai mică posibilitate de a le contesta sub raport filologic. Multe cuvinte, prin modul foarte complicat de transmitere a lor, se pot într-adevăr pune sub semnul întrebării; dar în ce priveşte cuvintele mărturisirii lui Petru: „Tu eşti Christos, Fiul Dumnezeului cel viu" şi celelalte cuvinte: „Tu eşti Petru şi pe această stâncă vreau să clădesc comunitatea mea, iar porţile iadului nu o vor birui" împotriva lor nu se poate obiecta din punct de vedere filologic nimic. Şi nici nu se obiectează. Nu există nicăieri un text vechi pe baza căruia să se poată obiecta ceva împotriva acestor cuvinte. S-ar putea eventual spera ca din textele găsite în ultima vreme să rezulte nişte obiecţii; dar tocmai în aceste texte nu putem citi paragraful respectiv, întrucât acel pasaj este foarte deteriorat. Aşa spune cel puţin expertiza filologică. Fireşte, dumneavoastră trebuie să vă bazaţi pe cele relatate de cei ce au văzut aceste manuscrise.

Astfel, despre acest paragraf noi nu putem afirma că ar fi o reproducere după altceva. Aceste cuvinte, chiar conform filologiei exterioare, fac parte din fondul cel mai sigur, lucru pe care noi îl înţelegem cât se poate de bine din însăşi natura Evangheliei după Matei. Aici vedem cât de bine este descris Christos Iisus ca om. Şi dacă am câştigat această cheie, putem încerca la orice uşă: atunci Evanghelia după Matei nu va mai avea secrete pentru noi. Vom înţelege chiar şi parabolele pe care le spune Christos către discipolii Săi şi, de asemenea, către cei mai din afară.

Ieri am arătat că omul se dezvoltă de jos în sus, că el urcă treptat până la sufletul conştienţei, care reprezintă floarea la care se poate înălţa sufletul omenesc, că el se înalţă în aşa fel încât îi vine în întâmpinare impulsul lui Christos. Cele cinci componente fiinţiale ale sufletului omenesc, corpul eteric, corpul astral, sufletul senzaţiei, sufletul înţelegerii sau afectivităţii, sufletul conştienţei, primite în cursul a cinci epoci de cultură, cresc de jos în sus. Omul le poate folosi pentru a le forma, a le dezvolta, a le utiliza, astfel încât ele să capete în el acel conţinut care să permită ca, la momentul potrivit, să poată fi pătrunse de impulsul christic. Omenirea se poate dezvolta în aşa fel încât în viitor toţi oamenii să fie de partea lui Christos. Ei trebuie însă să dezvolte de jos în sus aceste cinci componente în mod corespunzător. Dacă nu fac aceasta, nu vor putea deveni maturi pentru a-L primi pe Christos. Dacă în decursul diferitelor lor încarnări ei nu se vor ocupa de aceste mădulare, dacă nu le vor forma în mod corespunzător pentru a-L primi pe Christos, atunci Christos poate să vină, însă ei nu se pot uni cu El – ei „nu şi-au turnat ulei în lămpile lor”! Aceste cinci mădulare pot fi lăsate, de asemenea, fără ulei. Toţi aceia care nu au luat ulei în lămpile lor sunt simbolizaţi printr-o frumoasă şi minunată parabolă, cea a celor „cini fecioare fără minte”, care, pentru că nu au avut grijă la timpul potrivit să-şi aprovizioneze lămpile cu ulei, nu se pot uni cu Christos; însă cele cinci care au uleiul se pot uni la ceasul potrivit cu Christos (Matei 25, 1-13). Toate aceste parabole ce se bazează pe cifre au un tâlc adânc, luminând înăuntrul acelui impuls pe care Christos l-a putut aduce omenirii.

Şi mai departe. Pe cei ce asistau din exterior la învăţătura Sa, El i-a făcut, de asemenea, să înţeleagă că şi ei privesc unele lucruri exterioare nu chiar pur material, după aspectul lor nemijlocit, ci ca un semn pentru altceva. El voia să le atragă atenţia asupra propriei lor gândiri, asupra propriului lor mod de a gândi. El cere să i se dea o monedă, le arată imaginea împăratului încrustată pe ea, pentru a-i face atenţi că prin monedă se mai exprimă ceva deosebit, ceva ce nu există intrinsec în metalul gol, respectiv apartenenţa la o stăpânire deosebită, apartenenţa la o anumită stăpânire. „Ceea ce este al Cezarului, daţi Cezarului; este al Cezarului”, iar acest lucru este arătat prin imagine, nu prin metalul gol. Dar învăţaţi, voia el să spună, să-l priviţi pe om şi în felul acesta, să consideraţi cele din el ca suportul şi templul Dumnezeului cel viu. Priviţi-l pe om la fel cum aţi privi o monedă; învăţaţi să vedeţi în el imaginea lui Dumnezeu; atunci veţi recunoaşte că omul aparţine lui Dumnezeu (Matei 22, 15-22).

Toate aceste parabole au şi o latură mai profundă decât cea comună, banală, care li se atribuie de obicei. Această latură mai profundă o descoperim dacă ştim că Christos nu s-a slujit de ele aşa cum se obişnuieşte adesea astăzi, în epoca hârtiei de ziar. Christos scoate aceste parabole din însăşi natura omenească, El le foloseşte astfel încât, dacă omul merge mai departe cu gândirea, dacă o extinde la întreaga sa natură, să fie silit să facă peste tot ceea ce este obişnuit să realizeze într-un anumit domeniu. Dacă am vrea să-i arătăm omului modul iraţional în care se poate prezenta un lucru, ar trebui să-i spunem că e nevoie ca el să treacă cu gândirea sa de la un anumit domeniu la altul.

Când, de exemplu, au apărut pentru prima dată persoane care au născocit tot felul de „mituri solare” despre Buddha, Christos şi aşa mai departe, oamenii au început să se sature. Astăzi se întâmplă din nou ca toate aceste figuri să fie prezentate ca „mituri solare”. Atunci respectivii şi-au spus [Nota 20]: Prin această metodă, prin care unui anumit eveniment mai important i se alipeşte în mod exterior o imagine mitică, un semn stelar, putem face orice. Dacă cineva vine şi demonstrează că în spatele vieţii lui Christos se ascunde un mit solar, pentru a demonstra că Christos Iisus nu ar fi trăit, prin aceeaşi metodă putem dovedi că Napoleon n-ar fi existat niciodată. Şi acest lucru se poate face cel mai uşor spunând: Napoleon are numele zeului solar Apollon. Litera „N” dinaintea numelui nu înseamnă în greceşte o negaţie, ci o întărire; de aceea, Napoleon – N'Apollon – ar fi chiar un fel de Supra-Apollon. Se poate merge după aceea mai departe şi face o analogie curioasă. Gândiţi-vă la descoperirea făcută de profesorul german de filosofie Drews [Nota 21], care pornind de la asemănarea unor nume precum Iisus, Iosua, Iason şi aşa mai departe a descoperit că Iisus n-a existat. Tot aşa putem găsi nişte rezonanţe curioase la numele mamei lui Napoleon, Letiţia, care se aseamănă cu Leto, mama lui Apollon. Se poate merge şi mai departe şi spune: Apollon, Soarele, are în jurul său douăsprezece constelaţii – Napoleon a avut în jurul său doisprezece mareşali, care nu vor să fie altceva decât expresii simbolice ale constelaţiilor zodiacale distribuite în jurul Soarelui. Şi nu degeaba eroul mitologic Napoleon a avut exact şase fraţi şi surori, pentru că împreună cu ei rezulta cifra şapte, exact numărul şapte câte planete sunt. Aşadar, Napoleon nu a trăit în realitate!

A fost o satiră spirituală la adresa interpretărilor simbolice, ce joacă un rol atât de mare astăzi. Oamenii nu învaţă, în fond, niciodată ceva; altfel ei ar fi trebuit să ştie că aceeaşi metodă care se foloseşte astăzi pentru a demonstra că Napoleon n-a existat a apărut cu mult timp în urmă. Dar omenirea nu învaţă nimic; căci după aceeaşi metodă se demonstrează astăzi că Iisus n-ar fi trăit niciodată.

Aceste lucruri ne arată, prin urmare, că faţă de ceea ce ne relatează Evangheliile referitor la cel mai mare eveniment al lumii este necesar, desigur, să ne apropiem cu o anumită pregătire, chiar o pregătire interioară. Totodată trebuie să ne fie clar că în această problemă înşişi antroposofii pot păcătui foarte uşor. Mişcarea antroposofică nu este câtuşi de puţin scutită de acel joc cu tot felul de simboluri împrumutate din lumile stelare. Tocmai de aceea am vrut în acest ciclu de conferinţe, unde de asemenea am vorbit despre marile evenimente din evoluţia omenirii făcând referire la limbajul stelar, să arăt modul cu adevărat just în care a fost folosit acest limbaj, în care corelaţiile au fost înţelese cu adevărat.

Apropiaţi-vă cu această pregătire de punctele de culminaţie ale Evangheliilor. Am atras deja atenţia asupra Botezului şi asupra episodului vieţii şi morţii, ca fiind două etape ale iniţierii. Aş mai avea de adăugat că Christos Iisus, după ce i-a condus pe ucenicii Săi la punctul în care aceştia au putut privi ieşirea în Macrocosmos a fiinţei celei mai intime a omului, în care ei au putut contempla dincolo de moarte, nici aici nu înfăţişează o înviere în sensul comun, aşa cum este înţeleasă ea de multe ori. Este cu totul în sensul Evangheliei după Matei ceea ce spune Pavel – luaţi cuvintele şi înţelegeţi-le cu adevărat, exact ca în Evanghelia după Ioan, unde de asemenea se arată foarte clar acest lucru. Pavel l-a văzut pe Christos ca Înviat prin evenimentul Damascului, şi el accentuează în plus că a avut aceeaşi trăire de care au avut parte şi ceilalţi fraţi, cei doisprezece şi cei cinci sute, în acelaşi timp (1 Corinteni 15, 3-8). Aşa cum L-a văzut pe Christos tot aşa L-au văzut şi ceilalţi după Înviere.

Acest lucru ne este indicat suficient de clar în Evanghelie, acolo unde ni se spune că Maria din Magdala, care Îl văzuse pe Christos doar cu câteva zile în urmă, după Înviere Îl ia drept grădinarul, deoarece nu observă nicio asemănare cu El (Ioan 20, 11-18). Dacă El i s-ar fi înfăţişat aşa cum arăta cu câteva zile în urmă, confuzia ar fi fost exclusă; ar fi fost imposibil să se întâmple. Nici dumneavoastră nu puteţi crede că poate exista cineva care îl vede pe un altul şi după câteva zile nu îl mai recunoaşte sub aceeaşi figură. De aceea nouă trebuie să ne fie clar că de fapt s-a produs o transformare. Şi dacă urmărim Evangheliile cu exactitate ne apare drept o consecinţă necesară să recunoaştem că prin tot ceea ce s-a petrecut în Palestina, prin Misteriul de pe Golgota, ochii ucenicilor s-au deschis şi L-au putut recunoaşte pe Christos aşa cum era El, Spiritul ce ţese şi este activ fără întrerupere în lume, cum era El după ce şi-a predat corpul fizic pământului, dar rămânând la fel de activ cum fusese şi în corpul fizic, acum însă pentru pământ.

Evanghelia după Matei ne spune şi ea suficient de clar, cuvintele sale fiind poate printre cele mai semnificative ce pot fi întâlnite într-un document vechi, că ceea ce ar trebui remarcat în special este faptul că Christos a trăit o dată aici într-un corp fizic omenesc; că acesta nu este însă un simplu eveniment, el este o cauză, un impuls. De aici decurge un efect. Cuvântul solar, Aura solară, despre care vorbea cândva Zarathustra ca despre ceva existent în afara Pământului, a devenit prin Christos Iisus ceva ce s-a cununat, s-a unit cu Pământul şi aşa va

rămâne. Ceea ce s-a unit atunci cu Pământul nu fusese unit cu el şi înainte.

Nouă, antroposofilor, ne revine sarcina să înţelegem acest lucruri. Ca urmare, noi conştientizăm că Christosul înviat S-a făcut înţeles ca spirit ochilor deveniţi clarvăzători ai ucenicilor, a putut arăta că El străbate acum ca spirit întreaga existenţă pământească şi a putut spune: „Mergeţi acum şi luaţi-vă drept ucenici toate neamurile şi botezaţi-le pe ele în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh şi învăţaţi-le să păzească toate câte v-am poruncit eu vouă! Şi iată, eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârşitul Pământului" (Matei 28, 19-20). Ştiinţa spiritului vrea să ne aducă la cunoştinţă ce anume a început să se producă atunci, faptul că Aura solară s-a unit cu Aura pământească, că ea poate fi văzută de cel al cărui ochi spiritual s-a deschis şi că această Aură solară din Aura pământească, devenită vizibilă pentru Pavel, poate fi auzită, dacă auzul nostru interior se deschide pentru a înţelege Cuvântul solar, aşa cum a fost posibil pentru Lazăr, cel iniţiat de Christos Iisus însuşi. Ştiinţa spiritului are scopul de a ne pregăti şi a ne arăta că acest lucru este un fapt. Ştiinţa spiritului este o interpretă a ceea ce s-a întâmplat sub raportul evoluţiei spirituale a lumii. Şi fiind aşa ceva, ea va fonda în realitate ceea ce şi Christos Iisus a vrut să fondeze, în sensul în care reiese şi din Evanghelia după Matei.

O frază din Evanghelia după Matei este tradusă de obicei cu totul fals. Este vorba de frumoasa, minunata frază: „Eu nu am venit pe acest Pământ pentru a alunga pacea, ci pentru a alunga sabia!" (Matei 10, 34). Cel mai frumos, cel mai minunat cuvânt de pace a fost, din păcate, preschimbat în cursul timpului în contrarul său. Entitatea christică s-a impregnat în existenţa spirituală terestră pentru a izbăvi treptat Pământul de tot ceea ce introduce discordie şi dizarmonie în omenire. Iar ştiinţa spiritului va fonda pacea dacă va putea fi cu adevărat creştină, să zicem aşa, adică să unească religiile. Şi dacă înţelege fapta celui mai mare fondator de pace, ea va putea uni nu numai ce există în regiunile din imediata noastră apropiere, ea va putea aduce pace realmente pe întreaga întindere a Pământului. Fără îndoială, nu este în spiritul celui mai mare fondator de pace ca tot felul de fanatici să meargă de la un colţ la altul al Pământului şi să impună cu de-a sila o învăţătură creştină îngustă unui popor cu totul diferit, care nu deţine niciuna dintre premisele de a primi o doctrină creştină în forma în care s-a conturat ea la un alt popor. S-ar face o mare greşeală dacă în epoca noastră s-ar încerca să se transmită în Orient doctrina creştină aşa cum s-a cristalizat ea într-un loc sau altul. Noi, ca antroposofi, am atras atenţia de multe ori că Christos nu aparţine numai „creştinilor", că El este, în fond, aceeaşi fiinţă spre care arăta Zarathustra ca fiind Ahura Mazdao şi spre care arătau cei şapte Rishi indieni ca fiind Vishva Karman. Noi ne aflăm în Vest şi ştim când se vorbeşte de Christos, atunci când în Est se întrebuinţează alte cuvinte.

Noi vrem să-L înţelegem pe Christos astfel încât această înţelegere să fie în concordanţă cu evoluţia omenirii, cu progresul oamenilor. Şi ne este limpede că despre Christos nu ne pot lămuri documente şi cunoştinţe care Îl resping pe Christos, ci doar aceia care pot purta conştient în ei înrâurirea vie a lui Christos însuşi. Şi mai ştim că dacă vorbim într-un mod adecvat unor popoare care Îl resping pe Christos, dacă vorbim în spiritul nostru creştin despre Vishva Karman, despre Ahura Mazdao, ei ne înţeleg, chiar dacă nu încercăm să le impunem vreun nume, şi că vor ajunge de la sine la înţelegerea lui Christos. Noi nu vrem să le impunem pe Christos ca nume. Dacă nu suntem doar antroposofi, ci ocultişti, ne este clar că numele sunt absolut indiferente şi că importantă este fiinţa ce se află îndărătul numelui. Dacă în acest moment ne-am putea convinge că putem desemna fiinţa aflată în Christos cu un alt nume am face-o. Căci ne interesează adevărul şi nu o anume preferinţă a noastră, pentru că locuim într-un anume colţ al Pământului sau aparţinem unui anumit popor. De asemenea, nu trebuie nici să nu ni se spună că Îl putem înţelege pe Christos cu mijloace inadecvate, cu mijloace ce s-au sustras influenţei lui Christos; acest lucru nu-l poate face nimeni. Christos poate fi găsit şi la alte naţiuni, dar El trebuie studiat cu mijloacele ce decurg de la Christos însuşi.

Nimeni nu trebuie să le reproşeze antroposofilor că Ei nu vor să studieze creştinismul cu ajutorul unor forme ce nu provin din creştinismul însuşi. Christos nu poate fi înţeles cu nume orientale; nu-L vedem deloc pe Christos în acest caz, ci trecem pe alături, crezând că probabil L-am văzut. Ce ar fi dacă ni s-ar pune în seamă că vrem să-L înţelegem pe Christos pe tărâm teosofic din punctul de vedere al concepţiei orientale? Ar trebui să ne împotrivim ideii că Christos ar fi adus din Orient. Aşa ceva nu vrem; am fi siliţi însă prin aceasta să aducem Occidentul după Orient şi să creăm noţiunea de Christos după tipicul acestuia. Aşa ceva nu poate şi nu trebuie să se întâmple, nu dintr-o aversiune faţă de Orient, ci pentru că noţiunile orientale, ce îşi au o origine mai veche, nu sunt suficiente pentru a-L înţelege pe Christos. Christos nu poate fi înţeles decât pornind de la acea linie evolutivă care începe cu Avraam şi în care intră apoi Moise. Dar în Moise a pătruns entitatea lui Zarathustra. Şi atunci noi trebuie să-l căutăm mai departe pe Zarathustra, să vedem modul în care el îşi extinde influenţa asupra lui Moise. Iar mai departe nu trebuie să-l căutăm pe Zarathustra în scrierile vechi ale zarathustrismului, ci trebuie să vedem cum el se reîncorporează ca persoană în Iisus din Nazaret. Noi trebuie să avem în vedere mereu evoluţia! Tot aşa, nici pe Buddha nu trebuie să-l căutăm în locul în care era cu şase sute de ani înaintea erei noastre, ci acolo unde ni-l zugrăveşte Evanghelia după Luca, când el străluceşte din înălţimi după ce din Bodhisatva a devenit Buddha, şi străluceşte în corpul astral al Iisusului Evangheliei după Luca. Acolo îl avem pe Buddha şi cunoaştem felul în care a avansat.

Vedem, de aici, efectiv cum se armonizează şi conlucrează religiile pentru a determina progresul adevărat al omenirii. Nu se pune problema să predicăm doar nişte principii antroposofice, ci să le convertim în sentiment viu, sau să vorbim de toleranţă şi să fim intoleranţi pentru că avem o preferinţă pentru un anume sistem religios de pe Pământ. Devenim toleranţi atunci când îl măsurăm pe fiecare cu propria lui măsură şi orice lucru îl înţelegem din el însuşi. – Cu siguranţă nu este vina noastră şi nicio preferinţă specială a noastră că diferitele sisteme religioase au conlucrat în mod evident pentru a da naştere creştinismului. În mod cert, în înălţimile spirituale, unde au acţionat marile entităţi spirituale, lucrurile se petrec cu totul altfel decât aici pe Pământ, unde au lucrat adepţii lor. Aceşti adepţi de pe Pământ au convocat, de exemplu, în perioada în care adevăratul Buddha coborâse pentru a inspira corpul astral al Iisusului Evangheliei după Luca, un conciliu în Tibet pentru a alipi de numele lui Buddha o doctrină ortodoxă. Aşa se întâmplă de fiecare dată: adepţii de pe Pământ cred în ceva ce îşi face efectul cu întârziere; fiinţele spirituale acţionează însă între timp în continuare pentru ca omenirea să poată avansa. Omenirea avansează însă cel mai bine atunci când oamenii încearcă să-şi înţeleagă divinităţile, când încearcă să parcurgă un progres asemănător cu cel al zeilor, pe când aceştia privesc în jos, spre oameni. Aceasta trebuie să ne producă un sentiment viu, o înţelegere vie pentru ceea ce am văzut că stă scris în diferitele Evanghelii.

Aţi văzut că, legat de cele trei Evanghelii, în fiecare din ele noi am putut vedea ceva diferit. Odată, când vom studia şi Evanghelia după Marcu, vom avea ocazia să descoperim o cosmologie deosebit de intimă, întrucât Ahura Mazdao, ce acţionează în tot spaţiul cosmic, poate fi zugrăvit de fapt printr-o corelaţie justă cu Evanghelia după Marcu, după cum secretele sângelui omenesc, legăturile de ereditate ale individului cu filonul popular din care se trage ne-au apărut în faţa sufletului în descrierile Evangheliei după Matei.

Consideraţi cele descrise de mine în aceste zile ca fiind *o latură* a marelui eveniment christic şi fiţi convinşi că nici pe departe nu a fost spus încă totul. Probabil nu a sosit încă timpul de a se spune – poate doar în cercurile cele mai restrânse să fie posibil – tot ceea ce poate fi dezvăluit despre aceste mari Misterii. Însă lucrul cel mai bun ce poate decurge din toată această înşiruire de fapte este că noi le primim nu numai cu raţiunea şi intelectul nostru, ci le unim cu fibrele cele mai intime ale vieţii noastre sufleteşti, cu întreaga noastră afectivitate şi cu întreaga noastră inimă şi le lăsăm să trăiască mai departe. Cuvintele Evangheliilor, dacă le imprimăm în inimă, devin forţe care ne străbat cu totul şi care, dacă le înţelegem cu adevărat, dezvoltă o forţă de viaţă extraordinară. Şi vom vedea că această forţă o ducem cu noi afară, în viaţă. Iar astăzi, când sunt nevoit, în cadrul acestui ciclu, să spun ultimele cuvinte, cum am făcut adesea la sfârşitul ciclurilor noastre de vară, aş dori să fac aceasta referindu-mă la cel mai frumos, din punct de vedere uman, dintre documentele creştine, la Evanghelia după

Matei.

Ce ne spune în mod deosebit Evanghelia după Matei, în care de la bun început ne apare vizat însuşi omenescul lui Christos Iisus? Chiar dacă considerăm că distanţa dintre un om oarecare de pe Pământ şi acel om ce l-a putut primi pe Christos este încă enorm de mare, în Evanghelia după Matei ni se dezvăluie – dacă o privim cu smerenie – valoarea omului şi de ce este el demn. Căci chiar dacă propria noastră natură este încă foarte, foarte departe de natura lui Iisus din Nazaret, noi putem totuşi să ne spunem: Purtăm în noi natura umană, iar aceasta se arată prin aceea că ea poate primi în sine pe Fiul lui Dumnezeu, pe Fiul Dumnezeului cel viu; din această primire poate izvorî făgăduința că Fiul lui Dumnezeu poate de aici înainte rămâne unit cu existenţa spirituală a Pământului şi că, atunci când Pământul va ajunge la final, toţi oamenii vor fi pătrunşi de substanţa şi entitatea christică, în măsura în care ei înşişi o vor în ființa lor cea mai profundă. Avem nevoie de smerenie, îndeosebi atunci când cultivăm un asemenea ideal. Căci dacă nu-l cultivăm în smerenie putem deveni orgolioşi şi aroganţi, putem să ne gândim doar la ceea ce am putea deveni noi ca oameni şi să nu ne amintim cât de puţin suntem încă în stare să facem pentru a ajunge acolo. Smerenie şi modestie, de asta este nevoie în vieţuirea acestui ideal. Dacă îl înțelegem în felul acesta, el ne apare atât de măreţ şi copleşitor, atât de maiestuos şi puternic în strălucirea sa, încât ne invită, cu toată gravitatea, la smerenie. Smerenia ce ne cuprinde pentru că am întrevăzut adevărul acestui ideal nu ne poate însă copleşi cu totul. Dacă am întrevăzut adevărul, oricât ar fi de mică forţa în noi, ea ne va purta mereu mai sus şi mai sus, spre ţelul nostru divin.

În ***Misteriul rosicrucian*** sunt atinse toate tonalităţile de care avem nevoie pentru aceasta: o dată, în scena a doua, în care Johannes Thomasius, aflat sub impresia cuvântului „O, omule, cunoaşte-te pe tine!”, rămâne ca şi zdrobit, şi altă dată când sub imperiul cuvântului „O, omule, vieţuieşte-te pe tine!”, jubilând de bucurie, este înălţat în depărtările Cosmosului. Dacă păstrăm aceasta în faţa ochilor ni se va dezvălui totodată şi maiestatea şi măreţia ce ne întâmpină în Iisusul Evangheliei după Matei, care ne obligă la smerenie şi ne arată micimea noastră, dar care ne indică şi adevărul interior şi realitatea interioară care ne smulg acelor neputinţe ce ne apar ca un abis al micimii noastre, în comparaţie cu ceea ce ar trebui să fim şi putem deveni. Şi dacă prin cunoaştere, vreodată, vom vrea să ne simţim copleşiţi faţă de ceea ce poate să însemne măreţia divin-umană în om, va trebui totuşi, dacă avem bunăvoinţa necesară, să vieţuim ceva din impulsul divin, din „Fiul Dumnezeului cel viu”, să ne amintim de Christos Iisus, care, în momentele în care noi ne putem vieţui acest Eu, al cărui suprem reprezentant este El, ne-a adresat în cuvinte lapidare pentru toate timpurile ce vin îndemnul: „O, omule, vieţuieşte-te!”

Dacă înţelegem astfel omenescul din Evanghelia după Matei – de aceea ne şi este ea cea mai apropiată dintre Evanghelii –, din ea vom primi curaj pentru a trăi, forţă şi speranţă pentru a sta drept în munca noastră de zi cu zi. Vom înţelege atunci cel mai bine ce au vrut să fie aceste cuvinte.

Luaţi cu dumneavoastră aceste cuvinte şi încercaţi să cugetaţi la ele. Niciodată nu poate fi spus foarte mult. Veţi fi însă mereu îmboldiţi în inima şi sufletul dumneavoastră să extrageţi din ele ceea ce urmează. Şi puteţi fi convinşi: când aţi găsit sensul just legat de evenimentul christic, ele sunt două cuvinte vii. Şi dacă lăsaţi să răsune în inimile dumneavoastră ecoul acestor cuvinte, veţi găsi în ele mai mult decât atunci când vă adresaţi doar memoriei exterioare. Cele ce s-au spus trebuie să fie un impuls. Căutaţi însă rezultatele, efectele acestui impuls în propria dumneavoastră inimă. Este posibil să mai găsiţi în ele şi altceva, cu totul diferit faţă de ce a fost spus şi aţi putut afla aici în acest timp foarte scurt.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

Note

Conferinţele au fost stenografiate de către Walter Vegelahn, Berlin. La baza acestei tipărituri a stat transcrierea în clar-text făcută de el. Stenograma originală nu mai există.

Cu ocazia ediţiei a cincea s-a făcut o revizuire a conferinţelor pe baza originalului transcrierilor, la care am avut acces abia după ediţia a 4-a. Prin aceasta s-au putut face unele îmbunătăţiri ale textului.

Pasajele din Evanghelii folosite au fost redate de Rudolf Steiner după traducerea luterană a Bibliei. Pe lângă aceasta s-a mai utilizat şi traducerea lui Weizsäcker.

1. „... *bine cunoscutele figuri de rezonanţă Chladni...*": Numite astfel după fizicianul german Ernst F.F. Chladni, 1756-1827, unul dintre principalii întemeietori ai acusticii.
2. „*Prin zvon de sfere...* ": *Faust* I, Prolog în cer / Rafael. Traducere L. Blaga.
3. „*În această legendă...* ": „Steaua lui Avraam", redată în Legendele evreilor, culese de Micha bin Gorion", ediţie nouă de Emanuel bin Gorion, Frankfurt a. M. 1962; cap. I, cartea a IV-a, pp. 182 şi urm.
4. „ *... putem demonstra că în anul 71 [...] exista deja un original în aramaică al Evangheliei după Matei*": La această menţiune din Talmud, Schabbath 116 a, se referă Rudolf Steiner, ca aluzie la lucrarea lui Daniel Chwolson, Referitor la întrebarea dacă Iisus a trăit, Leipzig, 1910, pe care o redăm aici în extras (pp. 13-14):
   „Rabinii cunoşteau şi ei încă din anul 71 d.Ch. o Evanghelie, care era probabil Evanghelia originară a lui Matei; în Talmud se spune explicit: R. Gamaliel II a purtat cu sora sa un proces pentru o moştenire de la tatăl lor R. Simeon ben Gamaliel, executat în anul 70 alături de alţi rabini care au participat la răscoală. Ei au compărut în faţa judecătorului, care în mod vădit fusese numit de romani. Acest judecător era, fără îndoială, un creştin evreu de orientare paulinică, cu toate că nu este numit explicit ca atare*. El le-a spus celor doi fraţi să-şi împartă moştenirea. La aceasta R. Gamaliel răspunde că după legea mozaică fiica nu poate beneficia de moştenire. Judecătorul îi replică: «De când v-aţi pierdut ţara**, Tora lui Moise este abrogată şi s-a dat Evanghelia». Drept urmare, Gamaliel îi face un cadou judecătorului, iar în ziua următoare, când revine la judecată, judecătorul citează în limba aramaică versetul 5, 17 din Matei, în care se spune că Christos nu vrea să strice legea mozaică, ci să o completeze, şi îi atribuie întreaga moştenire.
   Din această informaţie importantă se observă nu numai că în anul 71 d.Ch. există deja o Evangelium Matthäi, ci şi că ea le era perfect cunoscută creştinilor de atunci".
   * În text el este numit filosof, un înlocuitor pentru numele de creştin („Nozerim"), pe care evreii, de frica cenzurii, căutau să-1 evite.
   ** Textual: „sunteţi exilaţi". Aici însă această traducere ar fi nepotrivită, deoarece după distrugerea celui de-al doilea templu evreii n-au fost propriu-zis exilaţi.
5. *Filo (din Alexandria)* sau Filon, de asemenea Filon Iudeul, 20 î.Ch.-50 d.Ch., filosof şi scriitor greco-iudeu din Alexandria; lucrarea scrisă de acesta *Despre viaţa contemplativă* este sursa cea mai importantă privitoare la terapeuţi (traducere integrală în *Cezari şi apostoli*, E. Bock, ediţia 1937 şi următoarele). Privitor la esenieni a se vedea şi capitolul 12 din lucrarea lui Filos *Omul virtuos este liber*.
6. „ *... cele discutate de noi cu un an în urmă cu ocazia conferinţelor despre Evanghelia după Luca*": ***Evanghelia după Luca***, GA nr. 114, conferinţele a II-a şi a III-a.
7. „*Despre asta vorbeşte şi vechea legendă indiană...* ": Redată în *Lalitavistara*; vezi aici şi Hermann Beckh, Budismul, vol. I (Colecţia Göschen, 174), p. 32, care expune în felul următor conţinutul legendei: „Apoi [după ce Bodhisatva s-a adresat încă o dată adunării zeilor] îşi ia rămas bun de la spiritele cereşti, îl desemnează pe Bodhisatva Maitreya, Buddha al viitoarei epoci cosmice, drept succesor al său ca învăţător al zeilor şi, aşezându-i pe cap cununa sa, se hotărăşte [...] să intre în trupul matern...".
8. „ *... au participat la München la reprezentaţia dramei «Misteriul rosicrucian»...* ": ***Poarta iniţierii***, prima dramă-misteriu, creată de Rudolf Steiner în anul 1910 şi reprezentată pentru prima dată pe scenă la München, pe 15 august 1910. Publicată în ***Patru drame-misterii*** (1910-1913), GA nr. 14.
9. *Fritz Mauthner*, 1849-1923, *Contribuţii la o critică a limbii*, I–III, Stuttgart, 1901-1902, ediţia a 3-a, Leipzig, 1923.
10. „ *... ciclul ţinut cu un an în urmă la München, «Copiii lui Lucifer şi fraţii lui Christos»...* ": Tipărit sub titlul ***Orientul în lumina Occidentului***, GA nr. 113.
11. „*În alte Evanghelii...* ": În manuscrisele mai vechi ale Evangheliilor. Vezi şi Evrei 1, 5 şi expunerile din conferinţa din 21 septembrie 1909 (***Evanghelia după Luca***, GA nr. 114, conferinţa a 7-a).
12. „ *... în conferinţele ţinute de mine la München despre «Cele şase zile ale Creaţiunii»...* ": ***Tainele creaţiunii biblice***, GA nr. 122.
13. *John M. Robertson*, născut în 1856, *Miturile Evangheliilor*, Jena, 1910, cap.: „Tatăl nostru", pp. 191 şi urm.
14. „ *... nouă «Fericiri» ale lui «Enoh slavonul»* ": Vezi cartea lui Robertson mai sus menţionată, pp. 200-201.
15. „*...o reprezentare a lui Esculap care stă în faţa a doi orbi...* ": Vezi Robertson, op. cit., cap.: „Vindecarea celor doi orbi", pp. 80 şi urm.
16. *Maimonide*: Moses ben Maimon, 1135-1204, cel mai cunoscut filosof evreu al Evului Mediu, i-a adresat în anul 1172 corespondentului său Jakob ibn Alfajumi din Jemen o scrisoare deschisă, cunoscută sub numele de „Iggeret Teman", în care vorbeşte despre apariţia unor Mesia falşi. J. Münz, în cartea sa *Moses ben Maimon. Viaţa şi opera sa*, Frankfurt a. M., 1912, redă conţinutul paragrafului despre Mesia falşi (p. 76) după cum urmează:
   „Aşa, de exemplu, la începutul perioadei de timp islamite, dincolo de Eufrat (Persia) a apărut un fanatic mesianic (Obadja Abu Isa), care prin vindecarea sa bruscă de lepră vrea să-şi ateste înalta misiune. El a găsit o mare adeziune, circa zece mii de oameni s-au strâns în jurul lui; planul său însă nu a reuşit, iar evreii din acea regiune au ajuns datorită lui în mizerie (755).* Un alt predicator mesianic ar fi apărut cu douăzeci şi cinci de ani în urmă (în jurul anului 1127) în Fez şi, cu aproximativ un deceniu mai în urmă (1117), un altul în Cordoba; amândoi însă se pare că au adus multă nenorocire poporului lui Israel din localităţile lor. Cu aproximativ treizeci de ani înainte de aceste întâmplări (pe la 1087) ar fi apărut un fals Mesia în Franţa, el şi mulţi din partizanii lui căzând jertfă francilor."
   Primele patru capitole ale acestei lucrări – pasajul citat face parte din capitolul 3 – au apărut deja în anul 1902 ca partea I; este,

aşadar, foarte posibil ca Rudolf Steiner să se refere la această relatare.
Mai amintim aici anii cu totul neregulaţi ai apariţiei falşilor Mesia la A. Fr. Gfrörer, *Istoria creştinismului originar*, partea a III-a, „Sanctuarul şi adevărul", Stuttgart, 1838, p. 9.

17. *„Se relatează, în sfârsit, o întâmplare din anul 1174"*: Rabbi Gedaliah povesteşte în cartea sa *Schalschéleth hakkabéla* (fol. 34, col. 1): În jurul anului 1174 un evreu din Persia s-ar fi dat drept Mesia, ceea ce, după cum o atestă sursa respectivă, a produs o mare mâhnire în rândul poporului lui Israel.
Adepţii acestui Mesia sau întemeietor al sectei s-au menţinut chiar până în secolul al X-lea, fiind numiţi, după numele oraşului Isfahan, isaviţi. Vezi despre aceasta Grätz, Istoria evreilor, vol. V, p. 167 şi nota 15 a acelui volum.
18. *Sabbatai Zewi*, 1626-1675. Vezi J. Kastein, *Sabbatai Zewi. Mesia din Ismir*, Berlin, 1930.
19. *„ ... profesorul Jensen..."*: P. Jensen, *Moise, Iisus, Pavel. Trei variante ale omului-Dumnezeu babilonian Ghilgameș. O acuzare şi un apel*, ediţia a 3-a, Frankfurt a. M., 1910.
20. *„Atunci respectivii şi-au spus... "*: Referire la bibliotecarul J. B. Pérès din Agen şi lucrarea sa apărută anonim *Grand erratum, source d'un nombre infini d'errata, à noter dans l'histoire du XIX-e siécle*. Ediţia a patra, care iniţial a purtat numele autorului, se intitulează: „Comme quoi Napoléon n'a jamais existé, ou grand erratum source d'un nombre infini d'errata, à noter dans 1'histoire du dix-neuvime siècle" (Paris 1838), şi de atunci această lucrare a apărut în multe ediţii şi traduceri. O traducere germană este cuprinsă în *A trăit Napoleon?* de Friedrich M. Kircheisen, Stuttgart, 1910, pp. 179 şi urm. Kircheisen relatează şi amănunte mai intime referitoare la felul în care s-a născut lucrarea lui J. B. Pérès:
„De fapt, Pérès a fost împins spre redactarea acestui curios opus de o dispută avută la un moment dat cu un tânăr despre «Origine de tous les cultes» a lui Dupuis. După cum se ştie, Dupuis identifică zeităţile din mitologie cu constelaţiile şi afirmă în cele din urmă că Iisus Christos ar fi Soarele, iar cei doisprezece apostoli ai Săi ar fi cele douăsprezece semne ale constelaţiilor zodiacale. Tânărul era un fervent adept al renumitului astronom şi nu admitea niciun fel de contraargument. S-a iscat o polemică aprinsă între Pérès şi el, care s-a sfârşit prin aceea că Pérès i-a promis tânărului să scrie o carte în care, cu aceleaşi mijloace pe care le-a folosit Dupuis, să-i demonstreze contrarul. Tânărul visător a consimţit, iar câteva zile mai târziu Pérès i-a citit opusculul său ce încerca să combată în întregime opera de zece volume a lui Dupuis" (pp. 49-50).
21. *Arthur Drews*, 1865-1935, *Mitul lui Christos*, prima şi a doua parte, Jena, 1909 şi 1911; ediţia a 2-a 1924.